

Ausgleich

ระบบนี้มุ่งรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางอย่างเต็มที่ ทั้งยังทำลายความเป็นอิสระและอภิสิทธิ์ที่พวกแมกยาร์เคยได้รับ ในการปกครองระดับท้องถิ่น จักรพรรดิทรงยับยั้งข้อเรียกร้องของพวกแมกยาร์ที่จะขอมีรัฐธรรมนูญของตนเองและขอสิทธิ์ในการควบคุมชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ในเขตของพวกแมกยาร์

ความพ่ายแพ้ของออสเตรียต่อปรัสเซียในสงครามเจ็ดสัปดาห์ (Seven Weeks' War)* ใน ค.ศ. ๑๘๖๖ ทำให้เกียรติภูมิของราชวงศ์ฮับส์บูร์กตกต่ำลง ตามเงื่อนไขในสัญญาสันติภาพปราก (Peace of Prague) ค.ศ. ๑๘๖๖ ออสเตรียถูกแยกออกจากรัฐเยอรมันอื่นๆ อย่างถาวร ทั้งยังต้องสูญเสียแคว้นเวเนเซีย (Venetia) ให้แก่อิตาลี ซึ่งเป็นพันธมิตรของปรัสเซีย จักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟต้องทรงทำการปฏิรูปการปกครองภายในเพื่อป้องกันการแตกสลายของจักรวรรดิออสเตรีย ซึ่งประกอบด้วยชาวเช็ก (Czech) ชาวโปแลนด์ (Pole) และกลุ่มเชื้อชาติสลาฟอื่นๆ รัฐบาลจึงเปิดการเจรจากับกลุ่มแบ่งแยกที่มีพลังมากที่สุด คือพวกแมกยาร์ในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๘๖๗

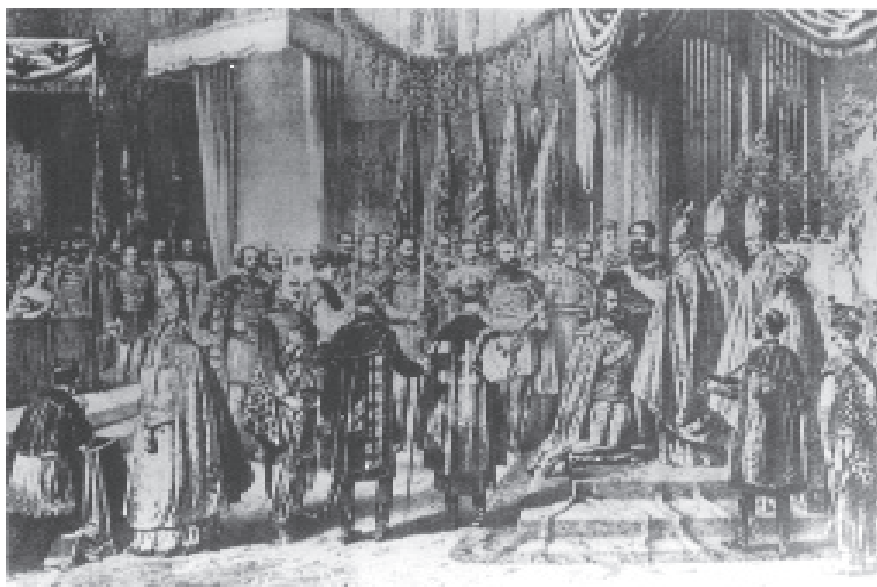
การเจรจาประสบผลสำเร็จ เป็นความตกลงประนีประนอมออสเตรีย-ฮังการี หรือที่รู้จักกันว่าเอาลีไกลด์ โดยมีข้อกำหนดว่าให้แบ่งจักรวรรดิออสเตรียเป็นดินแดนของ

Ausgleich

ออสเตรียและฮังการีที่แม่น้ำโลธา (Leitha) และมีฐานะเป็นทวีภาคีซึ่งประกอบด้วยรัฐที่มีอธิปไตยและมีฐานะเท่าเทียมกันทั้ง ๒ รัฐ ภายใต้ประมุของค์เดียวกัน ซึ่งจะทรงดำรงตำแหน่งจักรพรรดิแห่งออสเตรียและพระมหากษัตริย์แห่งฮังการี มีกองทัพบกพร้อมกันเพียงกองทัพเดียว มีคณะเสนาบดีผสมจากทั้ง ๒ ฝ่ายซึ่งจะรับผิดชอบนโยบายต่างประเทศ กิจการทหารและเรื่องการค้า แต่ทั้งออสเตรียและฮังการีจะมีสภาผู้แทน คณะเสนาบดี ระบบราชการ ตลอดจนการบริหารของตนเอง

เพื่อประสานงานกันในเรื่องการต่างประเทศ การสงครามและเรื่องการเงิน รัฐสภาของชาติทั้งสองต่างเลือกคณะผู้แทนจำนวนฝ่ายละ ๖๐ คน ให้ประชุมร่วมกันปีละครั้ง โดยให้จัดประชุมที่กรุงเวียนนา (Vienna) และกรุงบูดาเปสต์ (Budapest) สลับกันปีละครั้งหรือให้ติดต่อกันเป็นลายลักษณ์อักษรแทนการประชุมร่วมกันซึ่งจะเกิดขึ้นน้อยครั้งมาก

ความตกลงประนีประนอมออสเตรีย-ฮังการี ยังผลให้การดำเนินงานของรัฐบาลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทำให้จักรพรรดิราชวงศ์ฮับส์บูร์กทรงมีบทบาทเด่นในกิจการระหว่างประเทศ กับทั้งยังให้ผลตอบแทนด้านเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพ เช่น สร้างสหภาพศุลกากร และขยายตลาด

พิธีราชาภิเษกจักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟ แห่งออสเตรียเป็นพระมหากษัตริย์แห่งฮังการี ใน ค.ศ. ๑๘๖๗

Austerlitz

การค้า ซึ่งทั้งภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมต่างก็
เกี่ยวพันกัน

ถึงกระนั้นก็ตาม ความตกลงประนีประนอม
ออสเตรีย-ฮังการี ก็ไม่ได้ยุติปัญหาเชื้อชาติในจักรวรรดิ
ออสเตรีย-ฮังการี (Austro-Hungarian Empire)*
เพราะมีลักษณะเป็นการตกลงระหว่างคนเชื้อชาติเยอรมัน
ที่อยู่ทางด้านตะวันตกของจักรวรรดิออสเตรียกับชาวแมกยาร์
ทางด้านตะวันออกของจักรวรรดิ โดยผู้สูญเสียประโยชน์คือ
ชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ในจักรวรรดิ เพราะมีแต่เพียงชาว
เยอรมันและชาวแมกยาร์เท่านั้นที่ควบคุมการบริหารประเทศ
ตลอดจนได้รับสิทธิต่าง ๆ เหมือนชนชาติอื่น ความตกลง
ดังกล่าวทำให้ชนเชื้อชาติอื่นในจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี
ตื่นตัวที่จะเรียกร้องอิสรภาพอันเป็นปัญหาที่มีผลกระทบ
อย่างรุนแรงต่อบูรณภาพของจักรวรรดิ และมีส่วนสำคัญ
ในการทำลายจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี เมื่อสิ้นสงคราม
โลกครั้งที่ ๑ (First World War)*.

(สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Austerlitz : เอลส์เทอร์ลิทซ์

เอลส์เทอร์ลิทซ์เป็นชื่อตำบลหนึ่งในแคว้นโมเรเวีย
(Moravia) ในจักรวรรดิออสเตรีย (Austrian Empire)*
ที่จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* ทรงประสบ
ชัยชนะอย่างงดงามในการสู้รบขึ้นเด็ดขาดในสงคราม
สหพันธมิตรครั้งที่ ๓ (The Third Coalition) ซึ่งเป็นการ
ต่อสู้ระหว่างกองทัพฝรั่งเศสกับกองทัพรัสเซียและออสเตรีย
เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ค.ศ. ๑๘๐๕

ในการสงครามครั้งนั้นแม้จักรพรรดินโปเลียนจะ
ทรงสามารถเอาชนะชนะเหนือกองทัพออสเตรียที่เมืองอุล์ม
(Ulm) เมื่อ ๖ สัปดาห์ก่อนหน้านั้นก็ตาม แต่การที่รัสเซียส่ง
กองทัพของตนหนุนเข้ามาอีก ก็ทำให้ฝ่ายพันธมิตรได้เปรียบ
คือมีกำลังทหารประมาณ ๘๖,๐๐๐ คน ส่วนฝรั่งเศสมี
เพียง ๗๐,๐๐๐ คน กองทัพรัสเซียวางแผนที่จะเข้าโจมตี

Austria-Hungary

โดยโอบบิกขวากองทัพฝรั่งเศส แต่จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑
แก้ไชสถานการณ์โดยทรงรับเข้าโจมตีตรงจุดอ่อนของฝ่าย
พันธมิตร เป็นเหตุให้แนวรบฝ่ายพันธมิตรขาดออกจากกัน
กองทัพฝ่ายพันธมิตรจึงถูกล้อมและถูกทำลายอย่างย่อยยับ
ที่เอลส์เทอร์ลิทซ์ ทั้งต้องสูญเสียทหารประมาณ ๑๘,๕๐๐๐
คน แต่ฝรั่งเศสเสียทหารไปเพียง ๑๗,๓๐๐ คน ชัยชนะ
ที่เอลส์เทอร์ลิทซ์เป็นชัยชนะที่สะท้อนให้เห็นความเป็น
อัจฉริยะทางการทหารของจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ อย่าง
เด่นชัดที่สุด และส่งผลให้สงครามสหพันธมิตรครั้งที่ ๓
สิ้นสุดลง รัสเซียถอนตัวออกจากสงคราม และออสเตรีย
ขอสงบศึก และได้มีการลงนามในสนธิสัญญาเพรสส์บูร์ก
(Treaty of Pressburg)* ที่เมืองเพรสส์บูร์ก (Pressburg)
เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ค.ศ. ๑๘๐๕ ซึ่งทำให้ออสเตรีย
ต้องสูญเสียดินแดนและค่าปฏิกรรมสงครามเป็นจำนวน
มากให้แก่ฝรั่งเศส เชื้อนโซลันตีภาพที่รุนแรงดังกล่าวยัง
ทำให้ออสเตรียในเวลาต่อมาหันมาต่อต้านฝรั่งเศสจนเกิด
เป็นสงครามขึ้นอีก.

(เพ็ญศรี ตู่ก)

Austria-Hungary; Austro-Hungarian Empire : ออสเตรีย-ฮังการี, จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี

จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีคือดินแดนที่เป็น
จักรวรรดิออสเตรีย (Austrian Empire)* มาก่อน
ปัจจุบันนี้ดินแดนที่เคยเป็นจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี คือ
เขตแดนของประเทศออสเตรีย ฮังการี เชโกสโลวาเกีย
โปแลนด์ และยูโกสลาเวีย ประชากรของจักรวรรดินี้ประกอบด้วย
ชนหลายชาติหลายภาษา เช่น ชาวออสเตรียพูดภาษา
เยอรมัน ชาวฮังการีพูดภาษาแมกยาร์ (Magyar) ชาวสโลวัก
(Slovak) พูดภาษาสโลวัก ชาวเซอร์เบีย (Serbia) และ
ชาวโครเอเชีย (Croatia) พูดภาษาสลาฟ (Slav) ชาวโรมาเนีย
(Romania) ซึ่งพูดภาษาโรมาเนีย เป็นต้น ปัญหาสำคัญ
ของจักรวรรดิคือการที่ชนเชื้อชาติต่าง ๆ เหล่านี้พยายามต่อสู้

Austria-Hungary

ดินรนเพื่อเอกราชหรือเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองเพิ่มขึ้น

จักรวรรดิออสเตรียอยู่ใ้การปกครองของราชวงศ์ฮับส์บูร์ก (Habsburg)* มาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ และมีอำนาจครอบคลุมยุโรปตอนกลางในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ โดยเฉพาะเมื่อยึดอาณาจักรและแคว้นทรานซิลเวเนีย (Transylvania) คืนจากพวกเติร์ก (Turks) ได้ใน ค.ศ. ๑๖๘๖ อย่างไรก็ตาม หลังสมัยจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* แห่งฝรั่งเศส ลัทธิชาตินิยมได้แพร่หลายในทวีปยุโรป ชาวฮังการีเริ่มเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องอิสรภาพในการปกครองตนเอง ใน ค.ศ. ๑๘๔๘ ชาวฮังการีชื่อลajos คอสซุท (Lajos Kossuth)* เป็นผู้นำในการปฏิวัติเพื่อประกาศเอกราชของฮังการี แต่ไม่สำเร็จเพราะถูกจักรวรรดิออสเตรียปราบปราม

อย่างไรก็ตาม การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องอิสรภาพมิได้ยุติลงในที่สุด จักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟ (Francis Joseph)* ทรงตกลงทำการประนีประนอมกับชาวฮังการีใน ค.ศ. ๑๘๖๗ โดยให้ฮังการีมีสิทธิในการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง แต่ยังคงรวมอยู่ในจักรวรรดิของพระองค์ มีชื่อว่าจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี จักรพรรดิออสเตรียทรงดำรงตำแหน่งพระมหากษัตริย์ฮังการีด้วย เรียกกันว่าระบบราชาธิปไตยร่วม (Common Monarchy) หรือระบอบราชาธิปไตยคู่ (Dual Monarchy)* รัฐบาลจักรวรรดิเป็นรัฐบาลกลาง โดยร่วมกันควบคุมนโยบายต่างประเทศ กองทัพบก กองทัพเรือ และการคลัง ออสเตรียและฮังการีต่างก็มีนายกรัฐมนตรีและรัฐสภาของตนเอง ทุก ๆ ปี จักรพรรดิโปรดให้คณะสมาชิกรัฐสภาทั้งฝ่ายออสเตรียและฝ่ายฮังการี ฝ่ายละ ๖๐ คน ซึ่งเรียกกันว่าคณะผู้แทนมาประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับออสเตรีย-ฮังการี โดยเป็นอิสระต่อกัน สถานที่ประชุมของคณะผู้แทนทั้งสองนี้ผลัดเปลี่ยนกันในแต่ละปี คือที่กรุงเวียนนา (Vienna) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของจักรวรรดิ และที่กรุงบูดาเปสต์ (Budapest) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของราชอาณาจักรฮังการี

ต่อมา ความสัมพันธ์ระหว่างชาวออสเตรียกับชาวฮังการีเริ่มตึงเครียดขึ้นอีก เนื่องจากกรณีพิพาทเรื่องเงิน

Austria-Hungary

ดร.ทอมมาช มาซาริก

ที่ทั้ง ๒ ฝ่ายต้องส่งสมทบกันเป็นงบประมาณแผ่นดินประจำปีของจักรวรรดิ ในระยะต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ฮังการีพยายามเรียกร้องเพื่อให้กรมทหารของตนที่ประจำการอยู่ในกองทัพจักรวรรดิมีอิสรภาพมากขึ้น แต่ข้อขัดแย้งที่รุนแรงยิ่งกว่าปัญหาการเงินและการทหาร คือความสัมพันธ์ระหว่างชนชาติที่เป็นนาย คือ ชาวออสเตรียและชาวฮังการีกับชนชาติอื่น ๆ ที่อยู่ใ้การปกครอง เช่น ชาวเช็ก (Czech) ในแคว้นโบฮีเมีย-โมเรเวีย (Bohemia-Moravia) ที่อยู่ใ้การปกครองของออสเตรียเกลียดชังชาวฮังการีซึ่งได้รับอภิสิทธิ์ต่าง ๆ จากจักรพรรดิ ดร.ทอมมาช มาซาริก (Tomáš Masaryk)* ผู้นำของชาวเช็กได้แสดงความขัดเคืองต่อฐานะและอภิสิทธิ์ของชาวฮังการี นอกจากนี้ชาวเซอร์เบียและชาวโครเอเชียที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในอาณาเขตฮังการีก็ทำการต่อต้านฮังการีอย่างเข้มแข็ง

ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีได้เข้าร่วมสงครามเป็นฝ่ายมหาอำนาจกลาง (Central Powers)* จักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟสิ้นพระชนม์ใน ค.ศ ๑๙๑๖ พระราชินัดดา คือจักรพรรดิซาลส์ (Charles) ได้ทรงครองราชย์สืบต่อมา

Austrian Empire

พระองค์พยายามรักษาจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีไม่ให้แตกสลาย โดยพระราชทานคำมั่นสัญญาว่าจะทรงปรับปรุงรัฐธรรมนูญของจักรวรรดิ แต่ความพยายามดังกล่าวก็ไร้ผล เพราะมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตรสนับสนุนหัวหน้าชนเชื้อชาติต่างๆ ในจักรวรรดิที่ต้องการสถาปนากองเมืองนอนของตนเป็นประเทศเอกราช ประกอบกับจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีแพ้สงครามอีกด้วย ดังนั้นเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๑ สิ้นสุดลงใน ค.ศ. ๑๙๑๘ จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี จึงสลายตัว ดินแดนของออสเตรีย-ฮังการี ถูกแบ่งออกเป็นประเทศออสเตรีย ฮังการี เชโกสโลวาเกีย ยูโกสลาเวีย และยังสูญเสียดินแดนบางส่วนให้แก่โปแลนด์ ทั้งนี้ เป็นไปตามเงื่อนไขของสนธิสัญญาแซงแซร์แมง (Treaty of St. Germain 1919)* และสนธิสัญญาตริยานง (Treaty of Trianon 1920)*.

(รอง ศยามานนท์, สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Austrian Empire : จักรวรรดิออสเตรีย

จักรวรรดิออสเตรียคือดินแดนส่วนทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอาณาจักรชนชาติเยอรมัน และเคยเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ (Holy Roman Empire)* ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๑๕๖ จักรพรรดิเฟรเดอริกที่ ๑ (Frederick I) แห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ได้ทรงสถาปนาออสเตรียให้เป็นแคว้น (Duchy - ดินแดนที่เจ้าผู้ครองมีฐานะเป็นดยุก - Duke หรือ ดัชเชส - Duchess)

ใน ค.ศ. ๑๒๗๓ พระเจ้ารูดอล์ฟที่ ๑ (Rudolf I)

จักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์เริ่มต้นจากจักรวรรดิคาโรลินเจียน (The Carolingian Empire) ของจักรพรรดิชาร์เลอมาญ (Charlemagne) ตั้งแต่ ค.ศ. ๘๐๐ เป็นต้นมา และจักรวรรดิของชาร์เลอมาญก็สืบทอดมาจากจักรวรรดิโรมันตะวันตก (Western Roman Empire) อย่างไรก็ตาม ใน ค.ศ. ๘๔๓ จักรวรรดิคาโรลินเจียนก็ถูกแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือส่วนตะวันออก ได้แก่ ตอนกลางของยุโรปหรือดินแดนที่เป็นประเทศเยอรมนีในเวลาต่อมา และส่วนตะวันตก ได้แก่ ดินแดนที่ต่อมาเป็นประเทศฝรั่งเศส ใน ค.ศ. ๙๖๒ พระเจ้าอ็อทโทที่ ๑ (Otto I) กษัตริย์ชาวเยอรมันทรงสามารถควบคุมอำนาจเหนือดินแดนด้านตะวันออกได้ และทรงได้รับการสถาปนาจากสันตะปาปาจอห์นที่ ๑๒ (John XII) ให้ดำรงตำแหน่งจักรพรรดิถึงกระนั้นก็ตาม คำว่าจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ ได้กลายเป็นชื่ออย่างเป็นทางการของจักรวรรดินี้ก็ต่อเมื่อถึงสมัยของจักรพรรดิเฟรเดอริกที่ ๑ บาร์บารอสซา (Frederick I Barbarossa) ซึ่งทรงให้ใช้ชื่อนี้ใน ค.ศ. ๑๑๕๕

Austrian Empire

เจ้าชายเคลเมนส์ ฟอน เมเทออร์นิช

ซึ่งทรงเป็นต้นราชวงศ์ฮับส์บูร์ก (Habsburg)* ได้ทรงครองราชย์ในฐานะกษัตริย์ชาวเยอรมัน ต่อมาอีก ๕ ปี คือใน ค.ศ. ๑๒๗๘ พระองค์ทำสงครามชนะพระเจ้าอ็อทโทคาร์ที่ ๒ (Ottokar II) แห่งราชอาณาจักรโบฮีเมีย (Bohemia) และทรงสามารถยึดดินแดนที่เป็นศูนย์กลางของจักรวรรดิออสเตรีย คือ แคว้นออสเตรีย สตีเรีย (Styria) และคาร์นิโอลา (Carniola) ได้

ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๔๓๘ จักรพรรดิอัลเบิร์ตที่ ๒ (Albert II) แห่งราชวงศ์ฮับส์บูร์กทรงได้รับเลือกให้เป็นจักรพรรดิแห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ และตำแหน่งนี้ก็ได้ตกเป็นของราชวงศ์ฮับส์บูร์กโดยตลอดตั้งแต่นั้นมา

ระหว่าง ค.ศ. ๑๖๘๒-๑๖๙๙ ออสเตรียทำสงครามกับพวกเติร์กเรียกว่าสงครามออสเตรีย-ตุรกี (Austro-Turkish War) และสามารถขับไล่พวกเติร์กออกจากฮังการี

Austrian Empire

ได้ขุนนางฮังการีได้รับรองการอ้างสิทธิ์ของจักรพรรดิราชวงศ์ฮับส์บูร์กเหนือดินแดนฮังการีใน ค.ศ. ๑๖๘๗ ต่อมาในครึ่งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ดินแดนของจักรวรรดิออสเตรียก็ขยายตัวไปทางตะวันออกมากขึ้นด้วยการผนวกเอาดินแดนที่ได้รับจากการแบ่งแยกโปแลนด์เข้าไว้ด้วย

ในสมัยที่จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* แห่งฝรั่งเศสทำการรุกรานดินแดนต่าง ๆ ในทวีปยุโรปอย่างหนักนั้น จักรพรรดิฟรานซิสที่ ๒ (Francis II ค.ศ. ๑๗๙๒-๑๘๓๕) แห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ทรงทราบว่า จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ทรงดำริที่จะปรับปรุงอาณาเขตของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป โดยเฉพาะยุโรปตอนกลาง โดยจะทรงยุบจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ จักรพรรดิฟรานซิสที่ ๒ จึงทรงแยกออสเตรียออกจากจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ใน ค.ศ. ๑๘๐๔ เพื่อให้ออสเตรียมีฐานะเป็นจักรวรรดิอิสระ และทำให้ดินแดนของราชวงศ์ฮับส์บูร์กรอดพ้นจากการยึดครองของจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ พระองค์จึงทรงประกาศสละตำแหน่งจักรพรรดิแห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์และทรงประกาศว่าพระองค์เป็นจักรพรรดิฟรานซิสที่ ๑ (Francis I) แห่งจักรวรรดิออสเตรีย ใน ค.ศ. ๑๘๐๕ พระองค์ก็ทรงนำจักรวรรดิออสเตรียเข้าร่วมในสหพันธมิตรครั้งที่ ๓ (The Third Coalition) เพื่อทำสงครามต่อต้านจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ส่วนจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์นั้น จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ทรงประกาศยุบเสียใน ค.ศ. ๑๘๐๖

จักรวรรดิออสเตรียต้องเผชิญกับการสงครามตลอดระยะเวลาที่จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ครองฝรั่งเศส จนถึง ค.ศ. ๑๘๑๔ ยกเว้นในช่วงเวลาที่ออสเตรียแพ้สงครามที่เมืองวากราม (Wagram) ใน ค.ศ. ๑๘๐๙ ซึ่งออสเตรียต้องยอมทำสนธิสัญญาเชินบรุนน์ (Treaty of Schönbrunn) กับฝรั่งเศสในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๘๐๙ ทำให้ออสเตรียต้องสูญเสียดินแดนหลายแห่ง ทั้งต้องยอมเป็นพันธมิตรกับฝรั่งเศส เมื่อจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ทรงพ่ายแพ้จากการบุกรัสเซียใน ค.ศ. ๑๘๑๒ แล้ว ออสเตรียได้เปลี่ยนนโยบายกลับไปเป็นศัตรูกับฝรั่งเศส และได้เข้าข้างอังกฤษและพันธมิตรของอังกฤษโดยประกาศสงครามต่อฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๘๑๓ ด้วยเหตุนี้ อังกฤษและพันธมิตรจึงรวมโจมตีกองทัพของจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ จนฝ่ายฝรั่งเศสต้องพ่ายแพ้ครั้ง

Austrian Empire

จักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟ

ใหญ่ในการรบที่เมืองไลพ์ซิก (Leipzig) เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๑๓ กองทัพฝ่ายพันธมิตรได้ติดตามเข้าไปโจมตีดินแดนของฝรั่งเศส ในที่สุด จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ต้องทรงยอมพ่ายแพ้

หลังการพ่ายแพ้ของจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ฝ่ายพันธมิตรได้จัดให้มีการประชุมใหญ่แห่งเวียนนา (Congress of Vienna)* ขึ้นที่กรุงเวียนนา นครหลวงของจักรวรรดิออสเตรีย การประชุมครั้งนั้นแสดงว่าจักรวรรดินี้อยู่ในฐานะเป็นมหาอำนาจเช่นเดียวกับมหาอำนาจอื่น ๆ เช่น อังกฤษ และรัสเซีย

ในช่วง ค.ศ. ๑๘๑๕-๑๘๔๘ เจ้าชายเคลเมนส์ ฟอน เมทาเทอร์นิช (Klemens von Metternich) ซึ่งเป็นอัครมหาเสนาบดีออสเตรียก็สามารถปกครองบ้านเมืองได้โดยเรียบร้อย แม้ว่าชาวฮังการีจะทำการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิเสรีภาพในการปกครอง อย่างไรก็ตาม ในที่สุด เมทาเทอร์นิชก็ไม่สามารถรักษาสถานการณ์ของจักรวรรดิออสเตรียไว้ได้ ลัทธิเสรีนิยมและลัทธิชาตินิยมซึ่งเฟื่องฟูขึ้นภายหลังยุคนโปเลียน (Napoleonic Era) ตลอดจนการเคลื่อนไหวของชนเชื้อชาติต่าง ๆ ได้กลายเป็นพลังกดดันอย่างรุนแรง โดยเฉพาะเมื่อเกิดการปฏิวัติฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๘๔๘ ซึ่งโค่นอำนาจของพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป (Louis

Austrian Empire

Philippe)* อิทธิพลของการปฏิวัติดังกล่าวทำให้เกิดการเคลื่อนไหวในจักรวรรดิออสเตรียเพื่อเรียกร้องให้จักรพรรดิเฟอร์ดินานด์ที่ ๑ (Ferdinand I ครองราชย์ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๓๕-๑๘๔๘) ทรงจัดตั้งรัฐบาลที่รับผิดชอบต่อประชาชนในฮังการี **ลajos คอสซุท (Lajos Kossuth)*** เป็นหัวหน้าทำการเคลื่อนไหวดังกล่าวนี้ เขาได้กล่าวประณามรัฐบาลกลางที่กรุงเวียนนา และได้รับการสนับสนุนจากประชาชน โดยเฉพาะนักศึกษา การเคลื่อนไหวนี้ได้ลุกลามไปถึงกรุงเวียนนาจนกลายเป็นการปฏิวัติ ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อสถาปนารัฐบาลที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน การปฏิวัติยังได้เกิดขึ้นในแคว้นอื่นๆ ของจักรวรรดิออสเตรีย เช่น ลอมบาร์ดี (Lombardy) โบฮีเมีย อย่างไรก็ตาม ในที่สุดฝ่ายอนุรักษนิยมก็รวบรวมกำลังและเตรียมการปราบปรามการปฏิวัติของพวกเสรีนิยม จักรพรรดิเฟอร์ดินานด์ที่ ๑ ถูกบังคับให้สละราชบัลลังก์เพราะทรงยอมแพ้แก่นักศึกษาที่ร่วมก่อการปฏิวัติใน ค.ศ. ๑๘๔๘ พระนัดดาของพระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์เป็น**จักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟ (Francis Joseph)*** และในปีนั้นเอง ฝ่ายอนุรักษนิยมได้ใช้กำลังกองทัพปราบปรามการปฏิวัติทั้งในออสเตรีย ฮังการี และในอิตาลีตอนเหนือได้สำเร็จ

ถึงกระนั้นก็ตาม การเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองของชนเชื้อชาติต่างๆ ในจักรวรรดิมิได้ยุติลง ชนเชื้อชาติต่างๆ ยังคงพยายามดิ้นรนเพื่อความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง ยิ่งกว่านั้นจักรวรรดิออสเตรียยังต้องเผชิญปัญหาหระหว่างประเทศที่มีผลทำให้เกิดสงครามออสเตรีย-อิตาลี (Austro-Italian War) ใน ค.ศ. ๑๘๕๙ และออสเตรียเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในการรบกับกองทัพฝรั่งเศสและกองทัพปiedmont-ซาร์ดิเนีย (Piedmont-Sardinia) ต้องโอนแคว้นลอมบาร์ดีให้แก่ปiedmont-ซาร์ดิเนียโดยผ่านฝรั่งเศส ตามข้อตกลงสงบศึกวิลลาฟรังกา (Villafranca) ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๘๖๖ ออสเตรียก็พ่ายแพ้ในสงครามออสเตรีย-ปรัสเซีย (Austro-Prussian War) หรือ **สงครามเจ็ดสัปดาห์ (Seven Weeks' War)*** และจำต้องยอมรับการถูกแยกออกอย่างถาวรจากกลุ่มรัฐเยอรมัน ทั้งต้องยินยอมยกแคว้นเวเนเซีย (Venetia) ให้แก่อิตาลี ความตกต่ำของอำนาจและเกียรติภูมิ

Austrian Empire

ของจักรวรรดิจากการพ่ายแพ้ดังกล่าว ทำให้รัฐบาลของจักรวรรดิฟรานซิส โจเซฟต้องเปลี่ยนนโยบายการปกครองภายในเพื่อป้องกันไม่ให้พวกแมกยาร์ (Magyars) หรือชาวฮังการีฉวยโอกาสก่อการจลาจลแยกตัวเป็นอิสระ ดังนั้น ใน ค.ศ. ๑๘๖๗ จักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟต้องทรง**ทำความตกลงประนีประนอมออสเตรีย-ฮังการี (Ausgleich)*** โดยให้ฮังการีมีฐานะเป็นราชอาณาจักร (Kingdom) และจักรวรรดิออสเตรียทรงดำรงตำแหน่งพระมหากษัตริย์ฮังการีด้วย ดังนั้น จักรวรรดิออสเตรียจึงได้ชื่อใหม่ว่าจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี สืบต่อมาจนถึง**สงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)*** ใน ค.ศ. ๑๙๑๘

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีได้**ทำสนธิสัญญาพันธมิตรทวิภาคี (Dual Alliance)*** กับเยอรมนีใน ค.ศ. ๑๘๗๙ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๘๒ สนธิสัญญานี้ได้ขยายขอบเขตเป็น**สนธิสัญญาพันธมิตรไตรภาคี (Triple Alliance)*** โดยรวมอิตาลีเข้าไว้ด้วย

ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ ชนเชื้อชาติต่างๆ ในจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีได้เคลื่อนไหวกันอย่างแข็งขันที่จะแยกตัวเป็นอิสระหรือรวมกับเพื่อนร่วมเชื้อชาติซึ่งได้ก่อตั้งเป็นประเทศแล้ว เช่น ชาวสลาฟต้องการรวมกับประเทศเซอร์เบีย (Serbia) และชาวเช็ก (Czech) ซึ่งแสดงความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะตั้งดินแดนของตนเป็นประเทศ ดังนั้น เมื่อ**สงครามโลกครั้งที่ ๑** ดินแดนของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีจึงถูกแบ่งแยกออกเป็นประเทศออสเตรีย ประเทศฮังการี และบางส่วนก็ตกเป็นของประเทศที่เกิดขึ้นใหม่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ เช่น ประเทศเชโกสโลวาเกียและอดีตประเทศยูโกสลาเวีย (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นประเทศเซอร์เบียและมอนเตเนโกร) นอกจากนั้น ดินแดนอันกว้างใหญ่บางส่วนก็ถูกแบ่งไปให้ประเทศเพื่อนบ้าน เช่น โปแลนด์ โรมาเนีย อิตาลี ทั้งนี้เป็นไปตาม**เงื่อนไขสนธิสัญญาแซร์แมง (Treaty of St. German 1919)*** และ**สนธิสัญญาตริยานง (Treaty of Trianon 1920)***.

(รอง ศยามานนท์, สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Austrian State Treaty

Austrian State Treaty : สนธิสัญญารัฐออสเตรีย

สนธิสัญญารัฐออสเตรียคือข้อตกลงระหว่างประเทศมหาอำนาจฝ่ายพันธมิตรซึ่งยึดครองออสเตรียภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* โดยยอมรับเอกราชและความเป็นกลางของออสเตรีย

เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส และสหภาพโซเวียต ได้ประชุมกันที่กรุงเวียนนา เพื่อลงนามในสนธิสัญญาออสเตรีย ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างกันที่จะถอนกำลังทหารที่ยึดครองออสเตรียออก และฟื้นฟูเอกราชของประเทศออสเตรียภายในอาณาเขตที่กำหนดไว้เมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๗ การถอนทหารที่ยึดครองออสเตรียจะต้องกระทำไปแล้วเสร็จภายในเวลา ๕ เดือน นอกจากนี้ สนธิสัญญาออสเตรียยังได้ยืนยันข้อห้ามที่ได้บัญญัติไว้ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* ที่ระบุว่าออสเตรียจะต้องไม่ผนวกเข้ากับเยอรมนี และไม่ให้ราชวงศ์ฮับส์บูร์ก (Habsburg)* กลับไปครองราชย์อีก รัฐสภาออสเตรียจะต้องตรากฎหมายรัฐธรรมนูญให้คำมั่นสัญญาว่าจะรักษาความเป็นกลางอย่างถาวร

อันที่จริงแล้ว ประเทศมหาอำนาจตะวันตกได้พยายามหลายครั้งแล้วที่จะให้สหภาพโซเวียตทำสนธิสัญญาดังกล่าว แต่สหภาพโซเวียตก็คัดค้านอยู่เสมอมาเป็นเวลาถึง ๙ ปี การเปลี่ยนท่าทีดังกล่าวโดยยินยอมทำสนธิสัญญาออสเตรีย ทำให้ฝ่ายประเทศตะวันตกคิดว่าสหภาพโซเวียตจะเปลี่ยนนโยบายยึดครองยุโรปตอนกลางโดยการถอนทหารออกไป แต่บรรดาประเทศในยุโรปตะวันตกก็ต้องผิดหวังในเรื่องนี้ ด้วยเหตุว่าก่อนการลงนามในสนธิสัญญาออสเตรียเพียงวันเดียว คือในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๕ สหภาพโซเวียต แอลเบเนีย บัลแกเรีย เชโกสโลวะเกีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมัน (เยอรมนีตะวันออก) ฮังการี โปแลนด์ และสาธารณรัฐสังคมนิยมโรมาเนีย ได้ทำกติกาสัญญาออร์ซอ (Warsaw Pact) ร่วม

Austria, Republic of

กัน ซึ่งแสดงว่ากองทัพของสหภาพโซเวียตยังคงควบคุมกลุ่มประเทศหลังม่านเหล็ก (Iron Curtain)* อยู่อย่างแน่นอนต่อไป

(รอง ศยามานนท์, สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Austria, Republic of : สาธารณรัฐออสเตรีย

แผนที่ประเทศออสเตรีย

สาธารณรัฐออสเตรียคือประเทศออสเตรีย ซึ่งตั้งขึ้นหลังจากจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี (Austro-Hungarian Empire)* สลายตัวลงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)*

เมื่อฝ่ายมหาอำนาจกลาง (Central Powers)* ยอมแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๑ และทำสัญญาสงบศึกเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๘ แล้ว จักรพรรดิชาลส์ (Charles) แห่งจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี ได้เสด็จจากกรุงเวียนนาไปประทับอยู่ในสวิตเซอร์แลนด์โดยมิได้ทรงประกาศสละราชสมบัติ จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีจึงสลายตัวลง ออสเตรียประกาศตั้งตนเองเป็นสาธารณรัฐเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๘ ซึ่งมักเรียกกันว่าสาธารณรัฐออสเตรียที่ ๑ (The First Austrian Republic) เพราะต่อมาถูกผนวกเข้ากับเยอรมนีในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๘

Austria, Republic of

แต่เดิมสภาร่างรัฐธรรมนูญลงมติเลือกนักสังคมนิยมชื่อคาร์ล เรนเนอร์ (Karl Renner)* เป็นนายกรัฐมนตรีออสเตรีย และสภาร่างรัฐธรรมนูญยังออกเสียงลงคะแนนให้ออสเตรียรวมกับประเทศเยอรมนีในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๙ แต่สนธิสัญญาสันติภาพซึ่งได้กระทำกันภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ห้ามการรวมออสเตรียเข้ากับเยอรมนี การออกเสียงลงคะแนนดังกล่าวจึงเป็นโมฆะ ออสเตรียยังคงเป็นสาธารณรัฐ โดยรัฐธรรมนูญกำหนดให้ออสเตรียเป็นสหพันธรัฐแบบสวิตเซอร์แลนด์ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๒๐

อย่างไรก็ตาม ประชาชนในภูมิภาคต่างๆ ของออสเตรียไม่สามัคคีกัน ส่วนหนึ่งยังนิยมเยอรมนี ซึ่งใช้ภาษาเดียวกับออสเตรีย อีกส่วนหนึ่งยังคงนิยมราชวงศ์ฮับส์บูร์ก (Habsburg)* ซึ่งปกครองจักรวรรดิออสเตรียมาเป็นเวลาหลายศตวรรษ ดังนั้น จึงเกิดการแตกแยกออกเป็นพรรคเป็นพวก มีการจัดตั้งกองกำลังของพวกเผด็จการฝ่ายขวาและกองกำลังของพวกสังคมนิยม ซึ่งต่างก็เป็นคู่แข่งกันที่จะครองอำนาจในออสเตรีย กรุงเวียนนาซึ่งเคยเป็นเมืองหลวงของจักรวรรดิที่กว้างใหญ่ไพศาล ก็กลายเป็นเมืองหลวงของสาธารณรัฐออสเตรียซึ่งเป็นประเทศเล็ก ประชากรราว ๑ ใน ๔ อาศัยอยู่ในนครหลวงและประสบความยากลำบากในการครองชีพ โดยเฉพาะในสมัยเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๙-๑๙๓๒ สภาพบ้านเมืองก็ปั่นป่วน เนื่องจากพวกเผด็จการฝ่ายขวาและพวกสังคมนิยมปะทะกันหลายครั้งหลายคราว ซึ่งต่อมาได้ลุกลามกลายเป็นศึกกลางเมืองอยู่ระยะหนึ่ง ดร.เอนเงลแบร์ท ดอลล์ฟูสส์ (Engelbert Dollfuss)* นายกรัฐมนตรีซึ่งต่อต้านลัทธิสังคมนิยม ได้ใช้สาเหตุที่พวกสังคมนิยมจัดการเดินขบวนเป็นข้ออ้างในการปราบปรามพวกนี้ ฝ่ายรัฐบาลใช้ปืนใหญ่ระดมยิงที่อยู่อาศัยของพวกสังคมนิยมที่ชานกรุงเวียนนาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๔ แล้วประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามแนวคิดฟาสซิสต์ (Fascism)* ในระหว่างนั้น ชาวออสเตรียส่วนหนึ่งได้แสดงตนเป็นพวกนาซีและนิยมฮิตเลอร์ ต่อมาอีก ๕ เดือน พวกนาซีได้พยายามทำรัฐประหาร โดยบุกเข้าไปในทำเนียบรัฐบาลและยิง ดร.ดอลล์ฟูสส์จนถึงแก่สัญกรรม

Austria, Republic of

แต่ทางฝ่ายรัฐบาลสามารถปราบรัฐประหารได้ ดร.คุร์ท ฟอน ชุชนิคก์ (Kurt von Schuschnigg)* ได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่อจาก ดร.ดอลล์ฟูสส์ แต่ก็สุดความสามารถที่จะรักษาเอกราชของออสเตรียไว้ได้ พรรคนาซีออสเตรียได้กำลังเพิ่มเติมจากประชาชนและจากอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* ซึ่งดำเนินนโยบายเรียกร้องการผนวกดินแดนที่มีชาวเยอรมันตั้งถิ่นฐานรอบอาณาเขตเยอรมนีให้เข้าอยู่ในจักรวรรดิไรช์ที่ ๓ (Third Reich) ฮิตเลอร์ได้บีบบังคับให้ ดร.ชุชนิคก์ลาออกจากตำแหน่งและผู้นำของพรรคนาซีออสเตรีย คือ ดร.อาร์ทัวร์ ไฮซิงควาร์ท (Arthur Seyssinwart) ก็ได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อให้การผนวกออสเตรียเข้ากับเยอรมนีถูกต้องตามกฎหมายยิ่งขึ้น ไฮซิงควาร์ทจึงเชิญกองทัพเยอรมันเข้าครอบครองออสเตรีย โดยอ้างว่าเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย กองทัพเยอรมันได้ยึดตราเข้ากรุงเวียนนาเมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๘ และในวันรุ่งขึ้น ไฮซิงควาร์ทก็ประกาศการผนวกออสเตรียเข้ากับเยอรมนี (Anschluss)* โดยไม่คำนึงถึงปฏิญญาต่อต้านของประเทศมหาอำนาจตะวันตกแต่อย่างใด ออสเตรียจึงตกเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิเยอรมันจนถึง ค.ศ. ๑๙๔๕

ครั้นสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* ยุติลง คาร์ล เรนเนอร์ ได้แสดงความสามารถในด้านการเมือง เขาจัดการสถาปนาออสเตรียเป็นสาธารณรัฐอีกครั้งหนึ่งในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ สาธารณรัฐออสเตรียที่ ๒ นี้มีฐานะมั่นคงยิ่งกว่าสาธารณรัฐที่ ๑ ด้วยเหตุว่าได้รับการสนับสนุนจากชาวออสเตรียผู้รักชาติอย่างแพร่หลาย

ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๙๕๕ มีการทำสนธิสัญญารัฐออสเตรีย (Austrian State Treaty)* ซึ่งประเทศมหาอำนาจฝ่ายพันธมิตรซึ่งยึดครองออสเตรียอยู่ในเวลานั้นได้ยอมรับเอกราชและความเป็นกลางของออสเตรีย ฝ่ายพันธมิตรได้ถอนกำลังทหารที่ยึดครองออสเตรียในปีเดียวกันนั้นเอง ออสเตรียจึงเป็นประเทศเอกราชที่มีอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ โดยดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบเป็นกลาง และได้เน้นพัฒนาการด้านอุตสาหกรรมอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งส่งเสริมให้กรุงเวียนนาเป็นศูนย์กลางการ

Austro-Hungarian Empire

ประชุมระหว่างประเทศเช่นเดียวกับนครเจนีวา (Geneva) ของสวิตเซอร์แลนด์.

(รอง ศยามานนท์, สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Austro-Hungarian Empire : จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี ดู Austria-Hungary

Axis, Rome-Berlin : แกน ร่วมโรม-เบอร์ลิน

คำว่า แกนร่วมโรม-เบอร์ลิน นี้ **เบนิโต มุสโสลินี (Benito Mussolini)*** ผู้นำอิตาลีใช้เป็นครั้งแรกเมื่อกล่าวคำปราศรัยต่อประชาชนชาวอิตาลีที่เมืองมิลาน (Milian) เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๖ คำปราศรัยนั้นมีความตอนหนึ่งว่า “เส้นเบอร์ลิน-โรม นี้ ไม่เป็นเส้นแบ่งแต่ค่อนข้างจะเป็นแกนมากกว่า” คำกล่าวนี้มีความหมายว่า พรรคนาซี (Nazi Party)* ของเยอรมนี และพรรคฟาสซิสต์ (Fascist Party) ของอิตาลี จะร่วมมือกันดำเนินกิจการต่าง ๆ โดยเฉพาะเรื่องการต่างประเทศ ให้สอดคล้องเหมือนกันเพื่อต่อต้านการเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ทั่วโลก

อันที่จริง เยอรมนีเองได้ร่วมมือกับญี่ปุ่นที่จะต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๖ ด้วยการลงนามในกติกาสัญญาต่อต้านคอมินเทิร์น (Anti-Comintern Pact)* สำหรับอิตาลีนั้น ได้ร่วมในกติกาสัญญา

Axis, Rome-Berlin

สัญญาเมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๗ ดังนั้น เยอรมนี อิตาลี และญี่ปุ่นจึงได้ชื่อว่าเป็น มหาอำนาจอักษะ (Axis Powers)

ต่อมา เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ค.ศ. ๑๙๓๙ สงครามอุบัติขึ้นในทวีปยุโรป อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกองทัพเยอรมันได้รับคำสั่งจากอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* ผู้นำเยอรมนีให้บุกโปแลนด์เมื่อ ๒ วันก่อนหน้านั้น ปรากฏว่าสงครามในยุโรปได้คลี่คลายขยายตัวเป็น สงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* ในเวลาต่อมาความสัมพันธ์ระหว่างมหาอำนาจอักษะทั้งสามนี้ได้กระชับแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นโดยได้ลงนามกันในกติกาสัญญาไตรภาคี (Tripartite Pact)* เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๐ กติกาสัญญาไตรภาคีมีสาระสำคัญว่าจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกรณีที่ต้องเผชิญกับการโจมตีของประเทศที่ยังไม่ได้เข้าร่วมในสงครามครั้งนั้น ขณะนั้นประธานาธิบดีแฟรงกลิน เดลาโน รูสเวลต์ (Franklin Delano Roosevelt) กำลังดำเนินนโยบายต่างประเทศโน้มเอียงไปทางฝ่ายมหาอำนาจพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ ๒ จึงก่อให้เกิดความเข้าใจว่ากติกาสัญญาไตรภาคีมุ่งต่อต้านสหรัฐอเมริกา

ฝ่ายมหาอำนาจอักษะยังร่วมมือกันเพื่อสร้างระเบียบใหม่ในยุโรปและเอเชีย ในยุโรป เยอรมนีและอิตาลี ดำเนินการสร้างระเบียบใหม่ (New Order) ขึ้น ส่วนในเอเชีย นั้นญี่ปุ่นเป็นผู้สร้างวงไพบูลย์มหาเอเชียบูรพา (Greater East Asia Co-Prosperity Sphere) ประเทศที่ต่อมาได้เข้าร่วมในการสร้างระเบียบใหม่ในยุโรป คือ ฮังการี โรมาเนีย สโลวาเกีย บัลแกเรีย และอดีตยูโกสลาเวีย แต่การสร้างระเบียบใหม่และวงไพบูลย์ร่วมกันในมหาเอเชียบูรพา ต้องเลิกล้มไป เมื่อมหาอำนาจอักษะแพ้สงครามโลกครั้งที่ ๒.

(รอง ศยามานนท์)

B

Babeuf, François (1760-1797) : นายฟร็องซัว บาเบ็ฟ (พ.ศ. ๒๓๐๓-๒๓๔๐)

ฟร็องซัว บาเบ็ฟ

ฟร็องซัว บาเบ็ฟเป็นนักสังคมนิยมชาวฝรั่งเศส หัวรุนแรง วิธีการปลุกปั่นทางการเมืองของเขาเป็นแบบอย่างสำหรับขบวนการฝ่ายซ้ายของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และเป็นตัวอย่างที่เด่นของลัทธิสังคมนิยมแบบรุนแรงที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิวัติฝรั่งเศส

บาเบ็ฟเป็นบุตรของเจ้าภานายอากร เมื่ออายุ ๑๖ ปี เขาทำงานเป็นผู้สำรวจที่ดิน และทำหน้าที่เก็บบัญชีรายได้จากที่ดินตลอดจนบัญชีเกี่ยวกับสิทธิและอภิสิทธิ์ของชนชั้นขุนนาง งานดังกล่าวทำให้เขาเกิดความรังเกียจจาษัด้านกสิกรรมตามแนวคิดของระบบอภิสิทธิ์ของการปกครองระบบเก่า (Ancient Régime) ที่ยังคงใช้กันอยู่ในเวลานั้น เขาจึงเปลี่ยนอาชีพมาเป็นนักหนังสือพิมพ์ทางการเมืองระหว่าง ค.ศ. ๑๗๘๘-๑๗๙๒

เมื่อเกิดการปฏิวัติครั้งใหญ่ขึ้นในประเทศฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๗๘๙ บาเบ็ฟได้รับมอบหน้าที่ให้จัดเตรียมประชุมสภาฐานันดร (Estates-General) ซึ่งเป็นการประชุมของผู้แทนจากฐานันดรทั้งสามของฝรั่งเศส และทำหน้าที่รวบรวมคำร้องทุกข์ซึ่งเรียกร้องให้มีการยกเลิกระบบอภิสิทธิ์ ในปีเดียวกันนี้เองเขาได้ออกหนังสือพิมพ์ชื่อ **Le Correspondant Picard** ที่กรุงปารีส อย่างไรก็ตาม ใน ค.ศ. ๑๗๙๒ เขาทำหน้าที่เป็นผู้บริหารเขตซอม (Somme) เมื่อพวกสมาชิกสภากลุ่มแตรมีโดเรีย (Thermidoriens) ทำการโค่นอำนาจของมักซีมีลีแย โรแบสปีแยร์

(Maximilien Robespierre)* และพวกซาโกแบง (Jacobins)* ในปลายเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๙๔ บาเบ็ฟจึงเดินทางสู่กรุงปารีสและได้ออกหนังสือพิมพ์ใหม่ชื่อ **Le Tribun du Peuple** ซึ่งในครั้งแรกเขาปกป้องพวกแตรมีโดเรียและโจมตีพวกซาโกแบง แต่เมื่อเขาเริ่มโจมตีพวกแตรมีโดเรียบ้าง เขาก็ถูกจับในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๗๙๕

ในระหว่างที่ถูกคุมขังระยะสั้น บาเบ็ฟได้กำหนดหลักการของทฤษฎีความเสมอภาคของเขาซึ่งเป็นเรื่องการแบ่งที่ดินและรายได้ที่เสมอภาคกัน หลังจากที่ถูกปลดปล่อยเขาก็เริ่มเป็นนักปฏิวัติอาชีพ และได้ร่วมกับพวกหัวรุนแรงที่เคยสังกัดสมาคมซาโกแบง (Jacobins Club) จัดตั้งสมาคมแห่งความเสมอภาค (Society of Equals) ขึ้นเพื่อเผยแพร่แนวความคิดสังคมนิยมในกรุงปารีส

ในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๗๙๖ บาเบ็ฟได้พิมพ์ปฏิญญาว่าด้วยความเสมอภาค (Manifesto of Equals) โดเน้นทฤษฎีความเสมอภาคทางสังคม ยุทธวิธีในการจัดตั้งคณะกรรมการที่ทรงอำนาจ ตลอดจนการใช้ตัวแทนการปฏิวัติและการโฆษณาชวนเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

Bach System

แนวความคิดของบาเบฟที่ว่า คนแต่ละคนมีความเสมอภาคกันในทรัพย์สินนั้นมีอิทธิพลมากขึ้น เพราะในระบอบนั้นฝรั่งเศสกำลังประสบความวุ่นวายจากนโยบายทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการอำนาจ (Directory)* และกองทัพที่ตั้งอยู่ชานกรุงปารีสก็เริ่มเอาใจออกห่างจากรัฐบาล ในวันที่ ๘ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๗๙๖ มีการประชุมระหว่างพวกของบาเบฟ (Bobovist) พวกชาโกแบงและพวกกรรมกรการกบฏทางทหาร เพื่อเตรียมการรวบรวมกำลังคนจำนวน ๑๗,๐๐๐ คน แต่บาเบฟได้พุดถึงแผนการของเขาให้ที่ประชุมทราบมากเกินไป สายลับของรัฐบาลจึงทราบถึงการเตรียมการก่อการลอบสังหารเพื่อทำรัฐประหารในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๗๙๖ ดังนั้น ก่อนหน้าการก่อการ ๑ วันบาเบฟและพรรคพวกจึงถูกจับ มีการสอบสวนผู้เตรียมก่อการระหว่างวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ - ๒๖ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๗๙๗ ผู้เตรียมก่อการเกือบทั้งหมดถูกปล่อยตัว ยกเว้นบาเบฟและอูกุสแตง ดาร์เต (Augustin Darthé) ผู้ร่วมงานของเขา ทั้งคู่ถูกประหารชีวิตด้วยกิโยติน

แม้ว่าขบวนการของบาเบฟจะไม่ประสบความสำเร็จในช่วงชีวิตของเขา แต่แนวความคิดของเขาในเรื่องสาธารณรัฐแห่งความเสมอภาค (Republic of Equals) และการจัดตั้งองค์กรหรือสมาคมตามแนวสังคมนิยมก็ขยายตัวในศตวรรษต่อมา สาธุศิษย์คนสำคัญของเขาคือฟิลิป บูโอนารอตตี (Philippe Buonarotti)* นอกจากนี้ขบวนการของบาเบฟยังนับเป็นขบวนการในยุคแรก ๆ ที่คำนึงถึงปัญหาทางสังคมมากกว่าปัญหาทางการเมือง ทั้งเห็นความสำคัญของการปฏิวัติและความเป็นเอกภาพในระหว่างกลุ่มนักสังคมนิยมตลอดจนการยืนหยัดในหลักการขั้นพื้นฐานคือสิทธิในการดำรงชีวิตของประชาชนซึ่งได้กลายเป็นหลักสำคัญของนักคิดทางสังคมนิยมในเวลาต่อมา.

(สนใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Bach System : ระบบบัค

Bach System

ระบบบัค คือชื่อของระบบรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางของจักรวรรดิออสเตรีย (Austrian Empire)* โดยมุ่งเน้นให้กรุงเวียนนาและราชวงศ์ฮับส์บูร์ก (Habsburg)* เป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจ ระบบนี้เรียกตามชื่อของอะเล็กซานเดอร์ ฟอน บัค (Alexander von Bach) เสนาบดีว่าการมหาดไทยของจักรวรรดิออสเตรีย

บัคเป็นนักกฎหมายหัวรุนแรงซึ่งเคยเข้าร่วมกับชนชั้นกลางในการปฏิวัติเมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๘๔๘ เพื่อต่อต้านการปกครองของพวกอนุรักษนิยม แต่บัคก็มีความคิดเห็นแตกต่างจากผู้ร่วมงานการปฏิวัติคนอื่น ๆ เพราะเขาไม่สนใจการรวมชาติของชาวเยอรมันให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ต้องการให้จักรวรรดิออสเตรียมีความเข้มแข็งโดยที่ชาวเยอรมันมีอำนาจมากที่สุด ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๘๔๘ บัคได้รับตำแหน่งเสนาบดีว่าการยุติธรรมในรัฐบาลชั่วคราวของพวกเสรีนิยม แต่เมื่อการปฏิวัติรุนแรงมากขึ้นในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๘๔๘ บัคจึงหันไปร่วมมือกับฝ่ายราชสำนัก เขาเชื่อว่าการร่วมมือดังกล่าวเป็นหนทางเดียวที่จะป้องกันการกลับไปสู่ระบอบอภิสิทธิ์แบบเก่าและสังคมนิยมแบบศักดินาสวามิภักดิ์

ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๘๔๙ บัคได้รับตำแหน่งเสนาบดีว่าการมหาดไทย เขาเริ่มกำหนดนโยบายภายในที่ละขั้นตอนโดยอาศัยผลจากการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๘๔๘ ซึ่งได้ทำลายระบอบอภิสิทธิ์บางส่วนของชนชั้นสูง นับจาก ค.ศ. ๑๘๕๓ เป็นต้นมา บัคได้สถาปนาระบบบริหารทั่วทั้งจักรวรรดิออสเตรียเป็นแบบรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางตามแนวทางที่จักรพรรดิโจเซฟที่ ๒ (Joseph II ครองราชย์ระหว่าง ค.ศ. ๑๗๖๕-๑๗๙๐) ทรงปฏิบัติมาก่อน คือให้จักรวรรดิทั้งหมดอยู่ภายใต้การควบคุมของกรุงเวียนนา

แม้ว่าระบบบัคจะให้ประโยชน์ต่อชาวชนบทมาก เพราะการกระจายที่ดินไปสู่ชาวนา ซึ่งเริ่มขึ้นพร้อม ๆ กับระบบนี้ได้ดำเนินไปอย่างกว้างขวาง แต่ถึงกระนั้น ระบบบัคก็ถูกพวกชนเชื้อชาติต่าง ๆ ในจักรวรรดิออสเตรียโดยเฉพาะอย่างยิ่งพวกแมกยาร์ (Magyars) หรือพวกฮังการีโจมตีอย่างรุนแรง

หลังจากที่ออสเตรียพ่ายแพ้ต่อฝรั่งเศสและแคว้นปีดมอนต์-ซาร์ดิเนีย (Piedmont-Sardinia) ในสงคราม

Badoglio, Pietro

ออสเตรีย-อิตาลี (Austro-Italian War) ค.ศ. ๑๘๕๙ จักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟ (Francis Joseph)* ต้องทรงปลดบัลลังก์ออกจากตำแหน่งในปีนั้น ทั้งนี้เพื่อเอาใจพวกแมกยาร์ ซึ่งอาจฉวยโอกาสทำการลุกฮือขึ้น อย่างไรก็ตาม ความเชื่อถือที่จักรพรรดิฟรานซิส โจเซฟมีต่อบัลลังก์ทำให้เขาได้รับตำแหน่งอัครราชทูตประจำราชสำนักวาติกัน (Vatican) อยู่ระยะหนึ่ง หลังจากนั้นบัลลังก์ก็ใช้ชีวิตนอกราชการจนกระทั่งถึงแก่อนิจกรรมใน ค.ศ. ๑๘๙๓.

(สนใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Badoglio, Pietro

จอมพล ปิเอโตร บาดอลโย

Badoglio, Pietro (1871–1956) : จอมพล ปิเอโตร บาดอลโย (พ.ศ. ๒๔๑๔–๒๔๙๙)

ปิเอโตร บาดอลโยเป็นประธานคณะเสนาธิการทหาร มียศเป็นจอมพลและเป็นนายกรัฐมนตรีของอิตาลีในตอนปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* ซึ่งได้ประกาศสงครามกับเยอรมนี

บาดอลโยเกิดเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ค.ศ. ๑๘๗๑ เขาเป็นแม่ทัพบกที่สร้างชื่อเสียงในการทำสงครามลิเบีย (Libyan War) ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๑-๑๙๑๒ ผลงานของเขาในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* คือการวางแผนและยึดมอนเตซาโบติโน (Monte Sabotino) ได้ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๖ แม้ว่ากองทัพของเขาจะพ่ายแพ้ในยุทธการที่เมืองคาโปเรโต (Battle of Caporetto) - ปัจจุบันอยู่ในประเทศเซอร์เบียและมอนเตเนโกร* ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ แต่เขาก็ได้ช่วยเสริมสร้างกำลังแนวหน้าให้มีความเข้มแข็งขึ้นภายหลังจากความพ่ายแพ้ครั้งนี้

ภายหลังสงคราม บาดอลโยได้รับยศเป็นนายพลใน ค.ศ. ๑๙๑๙ เขาก็ได้รับตำแหน่งประธานเสนาธิการทหารเมื่อเบนิโต มุสโสลินี (Benito Mussolini)* ได้เป็นผู้นำอิตาลีใน ค.ศ. ๑๙๒๒ บาดอลโยซึ่งไม่มีความเชื่อถือ

ในตัวมุสโสลินีจึงไม่เข้ายุ่งเกี่ยวกับการเมือง ต่อมาเขาได้รับตำแหน่งเอกอัครราชทูตอิตาลีประจำบราซิลเป็นเวลาปีครึ่ง ในต้น ค.ศ. ๑๙๒๕ เขาถูกเรียกตัวกลับมารับราชการทหารอีก ในวันที่ ๔ พฤษภาคมปีเดียวกันนั้น มุสโสลินีก็ได้แต่งตั้งให้เขาเป็นประธานคณะเสนาธิการทหารและแต่งตั้งให้เป็นจอมพลในปีต่อมาคือใน ค.ศ. ๑๙๒๖

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๘-๑๙๓๔ บาดอลโยได้ปกครองแคว้นลิเบียและได้รับยศเป็นมาร์ควิสแห่งซาโบติโน (Marquis of Sabotino) ใน ค.ศ. ๑๙๓๕ เขาได้บัญชาการรบในสงครามอะบิสซิเนีย (Abyssinian Wars)* และยึดเมืองหลวงคือ แอดดิสอาบาบา (Addis Ababa) ได้ในปีต่อมา เขาได้รับตำแหน่งเป็นอุปราชประจำอะบิสซิเนีย แต่อยู่ในตำแหน่งเพียงระยะเวลาสั้น ๆ ต่อมาเขาได้รับยศเป็นดยุกแห่งแอดดิสอาบาบา (Duke of Addis Ababa)

ใน ค.ศ. ๑๙๔๐ เขาคัดค้านการที่มุสโสลินีนำอิตาลีเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ ๒ ในเดือนธันวาคมปีเดียวกันเมื่อกองทัพอิตาลีประสบความพ่ายแพ้ในการรบที่ประเทศกรีซ บาดอลโยจึงลาออกจากตำแหน่งประธานคณะเสนาธิการทหารและปฏิเสธความรับผิดชอบในการกระทำของมุสโสลินี อย่างไรก็ตาม ไม่เป็นที่กระจ่างว่าการคัดค้านของเขาเกิดจากเหตุผลด้านศีลธรรมหรือการทหาร

Bagehot, Walter

หลังจากการสละอำนาจของมุสโสลินี พระเจ้าวิกเตอร์ เอมมานูเอลที่ ๓ (Victor Emmanuel III)* ได้ทรงแต่งตั้งให้บาดอลโยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๓ ต่อมา ในเดือนกันยายนปีเดียวกัน เขาก็จัดการเจรจาสงบศึกกับฝ่ายพันธมิตร ทั้งพระเจ้าวิกเตอร์ เอมมานูเอลที่ ๓ และรัฐบาลของพระองค์ต้องลี้ภัยจากพวกนาซีเยอรมันไปที่เมืองบรินดิซี (Brindisi) ในเดือนกันยายนนั่นเอง อีก ๑ เดือนต่อมา รัฐบาลอิตาลีที่เมืองบรินดิซีก็ประกาศสงครามต่อเยอรมนี

ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๔ เมื่อกองทัพฝ่ายพันธมิตรปลดปล่อยกรุงโรมแล้ว บรรดาหัวหน้าของขบวนการต่อต้านพวกฟาสซิสต์ (Anti-Fascist Resistance) ไม่ยอมรับอำนาจของบาดอลโย ประกอบกับการที่พระเจ้าวิกเตอร์ เอมมานูเอลที่ ๓ ผู้ทรงสนับสนุนเขาก็ลี้พระราชอำนาจ บาดอลโยจึงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๔ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นมาบริหารประเทศ เขาได้ใช้ชีวิตในบ้านปลายที่บ้านเกิดของเขาที่กราสซาโนบาดอลโย (Grazzano Badoglio - ชื่อเดิมของเมืองนี้คือกราสซาโนมอนแฟร์ราโต - Grazzano Monferrato) และได้ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๕๖ ขณะอายุ ๘๕ ปี.

(รอง ศยามานนท์, สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Bagehot, Walter (1826–1877) : นายวอลเตอร์ แบจอต (พ.ศ. ๒๓๖๙–๒๔๒๐)

วอลเตอร์ แบจอตเป็นนักเศรษฐศาสตร์ นักหนังสือพิมพ์ นายธนาคาร นักประพันธ์ และนักวิจารณ์วรรณกรรมชาวอังกฤษที่มีชื่อเสียง หนังสือเล่มสำคัญของเขาคือ **The English Constitution** ซึ่งใช้หลักวิทยาศาสตร์วิเคราะห์รูปแบบของรัฐบาลและกลไกการเมืองของสังคมอังกฤษสมัยวิกตอเรีย มีอิทธิพลทางความคิดอย่างมากต่อปัญญาชนในยุโรป

Bagehot, Walter

วอลเตอร์ แบจอต

แบจอตเกิดในครอบครัวนายธนาคารที่มั่งคั่งเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๘๒๖ ณ เมืองแลงพอร์ต (Langport) มณฑลซอมเมอร์เซต (Somerset) เขาสำเร็จการศึกษาด้านนิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยบริสตอล (University of Bristol) และมหาวิทยาลัยลอนดอน ใน ค.ศ. ๑๘๕๑ เขาเดินทางไปท่องเที่ยวที่กรุงปารีส และมีโอกาสเห็นและรับรู้เหตุการณ์การก่อรัฐประหารของประธานาธิบดีหลุยส์ นโปเลียน โบนาปาร์ต (Louis Napoleon Bonaparte) ซึ่งต่อมาประชาชนฝรั่งเศสลงประชามติสนับสนุนให้เป็นจักรพรรดินโปเลียนที่ ๓ (Napoleon III)* แห่งจักรวรรดิฝรั่งเศสที่ ๒ (Second Empire of France)* เมื่อกลับมาอังกฤษแบจอตเขียนบทความเกี่ยวกับรัฐประหารเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ค.ศ. ๑๘๕๑ โดยวิเคราะห์มูลเหตุทางการเมืองและข้อบกพร่องของระบบรัฐสภาฝรั่งเศส บทความดังกล่าวสร้างชื่อเสียงให้กับเขาในเวลาเพียงชั่วข้ามคืนและชื่อเสียงที่ได้รับทำให้แบจอตหันมาสนใจในโลกหนังสือและการประพันธ์ เขาจึงล้มเลิกความคิดที่จะเป็นทนายความ และเข้าทำงานในธนาคารของครอบครัว โดยใช้เวลาว่างเขียนบทความ บทวิจารณ์เกี่ยวกับวรรณกรรม และนักเขียน ในเวลาอันสั้นเขาก็กลายเป็นนักวิจารณ์วรรณกรรมชั้นแนวหน้า จุดเด่นของงานเขียนของแบจอตคือการวิเคราะห์กลวิธีทางวรรณศิลป์และการตีความตัวละครได้อย่างแหลมคมและสามารถชี้ให้เห็นความหมายทางสังคมและการเมืองที่ผู้ประพันธ์ซ่อนเร้นในงานเขียน

Bagehot, Walter

ใน ค.ศ. ๑๘๕๕ แบจอตสมรสกับเอลิซา วิลสัน (Eliza Wilson) ธิดาสาวของบรรณาธิการและผู้ก่อตั้งนิตยสาร **Economist** เขาหันมาสนใจเขียนบทความเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองและสังคมของลอนดอนเพื่อตีพิมพ์ใน **Economist** ในปีรุ่งขึ้น จุลสารการเมืองของเขาเรื่อง **Parliamentary Reform** ที่เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ **National Review** ได้ทำให้เขากลายเป็นคลื่นลูกใหม่ที่มีฝีมือในบรรณภาพ ใน ค.ศ. ๑๘๖๐ เขาก็ได้รับเลือกเป็นบรรณาธิการของ **Economist** ด้วย ซึ่งเขาดำรงตำแหน่งดังกล่าวตราวจนสิ้นชีวิต

ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๕๙-๑๘๗๗ แบจอตเขียนบทความ บทวิจารณ์ และบทบรรณาธิการเกี่ยวกับสังคมการเมืองและเศรษฐกิจในนิตยสาร **Economist** อย่างสม่ำเสมอ ใน ค.ศ. ๑๘๖๕ เขาเริ่มเขียนบทความเรื่อง **The English Constitution** เป็นตอนๆ เผยแพร่ใน **Fortnightly Review** และต่อมารวมพิมพ์เป็นหนังสือเล่มใน ค.ศ. ๑๘๖๗ หนังสือเล่มนี้กล่าวถึงพัฒนาการของรูปแบบการปกครองของอังกฤษ โดยเฉพาะตั้งแต่มีการร่างพระราชบัญญัติปฏิรูประบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาครั้งใหญ่ ค.ศ. ๑๘๓๒ (**Great Reform Bill 1832**)* เพื่อปรับปรุงระบบรัฐสภา แบจอตปฏิเสธแนวความคิดทั่วไปที่ว่ารูปแบบการปกครองของอังกฤษค้ำประกันเสรีภาพด้วยการแบ่งแยกอำนาจออกจากกัน แต่เขาชี้ให้เห็นว่าระบบการปกครองซึ่งประสานอำนาจที่สมดุลระหว่างอำนาจบริหารกับอำนาจนิติบัญญัติ รวมทั้งกลไกทางการเมืองที่ลงตัวของอังกฤษ หนังสือเล่มนี้มีผู้ศึกษาและอ้างอิงกันมากในแวดวงกฎหมายและแปลเป็นภาษาต่างๆ รวมทั้งเป็นหนังสือเล่มโปรดเล่มหนึ่งของประธานาธิบดีวูดโรว์ วิลสัน (Woodrow Wilson) แห่งสหรัฐอเมริกาด้วย หนังสือเล่มสำคัญของแบจอตอีก ๒ เรื่อง คือ **Physics and Politics** (ค.ศ. ๑๘๗๒) และ **Lombard Street** (ค.ศ. ๑๘๗๒) เล่มแรกพิมพ์เป็นตอนๆ ใน **Fortnightly Review** ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๖๗ และรวมเป็นรูปเล่มใน ค.ศ. ๑๘๗๒ เนื้อหาว่าด้วยการประยุกต์หลักการของแนวคิดลัทธิอาร์วินกับการเมือง ส่วนเล่มหลังว่าด้วยกลไกตลาดการเงินของลอนดอน

Bakunin, Mikhail Alexandrovich

วอลเตอร์ แบจอตเสียชีวิตด้วยโรคหัวใจเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๗๗ ขณะอายุ ๕๑ ปี.

(เพ็ญศรี ตู่ก)

Bakunin, Mikhail Alexandrovich (1814-1876) : นายมีฮาอิล อะเล็กซานโดรวิช บาคูนิช (พ.ศ. ๒๓๕๗-๒๔๑๙)

มีฮาอิล อะเล็กซานโดรวิช บาคูนิช

มีฮาอิล อะเล็กซานโดรวิช บาคูนิชเป็นชาวรัสเซีย ได้รับยกย่องให้เป็นผู้นำของลัทธิอนาธิปไตย (**Anarchism**)* แห่งคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ แนวทางของบาคูนิชเป็นการใช้อำนาจและความรุนแรงเพื่อสร้างสังคมใหม่ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นอนาธิปไตยแบบรุนแรง

บาคูนิชเกิดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๑๔ ที่เมืองเปรมูฮิโน (Premukhino) ในจังหวัดตเวียร์ (Tver) ปัจจุบันเรียกว่าเมืองคาลินิน (Kalinin) เขาเป็นบุตรคนโต

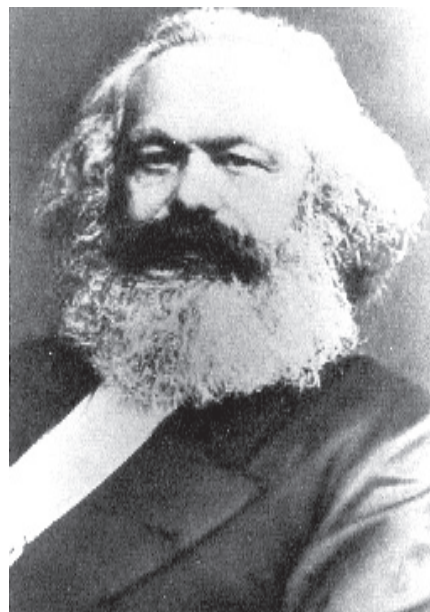
Bakunin, Mikhail Alexandrovich

ของครอบครัวเจ้าของที่ดินขนาดเล็ก ชีวิตในวัยเยาว์ของ บาคูนิชอยู่ในสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นและมั่นคง เขามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นอย่างดีกับน้องสาว ๔ คนที่มีวัยไล่เลี่ยกัน

บาคูนิชเริ่มมีประสบการณ์ต่อต้านกฎเกณฑ์สังคมเป็นครั้งแรก เมื่อไปศึกษาในโรงเรียนทหารปืนใหญ่ที่เมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก (St. Petersburg) และต่อมาเมื่อถูกส่งไปประจำการที่ชายแดนด้านโปแลนด์ใน ค.ศ. ๑๘๓๕ บาคูนิชแอบหลบออกจากกองทหารและขึ้นไบลาออกได้ทันก่อนที่จะถูกจับในข้อหาหนีทหาร ๕ ปีหลังจากนั้น บาคูนิชใช้เวลาศึกษางานเขียนของนักปรัชญาชาวเยอรมันคือโยฮันน์ ฟิชเทอ (Johann Fichte) และเกออร์ก วิลเฮล์ม ฟรีดริช เฮเกิล (Georg Wilhelm Friedrich Hegel) ต่อมาเมื่อ บาคูนิชไปพำนักอยู่ที่มอสโก ก็ได้มีโอกาสสังสรรค์กับบุคคลในวงวรรณกรรม เช่น อีวาน ตูร์เกเนฟ (Ivan Turgenev) นักเขียนนวนิยาย วิสซาร์โองอน กริโกริเยวิช เบลินสกี (Vissarion Grigorievich Belinsky) นักวิจารณ์วรรณกรรม และอะเล็กซานเดอร์ เฮอร์เซน (Alexsandr Herzen)* เจ้าของสำนักพิมพ์

ใน ค.ศ. ๑๘๔๐ บาคูนิชเดินทางไปศึกษาต่อที่กรุงเบอร์ลิน แนวความคิดของเขาในช่วงนี้ยังสับสนไม่แน่นอนนักที่เบอร์ลินนี้เอง บาคูนิชได้เข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับพวกหัวรุนแรงกลุ่มนิยมเฮเกิล ใน ค.ศ. ๑๘๔๒ บาคูนิชย้ายไปอยู่ที่เมืองเดรสเดิน (Dresden) ในปีนี้เขาเริ่มตีพิมพ์ข้อเขียนที่มีความคิดเห็นรุนแรงในวารสาร บทความเหล่านี้ภายหลังเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยคอันมีชื่อเสียงที่ว่า “ความรู้สึกคลั่งไคล้ใครจะทำลายแท้จริงแล้วเป็นความรู้สึกสร้างสรรค์ด้วยเช่นกัน” (The passion for destruction is also a creative passion) บทความเช่นนี้เองทำให้รัฐบาลรัสเซียมีคำสั่งเรียกบาคูนิชกลับประเทศโดยด่วน เมื่อเขาปฏิเสธ รัฐบาลของซาร์จึงสั่งริบหนังสือเดินทางของเขา จากนั้น บาคูนิชได้เดินทางโยกย้ายไปอีกหลายประเทศ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ เบลเยียม และกลับมาพักอยู่ที่ปารีสซึ่งบาคูนิชได้มีโอกาสใกล้ชิดกับนักสังคมนิยมที่มีชื่อเสียง เช่น ปีแยร์-โจเซฟ ปรูตอง (Pierre-Joseph Proudhon)* ชาวฝรั่งเศส และคาร์ล มากซ์ (Karl Marx)* ชาวเยอรมัน นอกจากนี้ บาคูนิชยังสนิทสนมกับกลุ่มผู้นำชาวโปแลนด์ที่ลี้ภัยไปอยู่ในฝรั่งเศส

Bakunin, Mikhail Alexandrovich

คาร์ล มากซ์ ชาวเยอรมัน

ผู้กระตุ้นให้บาคูนิชผนึกการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของชาวสลาฟเข้ากับขบวนการสังคมนิยม

เมื่อเกิดการปฏิวัติขึ้นในฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๘๔๘ บาคูนิชก็มีส่วนร่วมในการต่อสู้ในท้องถนนกรุงปารีสด้วย ต่อมา เขาได้เดินทางไปโฆษณาเผยแพร่อุดมการณ์อนาธิปไตยแบบใช้ความรุนแรงในเยอรมนีและโปแลนด์ ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๘๔๘ บาคูนิชได้เข้าร่วมในการประชุมใหญ่ของชาวสลาฟที่กรุงปราก (Prague) ด้วยการประชุมนี้ต้องยุติลงกะทันหัน เมื่อกองทหารออสเตรียยิงถล่มเข้ามาในเมืองอย่างหนัก ปลายปีเดียวกันนี้เองบาคูนิชได้หลบไปพักที่เมืองอันฮัลท์-เคอเทิน (Anhalt-Köthen) ในเยอรมนี และเขียนหนังสือชื่อ **An Appeal to the Slaves** ซึ่งถือว่าเป็นงานที่ประกาศความคิดอย่างเป็นทางการ (Manifesto) ของเขาเป็นครั้งแรก ในหนังสือเล่มนี้บาคูนิชประณามพวกชนชั้นพ่อค้าว่าเป็นพวกปฏิกริยา เขาเรียกร้องให้ประชาชนผนึกกำลังกันเข้าทำลายจักรวรรดิของราชวงศ์ฮับส์บูร์ก (Habsburg)* และสร้างยุโรปกลางให้เป็นสหพันธรัฐเสรีของชาวสลาฟ บาคูนิชมีความเชื่อมั่นว่าพวกชาวนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวนารัสเซียจะเป็นพลังอันสำคัญยิ่งในการต่อสู้เพื่อสร้างสังคมใหม่ และการปฏิวัติครั้งใหญ่ของมวลชนจะต้องเกิดขึ้นในไม่ช้า

Bakunin, Mikhail Alexandrovich

ในช่วงหลังของ ค.ศ. ๑๘๔๘ บาคูนินเว้นว่างจากงานปฏิวัติไประยะหนึ่ง แต่เมื่อถึงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๔๙ เขาก็เข้าร่วมในการจลาจลแห่งเมืองเดรสเดินอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้บาคูนินถูกจับตัวได้และถูกส่งไปให้รัฐบาลออสเตรีย ภายหลังที่รัฐบาลออสเตรียคุมขังเขาไว้ระยะหนึ่ง บาคูนินก็ถูกส่งต่อไปให้รัฐบาลรัสเซียในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๕๑ บาคูนินถูกคุมขังอยู่ที่ป้อมปอล (Paul Fortress) ที่เมืองเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ที่คุกแห่งนี้เองเขาได้สร้างผลงานที่สำคัญชิ้นหนึ่งขึ้นตามคำกระตุ้นของผู้บัญชาการตำรวจรัสเซีย ผลงานนี้มีชื่อว่า **Confession** ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดในหมู่ผู้อ่านในเวลาต่อมา มีหนังสือเล่มนี้จึงไม่ได้ตีพิมพ์จนถึง ค.ศ. ๑๙๒๑ ในหนังสือ **Confession** นอกจากบาคูนินจะเขียนบรรยายความสำนึกผิดในการต่อสู้ที่ผ่าน ๆ มา และขอให้สังคมให้อภัยแก่เขาแล้วยังมีข้อความที่กล่าวถึงภาพลักษณ์ในอดีตของเขาในฐานะที่เป็นผู้ต่อสู้เพื่อชาวสลาฟอย่างสิ้นเชิงด้วย ยิ่งกว่านั้นเขายังเขียนให้เห็นถึงความจงเกลียดจงชังของเขาที่มีต่อชาวเยอรมันไว้อย่างชัดเจน แม้เนื้อหาดังกล่าวในหนังสือจะทำให้ชาร์ปอพระทัย แต่ก็ไม่ได้ช่วยให้บาคูนินได้รับอิสรภาพแต่อย่างใด เขายังถูกคุมขังต่อมาอีก ๖ ปี ซึ่งเป็นสาเหตุให้สุขภาพของเขาเสื่อมโทรมลงอย่างมาก

ใน ค.ศ. ๑๘๕๗ บาคูนินได้รับการปลดปล่อยและถูกส่งไปอยู่ที่ไซบีเรีย ณ ที่นี้บาคูนินได้เจอชาวอุยกูสชาวโปลคคนหนึ่ง แต่ในที่สุดก็ไม่ได้อยู่กับเจ้าสาวแต่อย่างใด เชื่อกันว่าข้าหลวงรัสเซียประจำไซบีเรียภาคตะวันออกผู้มีศักดิ์เป็นญาติของบาคูนินคือเป็นลูกพี่ลูกน้องกับมารดาของเขา ได้วิ่งเต้นช่วยเหลือจนรัฐบาลรัสเซียอนุญาตให้บาคูนินเดินทางไปยังเมืองามูร์ (Amur) ได้จากเมืองนี้ บาคูนินได้โดยสารเรือสินค้าอเมริกันเดินทางไปจนถึงอังกฤษได้สำเร็จในปลาย ค.ศ. ๑๘๖๑

ที่อังกฤษ บาคูนินได้ร่วมงานกับเฮอริเซนซึ่งเคยรู้จักกันมาแต่ครั้งที่อยู่ปารีส ขณะนั้นเฮอริเซนกำลังมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับนับถือในหมู่ชาวรัสเซียลึกลับ เฮอริเซนทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ชื่อ **Kolokol** แต่ในเวลาต่อมา บาคูนินก็เกิดแตกกร้าวกับเฮอริเซนอย่างที่ไม่มีความจะคืนดีกันได้อีก สาเหตุของการแตกแยกครั้งนี้เนื่องมาจากเฮอริเซนได้เปลี่ยนทัศนคติไปจากสมัยก่อน เขาได้ลควา

Bakunin, Mikhail Alexandrovich

ความรุนแรงทางความคิดเกี่ยวกับการปฏิวัติลงไปยังมากจนถึงกับได้เขียนหนังสือตอบโต้กับบรรดานักคิดหัวรุนแรงชาวรัสเซียรุ่นหนุ่ม ๆ หลายครั้ง ทัศนคติที่เปลี่ยนไปทำให้เฮอริเซนเห็นว่าพฤติกรรมต่าง ๆ ของบาคูนิน เช่น การใช้จ่ายเงินทองและกิจกรรมทางการเมืองเป็นการกระทำที่ขาดความรับผิดชอบ

ในต้น ค.ศ. ๑๘๖๓ เกิดการจลาจลขึ้นในโปแลนด์ บาคูนินได้ลงเรือไปกับพวกอาสาสมัครชาวโปลเพื่อร่วมต่อสู้กับรัสเซียด้วย แต่ในที่สุดการเดินทางก็ไปลงเอยอยู่ที่สวีเดน โดยไม่ได้ทำอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน จากนั้นใน ค.ศ. ๑๘๖๔ บาคูนินได้เดินทางไปพำนักอยู่ในประเทศอิตาลีเป็นเวลา ๔ ปี ระหว่างนั้นเขาสามารถกำหนดแนวความคิดแบบอนาธิปไตยอย่างชัดเจนขึ้นได้ และพยายามเผยแพร่แนวความคิดนี้อย่างเข้มแข็งต่อมาจนถึงแก่กรรม บาคูนินได้จัดตั้งสมาคมลับขึ้นเป็นศูนย์เผยแพร่และประสานงานเพื่อการปฏิวัติที่มีข่ายการทำงานกระจายออกไปอย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุที่บาคูนินเป็นคนทำงานไม่สู้เป็นระบบนัก จึงทำให้เขาต้องเหน็ดเหนื่อยเกินความจำเป็นอยู่ตลอดเวลา และยังทำให้สมาชิกผู้เลื่อมใสในตัวเขาต้องงุนงงสับสนกันอยู่หลายครั้ง

เหตุการณ์สำคัญในช่วงปลายชีวิตของบาคูนินคือการขัดแย้งอย่างรุนแรงกับมาคซ์ เพราะคนทั้งสองมีแนวทางการสร้างสังคมใหม่ที่แตกต่างกัน ความขัดแย้งปรากฏอย่างชัดเจนใน ค.ศ. ๑๘๖๘ เมื่อบาคูนินย้ายไปอยู่ที่เมืองเจนีวา และได้ร่วมประชุมใหญ่ครั้งแรกของกลุ่มผู้นำสังคมนิยมที่เรียกว่า **องค์การคอมมิวนิสต์สากลที่ ๑ (First International)*** การประชุมครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะวางแนวทางการเปลี่ยนแปลงสังคมทุนนิยมให้เป็นสังคมนิยม และวิธีที่จะรวมประเทศสังคมนิยมทั่วโลกเข้าด้วยกันในรูปเครือจักรภพในอนาคต ในเวลาเดียวกันนี้เองบาคูนินได้ดำเนินการให้สมัครพรรคพวกของเขาเข้าเป็นสมาชิกขององค์การ ที่เรียกว่า พันธมิตรสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democratic Alliance) บาคูนินตั้งใจที่จะทำให้สมาคมดังกล่าวนี้ เป็นหัวทอกในการกำหนดวิธีการปฏิวัติขององค์การสังคมนิยมนานาชาติ (International Socialism) มากซึ่งจึงถือว่าบทบาทของบาคูนินมากกว่าบทบาทของตน ดังนั้น เมื่อมีการประชุมที่กรุงเฮกใน ค.ศ. ๑๘๗๒ มากซ์ก็วางแผนกำจัด

Bakunin, Mikhail Alexandrovich

บากูนินและพรรคพวกออกไปจากองค์การสังคมนิยม นานาชาติจนสำเร็จ ความแตกร้าระหว่างบากูนินกับมากซ์ มีผลให้ขบวนการสังคมนิยมในยุโรปต้องแตกแยกและอ่อนแอลง งานเขียนของบากูนิน ๒ เล่มคือเรื่อง **The Knouto-Germanic Empire** ซึ่งพิมพ์ใน ค.ศ. ๑๘๗๓ สะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งทางความคิดระหว่างบากูนินกับมากซ์ อย่างชัดเจน บากูนินเป็นนักปฏิวัติที่ยึดมั่นในความคิดของตนเองอย่างแรงกล้าเช่นเดียวกับมากซ์ เขาไม่เคยเปลี่ยนความคิดที่ว่าระบบเก่าจะต้องถูกทำลายไปด้วยวิธีการใช้อาวุธต่อสู้อย่างรุนแรง สิ่งที่บากูนินต่อต้านก็คืออำนาจการควบคุมของรัฐ เขาไม่ยอมรับการที่บุคคลจะต้องตกอยู่ใต้อำนาจของใครอื่น ๆ (แต่ดูเหมือนว่าเขาจะยกเว้นอำนาจของตนเองที่ควบคุมบังคับบัญชาขององค์การพันธมิตรสังคมนิยมอยู่ในขณะนั้น) เขาไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีและวิธีการดำเนินงานปฏิวัติแบบมากซ์ที่เน้นการปฏิวัติสังคมนิยมอย่างเป็นระบบ บากูนินเชื่อมั่นในสัญชาตญาณการปฏิวัติตามธรรมชาติที่ไม่ต้องผ่านการฝึกอบรมขั้นนี้ เขาเห็นว่าสัญชาตญาณนี้มีอยู่อย่างพร้อมมูลแล้วในจิตใจของชาวนารัสเซีย ลัทธิอนาธิปไตยของบากูนินจึงเป็นการต่อต้านทฤษฎี (Antithesis) ของลัทธิคอมมิวนิสต์ของมากซ์ (โดยสรุปแล้วจุดหมายปลายทางทั้งของมากซ์และอนาธิปไตยเป็นจุดหมายเดียวกัน คือ การไม่มีรัฐบาลปกครองในที่สุด แต่ความแตกต่างกันนั้นอยู่ที่การมองธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ บากูนินมองว่าหากล้มล้างรัฐบาลได้แล้ว โดยสัญชาตญาณของหมู่ชน หมู่ชนก็จะมีชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข แต่มากซ์มองในแง่ของเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดสังคมว่าการเอาไรด์เอาเปรียบทางเศรษฐกิจทำให้เกิดมีรัฐบาลขึ้นมา หากขจัดการเอาไรด์เอาเปรียบทางเศรษฐกิจได้แล้ว รัฐบาลก็จะปราศจากประโยชน์แล้วก็จะหายไปเอง)

บากูนินใช้บั้นปลายของชีวิตอย่างแร้นแค้นในประเทศสวีเดนช่วงหลังนี้เขามุ่งแพร่แนวความคิดไปในยุโรป ภาคกลางและตะวันออก มีอยู่ระยะหนึ่งที่เขาทำงานกับชาวรัสเซียชื่อ เอส.จี. เนชาเยฟ (S.G. Nechayev) ผู้เลื่อมใสในหลักการใช้ความรุนแรงเพื่อปฏิวัติสังคมนิยมที่เรียกว่า สุนิยนิยม (Nihilism) เนชาเยฟประณามระบบศีลธรรมแบบเก่าว่าไร้ประโยชน์ ชื่อเสียงของเขาฉาวโฉ่ขึ้นมาเมื่อเขาสังหารเพื่อนร่วมงานที่เขาคิดว่ากำลังจะปลิดตัวออกไปเสีย

Balaklava, Battle of

รัฐบาลสวีเดนและฝรั่งเศสจึงส่งตัวเนชาเยฟไปรับโทษในรัสเซีย ส่วนบากูนินยังคงใช้ชีวิตอยู่ในสวีเดนต่อไป ทฤษฎีของเขาเป็นที่ยอมรับในหมู่ผู้ลี้ภัยชาวรัสเซีย โปล เซอร์เบีย และโรมาเนีย บากูนินหวังจะใช้สมัครพรรคพวกเหล่านี้เป็นกำลังในการจัดตั้งองค์การเพื่อการปฏิวัติขั้นใหม่ แต่ในระยะหลังนี้สุขภาพของเขาย่ำแย่ลง และฐานะการเงินก็มีปัญหาอย่างหนัก บากูนินดำรงชีวิตอยู่ได้ก็ด้วยอาศัยความช่วยเหลือของเพื่อนชาวอิตาลีและสวิสไม่กี่คน ถึงกระนั้น บากูนินก็ไม่เคยยอมราขอในการต่อสู้ตามอุดมการณ์ของเขา จบจนถึงแก่กรรมที่นครเบิร์น (Bern) เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๗๖ ขณะอายุ ๖๒ ปี

บากูนินเป็นที่ยอมรับในฐานะเป็นบิดาของลัทธิอนาธิปไตยแห่งคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เจก เบ็นปรอดง แต่บากูนินมีจุดอ่อนตรงที่ไม่สามารถกำหนดแนวความคิดอย่างต่อเนื่องเป็นระบบได้ แม้เขาจะสร้างงานเขียนที่แสดงความรุนแรงเอาไว้มาก แต่งานเหล่านี้ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ผู้นิยมชมชื่นผลงานของเขาก็กระจัดกระจายเป็นกลุ่มเล็ก ๆ อยู่ในดินแดนต่าง ๆ เช่น พวกนิยมลัทธิอนาธิปไตยในอังกฤษ สวีเดน แลนด์ เยอรมนี อิตาลี และสเปน สำหรับกลุ่มนิยมลัทธิอนาธิปไตยในอิตาลีและสเปนนั้น ยังคงรักษาบทบาทความเป็นผู้นำในการปฏิวัติที่เข้มแข็งที่สุดอยู่ต่อมาจนถึง ค.ศ. ๑๙๓๖.

(วิไลเลขา ถาวรธนาสาร)

Balaklava, Battle of : ยุทธการที่เมืองบาลากลวา

ดู Crimean War

Balance of Power : ตุลอำนาจ

Balance of Power

ดุลอำนาจเป็นระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมีสมมุติฐานว่าสันติภาพจะดำรงอยู่ได้ ก็โดยการประกันว่า เมื่อมีการคุกคามจากประเทศมหาอำนาจ ประเทศใดประเทศหนึ่งหรือจากกลุ่มประเทศใดก็ตาม จะต้องมีการคานอำนาจโดยการรวมกำลังกันของกลุ่มประเทศที่มีความเข้มแข็งทัดเทียมกัน ความเชื่อในเรื่องการจัดดุลอำนาจให้เท่าเทียมกันเป็นนโยบายต่างประเทศที่สำคัญของรัฐบาลอังกฤษตลอดคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ รัฐบาลอังกฤษไม่ว่าจะเป็นพรรคอนุรักษนิยม (Conservative Party)* หรือพรรคเสรีนิยม (Liberal Party)* ต่างก็เชื่อว่าการที่ประเทศมหาอำนาจทั้งหลายมีอำนาจไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ย่อมเป็นประโยชน์ต่อการดำรงรักษาสันติภาพ

ตัวอย่างของการดำเนินนโยบายรักษาดุลอำนาจในยุโรปในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ จนถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ คือการแบ่งกลุ่มพันธมิตรในระยะเวลาดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจได้เปลี่ยนแปลงไปภายหลังจากที่เจ้าชายอ็อทโท ฟอน บิสมาร์ค (Otto von Bismarck)* อัครมหาเสนาบดีแห่งปรัสเซียรวมรัฐเยอรมันต่าง ๆ เป็นประเทศเดียวกันได้สำเร็จ บิสมาร์คต้องการสร้างระบบพันธมิตรขึ้นเพื่อรักษาฐานะและอำนาจของจักรวรรดิเยอรมัน (German Empire)* ให้มั่นคง ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๘๗๙ บิสมาร์คได้เจรจากับเคานต์ยูลา อันดราซี (Count Gyula Andrassy)* เสนาบดีว่าการต่างประเทศของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี (Austro-Hungarian Empire)* ที่เมืองกัสไตน์ (Gastein) ซึ่งยังผลให้เยอรมนีและออสเตรีย-ฮังการีลงนามในสนธิสัญญาพันธมิตรทวิภาคี (Dual Alliance)* ทั้งนี้จักรวรรดิเยอรมันและจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีสัญญาว่าจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันถ้าถูกรัสเซียโจมตี สนธิสัญญาพันธมิตรทวิภาคีระหว่างเยอรมนีกับออสเตรีย-ฮังการี ได้ใช้บังคับสืบต่อมาจนถึงสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* ใน ค.ศ. ๑๙๑๔ ต่อมาสนธิสัญญาพันธมิตรทวิภาคีฉบับนี้ได้ขยายขอบเขตเป็นสนธิสัญญาพันธมิตรไตรภาคี (Triple Alliance)* ใน ค.ศ. ๑๘๘๒ โดยรวมอิตาลีเข้ามาด้วย

Balance of Power

อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ ได้เพียงปีเดียว อิตาลีได้ถอนตัวออกจากสนธิสัญญาพันธมิตรไตรภาคี และหันไปเข้าข้างฝ่ายสัมพันธมิตรโดยประกาศสงครามต่อเยอรมนีและออสเตรีย-ฮังการีใน ค.ศ. ๑๙๑๔

ระบบพันธมิตรที่บิสมาร์คสร้างขึ้นยังประกอบด้วยสนธิสัญญาสามจักรพรรดิ (Dreikaiserbund; League of Three Emperors)* ตั้งขึ้นใน ค.ศ. ๑๘๗๓ สนธิสัญญานี้มีจุดประสงค์ที่จะให้เยอรมนี ออสเตรีย-ฮังการีและรัสเซียร่วมมือกันในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ และเพื่อสกัดกั้นไม่ให้ฝรั่งเศสมีพันธมิตรในภาคพื้นทวีปยุโรป ต่อมาความสัมพันธ์ระหว่างออสเตรีย-ฮังการีกับรัสเซียเสื่อมลง เนื่องจากความขัดแย้งกันเรื่องอิทธิพลและผลประโยชน์ในคาบสมุทรบอลข่าน ทำให้ไม่มีการต่ออายุสนธิสัญญาดังกล่าวเมื่อหมดอายุลงใน ค.ศ. ๑๘๘๗ บิสมาร์คจึงได้ทำสนธิสัญญาประกันพันธมิตร (Reinsurance Treaty)* กับรัสเซียใน ค.ศ. ๑๘๘๗ สนธิสัญญานี้มีใจความว่า ถ้าเกิดสงคราม ประเทศทั้งสองจะรักษาความเป็นกลาง เว้นแต่กรณีที่ยุทธศาสตร์ของฝรั่งเศสหรือรัสเซียโจมตีออสเตรีย-ฮังการี สนธิสัญญาฉบับนี้ใช้บังคับเพียง ๓ ปี ครั้นครบกำหนดใน ค.ศ. ๑๘๙๐ ไกลเซอร์วิลเลียมที่ ๒ (William II)* ไม่ทรงแสดงความกระตือรือร้นที่จะต่ออายุ สนธิสัญญาประกันพันธมิตรจึงสิ้นสุดลง

ในขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับประเทศมหาอำนาจในยุโรปตอนกลางเสื่อมลง ความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียกับฝรั่งเศสกลับแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทั้ง ๒ ฝ่ายต่างเห็นความจำเป็นที่จะต้องถ่วงดุลมหาอำนาจฝ่ายสนธิสัญญาพันธมิตรไตรภาคี จึงตกลงทำสนธิสัญญาพันธมิตรฝรั่งเศส-รัสเซีย (Franco-Russian Alliance) เมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๘๙๔ ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๘๙๙ ทั้งฝรั่งเศสและรัสเซียก็ได้ยืนยันรับรองสนธิสัญญานี้อีกครั้งหนึ่ง โดยมีอนุสัญญาทหารและอนุสัญญาทหารเรือระหว่างประเทศทั้งสองประกอบด้วย ดังนั้นมหาอำนาจในภาคพื้นทวีปยุโรปจึงแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย คือฝ่ายสนธิสัญญาพันธมิตรไตรภาคีและฝ่ายสนธิสัญญาพันธมิตรทวิภาคี ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นการรักษาดุลอำนาจ

Baldwin, Stanley

ทางด้านอังกฤษนั้นได้ยึดนโยบายต่างประเทศแบบอยู่อย่างโดดเดี่ยว (Splendid Isolation) ไม่เข้าเกี่ยวข้องกับระบบสัมพันธไมตรีระหว่างมหาอำนาจในภาคพื้นยุโรปตลอดคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ อังกฤษมุ่งที่จะขยายจักรวรรดิของตนจนได้ดินแดนมาอยู่ในจักรวรรดิเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดสงครามบัวร์ (Boer War)* ขึ้นระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๑-๑๙๐๒ อังกฤษถูกประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ประณามมาก จึงตระหนักว่า การดำเนินนโยบายต่างประเทศแบบ “อยู่อย่างโดดเดี่ยว” นั้นเป็นอันตรายต่ออังกฤษเอง ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ อังกฤษจึงดำเนินนโยบายแสวงหาพันธมิตร ในที่สุด อังกฤษได้ทำความตกลงฉันทมิตร (Entente Cordiate) กับฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๙๐๔ และทำความตกลงกับรัสเซียใน ค.ศ. ๑๙๐๗ ซึ่งยังผลให้มหาอำนาจทั้งสามสามารถรับความเข้าใจและแก้ไขกรณีพิพาทในเรื่องอาณานิคมและการแก่งแย่งผลประโยชน์ระหว่างกันได้เป็นผลสำเร็จ

ดังนั้น ฝรั่งเศส อังกฤษ และรัสเซียจึงทำความตกลงร่วมกันซึ่งเรียกว่า ความตกลงไตรภาคี (Triple Entente)* แต่สนธิสัญญาพันธมิตรไตรภาคี และความตกลงไตรภาคีก็ไม่สามารถรักษาสันติภาพของโลกไว้ได้ สงครามโลกครั้งที่ ๑ จึงอุบัติขึ้นเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ นักประวัติศาสตร์บางคนมีความเห็นว่า อังกฤษเปลี่ยนนโยบาย “อยู่อย่างโดดเดี่ยว” มาเป็นการร่วมเป็นพันธมิตรเพื่อถ่วงดุลอำนาจนั้นล่าช้าเกินไป จนไม่มีผลในทางป้องกันไม่ให้เกิดสงคราม ดังนั้น เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๑ ยุติลงเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๘ แล้ว จึงมีการตั้งสันนิบาตชาติ (League of Nations)* ขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๒๐ โดยมีจุดประสงค์ที่จะดำรงรักษาสันติภาพแทนระบบดุลอำนาจ.

(รอง ศยามานนท์, สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Baldwin, Stanley (1867–1947) : นายสแตนลีย์ บอลด์วิน (พ.ศ. ๒๔๑๐–๒๔๙๐)

Baldwin, Stanley

สแตนลีย์ บอลด์วิน

สแตนลีย์ บอลด์วินเป็นนักการเมืองชาวอังกฤษสังกัดพรรคอนุรักษนิยม (Conservative Party)* และดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีถึง ๓ ครั้ง ในช่วงที่เขาเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งสุดท้าย ได้เกิดวิกฤตการณ์สละราชสมบัติ (Abdication Crisis)* ขึ้น และเขาได้ดำเนินการคลี่คลายวิกฤตการณ์ดังกล่าวได้เป็นผลสำเร็จอย่างน่าพอใจยิ่ง

บอลด์วินเกิดเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ค.ศ. ๑๘๖๗ ที่เมืองเบวด์ลีย์ (Bewdley) มณฑลวูลสเตอร์เชียร์ (Worcestershire) ได้รับการศึกษาที่โรงเรียนแฮร์โรว์ (Harrow) และทรินิตีคอลเลจ (Trinity College) บิดาของเขาเป็นเจ้าของบริษัทอุตสาหกรรมเหล็ก บอลด์วินเองได้ดำเนินธุรกิจของบิดาเป็นเวลาหลายปี ต่อมาเขาได้เจริญรอยตามบิดาในด้านการเมือง ในช่วง ค.ศ. ๑๙๐๘-๑๙๓๗ บอลด์วินเป็นสมาชิกสภาสามัญ (House of Commons) สังกัดพรรคอนุรักษนิยม และยังดำรงตำแหน่งด้านการเมืองอื่น ๆ อีก เช่นในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๑๖ เขาเป็นเลขานุการส่วนตัวฝ่ายรัฐสภาของแอนดรูว์ โบนาร์ ลอร์ (Andrew Bonar Law)* ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในรัฐบาลผสมที่เดวิด ลอยด์ จอร์จ (David Lloyd

Baldwin, Stanley

George)* จัดตั้งขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๗-๑๙๒๑ เขาดำรงตำแหน่งเลขานุการด้านการเงินของกระทรวงการคลัง และต่อมาก็ได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๒๒ ทั้งโบนาร์ ลอร์และบอลด์วินได้นำเสนอขีปนาวุธ ส่วนใหญ่ของพรรคอนุรักษนิยมแยกตัวออกจากรัฐบาลผสมของลอยด์ จอร์จ โดยบอลด์วินได้กล่าวคำปราศรัยที่เลื่องชื่อในการประชุมที่สโมสรคาร์ลตัน (Carlton Club) ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๒๒ คำปราศรัยครั้งนั้นทำให้พรรคอนุรักษนิยมลงคะแนนเสียงต่อต้านการรวมกับรัฐบาลผสมของลอยด์ จอร์จ ซึ่งเป็นเหตุให้รัฐบาลชุดดังกล่าวสิ้นสุดลง

เมื่อพรรคอนุรักษนิยมจัดตั้งรัฐบาลขึ้นโดยมีโบนาร์ ลอร์เป็นผู้นำแล้ว บอลด์วินได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เขาเดินทางไปวอชิงตันในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๒๓ เพื่อตกลงปัญหาหนี้สงครามกับสหรัฐอเมริกา เขาถูกวิพากษ์วิจารณ์ เพราะผลของการเจรจาให้ประโยชน์ต่ออังกฤษน้อยกว่าที่คาดหวังกันไว้ อย่างไรก็ตาม เมื่อโบนาร์ ลอร์ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเนื่องจากปัญหาสุขภาพ **พระเจ้าจอร์จที่ ๕ (George V)*** ก็ทรงมอบหมายให้บอลด์วินเป็นผู้จัดตั้งรัฐบาลขึ้นเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๒๓ รัฐบาลชุดที่บอลด์วินดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งแรกสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ค.ศ. ๑๙๒๔ ทั้งนี้เพราะบอลด์วินต้องการเพิ่มภาษีศุลกากรขาเข้าเพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานภายในประเทศ แต่เมื่อเขาจัดให้มีการเลือกตั้งโดยหวังว่าประชาชนจะเลือกสมาชิกสภาที่สังกัดพรรคอนุรักษนิยมเพื่อเป็นเสียงข้างมาก ในการสนับสนุนนโยบายดังกล่าว ปรากฏว่า พรรคอนุรักษนิยมกลับสูญเสียเสียงข้างมากในสภา **พรรคแรงงาน (Labour Party)*** และ **พรรคเสรีนิยม (Liberal Party)*** จึงรวมกันจัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้นโดยมี **เจมส์ แรมเซย์ แมกโดนัลด์ (James Ramsay MacDonald)*** ผู้นำพรรคแรงงานเป็นนายกรัฐมนตรี

หลังการเลือกตั้งทั่วไป พรรคแรงงานเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ บอลด์วินได้รับมอบหมายให้จัดตั้งรัฐบาลอีก เขารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๔ พฤศจิกายน ค.ศ.

Baldwin, Stanley

๑๙๒๔ เมื่อกรรมกรอังกฤษได้มีการนัดหยุดงานทั่วไป (General Strike)* ระหว่างวันที่ ๔-๑๒ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๒๖ บอลด์วินจึงประกาศภาวะฉุกเฉินรวบรวมอาสาสมัครเพื่อให้บริการที่จำเป็น และไม่ยอมเจรจากับกรรมกรอีกต่อไปจนกว่าการนัดหยุดงานจะยุติ ในปีต่อมา รัฐบาลจึงออกกฎหมายบัญญัติว่าการนัดหยุดงานและการปิดงานงดจ้างที่มีความมุ่งหมายจะบีบบังคับรัฐบาลเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย กฎหมายนี้มีชื่อว่า The Trade Disputes and Trade Union Act, 1927 คือ กฎหมายที่ว่าด้วยการจำกัดสิทธิในการนัดหยุดงานและการโต้แย้งของสหภาพแรงงาน

บอลด์วินมีความสนใจในกิจการด้านต่างประเทศน้อยมาก ในช่วงที่เขาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งที่ ๒ คือระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๔-๑๙๒๙ นั้น เขาปล่อยให้ **เซอร์ออสเตน เชมเบอร์เลน (Sir Austen Chamberlain)*** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างเต็มที่ ดังจะเห็นว่า **สนธิสัญญาโลคาร์โน (Treaties of Locarno)*** ซึ่งลงนามกันเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๕ เป็นผลงานของเซอร์เชมเบอร์เลน ซึ่งมีนโยบายแสวงหาความร่วมมือในการรักษาสันติภาพ

แม้ว่าบอลด์วินจะสามารถดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งที่ ๒ เป็นเวลาหลายปีติดต่อกัน แต่เมื่อเกิดปัญหาเรื่องเศรษฐกิจตกต่ำและมีคนว่างงานจำนวนมาก ประชาชนก็เสื่อมความนิยมในพรรคอนุรักษนิยม และต้องพ่ายแพ้การเลือกตั้งในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๒๙ บอลด์วินจึงลาออกเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๒๙

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๙-๑๙๓๑ พรรคแรงงานได้จัดตั้งรัฐบาลโดยมีแมกโดนัลด์เป็นนายกรัฐมนตรี แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้สำเร็จ กรรมกรว่างงานเพิ่มขึ้น งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลสูงเกินกว่ารายรับ ทั้งค่าของเงินปอนด์ก็อ่อนลง เนื่องจากพรรคแรงงานไม่มีเสียงข้างมากโดยเด็ดขาดในสภา จึงต้องเจรจากับผู้นำพรรคอนุรักษนิยมและพรรคเสรีนิยม ผู้นำของพรรคทั้งสองนี้ตั้งเงื่อนไขว่า จะสนับสนุนรัฐบาลก็ต่อเมื่อมีการลดเงินค่าเลี้ยงชีพที่รัฐบาลจ่ายให้แก่คนว่างงาน รัฐมนตรีในพรรคแรงงานส่วนใหญ่ต้องการให้แมกโดนัลด์ลาออกมากกว่าที่จะยินยอม

Baldwin, Stanley

รับเงื่อนไขดังกล่าว แต่แทนที่จะลาออกแมกโดนัลด์กลับประกาศว่าเขาจะจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ (National Government) ขึ้นซึ่งจะรวมผู้นำของพรรคการเมืองทั้ง ๓ พรรคเข้าด้วยกัน โดยมีแมกโดนัลด์เป็นนายกรัฐมนตรี

ในฐานะผู้นำของพรรคอนุรักษนิยม บอลด์วินจึงได้รับตำแหน่งประธานองคมนตรี (Lord President of the Council) ซึ่งเทียบเท่าตำแหน่งรัฐมนตรี เขาเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลมากที่สุดในรัฐบาล ในขณะที่แมกโดนัลด์เป็นเพียงหุ่นเชิด ดังนั้น เมื่อแมกโดนัลด์ลาออกใน ค.ศ. ๑๙๓๕ บอลด์วินจึงได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งที่ ๓ แม้ว่ารัฐบาลจะยังคงใช้ชื่อว่ารัฐบาลแห่งชาติก็ตาม แต่โดยความจริงแล้ว พรรคอนุรักษนิยมเป็นพรรคที่ปกครองอังกฤษจนกระทั่งสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* ทั้งนี้เพราะสมาชิกสภา ที่สังกัดพรรคนี้สามารถคุมเสียงข้างมากโดยเด็ดขาดในสภา รัฐบาลแห่งชาติแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยการลดค่าเงินปอนด์ ลง ๑ ใน ๓ เพิ่มภาษีศุลกากรขาเข้า และทำการรณรงค์ให้ซื้อสินค้าที่ผลิตในจักรวรรดิอังกฤษ (Buy British) บอลด์วิน พยายามผลักดันให้รัฐมนตรีหลายคนที่ยึดถือพรรคเสรีนิยม ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลลาออกจากตำแหน่ง

ในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีครั้งที่ ๓ นี้ บอลด์วินอยู่ในตำแหน่ง ๒ ปีคือตั้งแต่เดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๓๕ ถึงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๓๗ ในช่วงเวลานี้เยอรมนีและอิตาลีกำลังดำเนินนโยบายขยายอำนาจ แม้ว่าบอลด์วินจะแสดงความกังวลในเรื่องดังกล่าวแต่เพียงเล็กน้อย แต่เขาก็เริ่มเสริมกำลังทหารของอังกฤษ ทำที่ของเขาทำให้ได้รับการวิจารณ์ว่าเขาขาดความเข้มแข็งในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

ผลงานที่เด่นที่สุดของบอลด์วินในช่วงนี้ คือการแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์สละราชสมบัติของพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๘ (Edward VIII)* ซึ่งล่อแหลมต่อเกียรติภูมิของสถาบันกษัตริย์และความสามัคคีของจักรวรรดิอังกฤษ ความสามารถในการคลี่คลายปัญหาเรื่องนี้สร้างความพอใจให้แก่มหาชนชาวอังกฤษเป็นอย่างยิ่ง อีก ๕ เดือนต่อมา บอลด์วินจึงลาออกจากตำแหน่งในขณะที่ชื่อเสียงและอิทธิพลของเขาทวีขึ้นถึงขีดสุด เนวิลล์ เชมเบอร์เลน (Neville Chamberlain)* เป็นผู้สืบทอดตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อมา

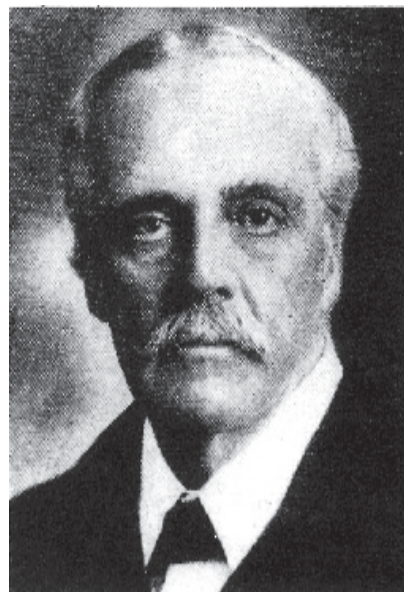
Balfour Declaration

เมื่อพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว บอลด์วินได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์จากพระเจ้าจอร์จที่ ๖ (George VI)* เป็นเอิร์ลแห่งเบิวด์ลีย์ (Earl of Bewdley) เขามีบุตร ๒ คนและธิดา ๔ คน

สแตนลีย์ บอลด์วินเป็นนักพูดที่มีพรสวรรค์และเป็นนักเขียนที่มีความสามารถ เขาเขียนหนังสือหลายเล่ม เช่น *On England, This Torch of Freedom* และ *Service of Our Lives*.

(รอง ศยามานนท์, สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Balfour Declaration : ปฏิญญาบัลฟอว์

อาร์เทอร์ เจมส์ บัลฟอว์

ปฏิญญาบัลฟอว์คือคำประกาศที่อยู่ในรูปจดหมายที่อาร์เทอร์ เจมส์ บัลฟอว์ (Arthur James Balfour) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษในเวลานั้น ส่งไปให้แก่ลอร์ดรอทส์ไชลด์ (Lord Rothschild) ผู้นำของชาวยิว

Balfour Declaration

ในอังกฤษเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๗ รัฐบาลนี้เป็นพื้นฐานของการดำเนินการทางการทูตสำหรับการที่ชาวยิวจะเข้าครอบครองแคว้นปาเลสไตน์ (Palestine) และสถาปนารัฐของชาวยิวขึ้น นอกจากนี้ รัฐบาลบัลฟอร์ ยังสะท้อนถึงข้อผูกมัดที่ขัดแย้งกันของอังกฤษในนโยบายตะวันออกกลางระหว่างการรักษาผลประโยชน์ของชาวอาหรับกับการให้ผลประโยชน์แก่ชาวยิว

ใจความสำคัญของจดหมายตอนหนึ่งระบุว่า

รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีความยินดีต่อการที่จะสถาปนาถิ่นฐานของชาวยิวในแคว้นปาเลสไตน์ และจะใช้ความพยายามอย่างดีที่สุดในการอำนวยความสะดวกเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายนี้ ย่อมเป็นที่เข้าใจอย่างแน่ชัดแล้วว่า จะไม่มีกรรการกระทำใด ๆ ที่จะเป็นการลำเอียงต่อสิทธิด้านความคิดเห็นและด้านศาสนาของชุมชนที่ไม่ใช่ชาวยิวที่อยู่ในแคว้นปาเลสไตน์ หรือต่อสิทธิและฐานะทางการเมืองซึ่งชาวยิวได้รับในประเทศใดก็ตาม

ปฏิญญานี้ได้รับการเผยแพร่ทันที แม้ว่าในระยะแรกจะได้รับความสนใจน้อยมาก แต่ปฏิญญาบัลฟอร์ก็แสดงถึงความสำเร็จของความพยายามอันไม่หยุดยั้งของขบวนการไซออนนิสต์ (Zionism) กล่าวคือนับตั้งแต่เริ่มคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ เป็นต้นมา ขบวนการนี้ได้แสวงหาความคุ้มครองจากมหาอำนาจ โดยในครั้งแรกมุ่งไปที่จักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* และต่อมาก็มุ่งไปที่อังกฤษเพื่อขอความสนับสนุนในการปักหลักตั้งถิ่นฐานของชาวยิวในตะวันออกกลาง ความพยายามนี้ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากความต้อการลี้ภัยจากความคิดต่อต้านชาวยิว (Anti-Semitism)* และส่วนหนึ่งเพื่อตอบสนองความทะเยอทะยานของพวกชาตินิยมยิว บุคคลที่สำคัญที่ทำให้ความพยายามดังกล่าวบรรลุผลคือ ดร.ไคอิม ไวซมันน์ (Chaim Weizmann) ผู้นำของขบวนการไซออนนิสต์ในอังกฤษ เขาเป็นนักวิทยาศาสตร์ชาวยิวที่เปลี่ยนสัญชาติเป็นชาวอังกฤษใน ค.ศ. ๑๙๑๐ และดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ (Admiralty Laboratories) ของกระทรวงทหารเรือ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๖-๑๙๑๙ ความสามารถและความชำนาญด้านการทูตของเขามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลอังกฤษในการออกปฏิญญาบัลฟอร์ นอกจากนี้ แรงกดดันจากขบวนการไซออนนิสต์ก็มีส่วนสำคัญที่กระตุ้นให้มีการตอบ

Balkan Pact

สนองจากรัฐบาลอังกฤษ โดยเฉพาะจากผู้ที่มีความรู้สึกอ่อนไหวต่ออุดมการณ์ของขบวนการไซออนนิสต์และผู้ที่ให้ความสำคัญต่อการที่ชุมชนชาวยิวสนับสนุนอังกฤษในสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)*.

(รอง ศยามานนท์, สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Balkan Pact : กติกาสัญญาบอลข่าน

กติกาสัญญาบอลข่านคือสนธิสัญญาประกันสันติภาพของประเทศต่าง ๆ ในคาบสมุทรบอลข่าน

ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ นี้ ได้มีความพยายาม ๒ ครั้งที่จะชักชวนบรรดาประเทศในภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ของยุโรปให้เข้ามาผูกพันกันและประกันพรมแดนของประเทศต่าง ๆ ในคาบสมุทรบอลข่าน ด้วยการทำสนธิสัญญาไม่รุกรานซึ่งกันและกัน

ความพยายามครั้งแรกที่จะประกันสันติภาพในภูมิภาคแถบนี้ เกิดจากการริเริ่มของพระเจ้าอะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ (Alexander I)* แห่งยูโกสลาเวีย ใน ค.ศ. ๑๙๓๓ พระเจ้าอะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ทรงพยายามให้มีการเจรจาตกลงในหลักการไม่รุกรานซึ่งกันและกันและรับรองพรมแดนในเวลานั้นของอดีตประเทศยูโกสลาเวีย โรมาเนีย กรีซ ตุรกีและบัลแกเรีย (Bulgaria) แต่เมื่อได้มีการเจรจาตกลงกันในข้อความของกติกาสัญญาบอลข่านเรียบร้อยแล้ว และเตรียมจะมีการให้สัตยาบันในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๔ นั้น ปรากฏว่าบัลแกเรียไม่ยอมส่งผู้แทนไปลงนามในกติกาสัญญาบอลข่านนี้ เพราะบัลแกเรียไม่ยอมรับการแบ่งเขตแดนในแคว้นมาซิโดเนีย (Macedonia) หลังจากนั้นกลุ่มประเทศในกติกาสัญญาบอลข่านก็ได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มประเทศพันธมิตรตามความตกลงบอลข่าน (Balkan Entente) เป็นทางการ โดยมีสหภาพวาร์และมีข้อตกลงว่าจะมีการประชุมร่วมกันระหว่างประเทศภาคีสัญญาอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตาม

Balkan Wars

ข้อตกลงนี้ต้องเลิกล้มใน ค.ศ. ๑๙๔๐ เมื่อบรรดาประเทศในคาบสมุทรบอลข่านต่างก็ดำเนินนโยบายที่แตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเรียกร้องของเยอรมนีภายใต้การนำของอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)*

ต่อมาได้มีความพยายามเป็นครั้งที่ ๒ คือในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๕๔ ยูโกสลาเวีย กรีซ และตุรกีได้ลงนามในกติกาสัญญาบอลข่านครั้งที่ ๒ ที่เมืองเบลด (Bled) ประเทศยูโกสลาเวีย โดยมีข้อตกลงที่จะให้การช่วยเหลือทางการทหารแก่กันในกรณีที่ประเทศภาคีสัญญาประเทศใดประเทศหนึ่งถูกรุกราน ถึงแม้ว่ากติกาสัญญาบอลข่านครั้งนี้จะกำหนดอายุของสนธิสัญญาไว้ ๒๐ ปีก็ตาม แต่ภายในเวลาไม่กี่เดือนหลังจากนั้น กติกาสัญญานี้ก็ไร้ผลเพราะได้เกิดกรณีพิพาทเรื่องสิทธิเหนือเกาะไซปรัสขึ้นระหว่างกรีซกับตุรกี.

(โกวิท วงศ์สุรวัฒน์)

Balkan Wars : สงครามบอลข่าน

Balkan Wars

สงครามบอลข่านหมายถึงสงคราม ๒ ครั้ง ครั้งแรกเกิดขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๑๒ ระหว่างประเทศสมาชิกสันนิบาตบอลข่าน (Balkan League) กับจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* ซึ่งจักรวรรดิออตโตมันเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ครั้งที่ ๒ เกิดขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๑๓ ระหว่างบัลแกเรีย (Bulgaria) กับเซอร์เบีย (Serbia) และกรีซ แต่บัลแกเรียกลับถูกโรมาเนียและจักรวรรดิออตโตมันโจมตี จึงตกเป็นฝ่ายแพ้สงครามอย่างรวดเร็ว สงครามบอลข่านทำให้จักรวรรดิออตโตมันต้องสูญเสียดินแดนในทวีปยุโรปไปเกือบหมด คงเหลืออยู่เพียงบริเวณรอบกรุงคอนสแตนติโนเปิล (Constantinople) และเมืองเอเดรียโนเปิล (Adriannople) เท่านั้น

สงครามบอลข่านครั้งแรกเกิดขึ้นในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๒ เมื่อประเทศในคาบสมุทรบอลข่านคือ บัลแกเรีย และเซอร์เบีย ซึ่งเป็นคู่อริกันอยู่ ได้รับการชักชวนจากนักการทูตรัสเซียให้ตกลงลงนามร่วมเป็นพันธมิตร เพื่อแบ่งแยกดินแดนของแคว้นมาซิโดเนีย (Macedonia) ซึ่งในขณะนั้นเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิออตโตมัน โดยที่กรีซและมอนเตเนโกร (Montenegro) ได้เข้าร่วมในพันธมิตรกลุ่มนี้ด้วย ต่อมา พันธมิตรนี้ได้จัดตั้งสันนิบาตบอลข่านขึ้นในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๒ ประเทศสมาชิกทั้งสี่ของสันนิบาตบอลข่านได้รวมกำลังกันโจมตีจักรวรรดิออตโตมัน

คาบสมุทรบอลข่าน เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๘ (ซ้าย) ค.ศ. ๑๙๑๓ (กลาง) และ ค.ศ. ๑๙๑๔ (ขวา)

Balkan Wars

และได้รับชัยชนะอย่างรวดเร็ว ทำให้บรรดาประเทศมหาอำนาจต้องจัดการประชุมระดับเอกอัครราชทูตขึ้นที่กรุงลอนดอนเพื่อหาทางยุติสงคราม ผลของการประชุมครั้งนี้ทำให้สงครามบอลข่านครั้งแรกยุติลงในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๑๓ โดยมีเงื่อนไขว่าตุรกีจะยอมสูญเสียดินแดนของตนในยุโรปแทบทั้งหมดด้วยความตกลงที่ว่าบรรดาประเทศมหาอำนาจจะก่อตั้งประเทศเอกราชใหม่ขึ้นคือประเทศแอลเบเนีย (Albania) ซึ่งข้อตกลงนี้ไม่เป็นที่ยอมรับของเซอร์เบียและมอนเตเนโกร เพราะประเทศทั้งสองนี้ต้องการที่จะผนวกดินแดนทางชายฝั่งทะเลของแอลเบเนียเพื่อหาทางออกสู่ทะเล

ต่อมาเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างบัลแกเรียกับเซอร์เบียและกรีซ เนื่องจากบัลแกเรียไม่พอใจในส่วนของดินแดนที่ได้รับเพราะต้องสูญเสียกำลังทหารไปถึง ๓ ใน ๔ ของทหารที่ได้รับบาดเจ็บล้มตายทั้งหมดในสงครามกับจักรวรรดิออตโตมัน จึงนับว่าไม่คุ้มกับการสูญเสียดังกล่าว นอกจากนี้ บัลแกเรียยังได้ทราบข่าวเซอร์เบียและกรีซมีแผนการที่จะแบ่งแคว้นมาซิโดเนียระหว่างกันเท่านั้น ส่วนบัลแกเรียจะให้ได้รับเพียงเงินค่าปฏิกรรมสงคราม

ดังนั้น บัลแกเรียจึงเปิดฉากสงครามบอลข่านครั้งที่ ๒ ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๑๓ โดยบุกเข้าโจมตีเซอร์เบียและกรีซอย่างฉับพลัน แต่บัลแกเรียกลับถูกโรมาเนียและจักรวรรดิออตโตมันโจมตี ทำให้บัลแกเรียพ่ายแพ้อย่างรวดเร็ว และต้องลงนามในสนธิสัญญาบูคาเรสต์ (Treaties of Bucharest)* ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๓ ตามสนธิสัญญานี้ ให้แบ่งดินแดนที่บัลแกเรียอ้างกรรมสิทธิ์ไว้แทบทั้งหมดในแคว้นมาซิโดเนียและเทรซ (Thrace) ให้กับเซอร์เบียและกรีซ และบัลแกเรียต้องยอมยกแคว้นดอบรูจาดอนใต้ (Southern Dobruja) ให้แก่โรมาเนีย

ผลของสงครามบอลข่านทั้ง ๒ ครั้งโดยทั่วไปมีดังนี้ จำกัดดินแดนของจักรวรรดิออตโตมันในทวีปยุโรปให้อยู่รอบ ๆ บริเวณกรุงคอนสแตนติโนเปิล และเมืองเอเดรียโนเปิล มีการก่อตั้งประเทศแอลเบเนียขึ้นใหม่ แต่พรมแดนของประเทศใหม่นี้ยังไม่แน่นอน เพิ่มดินแดนประมาณหนึ่งเท่าให้แก่เซอร์เบียและมอนเตเนโกร ทำให้กรีซกลายเป็น

Baltic States

ประเทศที่มีอำนาจสำคัญที่สุดในแถบทะเลอีเจียน (Aegean) มีเมืองท่าที่สำคัญคือเมืองซาโลนิกา (Salonika)

ข้อตกลงจากสนธิสัญญาบูคาเรสต์นี้ ทำให้บัลแกเรียมีความขมขื่นและเคียดแค้นอย่างที่สุด จนกระทั่งกลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บัลแกเรียเข้าร่วมกับฝ่ายเยอรมนีในสงครามโลกครั้งที่ ๑ เช่นเดียวกับจักรวรรดิออตโตมันซึ่งก็สูญเสียดินแดนส่วนใหญ่จากสนธิสัญญานี้เช่นกัน ในขณะที่เซอร์เบียมอนเตเนโกร กรีซ และโรมาเนียเป็นฝ่ายสัมพันธมิตร.

(โกวิท วงศ์สุรวัฒน์)

Baltic States : รัฐบอลติก

รัฐบอลติก ตั้งอยู่ชายฝั่งด้านตะวันออกของทะเลบอลติก ประกอบด้วยรัฐเอสโตเนีย (Estonia) ลัตเวีย (Latvia) และลิทัวเนีย (Lithuania) แม้จะแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรมอยู่บ้าง แต่รัฐทั้งสามก็มีประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน และการต่อสู้เพื่อเอกราชร่วมกันมาช้านาน เนื่องจากต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของต่างชาติเป็นระยะ ๆ ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ รัฐทั้งสามถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิรัสเซีย (Russian Empire) ซึ่งทำให้รัสเซียสามารถเปิด “หน้าต่าง” สู่โลกภายนอกได้โดยตรงเป็นครั้งแรก เมื่อเกิดการปฏิวัติเดือนตุลาคม (October Revolution)* ในรัสเซียใน ค.ศ. ๑๙๑๗ เอสโตเนีย ลัตเวีย และลิทัวเนียได้ถือโอกาสต่อสู้เพื่อปลดแอกอำนาจรัสเซียจนเป็นผลสำเร็จใน ค.ศ. ๑๙๒๐ โดยเป็นรัฐเอกราชที่มีระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐ แต่ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๔๐ สหภาพโซเวียตยึดรัฐบอลติกกลับคืนมาอยู่ภายใต้การปกครองอีกครั้งหนึ่ง แต่ใน ค.ศ. ๑๙๔๑ ก็ถูกกองทัพนาซีเยอรมันเข้ายึดครอง ครั้นเมื่อกองทัพแดงประสพชัยชนะในการปลดปล่อยยุโรปตะวันออกให้พ้นจากการยึดครองของกองทัพนาซีเยอรมันได้ทั้งหมด สหภาพโซเวียตก็สามารถยึดสาธารณรัฐบอลติกกลับคืนได้อีกใน

Baltic States

ค.ศ. ๑๙๔๔ ต่อมาภายหลังใน ค.ศ. ๑๙๙๑ รัฐบาลตีก ทั้งสามต่างประกาศตนเป็นสาธารณรัฐเอกราช

ดินแดนอันเป็นที่ตั้งของรัฐบาลตีกทั้งสามเป็นที่อยู่ ของชนเผ่าต่าง ๆ มาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ชนเผ่า สำคัญได้แก่พวกเอสโตเนีย (Estonians) และลิฟหรือลิโวเนีย (Livs or Livonians) ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตภาคเหนือและ ภาคตะวันตกติดกับชายฝั่งทะเลบอลติก พวกเอสโตเนีย ส่วนใหญ่เป็นนักเดินเรือและได้รับอิทธิพลจากพวกไวคิงและ ชุมชนเมืองที่อาศัยอยู่ในยุโรปเหนือ ภาษาและวัฒนธรรม คล้ายไปทางกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ขณะที่พวกลิฟมี ความสัมพันธ์ทางภาษาและวัฒนธรรมใกล้ชิดกับรัสเซีย ชนเผ่าที่สำคัญในเขตลัตเวียเรียกว่า พวกคูร์ (Kurs หรือ Cours) ส่วนใหญ่เป็นนักเดินเรือมีภาษาและวัฒนธรรม คล้ายคลึงกับพวกอินโด-ยูโรเปียนในเขตยุโรปทางตอนเหนือ เช่นเดียวกับพวกลิทัวเนีย (Lithuanians) ชนเผ่าต่าง ๆ เหล่านี้ต่างพยายามรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา วัฒนธรรม และสิทธิในการปกครองตนเองมาโดยตลอด จนถึงราว ๆ คริสต์ศตวรรษที่ ๑๐ และ ๑๑ จึงเริ่มได้รับ แรงกดดันจากชนเผ่าอื่น ๆ เช่น เยอรมัน รัสเซีย และ สวีเดนที่มีความแข็งแกร่งทางวัฒนธรรมมากกว่าและมุ่ง เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ในดินแดนแถบนั้น

อิทธิพลจากภายนอกครั้งสำคัญที่สุดมาจากชน เผ่าเยอรมันซึ่งเริ่มเข้ามามีบทบาททางการค้าและการเผยแผ่ คริสต์ศาสนาให้กับพวกเอสโตเนีย ลิฟ และคูร์ในช่วงต้น คริสต์ศตวรรษที่ ๑๒ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๒๐๑ ชาวเยอรมัน ก็ได้สร้างเมืองริกา (Riga) ให้เป็นเมืองศูนย์กลางการค้า และวัฒนธรรมของภูมิภาค และได้พยายามสถาปนาลัทธิ ศาสนาประจำภูมิภาค โดยอาศัยการดำเนินงานของคณะ นักบวชสำคัญ คือ The Order of Knights of the Sword และ The Order of Teutonic Knights การเข้ามาของชน ชาวเยอรมันในระยนี้ทำให้ดินแดนชายฝั่งทะเลบอลติกอัน เป็นที่ตั้งของเอสโตเนียและลัตเวียถูกดึงเข้าสู่กระแสของ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมตะวันตกในสมัยกลาง โดย

Baltic States

เฉพาะกระแสความขัดแย้งของรัฐพิวตล์และสงครามครูเสด เอสโตเนียและลัตเวียต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของ ขุนนางเยอรมัน และต้องยอมรับนับถือคริสต์ศาสนานิกาย ที่เยอรมันหยิบยื่นให้นับแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ เป็นต้นมา

ขณะที่เอสโตเนียและลัตเวียต้องสูญเสียเอกราชให้ กับต่างชาติ ลิทัวเนียกลับเข้มแข็งรวมตัวกันเป็นปึกแผ่นมั่นคง ทั้งยังสามารถขยายเขตการปกครองรวมไปถึงเบลโลรัสเซีย (Belorussia) และมีสัมพันธไมตรีอันดีกับลิโวเนียตลอดคริสต์ ศตวรรษที่ ๑๓ ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔-๑๕ ลิทัวเนีย กลายเป็นรัฐสำคัญ มีอาณาเขตครอบคลุมถึงรัฐเคียฟ (Kiev) และโปแลนด์ โดยแกรนด์ดั๊กแห่งลิทัวเนียสถาปนาพระองค์เป็น ผู้ปกครองเคียฟและโปแลนด์ได้สำเร็จ และหลังจากต้อง ต่อสู้กับพวกคริสเตียนหลายกลุ่ม ลิทัวเนียยอมรับศาสนา คริสต์นิกายโรมันคาทอลิกตามแบบอย่างของโปแลนด์เป็น ศาสนาประจำชาติ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษ ที่ ๑๕ อำนาจการปกครองของลิทัวเนียอ่อนกำลังลง เคียฟ และเบลโลรัสเซียแยกตนเป็นอิสระ และใน ค.ศ. ๑๕๑๙ ลิทัวเนียเองก็ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโปแลนด์ ต่อมา ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ โปแลนด์-ลิทัวเนีย (Poland-Lithuania) ถูกแบ่งแยกดินแดนโดยมหาอำนาจยุโรปอันได้ แก่รัสเซีย ออสเตรีย และรัสเซีย^๑ ลิทัวเนียจึงตกเป็นส่วน หนึ่งของรัสเซียใน ค.ศ. ๑๗๙๕

ในช่วงระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖-๑๘ ดินแดน ที่เป็นเอสโตเนียและลัตเวียเป็นสนามการแข่งขันอำนาจของ ชาตินิยมยุโรปหลายชาติ แม้ในช่วงแรกจะอยู่ใต้อำนาจการ ปกครองของชนชาวเยอรมัน แต่เนื่องจากการปกครองของ ชนชาวเยอรมันดังกล่าวเป็นการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ของรัฐเยอรมันจำนวนมากในรูปแบบของจักรวรรดิโรมัน อันศักดิ์สิทธิ์ (Holy Roman Empire)* รัฐบาลตีก ภายใต้การปกครองของเยอรมันจึงแบ่งแยกเป็นรัฐ ๓ รัฐ คือ ลิโวเนีย เอสโตเนีย และคูร์แลนด์ และรวมอยู่กับจักรวรรดิ โรมันอันศักดิ์สิทธิ์อย่างหลวม ๆ มีความเป็นตัวของตัวเอง ในด้านการปกครองและด้านเศรษฐกิจพอควร โดยเฉพาะ

^๑การแบ่งแยกโปแลนด์เกิดขึ้น ๓ ครั้งระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ เนื่องจากโปแลนด์อ่อนแอ ประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นมหาอำนาจ ยุโรปตะวันออก ๓ ประเทศอันได้แก่ รัสเซีย ออสเตรีย และรัสเซียจึงตกลงแบ่งโปแลนด์ ครั้งที่ ๑ ใน ค.ศ. ๑๗๗๒ ครั้งที่ ๒ ใน ค.ศ. ๑๗๙๓ และครั้งที่ ๓ ใน ค.ศ. ๑๗๙๕ ซึ่งมีผลให้โปแลนด์ทั้งประเทศสูญสิ้นไปจากแผนที่ทวีปยุโรป

Baltic States

ในด้านเศรษฐกิจได้มีการเปลี่ยนแปลงจากรัฐเกษตรกรรม เป็นรัฐพาณิชย์กรรม ทำให้เกิดมีชนชั้นและมีการปกครอง แบบนครอิสระมากขึ้น รัฐบอลติกดังกล่าวจึงเจริญมั่งคั่ง ขึ้นอย่างรวดเร็ว และรับวัฒนธรรมความคิดสมัยใหม่ของ ชนชั้นกลางตะวันตกไว้มาก รวมทั้งได้ยอมรับนับถือคริสต์ ศาสนานิกายลูเทอรัตามแบบอย่างชนชาวเยอรมันทางตอน เหนือด้วย

จากการที่ลิโวเนีย เอสโตเนีย และคูร์แลนด์ เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทำให้เป็นที่หมายปองของรัฐ เพื่อนบ้านทางตะวันออกคือรัสเซียในรัชสมัยของซาร์อีวานที่ ๔ หรือ อีวานผู้โหดร้าย (Ivan IV - Ivan the Terrible ค.ศ. ๑๕๔๗-๑๕๘๔) พระองค์ได้ส่งกำลังกองทัพบุกโจมตีรัฐ ทั้งสามหลายครั้ง ทำให้ผู้ปกครองรัฐเหล่านั้นต้องขอความช่วยเหลือจากกษัตริย์สวีเดนและโปแลนด์-ลิทัวเนีย ในช่วง ปลายศตวรรษที่ ๑๖ เอสโตเนียซึ่งมีเรวัล (Reval) เป็นนครหลวง ต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของสวีเดน และลิโวเนียซึ่งมีเมืองริกาเป็นนครหลวงต้องกลายเป็นส่วน หนึ่งของลิทัวเนีย ส่วนคูร์แลนด์ก็กลายเป็นรัฐในปกครอง ของโปแลนด์ อย่างไรก็ตามรัฐทั้งสามยังคงรักษารูปแบบ การปกครองพื้นฐาน กฎหมาย ภาษา และขนบธรรมเนียม ประเพณีแบบเยอรมันไว้ได้ ในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ ได้มีการแข่งขันกันอย่างต่อเนื่องระหว่างสวีเดนกับโปแลนด์- ลิทัวเนียเพื่อแย่งชิงดินแดนลิโวเนีย ใน ค.ศ. ๑๖๒๙ ลิโวเนียตกอยู่ภายใต้การปกครองของสวีเดน แต่เมื่อเกิด สงครามยุโรปเหนือครั้งยิ่งใหญ่ (The Great Northern War ค.ศ. ๑๗๐๐-๑๗๒๑) ระหว่างสวีเดนกับรัสเซีย ซาร์ปีเตอร์ ี มหาราช (Peter The Great ค.ศ. ๑๖๘๒-๑๗๒๕) แห่งรัสเซียมีชัยชนะและสามารถผนวกดินแดนเอสโตเนีย และลิโวเนียไว้ได้ ทำให้รัสเซียสามารถ “เปิดหน้าต่าง” ออก สู่ทะเลได้สำเร็จเป็นครั้งแรก และเมื่อประเทศมหาอำนาจ ยุโรปตะวันออกได้มีการแบ่งแยกโปแลนด์ขึ้นเป็นครั้งที่ ๓ ใน ค.ศ. ๑๗๙๕ ดินแดนที่เรียกว่าคูร์แลนด์ซึ่งอยู่ภายใต้ อาณัติของโปแลนด์ก็ได้ถูกกำหนดให้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของ จักรวรรดิรัสเซีย จึงทำให้รัฐบอลติกทั้งหมดตกอยู่ภายใต้ การปกครองของรัสเซีย

ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ รัฐบอลติกก็ได้รับอิทธิพล จากการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Industrial Revolution)*

Baltic States

และการปฏิวัติฝรั่งเศส (French Revolution)* สังคม เกษตรกรรมจึงค่อย ๆ เปลี่ยนสภาพเป็นสังคมอุตสาหกรรม โดยชนชั้นกลางเข้ามามีบทบาทเป็นผู้นำทางสังคม เศรษฐกิจ และทางความคิดสมัยใหม่มากขึ้น ชนชั้นสูงและชนชั้นกลาง ในเอสโตเนีย ลัตเวีย และลิทัวเนียได้รับการศึกษาระดับ มหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการตั้งมหาวิทยาลัย ขึ้นหลายแห่ง บางแห่งสอนเป็นภาษาเยอรมันเช่นที่เมือง ดอร์พัต (Dorpat) หรือ ตาร์ตู (Tartu) ในเอสโตเนีย และ บางแห่งก็สอนเป็นภาษาโปแลนด์เช่นที่เมืองวิลนา (Vilna) หรือ วิลนีอุส (Vilnius) ในลิทัวเนีย เป็นต้น พวกที่ได้รับการ ศึกษารุ่นใหม่จะมีความคิดก้าวหน้า แต่ขณะเดียวกันก็มี ความรักและผูกพันต่อแผ่นดินแม่อย่างแนบแน่น ทำให้เกิด จิตสำนึกทางชาตินิยมรุนแรง จึงเกิดการเผชิญหน้าขึ้นบ่อย ครั้งระหว่างกลุ่มชาตินิยมของรัฐบอลติกกับกลุ่มชนชั้น ปกครองชาวรัสเซียที่พยายามจะใช้นโยบายทำให้รัฐบอลติก เป็นรัสเซียให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ตั้งแต่ซาร์ อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ (Alexander II ค.ศ. ๑๘๕๕- ๑๘๘๑)* ถูกลอบปลงพระชนม์ใน ค.ศ. ๑๘๘๑ รัฐบาล รัสเซียก็ได้ใช้นโยบายเข้มงวดยิ่งขึ้นในการจัดการศึกษา การรักษากฎหมายและการบริหารแคว้นต่าง ๆ ใน ปกครองของตน และขณะเดียวกันก็ใช้ความพยายามที่จะ ทำลายฐานพวกชาตินิยมด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นต้นว่ามี การโยกย้ายสับเปลี่ยนข้าราชการท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ ให้ ออกจากพื้นที่ โดยให้เข้ามาอยู่ที่ส่วนกลางหรือในพื้นที่ ส่วนอื่น ๆ ของรัสเซีย และใช้นโยบายสร้างความเจริญใน ท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อรัฐบาลกลาง ซึ่งมีผล ทำให้เกิดขบวนการเร่งรัดพัฒนาารัฐบอลติกทั้งสามให้เป็น รัฐอุตสาหกรรมระหว่างปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ จนถึง สงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* มีการ สร้างทางรถไฟจากเมืองท่าริมฝั่งทะเลบอลติกเข้าสู่ใจกลาง ประเทศรัสเซีย กรุงริกากลายเป็นเมืองอุตสาหกรรม และ ทำเรือขนาดใหญ่ของโลก ประชากรได้เพิ่มจำนวนจาก ๒๙๐,๐๐๐ คนใน ค.ศ. ๑๙๐๐ เป็น ๕๓๐,๐๐๐ คนใน ค.ศ. ๑๙๑๔ นอกจากนั้น ยังมีเมืองทาลลินน์ (Tallinn) และ นาร์วา (Narva) เป็นศูนย์กลาง อุตสาหกรรมที่มีความ สำคัญของยุโรปอีกด้วย

สงครามโลกครั้งที่ ๑ และการปฏิวัติรัสเซียใน ค.ศ. ๑๙๑๗ ทำให้ขบวนการพัฒนาารัฐบอลติกให้เป็นรัฐที่เข้มแข็ง

Baltic States

ของรัสเซียต้องหยุดชะงักลง ความระส่ำระสายเกิดขึ้นทั่วไป ประชาชนในรัฐเอสโตเนีย ลัตเวีย และลิทัวเนียจึงถือโอกาสเรียกร้องเอกราชอย่างต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ และในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ จะยุติลง รัฐบาลสหภาพโซเวียตและเยอรมนีก็ได้ร่วมกันลงนามในสนธิสัญญาเบรสต์-ลิตอฟสค์ (Treaty of Brest-Litovsk)* โดยสหภาพโซเวียตยินยอมยกสิทธิการปกครองรัฐบอลติกทั้งสามให้แก่เยอรมนี อย่างไรก็ตาม ภายใต้อาณัติของสนธิสัญญาเบรสต์-ลิตอฟสค์เป็นโมฆะ จึงทำให้เกิดปัญหาสถานะภาพที่แท้จริงของรัฐบอลติกทั้งสาม และทำให้เกิดการต่อสู้ขึ้นระหว่างกองทัพแดงของสหภาพโซเวียตซึ่งพยายามเข้ายึดครองดินแดนที่เคยอยู่ใต้อาณัติกับกองกำลังของรัฐบาลของรัฐทั้งสามซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากกองทัพต่างชาติอื่น ได้แก่เยอรมนี อังกฤษ ฟินแลนด์ และโปแลนด์

การต่อสู้ยุติลงโดยรัฐบาลโซเวียตให้การรับรองเอกราชและอธิปไตยของรัฐบอลติกทั้งสามอย่างเป็นทางการด้วยการลงนามในสนธิสัญญาแยกเป็น ๓ ฉบับ ใน ค.ศ. ๑๙๒๐ โดยทำกับเอสโตเนียในเดือนกุมภาพันธ์ กับลิทัวเนียในเดือนกรกฎาคม และกับลัตเวียในเดือนสิงหาคม รัฐทั้งสามมีรูปแบบการปกครองระบอบสาธารณรัฐ ในช่วงการสถาปนารัฐครั้งนี้ต่างก็ต้องเผชิญกับปัญหาหลักคล้ายคลึงกัน ๓ ประการ คือ การร่างรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ การปรับปรุงระบบเศรษฐกิจให้เข้ากับสภาพใหม่หลังสงครามโลก และการที่ต้องจัดระบอบการปกครองจากระบอบกึ่งฟิวดัลมาสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐ สาธารณรัฐทั้งสามประสบความสำเร็จพอควรในการปฏิรูประบบกฎหมายให้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย มีอำนาจบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการที่กำหนดไว้แน่นอนชัดเจน แต่การนำไปปฏิบัติก็ยังคงมีปัญหา ทำให้องค์แห่งอำนาจและความสัมพันธ์ระหว่างกลไกแห่งอำนาจต่าง ๆ ยังมีความเปราะบางอยู่มาก ขณะที่การปรับปรุงระบบเศรษฐกิจเข้าสู่ยุคใหม่ของโลก

Baltic States

กลับประสบความสำเร็จ รวมทั้งการพัฒนาคนในระบบการศึกษาสมัยใหม่ก็ก้าวหน้าไปในทิศทางที่น่าพอใจ สำหรับการจัดระบบการปกครองให้มีประสิทธิภาพเพื่อมุ่งสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ยังเป็นไปได้ยาก เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่รวมทั้งพวกชนชั้นสูงและชนชั้นกลางที่ได้รับการศึกษา ยังคงเห็นความสำคัญของการมีอำนาจแบบรวมศูนย์อยู่ที่ผู้นำ ทำให้รัฐสภาและพรรคการเมืองไม่สามารถพัฒนาให้เข้มแข็งได้เท่าที่ควร

ในสภาพทางการเมืองและสังคมที่ยังไม่เข้มแข็งดังกล่าว สาธารณรัฐบอลติกกลับสามารถรักษาเอกราชไว้ได้เป็นเวลาเกือบ ๒ ทศวรรษ ทั้งนี้เพราะเยอรมนีและสหภาพโซเวียตที่มีบทบาทและอิทธิพลต่อรัฐบอลติกกำลังอยู่ในภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในช่วงทศวรรษ ๑๙๓๐ การเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของพรรคนาซีในเยอรมนี และการที่โจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin)* ผู้นำสหภาพโซเวียตสามารถกุมอำนาจได้อย่างเด็ดขาด ทำให้ผู้นำรัฐบอลติกเริ่มคิดหาทางป้องกันตนเอง ใน ค.ศ. ๑๙๓๔ เอสโตเนีย ลัตเวีย และลิทัวเนียจึงลงนามในสนธิสัญญาป้องกันร่วมกันจัดตั้งภาคีบอลติก (Baltic Entente) เพื่อช่วยเหลือกันทั้งในด้านการทหารและการต่างประเทศ และต่อมาได้ร่วมลงนามในกติกาสัญญาไม่รุกรานต่อกัน (Non-Aggression Pact) กับสหภาพโซเวียตใน ค.ศ. ๑๙๓๙ แต่เมื่ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* ผู้นำเยอรมนีสั่งบุกโปแลนด์และแสดงท่าทีจะบุกเข้ายึดครองลิทัวเนียและดินแดนส่วนอื่น ๆ ในยุโรปตะวันออก ใน ค.ศ. ๑๙๔๐ รัฐบาลสหภาพโซเวียตจึงได้ละเมิดกติกาสัญญาไม่รุกรานต่อกันและบุกเข้ายึดครองเอสโตเนีย ลัตเวีย และลิทัวเนีย แต่ใน ค.ศ. ๑๙๔๑ กองทัพนาซีก็สามารถตอบโต้สหภาพโซเวียตในแนวรบด้านตะวันออกได้อย่างรวดเร็ว และสามารถผนวกรัฐบอลติกทั้งสามเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิไรช์ที่ ๓ (Third Reich) ฮิตเลอร์มีนโยบายชัดเจนที่จะให้ชาวเยอรมันอพยพเข้าไปอยู่ในดินแดนดังกล่าวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และกำจัดชาวยิวในดินแดนดังกล่าวให้หมดสิ้นไป ดังนั้น ในช่วงที่กองทัพนาซียึดครองรัฐบอลติกระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๑-๑๙๔๔ ได้สังหารชาวยิวในลิทัวเนียจำนวน ๑๕๐,๐๐๐ คน ในลัตเวียจำนวน ๙๐,๐๐๐ คน และในเอสโตเนียจำนวน ๔,๕๐๐ คน

Barbarossa; Operation Barbarossa

ใน ค.ศ. ๑๙๔๔ กองทัพนาซีเริ่มถอนตัวจากยุโรปตะวันออกรวมทั้งรัฐบอลติก ขณะที่กองทัพแดงของสหภาพโซเวียตเริ่มเคลื่อนพลเข้าแทนที่ ประชาชนในรัฐบอลติกทั้งสามเป็นจำนวนมากต่างอพยพลี้ภัยออกนอกประเทศ ประมาณว่าใน ค.ศ. ๑๙๔๔ มีชาวเอสโตเนียจำนวน ๓๐,๐๐๐ คนหนีไปประเทศสวีเดนโดยทางทะเล และอีก ๓๓,๐๐๐ คนหนีไปอยู่เยอรมนี และมีชาวลัตเวียจำนวนถึง ๑๑๕,๐๐๐ คนหนีไปสวีเดนและเยอรมนี ขณะที่ชาวลิทัวเนียอีก ๓๐,๐๐๐ คนก็หนีไปเยอรมนีเช่นกัน เมื่อสหภาพโซเวียตเข้าปกครองรัฐบอลติกทั้งสามอย่างเต็มที่พร้อมกับจัดตั้งรัฐบาลคอมมิวนิสต์ในประเทศเหล่านั้นในช่วงปลาย ค.ศ. ๑๙๔๔ ก็ได้มีการส่งบุคคลที่เป็นภัยต่อระบอบการปกครองออกนอกประเทศ ประมาณว่าระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๔-๑๙๔๕ มีจำนวนรวมถึง ๕๐๐,๐๐๐ คน ในจำนวนนี้มีชาวนาซีที่ขัดขืนการถูกบังคับให้ทำงานในระบอบนาซีรวมเป็นจำนวนมาก

รัฐบอลติกทั้งสามได้รวมเป็นส่วนหนึ่งของสหภาพโซเวียต จนถึง ค.ศ. ๑๙๙๑ เมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลาย เอสโตเนีย ลัตเวีย และลิทัวเนียได้ประกาศตนเป็นสาธารณรัฐอิสระ.

(สุจิตรา วุฒิเสถียร)

Barbarossa; Operation Barbarossa : บาร์บารอสซา, แผนปฏิบัติการบาร์บารอสซา

บาร์บารอสซาเป็นชื่อรหัสของแผนปฏิบัติการทางทหารของเยอรมนีใน ค.ศ. ๑๙๔๑ เพื่อบุกโจมตีสหภาพโซเวียตแต่ประสบความสำเร็จ เดิมแผนการบุกสหภาพโซเวียตเรียกชื่อรหัสว่า ฟริตซ์ (Fritz) และเปลี่ยนเป็นโดเรกทีฟเวเนตีวัน (Directive 21) ต่อมา **อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)*** ตั้งชื่อแผนปฏิบัติการนี้ใหม่ในการออกคำสั่งลับแก่กองบัญชาการทหารสูงสุดของเยอรมนีเมื่อวันที่

Barbarossa; Operation Barbarossa

๑๘ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ บาร์บารอสซาเป็นชื่อสัณฐานพระนามของจักรพรรดิเฟรเดอริกที่ ๑ (Frederick I Barbarossa ค.ศ. ๑๑๖๑-๑๑๙๖) แห่ง**จักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ (Holy Roman Empire)*** แผนปฏิบัติการบาร์บารอสซาจึงมีนัยว่าพระเจ้าเฟรเดอริกที่ ๑ ซึ่งเป็นนักรบที่มีความสามารถและเป็นวีรบุรุษของชาวเยอรมันได้ทรงฟื้นฟูพระชนม์ เพื่อนำเยอรมนีไปสู่ความยิ่งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง

ฮิตเลอร์ตัดสินใจที่จะเปิดแนวสงครามด้านตะวันออกใน ค.ศ. ๑๙๔๑ เพราะเกรงว่า**โจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin)*** ผู้นำของสหภาพโซเวียตจะฉวยโอกาสยึดครองคาบสมุทรบอลข่านในขณะที่มหาอำนาจในยุโรปกลาง และยุโรปตะวันตกกำลังทำสงครามต่อกัน นอกจากนี้ฮิตเลอร์ซึ่งผิดหวังในการเอาชนะยุทธการที่**เกาะอังกฤษ (Battle of Britain)*** ยังต้องการที่จะทดแทนความล้มเหลวดังกล่าวด้วยการเอาชนะสหภาพโซเวียต ตลอดจนจนเป็นการดำเนินนโยบายตามแผนการขยายดินแดนไปทางตะวันออก (**Lebensraum - Living Space**)* ของพรรคนาซี ในการผนวกแผ่นดินอันอุดมสมบูรณ์และกว้างใหญ่อันตะวันออกของสหภาพโซเวียต ดังนั้นในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๑ การใช้แผนปฏิบัติการบาร์บารอสซาจึงเกิดขึ้น เมื่อทหารเยอรมันจำนวน ๓๙ กองพลซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกองทัพโรมาเนียและฟินแลนด์จึงข้ามพรมแดนของสหภาพโซเวียตและเข้าบุกโจมตีอย่างรวดเร็วโดยสหภาพโซเวียตไม่ทันรู้ตัว กำลังทางอากาศของฝ่ายโซเวียตถูกทำลายลงอย่างสิ้นเชิง แม้ฝ่ายเยอรมันจะมีกำลังน้อยกว่าทั้งด้านรถถัง เครื่องบิน และกำลังคน แต่ก็อาศัยวิทยาการและเครื่องมือที่ก้าวหน้ากว่าให้เป็นประโยชน์ ฝ่ายเยอรมันกระจายกำลังเป็นกองทัพกลุ่มเหนือ (Army Group North) ซึ่งจะสามารถเคลื่อนทัพจากปรัสเซียตะวันออกไปสู่นครเลนินกราด (Leningrad) ในปลายเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ กองทัพกลุ่มกลาง (Army Group Central) รุกคืบหน้าไปสู่อุรุกมอลโกตามเส้นทางที่เคยใช้ในการบุกรัสเซียผ่านสมิเลนสค์ (Smolensk) กองทัพกลุ่มใต้ (Army Group South) จะยึดแคว้นยูเครน (Ukraine) และคาบสมุทรไครเมีย (Crimea)

ในระยะแรก ฝ่ายเยอรมันได้ใช้ขบวนยานเกราะทุ่มเข้าตีตอนกลาง และสามารถปฏิบัติการปิดล้อมเป็นผลสำเร็จ

Barbarossa; Operation Barbarossa

ถึง ๓ ครั้ง เชลยศึกมากกว่า ๕๐๐,๐๐๐ คนถูกจองจำ และการป้องกันของสหภาพโซเวียตก็ล้มเหลว อย่างไรก็ตาม กองทหารราบเยอรมันต้องเสียเวลาในการสู้รบกับชาวรัสเซียจำนวนมาก กองทหารราบถูกตัดขาดจากกองยานเกราะในขณะที่ยกกำลังพบกับความต่อต้านอย่างเข้มแข็งนอกนครเลนินกราดและเมืองเคียฟ (Kiev) ดังนั้น ฮิตเลอร์จึงสั่งให้หยุดการบุกเพื่อกระชับปีกข้างและหลัง แต่พลเอก ฟรานซ์ ฮัลเดอร์ (Franz Halder) หัวหน้าคณะเสนาธิการทหารและพลเอก ไฮน์ทซ์ กูเดอเรียน (Heinz Guderian) ผู้บัญชาการกองยานเกราะซึ่งสนับสนุนการบุกต่อไปยังกรุงมอสโกได้ยับยั้งคำสั่งนี้ ทั้งพยายามหน่วงเหนี่ยวการปฏิบัติการไม่ให้บังเกิดผลดังนั้น แม้ว่ารัสเซียจะตกเป็นเชลยถึง ๖๐๐,๐๐๐ คนในการปิดล้อมเมืองเคียฟ แต่ปีกข้างของฝ่ายเยอรมันก็ไม่ได้รับการเสริมกำลัง เมื่อถึงเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ กองทัพเยอรมันก็เริ่มสูญเสียกำลังอีกทั้งเครื่องจักรกลต่าง ๆ ก็เสื่อมประสิทธิภาพ ฝ่ายเยอรมันไม่ได้เตรียมการสำหรับการสงครามในฤดูหนาว และอากาศก็ทวีปรีดขึ้นอย่างรวดเร็วในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๑ การปฏิบัติการของกองทัพกลุ่มต่าง ๆ หยุดชะงัก และมีแต่กองทัพกลุ่มใต้เท่านั้นที่ได้ปฏิบัติการจนบรรลุเป้าหมาย

แม้ว่าฝ่ายเยอรมันจะมีชัยชนะครั้งใหญ่ในการสงครามที่เวียชูมา (Vyazuma) และกองกำลังชั้นเยี่ยมไปถึงขานกรุงมอสโกเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ แต่กำลังของเยอรมันส่วนใหญ่กลับหยุดชะงักในป่าหน้ากรุงมอสโก การตีโต้เพื่อรักษากรุงมอสโกของฝ่ายสหภาพโซเวียตเริ่มขึ้นในอีก ๒ วันต่อมา กำลังทหารสหภาพโซเวียตที่เคลื่อนย้ายจากไซบีเรียภายใต้บัญชาการของจอมพลกอร์กี จุคอฟ (Georgi Zhukhov) สามารถต้านกำลังของฝ่ายเยอรมันได้สำเร็จ ต่อมาในวันที่ ๑๙-๒๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๒ ฝ่ายสหภาพโซเวียตโจมตีทั้งทางเหนือและทางใต้ของนครสตาลินกราด (Stalingrad) และในเวลาเพียง ๒ วันก็สามารถปิดล้อมกำลังของฝ่ายเยอรมันได้เป็นผลสำเร็จ กองทัพที่ ๖ ของเยอรมนีแม้จะต่อสู้อย่างกล้าหาญ แต่ต้องเผชิญกับความหนาวอันทารุณ ความอดอยาก ตลอดจนถูกฝ่ายสหภาพโซเวียตกระหน่ำยิงอย่างต่อเนื่องและรุนแรงจึงต้องยอมจำนนในที่สุด ฝ่ายเยอรมันสูญเสียกำลังทหาร

Basic Law, The

จำนวนมหาศาลจากความหนาว ความอดอยาก การสู้รบ และการตกเป็นเชลย

แผนปฏิบัติการบาร์บารอสซาล้มเหลวเพราะ ฮิตเลอร์ประเมินการยืดหยุ่นและความสามารถของสหภาพโซเวียตในการเคลื่อนย้ายกองหนุนจากตะวันออกไกลมาสู่ยุโรปต่ำเกินไป และเป็นเพราะฮิตเลอร์เข้าแทรกแซงในปฏิบัติการทางทหารด้วยการสั่งให้เคลื่อนย้ายรถถังจากตอนกลางสู่ตอนใต้ ในขณะที่เดียวกันกองทัพฝ่ายเหนือก็ผ่านคลายการปิดล้อมนครเลนินกราด (Seize of Leningrad)* เพื่อที่จะบุกโจมตีกรุงมอสโกในฤดูหนาว ซึ่งในที่สุดฝ่ายเยอรมันก็ไม่ได้ยึดครองทั้งเลนินกราดและมอสโก แม้ว่าเลนินกราดจะได้รับความเสียหายและความทุกข์ทรมานจากการถูกปิดล้อมถึง ๙๐๐ วันจากเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๔๑ ถึงเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๔๔.

(สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Basic Law, The : กฎหมายหลัก

กฎหมายหลัก หรือชื่อในภาษาเยอรมันว่ากรุนด์เกเซทซ์ (Grundgesetz) คือรัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Federal Republic of Germany) ซึ่งที่ประชุมรัฐสภากรุงบอนน์ (Bonn) ได้รับรองเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ แต่แรกผู้บัญญัติกฎหมายหลักตั้งใจที่จะให้กฎหมายหลักนี้เป็นกรอบชั่วคราวสำหรับระบอบประชาธิปไตย ไม่ใช่เป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวร เพื่อจุดมุ่งหมายในการสร้าง ระเบียบใหม่ทางการเมืองในช่วงเปลี่ยนผ่าน จากนั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน กฎหมายหลักก็ได้กลายเป็นรัฐธรรมนูญฉบับถาวร และเป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ ตัวแทนของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศสได้ประชุมกันที่กรุงลอนดอน เพื่อบรรลุข้อตกลงร่วมกันในเรื่องการบริหารเขตยึด

Basic Law, The

ครองของตนในเยอรมนี ที่ประชุมสามารถตกลงกันใน ๔ ประเด็น คือ ประเด็นแรกให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยซึ่งจะสถาปนา โครงสร้างรัฐบาลให้เป็นแบบสหพันธรัฐ ซึ่งจะสร้างความ สัมคคีให้แก่เยอรมนี ปกป้องสิทธิของรัฐที่เข้าร่วมใน สหพันธรัฐ ให้อำนาจที่เพียงพอแก่ส่วนกลาง ทั้งค้ำประกันสิทธิ ของปัจเจกชนและเสรีภาพ ประเด็นที่ ๒ คือการตรวจสอบ เขตแดนของรัฐต่างๆ ประเด็นที่ ๓ คือกรอบของอำนาจซึ่ง ฝ่ายพันธมิตรจะยังคงไว้ภายหลังจากการมีการจัดตั้งรัฐบาล เยอรมนี ส่วนประเด็นสุดท้ายซึ่งฝ่ายพันธมิตรที่ปกครอง เยอรมนีในขณะนั้นปกปิดไม่ให้เยอรมนีทราบ คือเงื่อนไข ที่จะตัดสินว่าจะรับรองร่างรัฐธรรมนูญของสภาร่าง รัฐธรรมนูญหรือไม่

อย่างไรก็ตาม ระหว่างวันที่ ๘-๑๐ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ ซึ่งเป็นช่วง ๒ สัปดาห์หลังจากที่สหภาพ โซเวียตเริ่มปิดล้อมกรุงเบอร์ลิน มุขมนตรี (Minister President) ของ ๑๑ รัฐที่ประชุมกันที่เมืองโคเบลนซ์ (Koblenz) กลับไม่ยอมรับความคิดเห็นเรื่องการจัดตั้งสภาร่าง รัฐธรรมนูญ เพราะเห็นว่าจะทำให้โอกาสการรวมเยอรมนี ห่างไกลออกไป แต่ก็มีมติให้เปิดการประชุมรัฐสภา (Parliamentary Council) เพื่อร่างกฎหมายหลัก ทั้งนี้แต่ละรัฐ จะเลือกผู้แทน ๑ คนต่อประชากร ๗๕๐,๐๐๐ คนเพื่อร่วม ในรัฐสภา

รัฐสภาเปิดประชุมที่กรุงบอนน์เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๘ **คอนราด อาเดเนอ์ (Konrad Adenauer)*** ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาฯ เขาเริ่มทำงานเพื่อลดอิทธิพลของบรรดามุขมนตรีด้วยการ ไม่เชิญให้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ สภาสามารถร่าง รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหลักเสร็จสิ้นภายใน ค.ศ. ๑๙๔๙ หลังจากการอภิปรายก็เสนอต่อเหล่าผู้บัญชาการทหารฝ่าย พันธมิตรเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๙ และใน วันที่ ๒ มีนาคม ปีเดียวกัน เหล่าผู้บัญชาการทหารก็ให้ ความเห็นชอบเพียงแต่ยับยั้งบางประเด็นเกี่ยวกับการรวม อำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง

ในวันที่ ๘ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ สภาฯ ได้ ลงมติรับรองกฎหมายหลัก อีก ๔ วันต่อมาฝ่ายพันธมิตร ก็ให้การรับรองเช่นกัน กฎหมายหลักมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ นอกจากรัฐบาวาเรียแล้ว

Basic Law, The

การลงนามในกฎหมายหลัก เมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๙

รัฐสภาของรัฐต่างๆก็ให้สัตยาบันรับรอง รัฐสภาบาวาเรีย ได้แย้งว่ากฎหมายหลักให้อำนาจแก่รัฐบาลกลางมากเกินไป แต่ก็ยอมรับว่ากฎหมายหลักถูกต้องตามกฎหมายถ้ารัฐ อื่น ๆ ยอมรับ ดังนั้น เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม สหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมนีซึ่งมีกรุงบอนน์เป็นเมืองหลวงก็ได้รับการ สถาปนาขึ้น ส่วนการเลือกตั้งทั่วไปมีขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม รัฐสภาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเปิด ประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ปีเดียวกัน

แม้ว่าผู้บัญญัติกฎหมายหลักได้ยึดแนวทางของ รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐไวมาร์ (Weimar Republic)* หลายประการ แต่ก็พยายามหลีกเลี่ยงข้อบกพร่องในอดีต ที่เคยเปิดโอกาสให้อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* นำระบบเผด็จการมาใช้ และทำให้ระบอบประชาธิปไตย ของเยอรมนีต้องพังทลาย ผู้บัญญัติกฎหมายหลักต้องการ ป้องกันไม่ให้ข้อผิดพลาดดังกล่าวเกิดขึ้นอีก ซึ่งจะเห็นได้ ชัดจากบทบัญญัติหลายบท

กฎหมายหลักขึ้นต้นด้วยการเน้นว่ารัฐดำรงอยู่เพื่อ รับใช้ประชาชน ไม่ใช่เพื่อปกครอง เนื้อหาของกฎหมายหลัก จำแนกออกเป็นหมวดใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. สิทธิขั้นพื้นฐาน บทบัญญัติ ๑๗ มาตราแรก เน้นสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา การ

Basic Law, The

แสดงความคิดเห็น การชุมนุมและการเคลื่อนไหว สิทธิในทรัพย์สิน ตลอดจนเพิ่มสิทธิแก่พลเมืองที่จะคัดค้านโดยอ้างมโนธรรม (conscientious objection) โดยเฉพาะในเรื่องการเกณฑ์ทหารและความเสมอภาคกันระหว่างชายและหญิง การยอมรับและปกป้องความเป็นมนุษย์ การมีเสรีภาพในการกระทำ และความเสมอภาคของทุกคนตามที่กฎหมายบัญญัติ

การระบุดังสิทธิขั้นพื้นฐาน ทำให้กฎหมายหลักมีความก้าวหน้าแตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญเยอรมันฉบับก่อนหน้านี เพราะให้ความสำคัญคุ้มครองจากการแทรกแซงจากรัฐโดยผิดกฎหมาย และทั้งชาวเยอรมันและชาวต่างชาติก็ได้รับสิทธิเช่นเดียวกัน ส่วนสิทธิที่สงวนให้เฉพาะชาวเยอรมันนั้นคือการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง สิทธิในการเลือกตั้ง และเสรีภาพในด้านอาชีพ การจัดตั้งสมาคมเสรีภาพในการเคลื่อนไหวอันรวมถึงเสรีภาพในการเข้าประเทศ

กฎหมายหลักยังเน้นว่าบุคคลจะไม่ถูกแบ่งแยกด้วยเหตุของความแตกต่างด้านต้นกำเนิด (origin) เชื้อชาติ ภาษา ความเชื่อ ศาสนา และทัศนคติทางการเมือง ให้สิทธิในการลี้ภัยทางการเมืองแก่ชาวต่างชาติที่ถูกกลั่นแกล้งด้วยข้อหาทางการเมือง

๒. รากฐานของรัฐ กำหนดหลักการ ๔ ประการของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน คือ ประชาธิปไตย การปกครองโดยกฎหมาย รัฐสวัสดิการสังคม และสหพันธ์สาธารณรัฐ

หลักประชาธิปไตย หมายความว่าประชาชนเป็นใหญ่ ในรูปของระบอบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทนคือพลเมืองที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไปมีสิทธิลงคะแนนเสียงลับเพื่อเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (Bundestag) สมาชิกสภาฯ เหล่านี้จะทำหน้าที่เลือกนายกรัฐมนตรี (Chancellor) ของสหพันธ์รัฐต่อไป

หลักของการปกครองโดยกฎหมาย หมายถึง การกระทำทุกอย่างของรัฐจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและความยุติธรรม การใช้อำนาจของรัฐจะขึ้นอยู่กับฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ซึ่งเป็นอิสระต่อกันตามหลักของการแบ่งแยกอำนาจ ถ้ามีประชาชนฟ้องร้อง ศาลอิสระสามารถ

Basic Law, The

ตรวจสอบความถูกต้องของกฎหมายรัฐ บทบัญญัติของกฎหมายหลักเรียกร้องให้ต่อต้านรูปแบบการปกครองที่รุนแรงทุกอย่างด้วยการให้ชาวเยอรมันมีสิทธิที่จะต่อต้านบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งแสวงหาการยกเลิกขั้นตอนทางรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้มีเงื่อนไขว่าเมื่อไม่สามารถหาทางออกอื่น ๆ ได้แล้ว

หลักของรัฐสวัสดิการสังคม คือเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องปกป้องผู้ที่ย่อแอในสังคมและต้องต่อสู้เพื่อความยุติธรรมในสังคม แม้จะไม่มีภาระบรรยายละเอียดสิทธิขั้นพื้นฐานทางสังคม เช่น สิทธิในการทำงาน การศึกษาและการฝึกอบรม การมีที่พำนักอาศัย แต่ด้วยหลักการนี้ ภาระหน้าที่ในการส่งเสริมความยุติธรรมทางสังคมก็ถูกกำหนดไว้ด้วย

หลักของสหพันธ์สาธารณรัฐ คือการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองแบบกระจายอำนาจ และการที่สามารถปกป้องรูปแบบการปกครองนี้ด้วยตัวเอง

การเปลี่ยนแปลงกฎหมายหลัก ทำได้ด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรจำนวน ๒ ใน ๓ และสภาผู้แทนรัฐ (Bundesrat) จำนวน ๒ ใน ๓ แต่เนื่องจากเป็นการยาก ที่แต่ละพรรคหรือพรรคผสมจะมีเสียงถึง ๒ ใน ๓ ทั้งในสภาผู้แทนราษฎรและสภาผู้แทนรัฐ การเปลี่ยนแปลงกฎหมายหลักจึงต้องมีฉันทานุมัติร่วมกันในระดับสูงสุด เพราะต้องรวมเสียงจากพรรคฝ่ายค้านซึ่งเป็นเรื่องที่ยากลำบากมาก การเปลี่ยนแปลงของกฎหมายหลักที่เคยเกิดขึ้นคือ “ความเพิ่มเติมท้ายบทเรื่องการป้องกัน ค.ศ. ๑๙๕๔/๑๙๕๖” (defence addenda of 1954/1956) ซึ่งวางระเบียบเรื่องฐานะทางรัฐธรรมนูญของกองกำลังซึ่งได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้เข้าร่วมในระบบพันธมิตรของตะวันตก และอีกส่วนคือรัฐธรรมนูญฉุกเฉิน ค.ศ. ๑๙๖๘ (Emergency Constitution of 1968) ซึ่งขยายกรอบอำนาจบริหารมากขึ้นสำหรับเหตุฉุกเฉินทั้งภายในและภายนอกประเทศ

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติบางประการของกฎหมายหลักเปลี่ยนแปลงไม่ได้เลย แม้จะมีเสียงข้างมาก ๒ ใน ๓ ก็ตาม เช่น โครงสร้างแบบสหพันธ์สาธารณรัฐ การแบ่งแยก

Basques

อำนาจ และหลักการของประชาธิปไตย อำนาจของรัฐที่อยู่บนพื้นฐานของกฎหมายและของสวัสดิการสังคม การยอมรับในศักดิ์ศรีของมนุษย์ตลอดจนสิทธิขั้นพื้นฐาน การลบล้างบทบัญญัติเหล่านี้จะเป็นการทำลายโครงสร้างทั้งหมดของกฎหมายหลัก

ความสำเร็จของการรวมเยอรมนีเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๙๐ ทำให้เงื่อนไขที่ระบุไว้ในกฎหมายหลักคือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันบรรลุผลสำเร็จเช่นกัน มีการเพิ่มเติมคำปรารภและข้อสรุปของกฎหมายหลักให้สอดคล้องกับสนธิสัญญารวมประเทศ (Unification Treaty) เช่นระบุงาการที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมัน (German Democratic Republic) ได้รวมกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เท่ากับว่าชาวเยอรมันได้สร้างเอกภาพขึ้น และกฎหมายหลักก็เป็นรัฐธรรมนูญของชาวเยอรมันทั้งชาติ

ถึงกระนั้นก็ตาม การรวมชาติทำให้มีข้อสงสัยว่าเยอรมนีรัฐจะมีรัฐธรรมนูญใหม่แทนกฎหมายหลักหรือไม่ ซึ่งกรรมาธิการร่วมระหว่างสภาผู้แทนราษฎรกับสภาผู้แทนรัฐก็พิจารณาข้อแก้ไขเพื่อให้โครงสร้างสหพันธรัฐเข้มแข็งยิ่งขึ้น รวมถึงการเพิ่มบทบัญญัติเรื่องการคุ้มครองทางด้านสิ่งแวดล้อม

นับเป็นเวลาร่วมครึ่งศตวรรษแล้วที่กฎหมายหลักได้รับการยอมรับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ดีและได้เสรีภาพมากที่สุดเท่าที่ชาวเยอรมันเคยได้รับ ข้อพิสูจน์เห็นได้จากหลักการต่างๆ ที่ได้รับการนำไปปฏิบัติ ประชาชนเข้าใจและยอมรับกฎหมายหลัก ในทำนองเดียวกัน กฎหมายหลักได้สร้างรัฐและสังคมที่ยังไม่เคยเกิดปัญหาวิกฤตการณ์ทางรัฐธรรมนูญอย่างรุนแรง ทั้งยังสร้างเยอรมนีให้เป็นรัฐและสังคมที่มีความเข้มแข็งและมั่นคงจนถึงทุกวันนี้.

(สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Basques : บาสก์

Basques

บาสก์เป็นชื่อของชนเผ่าหนึ่ง อาศัยอยู่ทางด้านตะวันตกของเทือกเขาไพเรเนส (Pyrenees) ซึ่งเป็นพรมแดนระหว่างฝรั่งเศสกับสเปน พวกเขาเป็นเชื้อชาติเก่าแก่มีจำนวนประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ คน ในจำนวนนี้ประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ คนเป็นพลเมืองฝรั่งเศส ส่วนที่เหลืออาศัยอยู่ใน ๔ จังหวัดของสเปน คือ ในอาลาบา (Álava) กิบูซโกอา (Guipúzcoa) นาบาร์รา (Navarra) และวิชกายา (Vizcaya) พวกเขาโดยทั่วไปเป็นพวกนบถศาสนาคริสต์ที่เคร่งมาก และมีภาษาเป็นของตนเองซึ่งแตกต่างกับสเปนและฝรั่งเศส

ในต้นยุคกลางนั้นพวกเขาได้พัฒนาระบบการเมืองขึ้นโดยมีผู้แทนมาประชุมกันปีละ ๒ ครั้งได้ต้นโอ๊กในเมืองเกร์นิกา (Guernica) ราชวงศ์คาสติล (Castile) ให้การรับรองสิทธิในการปกครองตนเองของพวกเขา นับตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ จนถึงตอนต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๘๓๙ เมื่อราชวงศ์คาสติลแพ้สงครามกลางเมืองสเปน (Spanish Civil War)* สิทธิในการปกครองตนเองของพวกเขาจึงถูกยกเลิกไป

ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ความรู้สึกชาตินิยมของพวกเขาได้ถูกปลุกเร้าขึ้นเมื่อการปฏิวัติอุตสาหกรรมได้ขยายมาถึงเมืองท่าบิลเบา (Bilbao) เนื่องจากได้มีการพัฒนาอาณาบริเวณนี้ให้เป็นศูนย์กลางการทำเหมืองแร่เหล็กและพัฒนาพลังงานน้ำตกที่มีอยู่มากมายในแถบนี้ ชาวสเปนจึงอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในดินแดนของชาวบาสก์มากขึ้น ทำให้ชาวบาสก์รู้สึกต่อต้านชาวสเปนเพิ่มทวีขึ้น จนกระทั่งใน ค.ศ. ๑๙๓๑ ขบวนการชาตินิยมนี้ได้ผู้นำที่เข้มแข็งเป็นครั้งแรกคือ โคอเซ อันโตเนียว อากีร์เร อี เลกูเบ (José Antonio Aguirre y Lecube ค.ศ. ๑๙๐๔-๑๙๖๐) อากีร์เรได้นำชาวบาสก์เข้าสนับสนุนรัฐบาลของสาธารณรัฐสเปนในสงครามกลางเมืองสเปน ซึ่งเป็นการต่อสู้ระหว่างฝ่ายรัฐบาลสาธารณรัฐสเปนกับพวกชาตินิยมที่นำโดยนายพลฟรานซิสโก ฟรังโก (Francisco Franco)* แม้ว่าชาวบาสก์ไม่ชอบนโยบายต่อต้านศาสนาของรัฐบาลสเปนในเวลานั้นก็ตาม แต่เนื่องจากชาวบาสก์ได้รับคำมั่นสัญญาที่จะให้มีเขตปกครองตนเองในสเปนจึงต้องสนับสนุนฝ่ายรัฐบาล

Bastille, Fall of the

หลังจากสงครามกลางเมืองสเปนเกิดขึ้นได้ ๓ เดือน อากีร์เรก็ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐบาสก์ (Basque Republic) ซึ่งเรียกเป็นภาษาบาสก์ว่าอุซกาดี (Euzkadi) โดยเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๓๖ ที่เมืองเกอร์นิกา แต่อากีร์เรไม่มีโอกาสที่จะจัดการปกครองได้นานเท่าไรนัก เพราะหลังจากที่เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีได้ ๕ เดือน ฝ่ายชาตินิยมของนายพลฟรังโกซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเยอรมนีได้ทิ้งระเบิดถล่มเมืองเกอร์นิกาพังพินาศโดยสิ้นเชิงและเข้ายึดครองเมืองท่าบิลเบาไว้ได้ สาธารณรัฐบาสก์จึงสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๓๗ เมื่อนายพลฟรังโกได้รับชัยชนะในสงครามกลางเมืองสเปนโดยเด็ดขาด อากีร์เรจึงได้ตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นขึ้นตามเมืองต่าง ๆ จนกระทั่งหนีไปตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นที่ฝรั่งเศสในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกชาตินิยมของชาวบาสก์ก็ไม่ได้ลดน้อยลงไป ยังคงเป็นพลังใต้ดินที่เข้มแข็ง จนกระทั่งในทศวรรษ ๑๙๗๐ ได้เกิดขบวนการก่อการร้ายของชาวบาสก์ขึ้นทั่วไปในจังหวัดที่ชาวบาสก์อาศัยอยู่ เนื่องจากรัฐบาลสเปนไม่ยอมปลดปล่อยนักโทษการเมืองชาวบาสก์ออกจากคุก

เมื่อพระเจ้าฮวน การ์โลส (Juan Carlos) ขึ้นครองราชย์ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๗๕ ได้เริ่มมีการเจรจันระหว่างรัฐบาลกับพวกบาสก์ โดยยินยอมให้พวกบาสก์มีเขตปกครองตนเองได้ในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๘๐ จากผลการลงคะแนนเสียงประชามติ ชาวบาสก์ได้รับสิทธิในการปกครองตนเอง แต่พวกบาสก์หัวรุนแรงก็ยังคงดำเนินการก่อการร้ายต่อไป โดยมุ่งหวังที่จะแยกตัวออกเป็นประเทศเอกราชให้เป็นผลสำเร็จ.

(โกวิท วงศ์สุรวัฒน์)

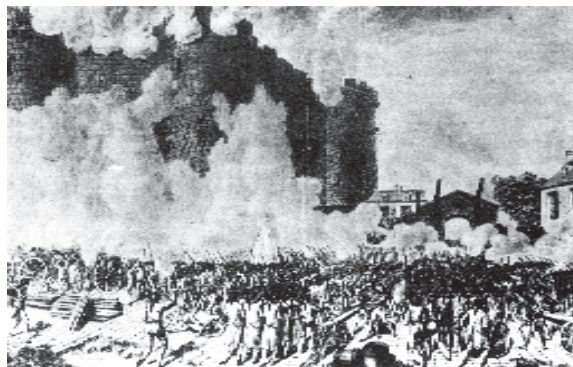
Bastille, Fall of the : การ ทลายคุกบาสตีร์

Bastille, Fall of the

การทลายคุกบาสตีร์เป็นเหตุการณ์สำคัญที่สุดใน **การปฏิวัติฝรั่งเศส ค.ศ. ๑๗๘๙ (French Revolution 1789)*** ทำให้การปฏิวัติได้เริ่มขึ้นมาก่อนหน้านั้น ขยายตัวไปสู่ชนบทและกระจายไปจนทั่วประเทศ

บาสตีร์เดิมเป็นป้อมตั้งอยู่ทางปากตะวันออกของกรุงปารีส เริ่มสร้างเมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ค.ศ. ๑๓๗๐ ในรัชสมัยของพระเจ้าชาร์ลที่ ๕ (Charles V) เพื่อต่อต้านการโจมตีของอังกฤษ ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ พระราชาคณะแห่งริเชอลีเยอ (Cardinal de Richelieu) เปลี่ยนป้อมทหารแห่งนี้ให้เป็นคุก ต่อมา บาสตีร์ได้กลายเป็นคุกของรัฐและสถานที่คุมขังบุคคลสำคัญที่มีความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ จำนวนโดยเฉลี่ยของนักโทษแต่ละปีประมาณ ๔๐ คน

จุดสารที่เผยแพร่ในช่วงระยะเวลาใกล้จะเกิดการปฏิวัติฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๗๘๙ ทำให้คนเชื่อตามคำเล่าลือที่สืบทอดกันมาว่า คุกนี้เป็นที่คุมขังนักโทษการเมืองจำนวนมาก คุกบาสตีร์จึงเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองแบบทรราชและเผด็จการของราชวงศ์บูร์บง (Bourbon)* และกลายเป็นเป้าหมายของความโกรธแค้นและความชิงชังการปกครองระบอบเก่า (Ancient Régime) วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๘๙ ผู้ชนชาวปารีสซึ่งส่วนใหญ่เป็นกรรมกรได้มุ่งหน้าสู่คุกบาสตีร์ด้วยความตั้งใจที่จะขอร้องให้มาร์ควิสแห่งโลเน (Marquis de Launay) ผู้บัญชาการคุกมอบอาวุธและเสบียงอาหารที่สะสมไว้ที่นั่น เมื่อผู้บัญชาการคุกป่วยเบี่ยง ผู้ชนซึ่งแค้นเคืองจึงก่อการจลาจลด้วยการบุกเข้าไปในป้อม ฆ่าผู้บัญชาการคุกและเจ้าหน้าที่ประจำคุกอีกหลายคน

การบุกทลายคุกบาสตีร์

Battenberg

การบุกทลายคุกบาสตีร์ทำให้การปฏิวัติขยายตัวไปสู่เขตชนบท กล่าวคือเมื่อชาวนาในภูมิภาคต่าง ๆ ของฝรั่งเศสทราบข่าวก็พากันลุกฮือก่อการจลาจลขึ้นตามมณฑลต่าง ๆ มีการเผาปราสาทของพวกขุนนาง ตลอดจนเผาทำลายสัญญาเช่าที่ดินต่าง ๆ ฯลฯ การปฏิวัติได้ขยายตัวไปเกือบทั่วฝรั่งเศส

คุกบาสตีร์เป็นเป้าหมายที่สำคัญของการปฏิวัติ เพราะการที่คุกถูกพังทลายเป็นการแสดงถึงการท้าทายอำนาจเด็ดขาดของกษัตริย์ เดิมทีนักประวัติศาสตร์เคยตีความเหตุการณ์นี้ว่าเป็นการแสดงถึงจุดเริ่มต้นการปฏิวัติฝรั่งเศส แต่การตีความของนักประวัติศาสตร์สมัยใหม่ได้เปลี่ยนความสำคัญ ๒ ประการของเหตุการณ์ที่เล่าสืบต่อกันมา คือประการที่ ๑ ผู้ชนไม่ได้โจมตีคุกบาสตีร์เพื่อปลดปล่อยนักโทษ แต่เพื่อแสวงหาอาวุธ ประการที่ ๒ การโจมตีนั้นมิใช่เป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิวัติที่ตั้งใจกัน เพราะการปฏิวัติได้เริ่มขึ้นทีละเล็กละน้อยก่อนหน้านั้น ๒ ปีแล้ว โดยเริ่มต้นจากนักกฎหมายและพวกชนชั้นกลางซึ่งเป็นสมาชิกสภาฐานันดรที่ ๓ (Le Tiers Etast - The Third Estate) มาสู่ผู้ชนชาวปารีส

อย่างไรก็ดี การทลายคุกบาสตีร์ก็เป็นเหตุการณ์ที่สำคัญที่สุดของการปฏิวัติ กษัตริย์และชนชั้นสูงต้องสูญเสียอำนาจทางการเมืองให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (National Assembly) และอีกไม่กี่วันต่อมา สีแดงและสีน้ำเงินซึ่งเป็นสีของกรุงปารีสก็ถูกผนวกกับสีขาวซึ่งเป็นสีของดอกลิลี (Lily) อันเป็นสัญลักษณ์ของราชวงศ์บูร์บง เพื่อกำหนดเป็นธงสามสีหรือธงชาติของฝรั่งเศส ส่วนวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ซึ่งเป็นวันทลายคุกบาสตีร์ก็ถือเป็นวันชาติของฝรั่งเศสมาจนถึงปัจจุบัน.

(สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Battenberg : ราชวงศ์บัทเทินแบร์ก

Battenberg

ราชวงศ์บัทเทินแบร์กเป็นราชวงศ์ที่มีบทบาทเด่นขึ้นมาในการเมืองระหว่างประเทศในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และ ๒๐ ต้นราชวงศ์เริ่มเมื่อเจ้าชายอะเล็กซานเดอร์ (Alexander) แห่งรัฐเฮสส์ (Hesse - ปัจจุบันรวมอยู่ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี) ทรงเสกสมรสกับหญิงสาวชาวโปแลนด์ (Pole) ที่มีศักดิ์ตระกูลต่ำกว่า คือ เคาน์เตสจูเลีย เทเรซา ฟอน ฮอกเก (Countess Julia Theresa von Haucke) ใน ค.ศ. ๑๘๕๑ แกรนด์ดยุกหลุยส์แห่งเฮสส์ (Grand Duke Louis of Hesse) พระเชษฐาของเจ้าชายอะเล็กซานเดอร์ทรงรื้อฟื้นบรรดาศักดิ์ตั้งแต่สมัยกลางประทานแก่น้องสะใภ้ของพระองค์ โดยให้เป็นเคาน์เตสแห่งบัทเทินแบร์ก (Countess of Battenberg - บัทเทินแบร์กเป็นชื่อของหมู่บ้านทางตอนเหนือของรัฐเฮสส์) ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๕๙ ก็ได้รับการสถาปนาเป็นเจ้าหญิงแห่งบัทเทินแบร์ก (Princess of Battenberg)

พระโอรสองค์แรกของเจ้าหญิงแห่งบัทเทินแบร์กคือเจ้าชายหลุยส์ (Louis ค.ศ. ๑๘๕๔-๑๙๒๑) ทรงเปลี่ยนสัญชาติเป็นอังกฤษและทรงเข้าร่วมในราชนาวิกอังกฤษใน ค.ศ. ๑๘๖๘ และใน ค.ศ. ๑๘๘๔ พระองค์ก็ทรงอภิเษกกับเจ้าหญิงวิกตอเรียแห่งเฮสส์ (Victoria of Hesse) พระนัดดาของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (Victoria) แห่งอังกฤษ เจ้าชายหลุยส์ได้รับยศเป็นนายพลเรือตรีใน ค.ศ. ๑๙๐๔

ใน ค.ศ. ๑๙๑๗ **พระเจ้าจอร์จที่ ๕ (George V)*** ได้ทรงขอร้องเจ้าชายหลุยส์และเจ้าหญิงวิกตอเรียให้เปลี่ยนราชสกุลเป็นอังกฤษ แม้จะทรงเสียพระทัย แต่ทั้ง ๒ พระองค์ก็ทรงเปลี่ยนราชสกุลมาเป็นเมานต์แบตเทิน (Mountbatten) และได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น มาร์ควิสและมาร์ชีโอนีสแห่งมิลฟอร์ดฮาเวน (Marquess and Marchioness of Milford Haven) ทั้ง ๒ พระองค์มีพระธิดา และพระโอรส คือ เจ้าหญิงอะลิซ (Alice) ซึ่งทรงอภิเษกกับเจ้าชายแอนดรูว์ (Andrew) แห่งกรีซ พระโอรสของเจ้าหญิงอะลิซและเจ้าชายแอนดรูว์ คือ เจ้าชายฟิลิป (Philip) ซึ่งประสูติใน ค.ศ. ๑๙๒๑ และทรงได้รับพระยศเป็นดยุกแห่งเอดินบะระ (Duke of Edinburgh) ในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๗ เมื่อทรงอภิเษกกับเจ้าหญิงเอลิซาเบท (Elizabeth) ซึ่งต่อมาก็คือ **สมเด็จพระราชินี**

Battenberg

Baudouin

บุคคลสำคัญในราชวงศ์บัทเทนแบร์ก

เจ้าชายอะเล็กซานเดอร์ แห่งบัลแกเรีย

เจ้าชายฟิลิป ดยุกแห่งเอดินบะระ

ลอร์ดหลุยส์ เมานต์แบตเทน

นาถเอลิซาเบธที่ ๒ (Elizabeth II ค.ศ. ๑๙๕๒-)* แห่งอังกฤษ

พระโอรสองค์ที่ ๒ ของเจ้าชายหลุยส์และเจ้าหญิงวิกตอเรีย คือ ลอร์ดหลุยส์ เมานต์แบตเทน (Lord Louis Mountbatten ค.ศ. ๑๙๐๐-๑๙๗๙) ซึ่งทรงรับราชการในราชนาวีอังกฤษระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทรงเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดของกองทัพฝ่ายพันธมิตรในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Supreme Allied Commander in South-East Asia) ซึ่งระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๓-๑๙๔๕ กองทหารฝ่ายพันธมิตรสามารถตีกองทัพญี่ปุ่นในพม่าจนแตกพ่ายไป ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๔๗ ลอร์ดหลุยส์ เมานต์แบตเทนก็ทรงได้รับการแต่งตั้งเป็นเอิร์ลเมานต์แบตเทนแห่งพม่า (Earl Mountbatten of Burma) ทรงเป็นอุปราชแห่งอินเดีย (Viceroy of India) คนสุดท้ายและเมื่ออินเดียได้รับเอกราชแล้ว เอิร์ลเมานต์แบตเทนก็ทรงเป็นข้าหลวงใหญ่แห่งอินเดียคนแรกในระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๗-๑๙๔๘ เอิร์ลเมานต์แบตเทนพ้นจากราชการกองทัพเรือใน ค.ศ. ๑๙๖๕ ยศและตำแหน่งในเวลานั้น คือ จอมพลเรือและประธานเสนาธิการ (Chief of the Defence Staff) เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๗๙ เอิร์ลเมานต์แบตเทนถูกลอบสังหารด้วยระเบิดที่สมาชิกของกองกำลังแห่งสาธารณรัฐไอร์แลนด์หรือไออาร์เอ

(Irish Republican Army - IRA)* ลอบวางไว้ในเรือของพระองค์นอกชายฝั่งมัลลามอร์ (Mullaghmore) ประเทศไอร์แลนด์

พระโอรสองค์ที่ ๒ ของเจ้าหญิงแห่งบัทเทนแบร์ก ซึ่งเป็นพระอนุชาของเจ้าชายหลุยส์คือเจ้าชายอะเล็กซานเดอร์ ทรงเป็นกษัตริย์แห่งบัลแกเรียในช่วง ค.ศ. ๑๘๗๙-๑๘๘๖ พระโอรสองค์ที่ ๓ คือ เจ้าชายเฮนรี มอริซ (Henry Maurice) ซึ่งทรงเปลี่ยนสัญชาติเป็นอังกฤษเมื่อทรงอภิเษกกับเจ้าหญิงเบียทริซ (Beatrice) พระราชธิดาองค์เล็กของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียใน ค.ศ. ๑๘๘๕ ทรงมีพระธิดา คือ เจ้าหญิงวิกตอเรีย ยูจีนี (Victoria Eugenie) ซึ่งต่อมา คือ พระชายาของพระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ (Alfonso XIII)* แห่งสเปน.

(สนใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Baudouin (1930-1993) :
พระเจ้าโบดวง (พ.ศ. ๒๔๗๓-๒๕๓๖)

Baudouin

พระเจ้าโบดวง

พระเจ้าโบดวงทรงเป็นกษัตริย์องค์ที่ ๕ ของราชวงศ์ซัคซ์-โคบูร์ก-โกทา-ซาลเฟลด์ (Saxe-Coburg-Gotha-Saalfeld) แห่งราชอาณาจักรเบลเยียม ทรงขึ้นครองราชสมบัติหลังจากที่ประเทศได้เผชิญกับวิกฤติศรัทธาเป็นเวลานานปีในเรื่องบทบาทและการทำหน้าที่กษัตริย์ของ**พระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ (Leopold III ค.ศ. ๑๙๓๔-๑๙๕๑)*** พระราชบิดา แต่ก็สามารถพ้นฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ได้และทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์มากยิ่งขึ้น ใน ค.ศ. ๑๙๕๐ พระเจ้าโบดวงทรงสละราชสมบัติเป็นเวลา ๑ วัน เนื่องจากทรงไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติการทำแท้ง แต่ก็ทรงได้รับอภัยเชิญให้กลับมาเป็นกษัตริย์อีก

พระเจ้าโบดวงประสูติเมื่อวันที่ ๗ กันยายน ค.ศ. ๑๙๓๐ ณ ปราสาทสตีฟแวนเบิร์ก (Stuyvenberg) ใกล้กรุงบรัสเซลส์ (Brussels) ทรงเป็นพระราชโอรสองค์โตในพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ และสมเด็จพระราชินีแอสทริด (Astrid) พระองค์ประสูติในขณะที่พระราชบิดายังมิได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ทรงได้รับพระนามในพิธีรับศีลล้างบาปว่าโบดวง อัลเบิร์ต ชาลส์ เลโอโพลด์ อักเซล มารี กุสตาฟ (Baudouin Albert Charles Leopold Axel Marie Gustave) และทรงดำรงพระอิสริยยศดั๊กแห่งเฮโน (Duke of Hainaut) และเจ้าชายแห่งเบลเยียม (Prince of Belgium) ต่อมาใน

Baudouin

สมเด็จพระราชินีฟาปิโอลา

ค.ศ. ๑๙๓๔ ขณะมีพระชันษา ๔ ปี **พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๑ (Albert I ค.ศ. ๑๙๐๙-๑๙๓๔)*** พระอัยกาเสด็จสวรรคตและพระบิดาได้สืบราชบัลลังก์ เจ้าชายโบดวงทรงได้รับเลื่อนพระอิสริยยศเป็นดั๊กแห่งบราบันต์ (Duke of Brabant) ซึ่งเป็นตำแหน่งมกุฎราชกุมารของเบลเยียม ในปีต่อมาพระองค์ก็ทรงเป็นกษัตริย์พระราชมารดาเมื่อสมเด็จพระราชินีแอสทริดซึ่งเป็นที่ยืนชอบของประชาชนสิ้นพระชนม์จากอุบัติเหตุทางรถยนต์ในสวิตเซอร์แลนด์

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๙-๑๙๔๕ ในต้นเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ เมื่อกองทัพเยอรมันบุกเข้าโจมตีและยึดครองเบลเยียมซึ่งดำเนินนโยบายเป็นกลาง เจ้าชายโบดวงได้เสด็จลี้ภัยไปประทับในฝรั่งเศสและโปรตุเกส แต่เมื่อพระราชบิดาทรงยอมสงบศึกกับฝ่ายเยอรมนีในปลายเดือนพฤษภาคมและถูกจับเป็นเชลยสงคราม เจ้าชายโบดวงก็ตามเสด็จพระราชบิดาและพระราชวงศ์ไปอยู่ในความอารักขาของกองทัพเยอรมัน ณ พระราชวังลาเกิน (Laeken) ใกล้กรุงบรัสเซลส์และประทับที่นั่นเกือบตลอดระยะเวลาของสงคราม

ในปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ สองเดือนก่อนที่ทหารฝ่ายพันธมิตรจะเอาชนะกองกำลังเยอรมันในเยอรมนี

Baudouin

และช่วยปลดปล่อยประเทศให้เป็นไทได้นั้น เจ้าชายโบดวง พร้อมด้วยพระราชบิดาและพระราชวงศ์ก็ถูกฝ่ายเยอรมันคุมตัวออกจากเบลเยียมและนำเสด็จไปประทับในเยอรมันและออสเตรียตามลำดับ ซึ่งต่อมากองทัพที่ ๗ ของสหรัฐอเมริกาก็ได้ช่วยเหลือพระราชวงศ์ให้เป็นอิสระได้ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๕

แม้การประกาศสงบศึกกับฝ่ายเยอรมันของพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ จะมีส่วนช่วยทำให้เบลเยียมได้รับความเสียหายในสงครามโลกครั้งที่ ๒ น้อยกว่าสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* แต่การกระทำของพระองค์ก็ไม่ใช่ที่ยอมรับของชาวเบลเยียมผู้รักชาติ ตลอดจนคณะรัฐบาลและรัฐสภา หลังจากที่พระองค์ทรงยุติสงครามอย่างไม่มีเงื่อนไขกับกองทัพเยอรมันเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ คณะรัฐบาลได้ลี้ภัยไปยังกรุงลอนดอนและประกาศว่าการกระทำของพระองค์เป็นสิ่งที่นอกเหนือพระราชอำนาจ เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและขัดต่อรัฐธรรมนูญ อีกทั้งรัฐสภาให้การสนับสนุนคำตัดสินของรัฐบาล ได้มีการถอดถอนพระราชสิทธิของพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ ในฐานะกษัตริย์ ดังนั้น เมื่อสงครามสิ้นสุดลงโดยฝ่ายพันธมิตรเป็นผู้ชนะสงครามและรัฐบาลพลัดถิ่นของเบลเยียมได้กลับมาบริหารประเทศอีกครั้ง รัฐบาลเบลเยียมจึงตั้งข้อหาทรยศแก่พระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ พระองค์จึงต้องเสด็จลี้ภัยทางการเมืองไปประทับที่สวิตเซอร์แลนด์ ส่วนเจ้าชายโบดวงพระราชโอรสก็ทรงติดตามไปอยู่ด้วย ระหว่างนั้น เจ้าชายโบดวงมีโอกาสได้รับการศึกษาในโรงเรียนที่นครเจนีวา ซึ่งก่อนหน้านี้ในระหว่างสงครามทรงได้รับเพียงการถวายพระอักษรจากพระอาจารย์ต่าง ๆ เป็นการส่วนพระองค์เท่านั้น

ปัญหาการลี้ภัยทางการเมืองของพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ ได้ยืดเยื้อเป็นเวลาหลายปีระหว่างนั้นเจ้าชายชาร์ลส์ (Charles) พระอนุชา (พระเจ้าอาของเจ้าชายโบดวง) ทรงทำหน้าที่เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ อย่างไรก็ตามในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๕๐ สภาผู้แทนราษฎรเบลเยียมก็ได้ลงคะแนนเสียง ๑๑๗ : ๙๒ เพื่อผ่านร่างพระราชบัญญัติให้ชาวเบลเยียมลงประชามติเพื่อตัดสินว่าจะให้พระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ กลับมาครองราชสมบัติอีกหรือไม่ และรัฐบาลก็จัดให้มีการแสดงประชามติทั่วประเทศขึ้นในวันที่

Baudouin

๑๒ มีนาคม ผลปรากฏว่าพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ ทรงได้รับเสียงสนับสนุนร้อยละ ๕๗.๗ ซึ่งเป็นคะแนนเสียงที่มากกว่าคะแนนเสียงสนับสนุนต่ำสุดที่กำหนดเอาไว้ที่ร้อยละ ๕๕ เพียงเล็กน้อยเท่านั้น อีก ๔ เดือนต่อมารัฐสภาก็ได้ให้การรับรองร่างพระราชบัญญัติให้พระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ กลับมาครองราชสมบัติ ในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม เจ้าชายโบดวงขณะมีพระชนมายุ ๑๙ พรรษาก็ได้ตามเสด็จพระราชบิดาและพระราชวงศ์กลับเบลเยียม

อย่างไรก็ดี แม้ว่าพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ ทรงได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่และรัฐสภา แต่ชาวเบลเยียมจำนวนไม่น้อยก็ได้ก่อการจลาจลตามเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ อีกทั้งยังได้มีการกำหนดการเดินทางใหญ่เพื่อต่อต้านพระองค์ในกรุงบรัสเซลส์ในวันที่ ๑ สิงหาคม เมื่อถึงกำหนดวันเดินทาง พระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ ก็ทรงตัดสินใจพระทัยมอบพระราชอำนาจทั้งปวงของพระองค์ให้แก่เจ้าชายโบดวง ปัญหาต่าง ๆ จึงคลี่คลายลงได้ อีก ๑๐ วันต่อมา รัฐสภาเบลเยียมก็ได้ให้การรับรองให้เจ้าชายโบดวงหรือตุ๊กแห่งบราบันต์ ซึ่งในขณะนั้นดำรงพระอิสริยยศใหม่ว่า “พระบรมโอรสาธิราช” หรือ “ปรินซ์รอยัล” (Prince Royal) ปฏิบัติพระภารกิจในฐานะประมุขของประเทศและมีพระราชอำนาจเช่นเดียวกับกษัตริย์ ในปีถัดมา เมื่อทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว เจ้าชายโบดวงได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๑ (พระราชบิดาสละราชสมบัติเมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๑)

ในทศวรรษ ๑๙๕๐ ท่ามกลางกระแสการเรียกร้องเอกราชของดินแดนอาณานิคมต่าง ๆ ของชาติตะวันตกที่แผ่ไปทั่วโลกนั้น คองโกซึ่งเป็นอาณานิคมขนาดใหญ่ของเบลเยียมก็ได้เคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องอำนาจอธิปไตยเช่นเดียวกันและได้ก่อความไม่สงบขึ้นในต้น ค.ศ. ๑๙๕๙ พระเจ้าโบดวงทรงพยายามยุติปัญหาดังกล่าวและเรียกร้องให้ชาวเบลเยียมเห็นความจำเป็นในการมอบเอกราชให้แก่คองโกเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้มาตรการรุนแรงซึ่งอาจทำให้นานาประเทศต่อต้านเบลเยียมได้ ในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๕๙ พระเจ้าโบดวงก็ได้เสด็จเยี่ยมคองโกเพื่อทอดพระเนตรและศึกษาสภาพความเป็นจริงต่าง ๆ รวมทั้งรับฟังความต้องการของชาวคองโกด้วย พระราชวินิจฉัยของพระองค์ในเวลาต่อมาจึงมีส่วนทำให้รัฐสภาเบลเยียมต้อง

Bavaria

ตัดสินใจมอบเอกราชให้แก่คองโก พิธีประกาศเอกราชก็ได้จัดขึ้นที่กรุงเลโอโพลด์วิลล์ [Leopoldville ในอาณานิคมคองโก ปัจจุบันคือกรุงกินชซาซา (Kinshasa) ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (Democratic Republic of Congo)] เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๐ ซึ่งพระเจ้าโบดวงก็ได้เสด็จไปร่วมงานพิธีนี้ด้วย

พระเจ้าโบดวงทรงอภิเษกสมรสกับดอนญา ฟาบีโอลา เด โมรา อี อารากอน (Doña Fabiola de Mora Y Aragon) สตรีชั้นสูงในตระกูลขุนนางสเปนเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๐ แม้พระองค์และสมเด็จพระราชินี ฟาบีโอลาจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคู่อภิเษกสมรสที่มีความเหมาะสมและมีความสุขมากคนหนึ่งและเป็นตัวอย่างแก่สามีภรรยาโดยทั่วไป แต่ทั้งสองพระองค์ก็ได้ทรงมีพระราชโอรสธิดาด้วยกัน ตำแหน่งรัชทายาทจึงตกเป็นของเจ้าชายอัลเบิร์ต (Albert) พระอนุชาตลอดรัชกาล

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ พระเจ้าโบดวงทรงเผชิญปัญหาที่รัฐสภาเมื่อรัฐสภาผ่านร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการทำแท้งของสตรีในเบลเยียม และจะดำเนินการต่อไปให้พระองค์ลงนามประกาศเป็นกฎหมาย แต่พระเจ้าโบดวงทรงปฏิเสธที่จะให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยทรงให้เหตุผลว่าเป็นการขัดต่อความเชื่อในคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกที่ทรงนับถือ การยึดมั่นในข้อปฏิบัติของศาสนาดังกล่าวนี้อาจสร้างความตึงเครียด ระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับรัฐสภาเป็นอันมาก แต่ในที่สุดรัฐสภาซึ่งจัดการประชุมเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๕๐ ก็ได้ยึดมาตรา ๘๒ ในรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจแก่รัฐสภาในการถอดถอนกษัตริย์ที่ “ขาดประสิทธิภาพในการครองราชย์” และลงคะแนนเสียงถอดถอนพระเจ้าโบดวงจากราชบัลลังก์ หลังจากนั้นรัฐสภาถึงลงนามร่างพระราชบัญญัติเพื่อประกาศเป็นกฎหมายเอง พระเจ้าโบดวงได้สละราชสมบัติเป็นเวลา ๑ วัน ในวันรุ่งขึ้นสมาชิกของรัฐสภาได้ลงคะแนนเสียง ๒๔๕ : ๐ โดยพรรคเสรีนิยมงดออกเสียงเพื่ออภัยพระเจ้าโบดวงกลับมาเป็นประมุขของประเทศอีก แม้การแก้ไขวิกฤตการณ์ครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่รัฐสภาก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในการนำมาตรา ๘๒ มาใช้ เพราะการถอดถอนกษัตริย์นั้นควรเป็นแต่เฉพาะการไร้ประสิทธิภาพทางร่างกายและ

Bavaria

จิตใจ ไม่ควรเป็นประเด็นทางด้านศีลธรรม อย่างไรก็ตาม การแสดงความศรัทธาและจุดยืนของพระเจ้าโบดวงในเรื่องเกี่ยวกับการทำแท้งครั้งนี้ได้รับความชื่นชมจากชาวเบลเยียมที่เคร่งครัดในคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกเป็นอันมาก

พระเจ้าโบดวงเสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ ด้วยพระอาการพระหทัยวายขณะเสด็จฯ ไปพักผ่อนที่เมืองโมตรีล (Motril) ประเทศสเปน สิริพระชนมายุ ๖๓ พรรษา เจ้าชายอัลเบิร์ตพระอนุชาได้สืบราชสมบัติเป็น**พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ (Albert II ค.ศ. ๑๙๕๓-)***

(อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์)

Bavaria : บาวาเรีย

บาวาเรียเป็นรัฐหนึ่งตั้งอยู่ทางเหนือของเยอรมนี มีมิวนิก (Munich) เป็นเมืองหลวง บรรพบุรุษของชาวบาวาเรียเป็นชนเผ่าเคลต์ (Keltic Tribe) ซึ่งอาศัยอยู่ในบาวาเรียตั้งแต่ ๖๐๐ ปีก่อนคริสต์ศักราช ต่อมา บาวาเรียตกอยู่ใต้การปกครองของชาวโรมันก่อนคริสตกาลไม่นาน ใน ค.ศ. ๗๘๘ บาวาเรียถูกชนชาติแฟรงก์ (Franks) ปราบปราม และต่อมาก็ตกเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ (Holy Roman Empire)* ในสมัยจักรพรรดิชาร์เลอมาญ (Charlemagne) ไม่กี่ปีต่อมาก็ตกอยู่ใต้อำนาจของราชวงศ์เวลฟ์ (Welf Family) ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๑๘๐ เป็นต้นมา บาวาเรียตกอยู่ใต้การปกครองของราชวงศ์วิทเทิลสบัค (Wittelsbach family) เป็นเวลากว่า ๗๐๐ ปี ดินแดนที่เรียกว่ารัฐ “ไรน์แลนด์-พาลาติเนต” (The Rhineland-Palatinate) ซึ่งอยู่ระหว่างแม่น้ำไรน์กับพรมแดนฝรั่งเศส ได้ถูกตั้งแห่งบาวาเรีย (Duke of Bavaria) ยึดไว้ได้ใน ค.ศ. ๑๒๑๔ และปกครองอยู่จนถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๐๕ จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* ได้ทรงจัดตั้งบาวาเรียเป็นราชอาณาจักร

Beatrix

ในด้านการเมืองนั้น ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ประชาชนชาวบาวาเรียแสดงความไม่พอใจที่เจ้านายบางองค์ ในราชวงศ์วิทเทิลสบัคทรงใช้จ่ายเงินทองฟุ่มเฟือยและมี พระสตีเฟ่นเพื่อน ใน ค.ศ. ๑๘๔๘ ประชาชนได้ก่อการ ปฏิวัติขึ้นที่เมืองมิวนิกเพื่อประท้วงกษัตริย์ลูดวิก (Ludwig) ที่ปล่อยพระองค์ให้ทรงตกอยู่ใต้อำนาจของพระสนมลับชื่อ โลลา มอนเทซ (Lola Montez - นามเดิมว่าเอลิซา กิลเบิร์ต Eliza Gilbert) ซึ่งเป็นนักเต้นรำ

ใน ค.ศ. ๑๘๗๑ บาวาเรียได้กลายเป็นราชอาณาจักรหนึ่งของจักรวรรดิเยอรมัน (German Empire)* ต่อ มาใน ค.ศ. ๑๙๑๘ หลังจากเยอรมนีพ่ายแพ้ในสงคราม โลกครั้งที่ ๑ คุร์ท ไอล์เนอร์ (Kurt Eisner) ได้ประกาศตั้ง บาวาเรียเป็นสาธารณรัฐโซเวียตบาวาเรีย (Bavarian Soviet Republic) ขึ้น แต่อีกไม่กี่เดือนต่อมา บาวาเรียก็ได้กลับมา เป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐเยอรมันโดยชอบธรรม ความ รู้สึกชาตินิยมเยอรมันที่รุนแรงแพร่หลายไปทั่วแคว้นบาวาเรีย ในช่วง ค.ศ. ๑๙๒๐ โดยมีกุสตาฟ ฟอน คาร์ (Gustav von Kahr) รัฐมนตรีคนสำคัญเป็นผู้สนับสนุนเหตุการณ์ดังกล่าว เปิดโอกาสและช่วยส่งเสริมให้พรรคนาซี (Nazi Party)* ซึ่งมีอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* เป็นผู้นำ ขยาย ตัวขึ้นอย่างรวดเร็วและเป็นที่ยอมรับของชาวเยอรมัน ในที่สุด พรรคนาซีก็พยายามยึดอำนาจการปกครองโดยก่อการ กบฏขึ้นที่เมืองมิวนิกใน ค.ศ. ๑๙๒๓ แม้จะไม่ประสบความสำเร็จ พรรคนาซีก็ยังคงพยายามที่จะใช้เมือง นูเรมเบิร์ก (Nuremberg) ซึ่งอยู่ในบาวาเรียเป็นสถานที่จัดงาน ชุมนุมประจำปีของตน ในปัจจุบันบาวาเรียนับเป็นมณฑล ใหญ่ที่สุดของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี.

(เพ็ญศรี ตู่ก)

Beatrix (1938-) : สมเด็จพระราชินีนาถเบียทริกซ์ (พ.ศ. ๒๕๕๑-)

สมเด็จพระราชินีนาถเบียทริกซ์ทรงเป็นราชานารีองค์ ที่ ๓ ของราชวงศ์ออเรนจ์-นัสเซา (Orange-Nassau) ที่ได้

Beatrix

สมเด็จพระราชินีนาถเบียทริกซ์แห่งเนเธอร์แลนด์

ครองราชบัลลังก์เนเธอร์แลนด์ ทรงสืบราชสมบัติต่อจาก สมเด็จพระราชินีนาถจูเลียนา (Juliana ค.ศ. ๑๙๔๘-๑๙๘๐) พระราชมารดาซึ่งได้สละราชสมบัติใน ค.ศ. ๑๙๔๐ ระหว่าง ที่ยังดำรงพระยศเจ้าหญิงอยู่นั้น ทรงถูกประชาชนชาวดัตช์ ประท้วงอย่างรุนแรงเมื่อทรงรับหมั้นและอภิเษกสมรสกับ นักการทูตชาวเยอรมันซึ่งในอดีตเคยเป็นสมาชิกของ องค์การยุวชนฮิตเลอร์ (Hitler Youth) แต่พระองค์ก็ สามารถฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ได้ ปัจจุบันสมเด็จพระราชินี นาถเบียทริกซ์เป็นกษัตริ์ ๑ ใน ๓ พระองค์ของทวีปยุโรป [อีก ๒ พระองค์คือสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบทที่ ๒ (Elizabeth II ค.ศ. ๑๙๕๒-)* แห่งอังกฤษ และสมเด็จพระราชินีนาถมาร์เกรเทที่ ๒ (Margrethe II ค.ศ. ๑๙๗๒-)* แห่งเดนมาร์ก] ที่เป็นประมุขของประเทศ

สมเด็จพระราชินีนาถเบียทริกซ์มีพระนามเต็มว่า เบียทริกซ์ วิลเฮลมีนา อาร์มการ์ด (Beatrix Wilhelmina Armgard) ทรงดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระราชินีนาถแห่ง เนเธอร์แลนด์ เจ้าหญิงแห่งออเรนจ์-นัสเซา (Princess of Orange-Nassau) และเจ้าหญิงแห่งลิพเพ-บีสเทอร์เฟลด์ (Princess of Lippe-Biesterfeld) ทรงเป็นพระราชธิดา องค์โตในจำนวนพระราชธิดา ๔ พระองค์ของสมเด็จพระราชินีนาถจูเลียนาและเจ้าชายแบร์นฮาร์ดแห่งลิพเพ-

Beatrix

มกุฎราชกุมารวิลเลม-อะเล็กซานเดอร์ เจ้าหญิงแมกซิมา อมาเลีย สมเด็จพระราชินีนาถเบียทริกซ์ และพระราชชนิตดา

บีสเทอร์เฟลด์ (Bernhard of Lippe-Biesterfeld) ประสูติเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๓๘ ณ พระราชวังซุสท์ดิก (Soestdijk Palace) ในเมืองบาริน (Baarn) ขณะที่ยังดำรงพระอิสริยยศมกุฎราชกุมารี ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อกองทัพเยอรมันเข้ารุกรานเนเธอร์แลนด์ใน ค.ศ. ๑๙๔๐ เจ้าหญิงเบียทริกซ์ได้ติดตามเสด็จพระบิดาและพระมารดาพร้อมด้วยเจ้าหญิงไอรีน (Irene ประสูติ ค.ศ. ๑๙๓๙) พระกนิษฐภคินีองค์รองไปลี้ภัยในประเทศอังกฤษ ต่อมาได้เสด็จไปประทับที่เมืองออตตาวา (Ottawa) ในแคนาดาจนสิ้นสงครามโลกครั้งที่ ๒ และเสด็จกลับเนเธอร์แลนด์เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ เมื่อสมเด็จพระราชินีนาถวิลเฮลมินา (Wilhelmina ค.ศ. ๑๘๙๐-๑๙๔๘) พระอัยยิกาทรงสละราชสมบัติและพระมารดาได้เสด็จขึ้นครองราชย์ใน ค.ศ. ๑๙๔๘ เจ้าหญิงเบียทริกซ์ขณะมีพระชันษา ๑๐ ปี ก็ทรงดำรงพระอิสริยยศมกุฎราชกุมารีแห่งเนเธอร์แลนด์

เจ้าหญิงเบียทริกซ์ทรงเข้าศึกษาในโรงเรียนเป็นครั้งแรกในแคนาดาเมื่อเสด็จกลับมาประทับในเนเธอร์แลนด์เป็นการถาวรแล้วก็ทรงเข้าโรงเรียนร่วมกับเด็กนักเรียนชาวดัตช์อื่น ๆ ทรงสำเร็จการศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษาในสาขาวิชาอักษรศาสตร์และสาขาวิชาคลาสสิกใน ค.ศ. ๑๙๔๕ และระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชานิติศาสตร์ สังคมศาสตร์

Beatrix

และประวัติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยไลเดิน (Leiden University) ใน ค.ศ. ๑๙๖๑

ใน ค.ศ. ๑๙๖๕ สมเด็จพระราชินีนาถจูเลียนาและเจ้าชายแบร์นฮาร์ด พระราชสวามี (Prince Consort) ทรงร่วมกันประกาศทางวิทยุและโทรทัศน์แถลงการณ์การหมั้นระหว่างเจ้าหญิงเบียทริกซ์กับเคลาส์-จอร์จ วิลเลม ออทโท เฟรเดอริก เคิร์ท ฟอน อัมส์แบร์ก (Claus-George Willem Otto Frederik Geert von Amsberg) นักการทูตชาวเยอรมัน ชาวการหมั้นดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดความไม่พอใจในหมู่ประชาชนเป็นอันมากถึงขั้นเดินขบวนประท้วงอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพราะพระคู่หมั้นเคยเป็นอดีตสมาชิกขององค์การยูเวนฮิตเลอร์ และเป็นทหารในกองทัพนาซี แม้ศาลของฝ่ายพันธมิตร (Allied Court) จะได้ตัดสินว่าอัมส์แบร์กไม่มีความผิดก่อนหน้าการประกาศหมั้น แต่กระแสด้านอัมส์แบร์กจากชาวดัตช์ที่ยังคงโกรธแค้นเยอรมนีที่ยกกองทัพเข้ารุกรานและยึดครองเนเธอร์แลนด์เป็นเวลาหลายปีระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ก็หาได้ลดลงไม่ อย่างไรก็ดีสภากลางและสภาสูงของเนเธอร์แลนด์ต่างก็ให้ความเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการอภิเษกสมรสที่รัฐบาลเป็นผู้เสนอ เจ้าหญิงเบียทริกซ์ทรงประกอบพิธีอภิเษกสมรสตามประเพณีและกฎหมาย ณ ศาลากลางนครอัมสเตอร์ดัมเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๖ ส่วนพระสวามีได้รับสถาปนาเป็นเจ้าชายแห่งเนเธอร์แลนด์ (Prince of the Netherlands) และมีชื่อใหม่ในภาษาดัตช์ว่า ยองก์เฮร์ ฟอน อัมส์เบิร์ก (Jonkheer von Amsberg)

การอภิเษกสมรสกับชาวเยอรมันดังกล่าวนี้ทำให้เจ้าหญิงเบียทริกซ์ทรงได้รับการต่อต้านจากชาวดัตช์ชั่วระยะเวลาหนึ่ง กระแสความไม่พอใจได้ลดน้อยลงเป็นลำดับเมื่อพระองค์และพระสวามีทรงแสดงความจริงจังในการประกอบพระกรณียกิจต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สุขของชาวดัตช์ ทั้งคู่ทรงมอบเงินที่ได้รับเป็นของขวัญในวันอภิเษกสมรสแก่สมาคมและหน่วยต่าง ๆ เช่น สมาคมผู้ปกครองเด็กที่เป็นโรคเบาหวาน และสมาคมภาษาดัตช์ นอกจากนี้ เจ้าหญิงเบียทริกซ์และพระสวามียังสละพระราชทรัพย์เพื่อช่วยเหลือเด็กที่เป็นโรคเบาหวานในสุรินัม [Surinam ปัจจุบันคือประเทศซูรินาเม (Suriname)] และเนเธอร์แลนด์

Beatrix

แอนทิลลิส (The Netherlands Antilles) ซึ่งเป็นดินแดนของเนเธอร์แลนด์ในทวีปอเมริกาใต้อีกด้วย ใน ค.ศ. ๑๙๖๘ เจ้าหญิงเบียทริกซ์เสด็จพร้อมด้วยเจ้าชายยอห์นแห่งเฮร์ประสวามีไปเยือนสุรินัมและเนเธอร์แลนด์แอนทิลลิสเพื่อทอดพระเนตรความก้าวหน้าของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ทางด้านสังคมและเศรษฐกิจที่พระองค์ทรงริเริ่มเอาไว้ นอกจากนี้ ทั้ง ๒ พระองค์ยังให้ความสนพระทัยปัญหาต่าง ๆ ภายในประเทศและเสด็จประชุมกับกลุ่มบิลเดอร์เบิร์ก (Bilderberg Group) เป็นประจำทุกปี กลุ่มบิลเดอร์เบิร์กนี้ได้จัดการประชุมในลักษณะสภา (forum) เพื่อให้มีการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศ นักธุรกิจ ผู้นำสหภาพแรงงาน นักวิชาการตลอดจนนักหนังสือพิมพ์มาประชุมร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม พระองค์ยังทรงสนพระทัยในโครงการอาสาสมัครพัฒนาเอเชียและแอฟริกา การจัดสวัสดิการสำหรับเด็กและเยาวชน ฯลฯ บทบาทดังกล่าวนี้จึงทำให้เจ้าหญิงเบียทริกซ์ทรงเป็นที่ชื่นชอบของประชาชน และทำให้พระสวามีได้รับการยอมรับและความเคารพมากขึ้น นอกจากนี้ พระประสูติกาลของพระโอรส ๓ พระองค์ คือ เจ้าชายวิลเลม-อะเล็กซานเดอร์ (Willem-Alexander ประสูติ ค.ศ. ๑๙๖๗) เจ้าชายโยฮัน ฟรีสโก (Johan Frisco ประสูติ ค.ศ. ๑๙๖๘) และเจ้าชายคอนสตันติน ไคริสตอฟ (Constantijn Christof ประสูติ ค.ศ. ๑๙๖๙) ก็นำความปลื้มปิติเป็นอันมากมาสู่สมาชิกของราชวงศ์ออเรนจ์-นัสเซา และชาวดัตช์ เพราะนับเป็นครั้งแรกในรอบศตวรรษที่ราชบัลลังก์เนเธอร์แลนด์มีรัชทายาทชาย

ใน ค.ศ. ๑๙๗๖ เจ้าชายแบร์นฮาร์ดพระราชสวามีในสมเด็จพระราชินีนาถจูเลียนาได้ถูกล้อมวลชนดัตช์โจมตีอย่างรุนแรงเนื่องจากทรงรับสินบนจากบริษัทผลิตเครื่องบินล็อกฮีด (Lockheed Aircraft Corporation) ของสหรัฐอเมริกา เพื่อให้พระองค์ช่วยสนับสนุนให้รัฐบาลเนเธอร์แลนด์สั่งซื้อเครื่องบินจากบริษัทดังกล่าว กรณีล็อกฮีดเป็นเรื่องอื้อฉาวที่สร้างความมัวหมองให้ราชวงศ์เป็นเวลาหลายปี ในวันที่ ๓๐ เมษายน ค.ศ. ๑๙๘๐ ซึ่งตรงกับวันประสูติปีที่ ๗๑ สมเด็จพระราชินีนาถจูเลียนาได้ทรงลงพระนามสละราชบัลลังก์และกลับไปใช้พระยศเจ้าหญิง ในวันเดียวกันนั้น เจ้าหญิง

Beatrix

เบียทริกซ์ก็ทรงได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชินีนาถแห่งเนเธอร์แลนด์ และทรงประกอบพระราชพิธีราชาภิเษก ณ นิวเชิร์ช (New Church) ในนครอัมสเตอร์ดัม ดังนั้น วันที่ ๓๐ เมษายนจึงเป็นทั้งวันประสูติของสมเด็จพระราชินีนาถจูเลียนา ซึ่งทรงเป็นที่เคารพของชาวดัตช์ และเป็นวันราชาภิเษกของสมเด็จพระราชินีนาถเบียทริกซ์ รัฐบาลเนเธอร์แลนด์จึงกำหนดวันนี้ของทุกปีเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาอย่างเป็นทางการของสมเด็จพระราชินีนาถเบียทริกซ์แทนวันประสูติจริงในวันที่ ๓๑ มกราคม และให้เป็นวันหยุดประจำชาติด้วย

ตลอดระยะเวลาที่ทำหน้าที่ประมุขของประเทศจนถึงปัจจุบัน สมเด็จพระราชินีนาถเบียทริกซ์ทรงสนพระทัยในปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และโปรดเกล้าฯ ให้นายกรัฐมนตรีเข้าเฝ้าเพื่อทูลถวายรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาลและปัญหาต่าง ๆ ของประเทศเป็นประจำในวันจันทร์ของทุกสัปดาห์ นอกจากนี้ ยังทรงถือเป็นพระราชกรณียกิจสำคัญในการรักษาประเพณีการเสด็จพระราชดำเนินไปเปิดสมัยประชุมสามัญประจำปีของรัฐสภาในวันอังคารสัปดาห์ที่ ๓ ของเดือนกันยายนทุกปี และรับฟังการแถลงนโยบายของคณะรัฐบาลในการบริหารประเทศ ทรงสืบสานงานทางด้านศิลปวัฒนธรรมโดยเฉพาะงานทางด้านจิตรกรรมซึ่งสร้างชื่อเสียงให้แก่เนเธอร์แลนด์

ใน ค.ศ. ๑๙๘๘ เมื่อสมเด็จพระราชินีนาถเบียทริกซ์มีพระชนมายุครบ ๖๐ พรรษา รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ได้จัดงานเฉลิมฉลองให้อย่างสมพระเกียรติ มีสมาชิกของราชวงศ์ต่าง ๆ ของยุโรปและผู้แทนของนานาประเทศมาร่วมในงานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาครั้งนี้อย่างคับคั่ง เป็นที่เข้าใจกันว่า เมื่อสมเด็จพระราชินีนาถทรงเจริญพระชนมายุมากขึ้น พระองค์อาจจะสละราชสมบัติให้แก่เจ้าชายวิลเลม-อะเล็กซานเดอร์ พระราชโอรสองค์โต ตามแบบอย่าง que พระอัยยิกาและพระราชมารดาได้ทรงปฏิบัติมาก่อนหน้านี้.

(อนันต์ชัย เลาหะพันธุ์)

Beer Hall Putsch; Munich Putsch

Beer Hall Putsch; Munich Putsch : กบฏโรงเบียร์, กบฏที่เมืองมิวนิก

กบฏโรงเบียร์หรือที่เรียกกันว่ากบฏที่เมืองมิวนิกเป็นการก่อกบฏของกลุ่มการเมืองฝ่ายขวาหัวรุนแรงที่เมืองมิวนิกระหว่างวันที่ ๘-๙ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๒๓ เพื่อโค่นอำนาจรัฐบาลสาธารณรัฐไวมาร์ (Weimar Republic)* แกนนำกลุ่มก่อการคืออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler ค.ศ. ๑๘๘๙-๑๙๔๕)* ผู้นำพรรคแรงงานสังคมนิยมแห่งชาติเยอรมันหรือพรรคนาซี (National Socialist German Worker's Party - NSDAP; Nazi)* และนายพลเอริช ลูเดนดอร์ฟ (Erich Ludendorff)* วีรบุรุษสงครามซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มสันนิบาตต่อสู้ (Kampfbund-Battle League) รวมทั้งผู้นำกลุ่มการเมืองฝ่ายขวาของ**รัฐบาวาเรีย (Bavaria)*** อีก ๓ คน แม้การยึดอำนาจทางการเมืองของฝ่ายกบฏโรงเบียร์จะประสบความสำเร็จล้มเหลว แต่ก็ให้บทเรียนที่เป็นแนวทางแก่ฮิตเลอร์ในการยึดอำนาจทางการเมืองครั้งต่อไป เขาตระหนักว่าการยึดอำนาจจะประสบความสำเร็จได้ต้องร่วมมือกับกองทัพ ตำรวจและกลุ่มธุรกิจการเมืองที่มีอำนาจ นอกจากนี้ กบฏโรงเบียร์ยังทำให้ทั้งฮิตเลอร์และพรรคนาซีเริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและยอมรับกันมากขึ้นทั่วประเทศ

กบฏโรงเบียร์เป็นผลสืบเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองและสังคมในเยอรมนีหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* เยอรมนีซึ่งถูกบีบบังคับให้ลงนามในสนธิสัญญาแวร์ซาย (Treaty of Versailles ค.ศ. ๑๙๑๙)* ต้องจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามให้แก่ประเทศสัมพันธมิตรจำนวนทั้งสิ้น ๖,๖๐๐ ล้านปอนด์ โดยกำหนดจ่ายเป็นรายปี ปีละ ๑๐๐ ล้านปอนด์ หรือจ่ายเป็นถ่านหินและเหล็กก็ได้ แต่ต้องกันเงินรายได้จากภาษีสินค้าขาเข้าร้อยละ ๒๕ ไว้เพื่อชำระค่าปฏิกรรมสงครามด้วย เยอรมนีจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามได้เพียงปีเดียวก็ประสบภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจจนไม่สามารถส่งถ่านหินให้แก่ฝรั่งเศสได้ครบตามข้อกำหนดในสนธิสัญญาแวร์ซาย ฝรั่งเศส

Beer Hall Putsch; Munich Putsch

กับเบลเยียมจึงถือโอกาสส่งกำลังทหารเข้ายึดครองแคว้นรูร์ (Ruhr) ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมสำคัญเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๒๓ โดยอ้างว่าเยอรมนีผิดสัญญา การยึดแคว้นรูร์ทำให้เศรษฐกิจของเยอรมันเลวร้ายลงอีก ประธานาธิบดี**ฟรีดริช เอแบร์ท (Friedrich Ebert ค.ศ. ๑๘๕๗-๑๙๒๕)*** ผู้นำพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเยอรมันหรือ**พรรคเอสพีดี (German Social Democratic Party - SPD)*** จึงสนับสนุนให้กรรมกรในแคว้นรูร์นัดหยุดงานเพื่อต่อต้านฝรั่งเศสและเบลเยียมทั้งประกาศงดชำระค่าปฏิกรรมสงคราม โดยอ้างภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ แต่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองยิ่งทรุดหนักลงมากขึ้น เกิดภาวะเงินเฟ้อสูงและคนว่างงาน ตลอดจนการจลาจลตามเมืองต่าง ๆ กลุ่มการเมืองฝ่ายขวาจึงเห็นเป็นโอกาสเคลื่อนไหวเพื่อโค่นอำนาจรัฐบาล ฮิตเลอร์และกลุ่มผู้นำฝ่ายขวาของรัฐบาวาเรียได้ร่วมกันวางแผนจัดตั้งรัฐบาลฝ่ายขวาขึ้นที่บาวาเรียเพื่อต่อต้านรัฐบาลเยอรมันที่กรุงเบอร์ลิน

ฮิตเลอร์เชื่อมั่นว่าการยึดอำนาจทางการเมืองจะประสบความสำเร็จ เพราะก่อนหน้านั้นใน ค.ศ. ๑๙๒๒ **เบนิโต มุสโสลินี (Benito Mussolini ค.ศ. ๑๘๘๓-๑๙๔๕)*** ผู้นำลัทธิฟาสซิสต์ (Fascism)* ในอิตาลีได้เคลื่อนกำลังเข้าสู่กรุงโรมในเหตุการณ์ที่เรียกกันว่า “เดินเข้ากรุงโรม” (March on Rome) **พระเจ้าวิกเตอร์ เออมนานูเอลที่ ๓ (Victor Emanuel III ค.ศ. ๑๙๐๐-๑๙๔๑)*** ต้องทรงยินยอมแต่งตั้งมุสโสลินีเป็นนายกรัฐมนตรี ฮิตเลอร์เห็นว่าเมื่อมุสโสลินีมีชัยชนะ เขาซึ่งถูกไล่อิตาเลียนำเยอรมนีกลับคืนสู่ความยิ่งใหญ่ก็ต้องประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน ฮิตเลอร์วางแผนเคลื่อนกำลังเข้าสู่กรุงเบอร์ลินเพื่อยึดอำนาจและใช้เมืองมิวนิกเป็นจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนไหว เพราะในเวลานั้นรัฐบาลบาวาเรียซึ่งมีกุสทาวฟ ริทเทอร์ ฟอนคาร์ (Gustav Ritter von Kahr) เป็นผู้นำต้องการโค่นอำนาจรัฐบาลที่กรุงเบอร์ลิน

ในช่วงเวลาที่รัฐบาลเยอรมนีพยายามแก้ไขวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจด้วยการปรับค่าเงินมาร์คใหม่และ**กุสทาวฟ ชเตรเซมันน์ (Gustav Stresemann)*** นายกรัฐมนตรี พยายามเจรจากับฝ่ายสัมพันธมิตรเรื่องการจะจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยฝ่ายคอมมิวนิสต์

Beer Hall Putsch; Munich Putsch

และกลุ่มชาวจัดก็เคลื่อนไหวปลุกระดมทางการเมืองเพื่อล้มอำนาจรัฐบาลและทำลายข้อตกลงต่าง ๆ ในสนธิสัญญาแวร์ซาย ฮิตเลอร์วางแผนจัดชุมนุมเพื่อเคลื่อนกำลังเข้ากรุงเบอร์ลินโดยใช้การเคลื่อนไหวคุกคามของพวกคอมมิวนิสต์ที่แตกไซนีและทิวรินเจีย (Thuringia) เป็นข้ออ้าง เขาติดต่อกับกุสทาบ ฟอน คาร์ ให้ร่วมมือด้วย แต่คาร์ซึ่งสนับสนุนฮิตเลอร์ทราบข่าวว่ารัฐทางตอนเหนือปฏิเสธที่จะร่วมมือในการยึดอำนาจได้แสดงท่าทีว่าเขายังไม่พร้อมที่จะร่วมก่อกบฏ ขณะเดียวกันนายพลฮันส์ ฟอน ซีคท์ (Hans von Seeckt)* ผู้บัญชาการกองทัพเยอรมันที่กรุงเบอร์ลินก็ประกาศสนับสนุนรัฐบาลชเตรเซมันน์และใช้กำลังทหารทั้งหมดปราบปรามพวกคอมมิวนิสต์

ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน ฮิตเลอร์ นายพลลูเดนดอร์ฟฟ์ แฮร์มันน์ เกอริง (Hermann Göring)* และผู้นำกลุ่มการเมืองฝ่ายขวาอีก ๓-๔ คน พบปะหารือกันเพื่อวางแผนยึดอำนาจที่บ้านพักที่เมืองมิวนิกของพลโท แฮร์มันน์ ครีเบิล (Hermann Kriebel) นายทหารนอกประจำการ ในขั้นต้นกำหนดยึดอำนาจระหว่างคืนวันที่ ๑๐-๑๑ พฤศจิกายน ซึ่งตรงกับวาระครบรอบ ๕ ปีของการสงบศึก (Armistice)* ในคืนดังกล่าวกองกำลังกลุ่มสันนิบาตต่อสู้จะล้อมรอบทางตอนเหนือของมิวนิก แต่จะมีการนำกองกำลังดังกล่าวเข้าเมืองมิวนิกเพื่อยึดอำนาจและจัดตั้งคณะรัฐบาลที่มีนายพลลูเดนดอร์ฟฟ์และฮิตเลอร์เป็นผู้นำ ฮิตเลอร์ไม่เห็นด้วยกับแผนดังกล่าวเพราะมีความไม่แน่นอนหลายอย่างเกี่ยวกับการลงมือปฏิบัติการ เขาเสนอให้ยึดอำนาจในวันที่ ๘ พฤศจิกายน เพราะในเย็นวันดังกล่าวชนชั้นนำทางสังคมและการเมืองของรัฐบาวาเรียจำนวนมากจะชุมนุมกันที่โรงเบียร์เบียร์เกอร์เบรา เคลเลอร์ (Bürgerbrau Keller) เพื่อฟังคำปราศรัยของกุสทาบ ฟอน คาร์ กองกำลังพรรคนาซีจะเข้าปิดล้อมโรงเบียร์และกลุ่มผู้ก่อการจะโน้มหน้าคาร์และตัวประกันคนอื่น ๆ ให้ร่วมมือ เมื่อได้รับการสนับสนุนจากเหล่าผู้มีอำนาจของรัฐบาวาเรียแล้ว ในวันที่ ๘ พฤศจิกายน ซึ่งตรงกับวันที่เกิดการปฏิวัติเดือนพฤศจิกายน (November Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๘ กลุ่มผู้ก่อการก็จะเคลื่อนกำลังเข้ากรุงเบอร์ลิน

แม้เบียร์เกอร์เบรา เคลเลอร์ จะเรียกกันทั่วไปว่าโรงเบียร์ แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วคือ ภัตตาคารขนาดใหญ่ที่

Beer Hall Putsch; Munich Putsch

ล้อมรอบด้วยสวน และมีบาร์รวมทั้งห้องรับประทานอาหารประเภทต่าง ๆ หลายห้อง เบียร์เกอร์เบรา เคลเลอร์ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของฝั่งแม่น้ำอิซาร์ (Isar) และอยู่ห่างจากใจกลางเมืองประมาณ ๔ กิโลเมตร ในเย็นวันที่ ๘ พฤศจิกายน ห้องอาหารใหญ่ของโรงเบียร์แน่นขนัดด้วยกลุ่มชนชั้นนำของรัฐบาวาเรียซึ่งมาร่วมรับประทานอาหารและฟังคำปราศรัยครั้งสำคัญของกุสทาบ ฟอน คาร์ แก์อีและโตะตั้งติดกันมากจนแทบจะไม่มีทางเดิน ราว ๒๐.๐๐ น. หน่วยเอสเอ (SA - Sturmabteilung)* ซึ่งเป็นกองกำลังของพรรคนาซีจำนวน ๖๐๐ คน ได้ปิดล้อมโรงเบียร์ ในเวลาขณะเดียวกัน ฮิตเลอร์ เกอริง และหน่วยเอสเอที่ติดอาวุธประมาณ ๒๕ คน ได้บุกเข้าไปยังห้องอาหารซึ่งก่อให้เกิดความโกลาหลขึ้น ฮิตเลอร์จึงยิงปืนขึ้นเพดานเพื่อให้ทุกคนสงบเงียบและประกาศว่ารัฐบาลที่กรุงเบอร์ลินถูกยึดอำนาจและรัฐบาลแห่งชาติรวมทั้งรัฐบาวาเรียชุดใหม่กำลังเตรียมจัดตั้งขึ้น โดยมีเขาและนายพลลูเดนดอร์ฟฟ์เป็นผู้นำ

ฮิตเลอร์บังคับกุสทาบ ฟอน คาร์ นายพลออกโท แฮร์มันน์ ฟอน ลอสโซ (Otto Hermann von Lossow) และพันโท ฮันส์ ฟอน ไชล์เซออร์ (Hans von Seisser) หัวหน้าตำรวจให้ออกจากห้องอาหารใหญ่ไปห้องข้างเคียงและขอร้องบุคคลทั้งสามซึ่งเป็นผู้นำคนสำคัญของบาวาเรียให้ร่วมมือกับเขาในการยึดอำนาจและจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ เขาอ้างว่านายพลเอริช ลูเดนดอร์ฟฟ์เห็นชอบกับการยึดอำนาจครั้งนี้และจะมาร่วมกับกลุ่มก่อการในไม่ช้า เมื่อลูเดนดอร์ฟฟ์มาถึงและเจรจากับฝ่ายผู้นำบาวาเรียทั้งสามได้สำเร็จในเวลา ๒๑.๔๐ น. คาร์ ลอสโซ และไชล์เซออร์ประกาศสนับสนุนฮิตเลอร์ต่อฝูงชนที่ห้องอาหารท่ามกลางเสียงโห่ร้องยินดี

ข่าวความสำเร็จของการยึดอำนาจที่โรงเบียร์เบียร์เกอร์เบรา เคลเลอร์ทำให้แอนสท์ เริม (Ernst Röhm)* ซึ่งคุมกำลังหน่วยเอสเอและกลุ่มสันนิบาตต่อสู้รวมจำนวนประมาณ ๒,๐๐๐ คนอยู่ที่โลเวนบรัม (Lowenbram) โรงเบียร์อีกแห่งหนึ่งเริ่มเคลื่อนกำลังมาสมทบกลุ่มฮิตเลอร์ที่โรงเบียร์ เขาได้รับคำสั่งให้ยึดศูนย์บัญชาการทั้งของฝ่ายทหาร และตำรวจซึ่งก็เป็นไปตามแผน แต่อาคารที่ทำการอื่น ๆ เช่น หน่วยข่าวและประชาสัมพันธ์และคลังอาวุธยังไม่ถูกควบคุม ปัญหาความล่าช้าของการเคลื่อนกำลังและ

Beer Hall Putsch; Munich Putsch

การปฏิบัติการทำให้ฮิตเลอร์ต้องปลีกตัวออกจากโรงเบียร์เพื่อประสานงาน ในช่วงที่เขาไม่อยู่นั้น กุสทาบ ฟอน คาร์ ลอสโซ และไฮล์เซออร์เจรจาต่อรองกับลูเดนดอร์ฟฟ์ให้ปล่อยตัวพวกเขาโดยอ้างว่าจะกลับไปยังหน่วยบัญชาการของตนเพื่อรวบรวมกำลังสนับสนุนฮิตเลอร์ ลูเดนดอร์ฟฟ์ซึ่งเชื่อมั่นในเกียรติยศของทหารด้วยกันจึงปล่อยตัวคนทั้งสามออกจากโรงเบียร์

อย่างไรก็ตามทั้งคาร์ ลอสโซ และไฮล์เซออร์กลับประกาศล้มเลิกความตกลงที่จะร่วมมือกับพรรคนาซีและระดมกำลังต่อต้านฮิตเลอร์ ทั้งแจ้งข่าวเรื่องการยึดอำนาจแก่สื่อมวลชน ชาวที่ไปถึงกรุงเบอร์ลินทำให้นายพลฮันส์ ฟอน ซีคท์ ซึ่งสนับสนุนนโยบายของนายกรัฐมนตรีกุสทาบ ชเตรเซมันน์ สั่งให้ปราบปรามพวกกบฏอย่างเด็ดขาด หากล้มเหลวเขาจะเคลื่อนกำลังจากกรุงเบอร์ลินมาปราบปรามด้วยตนเอง การเคลื่อนไหวของกองทัพทำให้ฮิตเลอร์เริ่มตระหนักว่า การก่อกบฏของเขากำลังจะพ่ายแพ้และคิดจะเจรจาต่อรอง แต่นายพลลูเดนดอร์ฟฟ์โน้มน้าวเขาให้ยืนหยัดสู้ต่อไป

ในช่วงบ่ายของวันที่ ๙ พฤศจิกายน ฮิตเลอร์และสมาชิกนาซีพร้อมด้วยผู้ที่สนับสนุนเขาประมาณ ๒,๐๐๐ คนเดินขบวนไปยังจัตุรัสมาเรียน (Marienplatz) กลางเมืองมิวนิก ผู้สนับสนุนแต่ละคนได้รับคำสั่งจากฮิตเลอร์ว่าจะได้รับเงินตอบแทนคนละ ๒ ล้านมาร์ค (ประมาณ ๓ ดอลลาร์สหรัฐ) หัวขบวนประกอบด้วย ฮิตเลอร์ เกอริง ลูเดนดอร์ฟฟ์ และยูลีโอ สไตเนอร์ (Julius Streicher)* แกนนำสำคัญคนหนึ่งของพรรคนาซี เมื่อขบวนมาถึงจัตุรัสโอเดน (Odenplatz) ก็เผชิญกับกองกำลังตำรวจติดอาวุธประมาณ ๑๐๐ คนที่ปิดกั้นถนนไว้ ฮิตเลอร์เรียกร้องให้ตำรวจวางอาวุธแต่ล้มเหลว เกิดการปะทะยิงกันขึ้น ผู้ร่วมเดินขบวน ๑๖ คนและตำรวจ ๔ คนเสียชีวิตและหลายคนบาดเจ็บ เกอริงถูกยิงที่ต้นขา แต่เขาสามารถหนีไปได้ ต่อมาเขาเดินทางไปที่สวีเดน เกอริงต้องใช้มอร์ฟินบรรเทาความเจ็บปวดจากบาดแผลซึ่งทำให้เขาติดมอร์ฟินอย่างหนักจนต้องเข้ารับการรักษาในในเวลาต่อมา ส่วนฮิตเลอร์ซึ่งมีประสบการณ์สู้รบในสงครามหลบพันวิถีกระสุนและได้รับการช่วยเหลือให้หนีขึ้นรถยนต์ไปได้ ลูเดนดอร์ฟฟ์ เริมและคนอื่น ๆ ถูกจับ

Beer Hall Putsch; Munich Putsch

อย่างไรก็ตาม อีก ๒ วันต่อมา ฮิตเลอร์ก็ถูกจับที่บ้านพักชนบทของแอนส์ ฮันพ์ชแตนเกิล (Ernst Hanfstaengel) หัวหน้าหน่วยข่าวต่างประเทศของพรรคนาซี ก่อนที่ตำรวจจะเข้าจับกุมเขา ฮิตเลอร์ตั้งใจจะยิงตัวตาย แต่เขาเปลี่ยนใจในเลี้ยววินาทีสุดท้าย เนื่องจากภรรยาของฮันพ์ชแตนเกิล อ้อนวอนให้เขาล้มเลิกความคิดและให้มีความเข้มแข็งเพื่อจะนำเยอรมนีกลับสู่ความยิ่งใหญ่อีกครั้งในวันข้างหน้า

ฮิตเลอร์และฝ่ายกบฏถูกนำตัวขึ้นพิจารณาคดีที่ศาลพิเศษที่เรียกชื่อว่า “ศาลประชาชน” (People’s Court) ที่เมืองมิวนิก แทนการขึ้นศาลของรัฐที่เมืองไลพ์ซิก (Leipzig) คณะผู้พิพากษาส่วนใหญ่เป็นพวกชาตินิยมและหัวอนุรักษ์ ในการพิจารณาคดีเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๒๔ ฮิตเลอร์ได้รับอนุญาตให้แต่งชุดพลเรือนที่ประดับเหรียญกางเขนเหล็กชั้น ๑ ซึ่งเขาได้รับใน ค.ศ. ๑๙๑๘ และอนุญาตให้ชี้แจงความคิดเห็นของเขาต่อศาลได้นานตามที่ต้องการ โดยไม่มีการขัดขวาง ฮิตเลอร์จึงใช้ศาลเป็นเวทีปราศรัยปลุกเร้าความรักชาติและยอมรับความผิดทุกข้อกล่าวหา ด้วยเหตุผลว่าการก่อกบฏมีจุดมุ่งหมายจะปกป้องศักดิ์ศรีของประเทศชาติที่ถูกพวก “อาชญากรเดือนพฤศจิกายน” (November Criminal ค.ศ. ๑๙๑๘) ย่ำยีและเพื่อที่จะนำสิ่งที่ดีที่สุดให้แก่ชาวเยอรมันและประเทศ คณะผู้พิพากษาและผู้ฟังคดีในศาลต่างตีความและประทับใจในคำแถลงของฮิตเลอร์ และเห็นว่าเขาไม่ใช่ผู้ทรยศตามข้อกล่าวหา ศาลมีความเห็นว่าฮิตเลอร์ก่อกบฏด้วยจิตวิญญาณของความรักชาติและด้วยเจตนาธรรมอันสูงส่ง มีเพียงศาลแห่งพระเป็นเจ้า (eternal court) เท่านั้นที่จะลงโทษเขาได้ ฮิตเลอร์จึงไม่ต้องโทษประหาร เขาถูกตัดสินจำคุกเพียง ๕ ปี ที่คุกเมืองลันด์สเบิร์กอัมเลช (Landsberg am Lech) ซึ่งอยู่ทางตะวันตกของเมืองมิวนิก แต่ภายในเวลา ๔ เดือนเขาก็ได้รับการอภัยโทษ แต่ถูกห้ามไม่ให้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในที่สาธารณะจนถึง ค.ศ. ๑๙๒๘ ซึ่งเป็นปีที่เขาพ้นกำหนดการลงโทษ ส่วนลูเดนดอร์ฟฟ์ไม่มีความผิดและนักโทษคนอื่น ๆ ก็ถูกตัดสินจำคุกระหว่าง ๒-๕ ปี แต่ส่วนใหญ่ก็ได้รับการอภัยโทษก่อนกำหนด

กบฏโรงเบียร์เป็นการก่อกบฏที่มีการวางแผนไม่รัดกุม และเป็นการคุกคามเสถียรภาพของสาธารณรัฐไวมา

Belarus, Republic of

ครั้งสุดท้ายของฝ่ายขวา แม้กฎจะประสพกับความล้มเหลว แต่ก็ให้บทเรียนทางการเมืองแก่ฮิตเลอร์ในการจะยึดอำนาจ ครั้งต่อไปว่า เขาต้องได้รับความร่วมมือและการสนับสนุน ทั้งจากกองทัพ ตำรวจ และกลุ่มการเมืองที่มีอำนาจรวมทั้งมวลชนทั่วไป ผลสำคัญของกบฏโรงเบียร์คือชื่อของฮิตเลอร์ และพรรคนาซีเริ่มเป็นที่รู้จักและยอมรับกันมากขึ้นทั่วเยอรมนี.

(สัญญา สุวังบุตร)

Belarus, Republic of : สาธารณรัฐเบลารุส

แผนที่ประเทศเบลารุส

สาธารณรัฐเบลารุสเป็นประเทศเล็กที่สุดในกลุ่มประเทศสาธารณรัฐสลาฟอันประกอบด้วย สหพันธรัฐรัสเซีย ยูเครน (Ukraine) และเบลารุส เป็นดินแดนใต้การปกครองของจักรวรรดิรัสเซียมาตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ แต่เมื่อรัสเซียถอนตัวจากสงครามโลกครั้งที่ ๑

Belarus, Republic of

(First World War)* และถูกบังคับให้ลงนามในสนธิสัญญาเบรสต์-ลิตอฟสค์ (Treaty of Brest-Litovsk)* กับประเทศมหาอำนาจกลาง (Central Powers)* ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ดินแดนส่วนใหญ่ของเบลารุสตกเป็นของเยอรมนี แต่เมื่อเยอรมนีพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ เบลารุสก็ประกาศตนเป็นเอกราชซึ่งในระยะเวลาเพียงสั้น ๆ เพราะในต้น ค.ศ. ๑๙๑๙ สหภาพโซเวียตได้เข้ายึดครองเบลารุสอีกครั้งหนึ่ง โดยเป็นสาธารณรัฐในสังกัดสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต (Union of Soviet Socialist Republics - USSR)* และมีชื่อเรียกว่า สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตเบลารุสหรือบีเอโลรัสเซีย [Belorussian (Byelorussia) Soviet Socialist Republic] เบลารุสประกาศเป็นเอกราชจากสหภาพโซเวียตเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ และในเดือนกันยายน ก็เปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสาธารณรัฐเบลารุส เบลารุสเป็นหนึ่งในสาธารณรัฐโซเวียต ๑๑ ประเทศที่ร่วมก่อตั้งกลุ่มประเทศเครือรัฐเอกราช (Commonwealth of Independent States - CIS)* เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ และเป็นหนึ่งในจำนวน ๔ ประเทศเครือรัฐเอกราช อันได้แก่ สหพันธรัฐรัสเซีย ยูเครน เบลารุส และคาซัคสถาน (Kazakhstan) ที่ยังคงมีอาวุธนิวเคลียร์ในความครอบครอง

เบลารุสซึ่งเป็นดินแดนที่ไม่มีทางออกทะเล ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของทวีปยุโรปในบริเวณตอนกลางของแม่น้ำนีเปอร์ (Dnieper) และแม่น้ำเวสเทิร์นดีนา (Western Dvina) ทิศเหนือและตะวันตกเฉียงเหนือติดกับลัตเวีย (Latvia) และลิทัวเนีย (Lithuania) ทิศใต้ติดกับยูเครน ทิศตะวันออกติดกับสหพันธรัฐรัสเซีย ทิศตะวันตกติดกับโปแลนด์ มีเนื้อที่ ๒๐๗,๖๐๐ ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม เนินเขา บึง หนอง และเกือบร้อยละ ๓๐ เป็นป่า ทางตอนเหนือของประเทศได้ชื่อว่าเป็นดินแดนแห่งทะเลสาบ เพราะมีทะเลสาบเกือบ ๔,๐๐๐ แห่ง และมีแม่น้ำสายสั้น ๆ อีกมากมาย ทะเลสาบที่ใหญ่ที่สุดคือทะเลสาบนารอช (Naroch) ยาว ๑๓ กิโลเมตร ภูมิอากาศเป็นแบบภาคพื้นทวีปและอากาศค่อนข้างชื้น เบลารุสมีประชากร ๑๐,๓๑๐,๕๒๐ คน (ค.ศ. ๒๐๐๔) เป็นชาวเบลารุสหรือรัสเซียร้อยละ ๘๑.๒ รัสเซียร้อยละ ๑๑.๔ โปแลนด์ ยูเครนและยิวร้อยละ ๗.๔ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกาย

Belarus, Republic of

อีสเทิร์น ออร์ทอดอกซ์ (Eastern Orthodox) และ โรมันคาทอลิก ภาษาราชการคือ ภาษาเบลารุสเซีย ซึ่งเป็น ภาษาตระกูลสลาฟตะวันออก (East Slavonic) กับภาษา รัสเซีย ภาษาโปลกันิยมพูดกันทั่วไป กรุงมินสค์ (Minsk) เป็นเมืองหลวงและเมืองใหญ่ที่สุดของประเทศและมีชื่อเสียง ในเรื่องของธรรมชาติที่สวยงามจนได้สมญาว่าเป็นเมือง แห่งพฤกษา เมืองโกเมล (Gomei) เป็นเมืองใหญ่อันดับสอง และเป็นเมืองอุตสาหกรรมและท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

เบลารุสเป็นดินแดนที่มีผู้คนอยู่อาศัยมาตั้งแต่ ยุคหินเก่า และนับแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๖ ขนเผ่าสลาฟ ตะวันออกซึ่งอพยพมาจากยุโรปตอนกลางเข้ามาตั้งรกราก อย่างถาวร และจัดตั้งชุมชนการค้าและเมืองขึ้นตามบริเวณ ลุ่มแม่น้ำ ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๙ พวกสลาฟรวมตัว จัดตั้งเป็นราชอาณาจักรขึ้นได้มีราชอาณาจักรที่สำคัญคือ ราชอาณาจักรโปตอตสค์ (Pototsk Kingdom) ซึ่งปัจจุบันมี การขุดพบหลักฐานทางโบราณคดีที่บ่งชี้ถึงอารยธรรมอัน เก่าแก่ของเบลารุสและหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าเมืองโปตอตสค์ เป็นเมืองโบราณเก่าที่รุ่งเรืองซึ่งสร้างขึ้นใน ค.ศ. ๙๖๒ ใน คริสต์ศตวรรษที่ ๑๐ เบลารุสยอมสวามิภักดิ์ต่อราชอาณาจักร เคียฟ (Kiev Rus) ของชาวรัสเซียเพื่อปกป้องตนจาก การรุกรานของศัตรูภายนอก และในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๐ ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ เบลารุสก็หันมานับถือคริสต์ ศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์ซึ่งทำให้มีความสัมพันธ์ทาง วัฒนธรรมกับจักรวรรดิไบแซนไทน์และมีส่วนทำให้งานศิลปะ- วัฒนธรรมของเบลารุสพัฒนาเจริญขึ้น เมื่อราชอาณาจักร เคียฟเสื่อมอำนาจและล่มสลายลงใน ค.ศ. ๑๒๔๐ อันเป็น ผลจากปัญหาความแตกแยกทางการเมืองภายในและการ บุกกรุกรานของพวกมองโกล เบลารุสก็ถูกแทรกนดัดขี้นิวเนีย (Grand Duchy of Lithuania) เข้ายึดครอง

แม้เบลารุสจะอยู่ใต้การปกครองของลิทัวเนียเป็น เวลาเกือบ ๔๐๐ ปี แต่ก็มีอำนาจการปกครองภายในของ ตนเอง ทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาสังคมและ วัฒนธรรมของลิทัวเนียให้เจริญขึ้นเป็นต้นว่าระบบการเงิน และกฎหมายจารีตนิยม ภาษาราชการ และรูปแบบความ สัมพันธ์ทางการทูต นักประวัติศาสตร์ชาวเบลารุสปัจจุบันจึง มักกล่าวอ้างว่าลิทัวเนียไม่ได้เป็นผู้ปกครองเบลารุสอย่าง

Belarus, Republic of

แท้จริง แต่ทั้ง ๒ รัฐต่างปกครองร่วมกันในลักษณะรัฐคู่ (dual state) ที่เรียกว่าลิทัวเนีย-เบลารุส ต่อมาเมื่อลิทัวเนียขยาย อาณาเขตครอบคลุมถึงรัฐเคียฟพลเมืองของเบลารุสได้ผสม ผสานกับพวกเคียฟจนกลายเป็นประชากรส่วนใหญ่ใน ลิทัวเนีย ภาษา Ruthenian ของเบลารุสจึงกลายเป็น ภาษาราชการ และคริสต์ศาสนานิกายออร์ทอดอกซ์ตลอดจน ศิลปวัฒนธรรมของพวกสลาฟก็มีอิทธิพลในสังคมลิทัวเนีย เมืองวิลนีอุส (Vilnius) เมืองหลวงของลิทัวเนียกลายเป็นเมือง สำคัญและศูนย์รวมทางศิลปวัฒนธรรมของเบลารุสด้วย เบลารุสในช่วงเวลาดังกล่าวจึงมีชื่อเรียกใหม่อีกชื่อหนึ่งว่า ไวต์รุส (White Rus) หรือไวต์รุทเทเนีย (White Ruthenia) ซึ่ง หมายถึงพวกรัสเซียขาวที่สืบสายวัฒนธรรมมาจากพวก สลาฟ-รัสเซีย เครื่องแต่งกายประจำชาติเป็นสีขาว และเคย เป็นไทจากการครอบครองของพวกตาร์ทาร์ ตลอดจนนับถือ คริสต์ศาสนาเช่นเดียวกับพวกแบล็กรัสเซีย (Black Russia) หรือสลาฟตะวันตก

การขยายอำนาจของราชอาณาจักรมอสโกวี (King- dom of Moscow) ในรัชสมัยซาร์อีวานที่ ๔ (Ivan IV ค.ศ. ๑๕๓๓-๑๕๘๔) หรืออีวานผู้เหี้ยมโหด (Ivan the Terrible) ทำให้ลิทัวเนียสถาปนาความสัมพันธ์กับโปแลนด์และหันมา นับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก เบลารุส พยายาม ชัดขวางความสัมพันธ์ดังกล่าวแต่ล้มเหลว ใน ค.ศ. ๑๕๖๙ มีการลงนามในสนธิสัญญาสหภาพแห่งลูบลิน (Treaty Union of Lublin) จัดตั้งการปกครองแบบสหพันธรัฐที่เรียกว่า เครือจักรภพโปแลนด์-ลิทัวเนีย (Polish-Lithuanian Com- monwealth) ขึ้น แต่ปัญหาการเมืองภายในลิทัวเนียเปิด โอกาสให้โปแลนด์เข้าผนวกลิทัวเนียเป็นดินแดนส่วนหนึ่ง ของตนในเวลาต่อมา ทั้งโปแลนด์ยังพยายามขยายอำนาจ การปกครองและอิทธิพลทางวัฒนธรรมในดินแดนเบลารุส ด้วย แต่ประสบความสำเร็จไม่มากนักเพราะเบลารุส ต่อต้านอย่างแข็งกร้าว ทั้งสนับสนุนส่งเสริมงานศิลปะ- วัฒนธรรมของตนอย่างมาก ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ ได้ชื่อว่าเป็นยุคทองของวัฒนธรรม เบลารุส มีการจัดพิมพ์หนังสือที่เขียนเป็นภาษาเบลารุส ออกเผยแพร่ ศิลปิน สถาปนิก และจิตรกรชาวเบลารุสก็เป็นที่ ต้องการทั่วไปในดินแดนต่าง ๆ ของยุโรป นอกจากนี้

Belarus, Republic of

การค้าที่พัฒนาเจริญขึ้นทำให้จำนวนชาวยิวที่เป็นพ่อค้าและช่างฝีมือเพิ่มมากขึ้นและมีบทบาทสำคัญในสังคม ชาวยิวดังกล่าวได้ช่วยพัฒนาเส้นทางการค้า การคมนาคม และการสื่อสารจากกรุงวอร์ซอและเมืองวิลนีอุสผ่านกรุงมินสก์ไปยังเมืองสโมเลนสค์ (Smolensk) และต่อไปยังกรุงมอสโกได้สะดวกมากขึ้น เบลารุสจึงกลายเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างยุโรปทางตะวันออกกับตะวันตก **นโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon Bonaparte)*** ได้ใช้เส้นทางที่ผ่านเบลารุสดังกล่าวบุกโจมตีกรุงมอสโกใน ค.ศ. ๑๘๑๒ และใน ค.ศ. ๑๙๔๑ เยอรมนีก็บุกกรุงมอสโกโดยใช้เส้นทางเดียวกันนี้ด้วย

แม้เบลารุสจะแยกตนเป็นอิสระจากลิทัวเนียในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ และพยายามต่อต้านการขยายอำนาจทางการเมืองของโปแลนด์ แต่ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ ถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ โปแลนด์ก็สามารถครอบครองเบลารุสได้ โปแลนด์ดำเนินนโยบายกดขี่เบลารุสด้วยการยกเลิกการใช้ภาษาเบลารุสเป็นภาษาประจำราชสำนักและในวงราชการ และห้ามพลเมืองที่นับถือคริสต์ศาสนา นิกายออร์ทอดอกซ์มีสิทธิเข้ารับเลือกตั้งในสวนท้องถิ่น ตลอดจนบังคับให้นิกายออร์ทอดอกซ์ขึ้นต่อสันตะปาปา อีกทั้งยังสั่งปิดศาสนสถานของพวกออร์ทอดอกซ์ และให้ชาวยิวเข้ามาใช้ประโยชน์แทน ความเจริญทางวัฒนธรรมของเบลารุสจึงหยุดชะงักลงและชาวเบลารุสจำนวนไม่น้อยลี้ภัยไปอยู่ทางตอนใต้ของรัฐยูเครน และบ้างก็ติดต่อขอความช่วยเหลือจากรัสเซีย ต่อมา เมื่อโปแลนด์อ่อนแอและถูกปรัสเซีย ออสเตรีย และรัสเซียเข้าครอบครองและแบ่งแยกดินแดนรวม ๓ ครั้ง ใน ค.ศ. ๑๗๗๒, ค.ศ. ๑๗๙๓ และ ค.ศ. ๑๗๙๕ ซึ่งมีผลให้โปแลนด์ทั้งประเทศสูญหายไปจากแผนที่ของยุโรป เบลารุสถูกผนวกรวมเข้ากับจักรวรรดิรัสเซียในตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘

รัสเซียใช้นโยบายการเปลี่ยนทุกอย่างให้เป็นแบบรัสเซีย (Russianization) ในการปกครองเบลารุสและควบคุมการเคลื่อนไหวของปัญญาชนอย่างเข้มงวด ใน ค.ศ. ๑๘๓๙ รัฐบาลรัสเซียบังคับให้องค์การศาสนจักรของเบลารุสรวมเข้ากับนิกายออร์ทอดอกซ์รัสเซีย และระหว่าง ค.ศ. ๑๘๕๔-๑๙๐๖ ก็ห้ามใช้ภาษาเบลารุสในโรงเรียนและการดำเนิน

Belarus, Republic of

กิจกรรมทางสังคม นโยบายดังกล่าวส่งผลให้กิจกรรมทางวัฒนธรรมของเบลารุสหยุดชะงักลง นอกจากนี้ การที่เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในสภาวะล้มเหลว ชาวรัสเซีย ยิว และชาวโปแลนด์ซึ่งกุมอำนาจทางเศรษฐกิจจึงเป็นประชากรหลักที่มีบทบาทสำคัญทางสังคมในเมืองและชนบท ในขณะที่ชาวเบลารุสส่วนใหญ่ยังคงเป็นชาวนาและยากจน การเคลื่อนไหวของปัญญาชนเพื่อปลุกจิตสำนึกทางการเมืองและกระตุ้นความรักชาติในหมู่ประชาชนจึงแทบจะไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก อย่างไรก็ตาม ในช่วง ค.ศ. ๑๘๖๓-๑๘๖๔ ปัญญาชนสามารถโน้มน้าวให้ชาวนาก่อการเคลื่อนไหวต่อต้านรัสเซียได้สำเร็จ และนับเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อปลุกกระแสชาตินิยมในหมู่ประชาชนได้สำเร็จเป็นครั้งแรก แต่การเคลื่อนไหวดังกล่าวก็ถูกปราบปรามอย่างราบคาบ ผลกระทบที่สำคัญคือในช่วงทศวรรษ ๑๘๗๐ มีการก่อตั้งองค์การลับทางการเมืองของปัญญาชนรักชาติชาวเบลารุสขึ้นในกรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์กและออกนิตยสารการเมือง **Gomon** เพื่อเผยแพร่แนวนโยบาย องค์การดังกล่าวต่อมามีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องเอกราชจากรัสเซีย

เมื่อเกิดการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ (February Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ ในรัสเซียซึ่งทำให้ราชวงศ์โรมานอฟสิ้นอำนาจทางการเมือง องค์การการเมืองของปัญญาชนรักชาติชาวเบลารุสและกลุ่มนักสังคมนิยมได้เห็นเป็นโอกาสร่วมกันจัดตั้งสภาแห่งชาติ (Rada) ขึ้นและประกาศอำนาจอธิปไตยเป็นสาธารณรัฐประชาชนเบโลรัสเซีย (Belorussian People Republic) แต่เมื่อเกิดการปฏิวัติเดือนตุลาคม (October Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ ในรัสเซีย **พรรคบอลเชวิค (Bolsheviks)*** ได้ส่งกองทหารแดงบุกกรุงมินสก์ และล้มอำนาจสภาแห่งชาติลงอย่างไรก็ตาม เมื่อรัสเซียถอนตัวจากสงครามโลกครั้งที่ ๑ และถูกบังคับให้ลงนามในสนธิสัญญาเบรสต์-ลิตอฟสค์กับประเทศมหาอำนาจกลางในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ดินแดนส่วนใหญ่ของเบลารุสตกเป็นของเยอรมนี แต่เมื่อเยอรมนีพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ เบลารุสได้ประกาศตนเป็นเอกราชเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ แต่ก็ในช่วงเวลาอันสั้นเพราะในต้น ค.ศ. ๑๙๑๙ สหภาพโซเวียต

Belarus, Republic of

ก็เข้ายึดครองเบลารุสอีกครั้งหนึ่งและเปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตเบลารุสหรือเบียโลรัสเซียเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๑๙ ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ เบลารุสได้เข้าร่วมกับลิทัวเนียประเทศเพื่อนบ้านจัดตั้งเป็นสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตลิทัวเนีย-เบลารุส (Lithuanian-Belourssian Soviet Socialist Republic) หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า "ลิตเบล" (Litbel)

เมื่อเกิดสงครามระหว่างรัสเซียกับโปแลนด์ในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๑๙ โปแลนด์บุกเข้ายึดครองทั้งลิทัวเนียและเบลารุส แต่ต่อมากองทัพแดงสามารถยึดกรุงมินสค์คืนได้ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๒๐ ซึ่งนำไปสู่การประกาศแยกตัวเป็นเอกราชของลิทัวเนียและการลงนามในสนธิสัญญาทริกา (Treaty of Riga) ระหว่างรัสเซียกับโปแลนด์เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๒๑ ตามข้อตกลงในสนธิสัญญาดังกล่าวดินแดนส่วนที่เป็นเบลารุสตะวันตกถูกรวมเข้ากับโปแลนด์ และเบลารุสตะวันออกรวมเข้ากับรัสเซีย ซึ่งทำให้มีการจัดตั้งสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตเบลารุสขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ต่อมา เบลารุส ยูเครนและกลุ่มสหพันธ์สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตทรานส์คอเคเซีย (Transcaucasian Socialist Federal Soviet Republics) ตลอดจนสหพันธรัฐรัสเซีย ก็ร่วมกันจัดตั้งเป็นสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๒๒ ใน ค.ศ. ๑๙๒๔ และ ค.ศ. ๑๙๒๖ สหภาพโซเวียตก็คืนอำนาจการปกครองดินแดนเบลารุสตะวันออกให้แก่สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตเบลารุส

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๑-๑๙๒๘ สหภาพโซเวียตส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจแบบตลาดเสรี และให้เสรีภาพทางวัฒนธรรมแก่เบลารุสเพื่อเสริมสร้างความนิยมในระบบการปกครองของโซเวียต เบลารุสจึงเริ่มพัฒนาเป็นรัฐอุตสาหกรรมและภาษาเบลารุสก็มียุคทองสำคัญทางการศึกษา สิ่งพิมพ์และในวงราชการอีกครั้งหนึ่ง ประมาณว่าระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๗-๑๙๓๘ จำนวนหนังสือที่เผยแพร่เป็นภาษาเบลารุสเพิ่มขึ้นปริมาณจาก ๑.๓ ล้านเล่ม เป็น ๑๒.๓ ล้านเล่ม และจำนวนคนอ่านออกเขียนได้ก็เพิ่มขึ้นอย่างมากขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อโจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin)* ผู้นำสหภาพโซเวียตสืบต่อจากวลาดีมีร์ เลนิน

Belarus, Republic of

(Vladimir Lenin)* เริ่มบังคับใช้นโยบายการรวมอำนาจการผลิตแบบรวม (Collectivization) และการกวาดล้างครั้งใหญ่ (Great Purges) ในทศวรรษ ๑๙๓๐ นโยบายดังกล่าวนำไปสู่การต่อต้านและการก่อกบฏของชาวเบลารุสอย่างต่อเนื่อง แต่รัฐบาลโซเวียตก็ปราบปรามอย่างรุนแรง และระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๖-๑๙๓๙ ปัญญาชนและชาวเบลารุสผู้รักชาติถูกกำจัดเป็นจำนวนมาก

เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ สหภาพโซเวียตร่วมลงนามเป็นพันธมิตรกับเยอรมนีในกติกาสัญญาไม่รุกรานต่อกัน (Non-Aggression Pact) ใน ค.ศ. ๑๙๓๙ กติกาสัญญาดังกล่าวเปิดโอกาสให้สหภาพโซเวียตบุกเข้ายึดครองเบลารุส ตะวันตกของโปแลนด์และดินแดนรัฐบอลติก (Baltic States)* ใน ค.ศ. ๑๙๔๐ ต่อมา เมื่อเยอรมนีละเมิดกติกาสัญญาไม่รุกรานต่อกันด้วยการบุกโจมตีสหภาพโซเวียตเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๑ โดยเดินทัพผ่านเบลารุส บุกโจมตีกรุงมอสโก เบลารุสกลายเป็นสมรภูมิที่ได้รับความเสียหายอย่างหนัก พลเมืองเบลารุสจัดตั้งขบวนการใต้ดินต่อต้านนาซีอย่างแข็งแรงแจ้ง จนเยอรมนีต้องใช้นโยบายกวาดล้างด้วยการเผาทำลายหมู่บ้านและเมืองต่าง ๆ และสังหารพลเมืองอย่างทารุณ รวมทั้งกวาดต้อนไปค่ายกักกัน (Concentration Camp)* ประมาณว่า ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๑-๑๙๔๔ ที่เยอรมนียึดครองเบลารุส พลเมืองเบลารุส โดยเฉพาะชาวยิวถูกสังหารกว่า ๒.๕ ล้านคน เบลารุสเป็นเพียงประเทศเดียวที่สูญเสียพลเมืองในระหว่างสงครามมากกว่าสาธารณรัฐโซเวียตอื่น ๆ อย่างไม่กี่ตาม ในฤดูร้อน ค.ศ. ๑๙๔๔ สหภาพโซเวียตก็สามารถปลดปล่อยเบลารุสจากการยึดครองของเยอรมนีได้สำเร็จ ในการประชุมยัลตา (Yalta Conference)* ตอนปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ สหรัฐอเมริกาและอังกฤษยอมรับข้อเสนอของสหภาพโซเวียตเกี่ยวกับแนวพรมแดนโปแลนด์-สหภาพโซเวียตโดยใช้แนวพรมแดนเคอร์เซิน (Curzon Line)* ซึ่งได้รับการปรับปรุงใหม่เป็นแนวพรมแดนระหว่างสองประเทศ ทำให้การรวมเบลารุสตะวันตกเข้ากับเบลารุสตะวันออกของสหภาพโซเวียตใน ค.ศ. ๑๙๔๐ เป็นที่ยอมรับกันอย่างเป็นทางการ นอกจากนี้ สหภาพโซเวียตซึ่งต้องการเสียงสนับสนุนในองค์การสหประชาชาติ (United Nations)* ที่นานาชาติจะร่วมกันจัดตั้งขึ้นยังเรียกร้องให้ประเทศ

Belarus, Republic of

ตะวันตกยอมให้เบลารุสเข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย ซึ่งมีผลให้เบลารุสกลายเป็น ๑ ใน ๕๑ ประเทศที่ร่วมก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๙๕ ด้วย

ในทศวรรษ ๑๙๕๐ ถึง ๑๙๗๐ เบลารุสมุ่งบูรณะฟื้นฟูประเทศโดยส่งเสริมอุตสาหกรรมหนักและยึดแผนพัฒนาเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียตเป็นแนวทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ในช่วงเวลาดังกล่าวชาวรัสเซียจำนวนมากอพยพเข้ามาตั้งรกรากในประเทศจนกลายเป็นพลเมืองกลุ่มใหญ่แทนที่พวกยิวที่ถูกกวาดล้างในระหว่างสงคราม และเริ่มมีบทบาททางสังคมและการเมืองมากขึ้นเมื่อสหภาพโซเวียตใช้นโยบายการเปลี่ยนทุกอย่างให้เป็นแบบโซเวียต (Sovietization) พลเมืองชาวรัสเซียก็กลายเป็นกลุ่มอภิสิทธิ์ชนที่มีอิทธิพลในสังคม และต่อมามีการห้ามใช้ภาษาเบโลรัสเซียในวงการศึกษาและวัฒนธรรมภาษารัสเซียกลายเป็นภาษาราชการ และพลเมืองที่เติบโตช่วงหลังสงครามเริ่มลิ้มรสชาติเบโลรัสเซียซึ่งต่อมาได้กลายเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกันเฉพาะในเขตชนบทหัวเมืองและในกลุ่มคนรุ่นเก่า แม้เบลารุสจะมีปัญหาความขัดแย้งทางวัฒนธรรมแต่ประเทศก็พัฒนาเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในสาธารณรัฐโซเวียตที่เจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมของสหภาพโซเวียตและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมมากกว่าสาธารณรัฐโซเวียตอื่น ๆ เพราะมีสินค้าอุปโภคบริโภคที่หลากหลายและเพียงพอกับความต้องการของพลเมือง ความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจดังกล่าวยังส่งผลให้จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วด้วย

ใน ค.ศ. ๑๙๘๕ เมื่อประธานาธิบดีมีฮาอิล กอร์บาชอฟ (Mikhail Gorbachev)* ผู้นำสหภาพโซเวียตเริ่มนโยบายเปิด-ปรับ (Glasnost-Perestroika) เพื่อปฏิรูปประเทศให้เป็นประชาธิปไตยทุก ๆ ด้าน ปัญญาชนและนักเขียนเบลารุสได้ใช้เงื่อนไขทางการเมืองที่ผ่อนคลายดังกล่าวเคลื่อนไหวเรียกร้องให้พรรคคอมมิวนิสต์เบลารุสปฏิรูปประเทศทางการเมืองและเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันก็รณรงค์ให้ใช้ภาษาเบโลรัสเซียในวงการศึกษาโดยเฉพาะตามเขตเมืองต่าง ๆ เมื่อเกิดอุบัติเหตุที่เชอร์โนบีล (Chernobyl Accidents)* ของโรงงานไฟฟ้านิวเคลียร์ทางตอนเหนือของสาธารณรัฐยูเครนในปลายเดือนเมษายน ค.ศ.

Belarus, Republic of

๑๙๘๖ ละอองกัมมันตภาพรังสีแพร่กระจายไปในอากาศไม่เพียงเฉพาะพื้นที่ที่เกิดอุบัติเหตุและบริเวณใกล้เคียงเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงพื้นที่ส่วนใหญ่ทางตอนใต้ของเบลารุสที่มีผู้อยู่อาศัยอยู่ ๒.๕ ล้านคนด้วย ปัญญาชนจึงเคลื่อนไหวโจมตีสหภาพโซเวียตและรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์เบลารุสอย่างหนัก และเรียกร้องให้ชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและมาตรการความช่วยเหลือที่รัฐต้องเร่งดำเนินการและอื่น ๆ การเคลื่อนไหวของปัญญาชนและนักเขียนดังกล่าวจึงนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มเคลื่อนไหวสำคัญ ๒ กลุ่มคือ สมาคมภาษาเบโลรัสเซีย (Belorussian Language Association) และสหภาพนิเวศวิทยาเบโลรัสเซีย (Belorussian Ecological Union) ซึ่งในเวลาต่อมาสมาชิกของทั้ง ๒ กลุ่มได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มแนวร่วมประชาชนเบโลรัสเซีย (Belorussian Popular Front - BPF) ขึ้นในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๘๘ กลุ่มแนวร่วมประชาชนเบโลรัสเซียจึงกลายเป็นกลุ่มการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ในต้น ค.ศ. ๑๙๙๐ กลุ่มดังกล่าวสามารถผลักดันให้รัฐบาลออกกฎหมายประกาศให้ภาษาเบลารุสเป็นภาษาประจำชาติได้สำเร็จ โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๙๐

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ เบลารุสสนับสนุนร่างสนธิสัญญาร่วมสหภาพใหม่ (Treaty of New Union) ของประธานาธิบดีกอร์บาชอฟที่ยินยอมให้รัฐบาลระดับสาธารณรัฐโซเวียตต่าง ๆ มีอำนาจอธิปไตยในการดำเนินการภายในอย่างอิสระและยังคงร่วมอยู่ในเครือสหภาพโซเวียตต่อไป ต่อมาในเดือนสิงหาคม เมื่อเกิดรัฐประหารในสหภาพโซเวียตเพื่อล้มอำนาจของประธานาธิบดีกอร์บาชอฟ พรรคคอมมิวนิสต์เบลารุสประกาศสนับสนุนกลุ่มคอมมิวนิสต์โซเวียตหัวอนุรักษ์ที่ก่อรัฐประหาร นโยบายดังกล่าวนำไปสู่การเคลื่อนไหวต่อต้านของประชาชน อย่างไรก็ตาม การก่อรัฐประหารในสหภาพโซเวียตซึ่งกินเวลาเกือบสัปดาห์ก็ล้มเหลว ผลกระทบสำคัญต่อการเมืองภายในของเบลารุสคือรัฐสภาสูงสุด (Supreme Council) แห่งเบลารุสเห็นเป็นโอกาสประกาศเป็นเอกราชเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ และห้ามพรรคคอมมิวนิสต์เบลารุสเคลื่อนไหวทางการเมืองพร้อมกับให้สอบสวนความผิดในการสนับสนุนการก่อรัฐประหารตลอดจนให้โอนทรัพย์สินทั้งหมดของพรรคเป็นของรัฐ ต่อมา ในวันที่ ๑๙ กันยายน รัฐสภาสูงสุดก็

Belarus, Republic of

ประกาศเปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสาธารณรัฐเบลารุส และใช้ธงประจำชาติใหม่ ในต้นเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ เบลารุส สหพันธรัฐรัสเซีย และยูเครน สามประเทศเชื้อสายสลาฟได้จัดประชุมกันที่กรุงมินสค์และร่วมกันลงนามจัดตั้งเครือรัฐเอกราชขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของสหภาพโซเวียต ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม ผู้นำสาธารณรัฐโซเวียต ๑๑ ประเทศก็ประชุมกันที่เมืองอัลมา-อาตา [Alma-Ata - ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นอัลมาตี (Almaty)] นครหลวงของคาซัคสถาน ยืนยันความตกลงการจัดตั้งเครือรัฐเอกราชของ ๓ ประเทศเชื้อสายสลาฟเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม และประกาศความตกลงร่วมกันอีกครั้งในการก่อตั้งเครือรัฐเอกราช และเห็นชอบให้กรุงมินสค์เป็นศูนย์กลางการบริหารของเครือรัฐเอกราช ซึ่งเบลารุสจะได้รับประโยชน์อย่างมากทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

การล่มสลายของสหภาพโซเวียตในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๑ มีผลให้เบลารุสซึ่งมีอาวุธนิวเคลียร์ตั้งแต่ครั้งรวมอยู่กับสหภาพโซเวียตกลายเป็นรัฐนิวเคลียร์โดยปริยาย แต่รัฐบาลเบลารุสประกาศยืนยันว่าเบลารุสจะดำเนินนโยบายเป็นกลางและเป็นรัฐปลอดนิวเคลียร์ ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๙๒ เบลารุสลงนามร่วมกับสหพันธรัฐรัสเซียในสนธิสัญญาจำกัดอาวุธนิวเคลียร์ (Treaty of Non-Proliferation of Nuclear Weapon) โดยมีสาระสำคัญว่าเบลารุสจะโอนคืนอาวุธนิวเคลียร์ในความครอบครองทั้งหมดแก่รัสเซียอย่างช้าที่สุดภายใน ค.ศ. ๑๙๙๙ และเมื่อถึงเวลานั้นกองทหารรัสเซียที่ตั้งมั่นอยู่ในเบลารุสเพื่อควบคุมป้องกันอาวุธนิวเคลียร์ก็ต้องถอนตัวออกไปด้วย ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๙๓ รัฐสภาสูงสุดได้ให้สัตยาบันรับรองสนธิสัญญาดังกล่าวและยังให้สัตยาบันรับรองข้อตกลงลดกำลังอาวุธทางยุทธศาสตร์ (Strategic Arms Reduction Treaty - STAT I) ฉบับแรกที่เบลารุสลงนามร่วมกับสหรัฐอเมริกาด้วย โดยสหรัฐอเมริกาจะให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคและการเงินในการช่วยถอดถอนอาวุธนิวเคลียร์ในเบลารุส นโยบายด้านนิวเคลียร์ดังกล่าวยังมีส่วนทำให้เบลารุสได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การนาโตในฐานะภาคีเพื่อสันติภาพ (NATO-Partnership for Peace) ใน ค.ศ. ๑๙๙๕ ด้วย

Belarus, Republic of

นอกจากการเป็นภาคีสมาชิกองค์การนาโตแล้ว เบลารุสพยายามเสริมสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับนานาชาติโดยเฉพาะสมาชิกประเทศกลุ่มเครือรัฐเอกราช ใน ค.ศ. ๑๙๙๓ เบลารุสลงนามร่วมกับประเทศเครือรัฐเอกราช ๕ ประเทศในสนธิสัญญาการประกันความมั่นคงร่วมกัน (Treaty on Collective Security) ซึ่งเน้นความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดทางเศรษฐกิจ ใน ค.ศ. ๑๙๙๔ เบลารุสยังลงนามในข้อตกลงกับสหพันธรัฐรัสเซียที่จะปรับระบบการเงินให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนเข้าเป็นสมาชิกกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund - IMF)* ธนาคารโลก รวมทั้งธนาคารแห่งยุโรป เพื่อการพัฒนาและฟื้นฟู (European Bank for Reconstruction and Development - EBRD)

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๙๔ เบลารุสประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี และอาศัยอยู่ในเบลารุสไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ทั้งต้องได้เสียงสนับสนุนจากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ๑๐๐,๐๐๐ คน และจากสมาชิกรัฐสภาไม่น้อยกว่า ๗๐ เสียง จากจำนวน ๑๒๐ คน ส่วนสมาชิกรัฐสภาต้องได้คะแนนเสียงมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของผู้ที่มาออกเสียงเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปที่มีขึ้นระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๙๔ อเล็กซ์ซันเดียร์ ลูคาเชนโก (Alyaksandr Lukashenko) ซึ่งมีนโยบายต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวงในรัฐบาล และสนับสนุนการร่วมมือกับสหพันธรัฐรัสเซียได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีคนแรกของประเทศ ในช่วง ๑๐๐ วันแรกของการปกครอง ประธานาธิบดีลูคาเชนโกพยายามใช้ขั้นตอนประชาธิปไตยทำการรวบอำนาจการปกครองประเทศแบบเผด็จการด้วยการสั่งปิดหนังสือพิมพ์ที่ต่อต้านเขา และใช้กำลังตำรวจทำร้ายสมาชิกรัฐสภาที่เคลื่อนไหวประท้วงนโยบายของเขา ตลอดจนผู้ที่จะยุบสภา ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๙๕ ลูคาเชนโกกำหนดให้ประชาชนลงประชามติเพื่อสนับสนุนเขาโดยเน้นประเด็นเรื่องการจะผนึกรวมกับรัสเซียทางเศรษฐกิจ การจะใช้ภาษารัสเซียเป็นภาษาราชการในเบลารุส การจะใช้ธงชาติเดิมแทนธงชาติใหม่ และการให้อำนาจประธานาธิบดีที่จะยุบสภาได้เมื่อมีเหตุจำเป็น ประชาชนร้อยละ ๖๔.๗ ลงประชามติเห็นชอบกับแนวนโยบายของเขาทั้งหมด

Belgium, Kingdom of

หลังการลงประชามติในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๙๕ ลูคาเซนโคดำเนินนโยบายสนับสนุนรัสเซียอย่างเต็มที่ และเขาเปรียบเทียบกับอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* ผู้นำเยอรมนีในการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและความมั่นคงทางสังคมให้แก่ประเทศและการจะนำประเทศไปสู่ความรุ่งเรืองอีกครั้งหนึ่งในปลายเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๙๖ ลูคาเซนโคกำหนดให้ประชาชนลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งให้อำนาจอย่างมากคือการคงอยู่ในตำแหน่งประธานาธิบดีต่อไปอีก ๕ ปี โดยไม่มีการเลือกตั้ง (รวมวาระแรกด้วยเป็น ๗ ปี) และมีสภาสูงซึ่งมีอำนาจร่วมกับประธานาธิบดีในการจะยับยั้งร่างกฎหมายของสภาล่าง และประธานาธิบดีมีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาสูงสุดทั้งทางตรงและทางอ้อม ประธานาธิบดีจะมีสิทธิยุบสภาล่าง ในขณะที่สภาล่างลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล และ/หรือหลังจากที่ยังยืนยันไม่อนุมัติตัวบุคคลที่ประธานาธิบดีเสนอให้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งที่ ๒ ก่อนวันลงประชามติเล็กน้อย ลูคาเซนโคลงนามในกฤษฎีกา เพื่อให้การลงประชามติของประชาชนมีผลผูกพันตามกฎหมาย แต่ฝ่ายค้านและประเทศเพื่อนบ้านรวมทั้งรัสเซียต่อต้านอย่างมากจนลูคาเซนโคต้องยอมผ่อนปรนให้ผลของการลงประชามติเป็นเพียงแนวนโยบายที่ไม่ผูกมัดรัฐบาล ในการลงประชามติเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๙๖ ประชาชนที่มีสิทธิลงคะแนนเสียงร้อยละ ๘๔.๒ ลงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญใหม่ถึงร้อยละ ๗๐.๕ ซึ่งสร้างความผิดหวังอย่างมากให้แก่กลุ่มพรรคฝ่ายค้านและสมาชิกสภาล่างจำนวนหนึ่ง ดังนั้นการต่อสู้เพื่ออำนาจการปกครองแบบประชาธิปไตยในเบลารุสระหว่างประธานาธิบดีกับฝ่ายค้านจึงยังคงดำเนินต่อไป และยังไม่มียุติสรุป.

(สัญญาชัย สุวังบุตร)

Belgium, Kingdom of : ราชอาณาจักรเบลเยียม

Belgium, Kingdom of

แผนที่ประเทศเบลเยียม

ราชอาณาจักรเบลเยียมเป็นประเทศขนาดเล็กและเป็น ๑ ใน ๓ ประเทศของกลุ่มประเทศแผ่นดินต่ำ (Low Countries) หรือกลุ่มประเทศเบนลักซ์ (Benelux)* ซึ่งประกอบด้วยเบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก (Luxembourg) เบลเยียมมีอาณาเขตและชัยภูมิที่เป็นที่ต้องการของมหาอำนาจต่าง ๆ มาโดยตลอด โดยเฉพาะระหว่างฝรั่งเศสกับราชวงศ์ฮับส์บูร์ก (Habsburg)* ที่ปกครองจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ (Holy Roman Empire)* หรือดินแดนเยอรมัน ออสเตรีย รวมทั้งเนเธอร์แลนด์และสเปน ในอดีตเบลเยียมเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของเนเธอร์แลนด์ แต่ได้แยกตัวออกหลังจากเนเธอร์แลนด์ประกาศเอกราชจากการปกครองของราชวงศ์ฮับส์บูร์กสายสเปนในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ โดยเบลเยียมยังคงอยู่ใต้การปกครองของสเปนต่อไปและมีชื่อเรียกว่า “เนเธอร์แลนด์ของสเปน” (Spanish Netherlands) แต่เมื่อราชวงศ์ฮับส์บูร์กสายออสเตรียได้ครอบครองเบลเยียม เบลเยียมก็มีชื่อเรียกใหม่ว่า “เนเธอร์แลนด์ของออสเตรีย” (Austrian Netherlands) หลังสงครามนโปเลียน (Napoleonic Wars)* ในการประชุมใหญ่แห่งเวียนนา (Congress of Vienna ค.ศ. ๑๘๑๔-๑๘๑๕)* ได้รวมเบลเยียมเข้ากับเนเธอร์แลนด์เพื่อเป็นรัฐกันชนมิให้ฝรั่งเศส

Belgium, Kingdom of

ขยายอำนาจไปทางตอนเหนือและตะวันตกได้โดยง่าย ต่อมาชาวเบลเยียมได้ก่อการกบฏและสถาปนาประเทศเป็นราชอาณาจักรเอกราช มหาอำนาจยอมรับเอกราชและความเป็นกลางของเบลเยียม ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ เบลเยียมได้ถูกกองทัพเยอรมันเข้ายึดครองหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เบลเยียมได้ร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างแข็งขันกับประเทศแผ่นดินต่ำอื่น ๆ จนในที่สุดได้ประสบความสำเร็จในการก่อตั้งสหภาพเศรษฐกิจเบนลักซ์ (The Benelux Economic Union) ซึ่งเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งตลาดร่วมยุโรป (Common Market) หรือ **ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community - EEC)*** ที่ได้พัฒนาเป็นสหภาพยุโรป (European Union - EU)* ในปัจจุบัน

เบลเยียมตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของทวีปยุโรป ทิศเหนือจดเนเธอร์แลนด์และทะเลเหนือ (North Sea) ทิศตะวันออกจดเยอรมนีและลักเซมเบิร์ก ทิศใต้และทิศตะวันตกเฉียงใต้จดฝรั่งเศส เบลเยียมมีความยาวจากทิศเหนือถึงทิศใต้ ๒๘๒ กิโลเมตร และจากทิศตะวันออกเฉียงใต้ถึงทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ๑๔๕ กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่ของประเทศเป็นรูปสามเหลี่ยม มีเนื้อที่ทั้งสิ้น ๓๐,๕๑๓ กิโลเมตร แม่น้ำสายหลักที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำสเกลเด (Schelde) และแม่น้ำเมิส (meuse) ซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในประเทศฝรั่งเศส มีกรุงบรัสเซลส์ (Brussels) เป็นเมืองหลวงและเมืองท่าที่สำคัญ เมืองสำคัญอื่น ๆ ได้แก่ เมืองแอนต์เวิร์ป (Antwerp) เกนต์ (Ghent) และลีเอช (Liège) เมืองส่วนใหญ่ของเบลเยียมเป็นเมืองอุตสาหกรรม มีประชากรจำนวน ๑๐,๓๔๘,๒๓๖ คน (ค.ศ. ๒๐๐๔) และจัดว่าเป็นประเทศที่มีประชากรอยู่อย่างหนาแน่นที่สุดแห่งหนึ่งของยุโรป คือประมาณ ๒,๒๔๓ คนต่อ ๑ ตารางกิโลเมตร ชาวเบลเยียมแบ่งออกเป็นชน ๒ กลุ่มใหญ่คือ พวกเฟลมิช (Flemish) ทางตอนเหนือพูดภาษาดัตช์มีประมาณร้อยละ ๖๐ กับพวกวัลลูน (Walloons) ทางตอนใต้ซึ่งพูดภาษาฝรั่งเศสมีประมาณร้อยละ ๓๙ ประชากรที่อาศัยตามพรแดนตะวันออกที่ติดกับเยอรมนีพูดภาษาเยอรมันร้อยละ ๑ ชาวเบลเยียมร้อยละ ๗๕ นับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก ที่เหลือนับถือนิกายโปรเตสแตนต์และอื่น ๆ

Belgium, Kingdom of

เบลเยียมเป็นคำศัพท์ที่แผลงมาจากคำว่า เบลจี้ (Belgea) ซึ่งเป็นชื่อเรียกของชนเผ่าเคลต์ (Celt) เผ่าหนึ่งในอดีตที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ตั้งของเบลเยียมในปัจจุบัน จักรวรรดิโรมันได้เข้าครอบครองดินแดนนี้และอาณาบริเวณใกล้เคียงทั้งหมดในปี ๕๗ ก่อนคริสตกาล และจัดตั้งเป็นมณฑลกาลเลียเบลจิกา (Gallia Belgica) ซึ่งครอบคลุมบริเวณตั้งแต่ปากแม่น้ำสเกลเดถึงแม่น้ำแซน (Seine) และจากช่องแคบโดเวอร์ (Dover) ถึงบริเวณทิวเขาโวซ (Vosges) ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ ๔ ได้ตกอยู่ใต้ปกครองของอนารยชนเผ่าแฟรงก์ (Frank) หลังจากจักรวรรดิคาโรลิงเจียน (Carolingian Empire) ของพวกแฟรงก์เสื่อมสลายลงในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๙ ดินแดนเบลเยียมได้ถูกรวมเข้ากับดัชชีลอร์เรนหรือโลทารินเจีย (Duchy of Lorraine หรือ Lotharingia) ซึ่งเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของอาณาจักรแฟรงก์ตะวันออก นับแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๒ จนสิ้นสมัยกลาง (Middle Ages) ดินแดนเบลเยียมได้ถูกแบ่งแยกและตกเป็นส่วนหนึ่งของดัชชีบราบันต์ (Duchy of Brabant) ดัชชีลักเซมเบิร์ก (Duchy of Luxembourg) และสังฆมณฑลลีเอช (Bishopric of Liège) ในระยะเวลาที่เมืองต่าง ๆ ในเบลเยียมคือ อีปรี (Ypres) บรูซ (Bruges) และเกนต์ได้อำนาจปกครองตนเองในระดับหนึ่งและเจริญมั่งคั่งจากการค้าขนสัตว์และผ้า ในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ ดยุกแห่งเบอร์กันดี (Duke of Burgundy) ได้ครอบครองพื้นที่เกือบทั้งหมดของเบลเยียมในปัจจุบัน

ใน ค.ศ. ๑๔๗๗ แมรีแห่งเบอร์กันดี (Mary of Burgundy) พระธิดาของดยุกชาลส์พระเคียรล้าน (Charles the Bold) ได้เสกสมรสกับอาร์ชดยุกมักซิมิเลียน (Archduke Maximilian) แห่งราชวงศ์ฮับส์บูร์ก ต่อมาเป็นจักรพรรดิ มักซิมิเลียนที่ ๑ (Maximilian I ค.ศ. ๑๔๙๓-๑๕๕๑) แห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ การเสกสมรสดังกล่าวนี้ ทำให้ดินแดนส่วนหนึ่งที่มั่งคั่งของดัชชีเบอร์กันดี ซึ่งเรียกว่า “เนเธอร์แลนด์” (ปัจจุบันนี้คือเนเธอร์แลนด์และเบลเยียม) ตกเป็นของราชวงศ์ฮับส์บูร์ก ส่วนดัชชีเบอร์กันดีถูกพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๑ (Louis XI ค.ศ. ๑๔๖๑-๑๔๘๓) แห่งฝรั่งเศสยึดครองโดยอ้างสิทธิตามระบบฟิวดัล (Feudalism) ใน ค.ศ. ๑๕๐๖ อาร์ชดยุกชาลส์ (Archduke Charles) พระราชนัดดา

Belgium, Kingdom of

ในจักรพรรดิแมกซิมิเลียนที่ ๑ ทรงได้รับสิทธิในการครอบครอง “เนเธอร์แลนด์” ในฐานะทายาทของแมรีแห่งเบอร์กันดี

ใน ค.ศ. ๑๕๑๖ อาร์ชดั๊กซาลส์ได้สืบทอดบัลลังก์สเปนต่อจากพระเจ้าเฟอร์ดินานด์ (Ferdinand) และสมเด็จพระราชินีนาถอิซาเบลลา (Isabella) ซึ่งเป็นพระอัยกาและพระอัยยิกา และเฉลิมพระนามพระเจ้าซาลส์ที่ ๑ (Charles I ค.ศ. ๑๕๑๖-๑๕๕๖) แห่งสเปน อีก ๒ ปีต่อมาที่ทรงสืบทอดพระราชอิสริยยศและราชสมบัติของราชวงศ์ฮับส์บูร์กในดินแดนเยอรมันในพระนามจักรพรรดิซาลส์ที่ ๕ (Charles V ค.ศ. ๑๕๑๙-๑๕๕๖) แห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ การสืบทอดบัลลังก์สเปนของพระองค์ก่อให้เกิดราชวงศ์ฮับส์บูร์กสายสเปนขึ้น ซึ่งได้ปกครองสเปนติดต่อกันจนถึง ค.ศ. ๑๗๐๐ ขณะเดียวกันก็ทำให้ “เนเธอร์แลนด์” ตกอยู่ใต้ปกครองของสเปนเป็นเวลาหลายร้อยปีด้วย

ใน ค.ศ. ๑๕๔๘ จักรพรรดิซาลส์ที่ ๕ ทรงใช้พระราชอำนาจบีบบังคับสภาไดเอต (Diet) ของจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ให้ยอมรับว่า “ดินแดนรอบ ๆ เบอร์กันดี” (Circle of Burgundy) หรือ “เนเธอร์แลนด์” เป็นรัฐอิสระและอยู่นอกเหนืออำนาจทางการศาลและกฎหมายของจักรวรรดิในปีถัดมา พระองค์ก็ทรงออกพระราชกฤษฎีกาใน ค.ศ. ๑๕๔๙ (Pragmatic Sanction of 1549) ให้รวม “เนเธอร์แลนด์” เข้ากับสเปนอย่างเป็นทางการและห้ามมิให้แบ่งแยกมณฑลทั้ง ๑๗ แห่งใน “เนเธอร์แลนด์” อย่างเด็ดขาด ใน ค.ศ. ๑๕๕๖ พระเจ้าซาลส์ที่ ๑ แห่งสเปนหรือจักรพรรดิซาลส์ที่ ๕ แห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ก็ทรงประกาศสละราชสมบัติสเปนให้แก่พระเจ้าฟิลิปที่ ๒ (Philip II ค.ศ. ๑๕๕๖-๑๕๙๘) พระราชโอรสองค์โต และทรงมอบพระราชอิสริยยศจักรพรรดิแห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์และพระราชสมบัติของราชวงศ์ฮับส์บูร์กในดินแดนเยอรมันแก่จักรพรรดิเฟอร์ดินานด์ที่ ๑ (Ferdinand I ค.ศ. ๑๕๕๖-๑๕๖๔) พระอนุชา

ในรัชสมัยพระเจ้าฟิลิปที่ ๒ “เนเธอร์แลนด์” ต้องเผชิญปัญหาที่สเปนอันเกิดจากนโยบายทางการเมืองและการศาสนาที่เข้มงวดที่สเปนต้องการเรียกเก็บภาษีในอัตราสูงและต่อต้านการเผยแพร่คำสอนของคริสต์ศาสนิกายกัลวาง (Calvin) ที่แพร่หลายอันเนื่องมาจากการปฏิรูปศาสนา (Reformation) ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ รัฐบาลสเปนได้ส่งดยุกแห่งอัลวา (Duke of Alva) ไปปกครอง “เนเธอร์แลนด์”

Belgium, Kingdom of

อย่างกตัญญู ประชาชนจึงได้ลุกฮือขึ้นต่อต้านจนเกิดเป็นการกบฏและสงครามระหว่างสเปนกับ “เนเธอร์แลนด์” ระหว่าง ค.ศ. ๑๕๖๗-๑๕๗๙ ใน ค.ศ. ๑๕๗๙ มณฑล ๗ แห่งทางตอนเหนือซึ่งนับถือคริสต์ศาสนิกายกัลวางได้รวมตัวกันเป็นสหภาพแห่งยูเทรกต์ (Union of Utrecht) และประกาศอิสรภาพในอีก ๒ ปีต่อมา โดยมีชื่อเรียกว่าสหมณฑล (United Provinces) หรือสหมณฑลแห่งเนเธอร์แลนด์ (United Provinces of the Netherlands) (ปัจจุบันคือราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์) และมีเจ้าชายวิลเลียมแห่งออเรนจ์ (William of Orange) เป็นประมุขของรัฐ เรียกว่า “ข้าหลวง” (stadholder) และเป็นตำแหน่งที่ทายาทและเชื้อสายของเจ้าชายวิลเลียมแห่งออเรนจ์ได้รับสิทธิในการสืบทอดต่อไป อย่างไรก็ตาม สเปนก็มิได้ยอมรับการแยกตัวของสหมณฑลจนถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗

ส่วนมณฑล ๑๐ แห่งทางภาคใต้ซึ่งคือดินแดนของราชอาณาจักรเบลเยียมในปัจจุบันที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือคริสต์ศาสนิกายโรมันคาทอลิกไม่ได้แยกตัวเป็นอิสระ แต่ยังคงอยู่ใต้การปกครองของสเปนต่อไปและมีชื่อเรียกว่า “เนเธอร์แลนด์ของสเปน” ใน ค.ศ. ๑๕๙๘ พระเจ้าฟิลิปที่ ๒ ได้พระราชทานเนเธอร์แลนด์ของสเปนแก่อาร์ชดั๊กอัลเบิร์ตแห่งออสเตรีย (Albert of Austria) พระขมาดา ใน ค.ศ. ๑๖๐๙ อาร์ชดั๊กอัลเบิร์ตทรงทำสนธิสัญญาสงบศึกกับสหมณฑลเป็นเวลา ๑๒ ปี ช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้นี้ (ค.ศ. ๑๖๐๙-๑๖๒๑) บรรดาเมืองต่าง ๆ ในเนเธอร์แลนด์ของสเปนหรือเบลเยียมได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และเป็นศูนย์กลางการค้าของยุโรป อย่างไรก็ตาม หลังจากอาร์ชดั๊กอัลเบิร์ตสิ้นพระชนม์ลงใน ค.ศ. ๑๖๒๑ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่สนธิสัญญาสงบศึกหมดอายุพอดี สงครามครั้งใหม่ระหว่างสเปนกับสหมณฑลก็เกิดขึ้นอีก อีกทั้งเบลเยียมก็กลับไปตกอยู่ใต้อำนาจปกครองของสเปน

นับแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๘๓๐ (Revolution of 1830) ที่เบลเยียมสามารถประกาศเอกราชได้นั้น ประวัติศาสตร์ของเบลเยียมเป็นเรื่องราวของการถูกมหาอำนาจต่าง ๆ ของยุโรปเข้ายึดครอง เบลเยียมเป็นดินแดนเป้าหมายของการแข่งขันอำนาจและการช่วงชิงกันระหว่างสเปน ฝรั่งเศส และอังกฤษ รวมทั้งออสเตรียในเวลาต่อมา เมื่อสงครามสามสิบปี (Thirty Year's War ค.ศ.

Belgium, Kingdom of

๑๖๑๘-๑๖๔๘) ลึนส์ตลง พระเจ้าฟิลิปที่ ๔ (Philip IV ค.ศ. ๑๖๒๑-๑๖๖๕) แห่งสเปน ต้องยอมยกดินแดนบางส่วนของเบลเยียมให้แก่สหประชาชาติตามข้อตกลงในสนธิสัญญาสันติภาพเวสต์ฟาเลีย (Peace of Westphalia ค.ศ. ๑๖๔๘) ต่อมา เบลเยียมก็ได้สูญเสียเมืองดันเคิร์ก (Dunkirk) ให้แก่อังกฤษและดินแดนอีกจำนวนหนึ่งให้แก่ฝรั่งเศสตามข้อตกลงในสนธิสัญญาไพเรเนส (Treaty of Pyrenees ค.ศ. ๑๖๕๙) และเสียดินแดนเพิ่มขึ้นอีกให้แก่ฝรั่งเศสตามสนธิสัญญาเอกซ์-ลา-ซาแปล (Treaty of Aix-la-Chapelle ค.ศ. ๑๖๖๘) และสนธิสัญญาไนเมเกน (Treaty of Nijmegen ค.ศ. ๑๖๗๘) แต่เบลเยียมก็ได้ดินแดนบางส่วนกลับคืนมาจากฝรั่งเศสในภายหลังตามสนธิสัญญาไรสวิก (Treaty of Ryswick ค.ศ. ๑๖๙๗)

ใน ค.ศ. ๑๗๑๔ หลังสงครามการสืบราชบัลลังก์สเปน (War of the Spanish Succession ค.ศ. ๑๗๐๑-๑๗๑๓) ลึนส์ตลง มหาอำนาจยุโรปได้ร่วมกันทำสนธิสัญญายูเทรคต์ (Treaty of Utrecht) โดยให้เจ้าชายฟิลิปเคานต์แห่งองจู (Philip, Count of Anjou) ซึ่งในขณะนั้นได้ทรงครองราชบัลลังก์สเปนเป็นพระเจ้าฟิลิปที่ ๕ (Philip V ค.ศ. ๑๗๐๐-๑๗๒๔, ค.ศ. ๑๗๒๔-๑๗๔๖) ปกครองสเปนต่อไป พระเจ้าฟิลิปที่ ๕ ทรงเป็นพระราชชนัดดาในพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ (Louis XIV ค.ศ. ๑๖๔๓-๑๗๑๕) กษัตริย์ฝรั่งเศสแห่งราชวงศ์บูร์บง (Bourbon)* และสมเด็จพระราชินีมาเรีย เทเรซา (Maria Teresa) พระราชธิดาของพระเจ้าฟิลิปที่ ๔ แห่งสเปน การรับรองให้พระเจ้าฟิลิปที่ ๕ เป็นกษัตริย์ของสเปนดังกล่าวนี้จึงเป็นการประดิษฐานราชวงศ์บูร์บงสายสเปนขึ้น ขณะเดียวกันก็เป็นการยุติบทบาทของราชวงศ์ฮับส์บูร์กที่ปกครองสเปนมาเป็นเวลาร่วม ๒๐๐ ปี ดังนั้นเพื่อเป็นการชดเชยให้แก่ราชวงศ์ฮับส์บูร์ก ข้อตกลงอีกประการหนึ่งของสนธิสัญญายูเทรคต์จึงให้เนเธอร์แลนด์ของสเปนหรือเบลเยียมอยู่ใต้ปกครองของฮอลแลนด์ เนเธอร์แลนด์ของสเปนจึงได้รับชื่อใหม่ว่า “เนเธอร์แลนด์ของฮอลแลนด์”

หลังการปฏิวัติฝรั่งเศส (French Revolution)*
ค.ศ. ๑๗๘๙ ชาวเบลเยียมได้ถือโอกาสก่อกบฏและขับไล่ทหารฮอลแลนด์ออกจากดินแดนและสถาปนาระบบการปกครองแบบสาธารณรัฐขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ค.ศ.

Belgium, Kingdom of

๑๗๙๐ อย่างไรก็ดี การปกครองในระบบสาธารณรัฐก็ประสบความล้มเหลวในเวลาสั้น ๆ เพราะในเดือนธันวาคมศกเดียวกัน กองทัพฮอลแลนด์ก็สามารถยึดครองเบลเยียมได้ ระหว่างสงครามปฏิวัติฝรั่งเศส (French Revolutionary Wars)* เนเธอร์แลนด์ของฮอลแลนด์หรือเบลเยียมได้ถูกกองทัพเข้ายึดครองเป็นระยะ ๆ ในที่สุดก็ต้องตกเป็นของฝรั่งเศสตามสนธิสัญญาแคมโปฟอร์มิโอ (Treaty of Campo Formio ค.ศ. ๑๗๙๗)* หลังจากที่ยึดกองทัพของนโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon Bonaparte)* มีชัยชนะต่อฮอลแลนด์ในการรบในคาบสมุทรอิตาลี

แม้ฝรั่งเศสจะช่วยปลดแอกเบลเยียมจากการปกครองของฮอลแลนด์และได้รับความชื่นชมอย่างมากจากชนชั้นกลาง แต่การปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจของฝรั่งเศสและการเรียกเก็บภาษีในอัตราสูงเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในสงครามของกองทัพฝรั่งเศสก็ได้สร้างความไม่พอใจแก่ชาวเบลเยียมเป็นอันมากเช่นกัน นอกจากนี้ ดินแดนบางส่วนของเบลเยียมยังกลายเป็นสมรภูมิระหว่างฝรั่งเศสกับประเทศสัมพันธมิตรอีกด้วย รวมทั้งการรบครั้งสุดท้ายของจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* ที่ตำบลวอเตอร์ลู (Waterloo) ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากกรุงบรัสเซลส์

ที่ประชุมใหญ่แห่งเวียนนา ค.ศ. ๑๘๑๔-๑๘๑๕ ได้ตกลงให้รวมเบลเยียมเข้ากับเนเธอร์แลนด์และสถาปนาเป็นสหราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ (United Kingdom of the Netherlands) เพื่อเป็นรัฐกันชนและปรกการขวางกั้นการขยายอำนาจของฝรั่งเศส โดยมีพระเจ้าวิลเลียมที่ ๑ (William I) แห่งออเรนจ์เป็นกษัตริย์ แม้อินแดนทั้ง ๒ แห่งนี้จะเคยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันทั้งทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานในอดีต แต่การแยกตัวออกจากกันตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๖ ก็ทำให้ดินแดนทั้งสองต่างมีพัฒนาการทางสังคมที่แตกต่างกัน ชาวเบลเยียมซึ่งได้รับอิทธิพลของกระแสชาตินิยม (nationalism) และเสรีนิยม (liberalism) จากการปฏิวัติฝรั่งเศสและสงครามนโปเลียนต่างไม่พอใจที่จะอยู่ในการปกครองของรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ นอกจากนี้ ชาวเบลเยียมส่วนหนึ่งยังรู้สึกถึงความแตกต่างระหว่างตนกับชาวดัชช์ทั้งในด้านภาษาขนบธรรมเนียมประเพณี อาชีพ และโดยเฉพาะด้านศาสนา ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เบลเยียมไม่เข้าร่วมในสหประชาชาติ

Belgium, Kingdom of

แห่งเนเธอร์แลนด์มาแล้ว นอกจากนี้ รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ยังมีนโยบายทางด้านเศรษฐกิจที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของชาวเบลเยียมอีกด้วย กล่าวคือ ขณะที่ชาวเบลเยียมมีอาชีพทางอุตสาหกรรมและต้องการให้กำหนดอัตราค่าเช่าสูงเพื่อคุ้มครองผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แต่ชาวดัตช์มีอาชีพทางเกษตรกรรมและพาณิชย์กรรม และสนับสนุนให้รัฐบาลดำเนินนโยบายการค้าเสรี ยิ่งไปกว่านั้นชาวเบลเยียมยังได้รับสิทธิทางการเมืองน้อยกว่าชาวดัตช์โดยชาวเบลเยียมจำนวน ๓,๔๐๐,๐๐๐ คนมีผู้แทนในสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเท่ากับชาวดัตช์ที่มีจำนวนเพียง ๒,๐๐๐,๐๐๐ คน อีกทั้งพระเจ้าวิลเลียมที่ ๑ ยังมีนโยบายกีดกันมิให้ชาวเบลเยียมมีตำแหน่งสูงทางราชการ แม้แต่ในเขตของชาวเบลเยียม รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ยังคงส่งชาวดัตช์ไปดูแลและปกครองซึ่งสร้างความไม่พอใจเป็นอย่างยิ่งแก่ชาวเบลเยียม นอกจากนี้ รัฐบาลเนเธอร์แลนด์ยังให้ชาวเบลเยียมใช้ภาษาดัตช์เป็นภาษาราชการและพยายามกีดกันมิให้โบสถ์คาทอลิกเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับด้านการศึกษาและการสอนหนังสือ

ความรู้สึกรักของชาวเบลเยียมที่ต่อต้านรัฐบาลเนเธอร์แลนด์และชาวดัตช์ได้ทวีมากขึ้นเป็นลำดับ ใน ค.ศ. ๑๘๒๘ หลุยส์ เดอ โปเต (Louis de Potter) นักหนังสือพิมพ์ที่นิยมลัทธิเสรีนิยมได้จัดตั้งสหภาพแห่งการต่อต้าน (Union of Opposition) ขึ้น อย่างไรก็ตาม ชาวดัตช์ก็ยังมีได้ดำเนินการรุนแรงใด ๆ ต่อไปอย่างเป็นทางการ จนกระทั่งเกิดการปฏิวัติเดือนกรกฎาคม (July Revolution ค.ศ. ๑๘๓๐)* ในฝรั่งเศสซึ่งเป็นเหตุให้พระเจ้าชาร์ลที่ ๑๐ (Charles X ค.ศ. ๑๘๒๕-๑๘๓๐)* ต้องเสด็จลี้ภัยออกนอกประเทศ และหลุยส์ ฟิลิป ดยุกแห่งออร์เลออง (Louis Philippe, Duke of Orléans) ได้ขึ้นครองราชสมบัติแทน เป็นพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิป (Louis Philippe ค.ศ. ๑๘๓๐-๑๘๔๘) ความสำเร็จของการปฏิวัติเดือนกรกฎาคมในฝรั่งเศส ก่อปรกับการจัดแสดงอุปการการปลุกความรู้สึกชาตินิยมในเบลเยียม เรื่อง *La Muette de Portici* ของอูเบอร์ (Auber) ได้เป็นแรงดลใจและแรงกระตุ้นให้ชาวเบลเยียมลุกฮือขึ้นต่อต้านรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ในวันที่ ๒๕ สิงหาคม ค.ศ. ๑๘๓๐ เพื่อเรียกร้องให้แยกการบริหารเบลเยียมออกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก และการจลาจลได้แพร่ออกไปตามเมืองต่าง ๆ ทั่วทั้งเบลเยียม

Belgium, Kingdom of

รัฐบาลเนเธอร์แลนด์พยายามจะปราบปรามการจลาจลโดยให้กองทหารจำนวน ๑๔,๐๐๐ คน รักษาความสงบในกรุงบรัสเซลส์ ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยให้ชาวเบลเยียมใช้ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น จนในที่สุดได้เกิดเป็นการต่อสู้อย่างรุนแรงระหว่างฝ่ายทหารกับประชาชนเบลเยียม และกลายเป็นการก่อการปฏิวัติเพื่อล้มล้างอำนาจปกครองของรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ ในวันที่ ๒๕ กันยายน ฝ่ายปฏิวัติได้จัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวขึ้น และอีก ๒ วันต่อมาก็สามารถขับกองกำลังของเนเธอร์แลนด์ออกจากกรุงบรัสเซลส์ได้ในวันที่ ๔ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๓๐ รัฐบาลชั่วคราวก็ประกาศสถาปนาเบลเยียมเป็นรัฐเอกราช

ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๓๐ ผู้แทนของประเทศมหาอำนาจที่มีบทบาทสำคัญในการประชุมใหญ่แห่งเวียนนา ค.ศ. ๑๘๑๔-๑๘๑๕ อันได้แก่ ออสเตรีย รัสเซีย รัสเซีย และอังกฤษ ได้มาประชุมที่กรุงลอนดอนเพื่อพิจารณาปัญหานี้ ที่ประชุมเห็นว่าการจัดตั้งสหราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์เป็นเรื่องที่จบสิ้นไปแล้ว (fait accompli) ส่วนในด้านปัญหาของเบลเยียม ต่างก็ยอมรับรองเอกราชและการสถาปนาเบลเยียมเป็นราชอาณาจักร แต่ที่ประชุมก็ไม่สามารถตกลงกันได้ในการเลือกผู้ที่เหมาะสมมาเป็นกษัตริย์

รัฐธรรมนูญของเบลเยียมซึ่งประกาศใช้ใน ค.ศ. ๑๘๓๑ ได้ดัดลัทธิสมาชิกทุกพระองค์ของราชวงศ์นัสเซา (Nassau) ที่ปกครองเนเธอร์แลนด์มาเป็นประมุขของเบลเยียมรวมทั้งเจ้าชายแห่งออเรนจ์ (Prince of Orange) ซึ่งชาวเบลเยียมขึ้นชอด้วย ในตอนแรก ชาวเบลเยียมต้องการเลือกดยุกแห่งเนมัวร์ (Duke of Nemours) พระราชโอรสองค์ที่ ๒ ในพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิปแห่งฝรั่งเศสเป็นกษัตริย์ของเบลเยียม แต่ถูกมหาอำนาจอื่น ๆ คัดค้านเพราะเกรงว่าเบลเยียมจะตกเป็นของฝรั่งเศสในอนาคต ในที่สุด ชาวเบลเยียมก็เลือกเจ้าชายเลโอโพลด์แห่งราชสกุลซัคซ์-โคบูร์ก-โกทา-ซาลเฟลด์ (Saxe-Coburg-Gotha-Saalfeld) พระสวามีฝ่ายในเจ้าหญิงชาร์ลอตต์ (Charlotte ลี้นพระชนม์ใน ค.ศ. ๑๘๑๗) มกุฎราชกุมารีแห่งอังกฤษ เป็นกษัตริย์แห่งเบลเยียมในพระนามพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๑ (Leopold I ค.ศ. ๑๘๓๐-๑๘๓๕)

Belgium, Kingdom of

[เจ้าหญิงชาร์ลอตต์เป็นพระราชธิดาของ**พระเจ้าจอร์จที่ ๔ (George IV ค.ศ. ๑๘๒๐-๑๘๓๐)*** และพระนางแคโรลีน (Caroline)] ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๓๒ พระเจ้าเลโอโพลด์ทรงอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงหลุยส์ (Louis) พระราชธิดาในพระเจ้าหลุยส์ ฟิลิปแห่งฝรั่งเศส

ใน ค.ศ. ๑๘๓๑ พระเจ้าวิลเลียมที่ ๑ แห่งเนเธอร์แลนด์ซึ่งทรงปฏิเสธรมติของที่ประชุมแห่งลอนดอนที่รับรองให้เบลเยียมเป็นเอกราช ได้ส่งกองกำลังเข้าโจมตีเบลเยียมอีกครั้ง แต่ได้ถูกกองทัพฝรั่งเศสเข้าสกัดกั้นจนต้องล่าถอยไป ปัญหาระหว่างเนเธอร์แลนด์กับเบลเยียมได้ยืดเยื้อต่อไปอีกหลายปี ในที่สุดทั้ง ๒ ประเทศก็ยินยอมยุติปัญหาโดยยอมทำสนธิสัญญาสงบศึกต่อกันในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๘๓๙ เบลเยียมได้รับดินแดนครึ่งหนึ่งทางทิศตะวันตกของแกรนด์ดัชชีลักเซมเบิร์ก แต่ต้องยกเมืองลิมเบิร์ก (Limburg) และมาสทริคต์ (Maastricht) ให้แก่ดัตช์ นอกจากนี้ มหาอำนาจยุโรปยังได้ยืนยันความเป็นเอกราชและรับประกัน “ความเป็นกลางอย่างถาวร” (permanent neutrality) ของเบลเยียมอีกด้วย

ในครั้งหลังของคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ การอุตสาหกรรมของเบลเยียมได้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น จนเบลเยียมกลายเป็นประเทศส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่สำคัญ และเมืองแอนต์เวิร์ปได้เป็นเมืองท่าที่พลุกพล่านมากที่สุดแห่งหนึ่งของยุโรป นอกจากนี้ ในรัชสมัยของพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๒ (Leopold II ค.ศ. ๑๘๖๕-๑๙๐๙) เบลเยียมยังได้เข้ายึดครองดินแดนในทวีปแอฟริกา และจัดตั้งเป็นรัฐอิสระคองโก (Congo Free State) ใน ค.ศ. ๑๘๘๕ โดยอยู่ใต้พระราชอำนาจโดยตรงของกษัตริย์เบลเยียม พระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๒ ทรงเป็น “กษัตริย์นักธุรกิจ” และทรงใช้นโยบายกดขี่และทารุณชาวพื้นเมืองคองโกเพื่อผลประโยชน์ในการสะสมพระราชทรัพย์จากวิสาหกิจหลายแห่งจนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ของนานาชาติ ใน ค.ศ. ๑๙๐๗ รัฐสภาเบลเยียมซึ่งต้องการจะยุติข้อครหาต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพระเกียรติยศและเกียรติภูมิของประเทศ จึงบีบบังคับให้พระองค์ให้ความเห็นชอบในการผนวกรัฐอิสระคองโกเข้าเป็นอาณานิคมของประเทศและอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเบลเยียม

Belgium, Kingdom of

การผนวกอาณานิคมคองโกดังกล่าวทำให้เบลเยียมมีอาณานิคมที่มีพื้นที่กว้างขวางและมีขนาดใหญ่กว่าประเทศแม้อถึง ๘๐ เท่า

เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๑๘ “ความเป็นกลางอย่างถาวร” ของเบลเยียมได้ถูกเยอรมนีละเมิดโดยส่งกองกำลังเข้ารุกรานเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ **พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๑ (Albert I ค.ศ. ๑๙๐๙-๑๙๓๕)*** ทรงขอความช่วยเหลือไปยังประเทศมหาอำนาจคือ อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย ที่ต่างเคยร่วมกันรับประกันความเป็นกลางของเบลเยียมใน ค.ศ. ๑๘๓๙ อังกฤษได้ตอบโต้เยอรมนีโดยยื่นคำขาดให้กองทัพเยอรมันถอนกำลังจากเบลเยียม แต่ไม่ประสบความสำเร็จ อังกฤษจึงประกาศสงครามกับเยอรมนีทันทีและเข้าร่วมในสงครามโลกครั้งที่ ๑

กองทัพเบลเยียมได้ต่อสู้กับกองทัพเยอรมันอย่างกล้าหาญ แต่ก็ไม่อาจต่อต้านการยึดครองของเยอรมนีได้ในปลายเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๔ มีเพียง ๓ เมืองเท่านั้นในเบลเยียมที่ปลอดภัยจากการยึดครองของกองกำลังเยอรมัน ที่เหลือต้องยอมจำนนและถูกเยอรมนีเข้ายึดครองโรงงานอุตสาหกรรม เหมืองแร่และเขตการเกษตรตลอดระยะเวลาของสงคราม การยึดครองของกองทัพเยอรมันทำให้เบลเยียมต้องยุติการส่งสินค้าออก ซึ่งได้สร้างความเสียหายให้แก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอันมาก โรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากต้องลดกำลังผลิตหรือถูกปิด อันก่อให้เกิดภาวะการว่างงานโดยทั่วไป นอกจากนี้ เยอรมนียังพยายามที่จะเกณฑ์แรงงานชาวเบลเยียมเพื่อใช้ประโยชน์ในกองทัพและประเทศเยอรมนีอีกด้วย ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๕ เยอรมนีได้ออกประกาศลงโทษอย่างรุนแรงแก่ชาวเบลเยียมที่ปฏิเสธที่จะทำงานให้แก่ฝ่ายเยอรมัน ขณะเดียวกัน รัฐบาลเยอรมันก็ได้ส่งคณะเจ้าหน้าที่เข้ามากำกับการเคลื่อนย้ายเครื่องจักรกลต่าง ๆ ตามโรงงานอุตสาหกรรมทั่วทั้งประเทศเพื่อส่งไปใช้ประโยชน์ในเยอรมนี ส่วนเครื่องจักรกลใดที่มีขนาดใหญ่หรือไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ รวมทั้งที่ไม่มีประโยชน์ต่อกองทัพเยอรมันหรือประเทศเยอรมนีก็นับแต่ฝ่ายเยอรมันเข้ายึดครอง

Belgium, Kingdom of

ประเทศจนถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๑๘ โรงงานอุตสาหกรรมในเบลเยียมถูกทำลายอย่างราบคาบจำนวน ๑๖๗ แห่ง และอยู่ในบัญชีที่จะต้องทำลายต่อไปอีก ๑๖๑ แห่ง นอกจากนี้ เตาหลอมเหล็กขนาดใหญ่จำนวน ๒๖ เตาจากจำนวนทั้งหมด ๕๗ เตาก็ถูกทำลายเป็นเศษเหล็ก และอีก ๒๐ เตาถูกทำลายจนใช้การไม่ได้อีกต่อไป ยิ่งไปกว่านั้น ใน ค.ศ. ๑๙๑๗ กองทัพเยอรมันยังสั่งห้ามหน่วยราชการท้องถิ่นว่าจ้างชาวเบลเยียมทำงานสาธารณูปโภคต่าง ๆ และแรงงานชายที่แข็งแรงและมีอายุระหว่าง ๑๗ ถึง ๖๐ ปี ก็จะถูกฝ่ายเยอรมันเกณฑ์ไปสร้างทางรถไฟที่แนวรบด้านแม่น้ำอีแซร์ (Yser) และแนวรบทางตอนเหนือของฝรั่งเศส แรงงานบางส่วนถูกส่งไปทำงานในโรงงานและค่ายทหารในเยอรมนี พลเมืองชาวเบลเยียมที่ถูกเกณฑ์ไปทำงานในแนวรบและในเยอรมนีมีจำนวน ๕๗,๕๔๑ คน และ ๕๗,๗๑๘ คนตามลำดับ เบลเยียมได้รับการปลดปล่อยจากกองกำลังของฝ่ายสัมพันธมิตรเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ค.ศ. ๑๙๑๘ สงครามทำให้พลเมืองและทหารเบลเยียมเสียชีวิตรวมกันกว่า ๘๐,๐๐๐ คน

สนธิสัญญาแวร์ซาย (Treaty of Versailles ค.ศ. ๑๙๑๙)* ได้ขจัดเขตค่าเสียหายให้แก่เบลเยียม โดยเยอรมนีต้องสูญเสียเมืองออยเพิน (Eupen) เมืองมัลเมดี (Malmedy) และเมืองมอแรสเน (Moresnet) แก่เบลเยียมรวมเนื้อที่ ๙๘๙.๓ ตารางกิโลเมตร และประชากร ๖๔,๕๐๐ คน นอกจากนี้ **สนธิสัญญาโลคาร์โน (Treaties of Locarno ค.ศ. ๑๙๒๕)*** ยังค้ำประกันให้ฝรั่งเศสและอังกฤษช่วยเหลือเบลเยียมในทันทีหากถูกกองทัพเยอรมันรุกรานอีก นอกจากนั้น เบลเยียมยังประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการฟื้นฟูบูรณะประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ รวมทั้งสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมได้อย่างรวดเร็ว ในปลาย ค.ศ. ๑๙๒๒ โรงงานอุตสาหกรรมก็สามารถเพิ่มจำนวนและกำลังผลิตได้เท่ากับภาวะปรกติก่อนสงครามส่วนการค้ำก็มีปริมาณมากขึ้นเช่นเดียวกัน

เบลเยียมถูกเยอรมนีละเมิดความเป็นกลางอีกครั้งใน**สงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)*** กองทัพเยอรมันได้เข้ารุกรานโดยปราศจากการเตือนล่วงหน้าเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ สนามบิน สถานีรถไฟ และการสื่อสารต่าง ๆ ถูกระเบิดและทำลาย ในวันที่ ๒๖

Belgium, Kingdom of

พฤษภาคมกองกำลังร่วมของอังกฤษ ฝรั่งเศส และเบลเยียมได้ถูกกองทัพเยอรมันโจมตีจนต้องล่าถอยไปติดทะเลเหนืออีก ๒ วันต่อมา **พระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ (Leopold III ค.ศ. ๑๙๓๕-๑๙๕๑)*** ทรงจำต้องยอมแพ้โดยปราศจากเงื่อนไข และทรงถูกจับเป็นเชลยสงครามและถูกกักบริเวณ ณ ปราสาทที่เมืองลาเกิน (Laeken)

อย่างไรก็ดี คณะรัฐมนตรีเบลเยียมซึ่งมีอูแบร์ ปีแยร์โล (Hubert Pierlot) เป็นผู้นำได้ไปประชุมกันที่กรุงปารีส และปฏิเสธที่จะยอมรับข้อตกลงของพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ กับเยอรมนี อีกทั้งประกาศให้การกระทำของพระองค์เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและขัดต่อรัฐธรรมนูญ ต่อมาในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม รัฐบาลเบลเยียมยังได้ลงมติถอดถอนพระราชอำนาจทั้งปวงของพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ รวมทั้งสิทธิในการปกครอง ซึ่งรัฐสภาแห่งเบลเยียมก็ให้การสนับสนุนคำตัดสินของรัฐบาลเป็นอย่างดี ในวันที่ ๒๒ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ ได้มีการจัดตั้งรัฐบาลพลัดถิ่นขึ้นที่กรุงลอนดอน เพื่อประสานกับฝ่ายพันธมิตรในการต่อต้านและต่อสู้กับฝ่ายเยอรมัน เบลเยียมได้ถูกเยอรมนีเข้ายึดครองเป็นเวลา ๔ ปี ในต้นเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๔๔ พื้นที่บางส่วนก็ได้รับการปลดปล่อยจากกองกำลังฝ่ายพันธมิตรและในวันที่ ๘ กันยายน นายกรัฐมนตรีปีแยร์โลและคณะรัฐมนตรีพลัดถิ่นก็สามารถเดินทางกลับไปยังกรุงบรัสเซลส์ได้ ส่วนพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ และพระราชวงศ์ถูกกองกำลังเยอรมันนำเสด็จออกนอกประเทศไปประทับยังเยอรมนีตั้งแต่เดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๔ รัฐสภาเบลเยียมจึงได้เลือกเจ้าชายชาลส์ (Charles) พระอนุชาเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หลังจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุด พระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓ ต้องเสด็จลี้ภัยไปประทับที่สวิตเซอร์แลนด์ต่อไปเป็นเวลาอีกหลายปี เนื่องจากถูกรัฐบาลตั้งข้อหาทรยศ พระองค์เสด็จกลับเบลเยียมเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๐ ภายหลังการลงประชามติให้กลับมาครองราชย์ต่อโดยได้รับเสียงสนับสนุนร้อยละ ๕๗.๗ และเสียงจากรัฐสภา ๑๙๘ : ๐ อย่างไรก็ดี ชาวเบลเยียมจำนวนมากได้ก่อการจลาจลตามเมืองต่าง ๆ เพื่อต่อต้านพระองค์ซึ่งทำให้พระองค์ตัดสินพระทัยมอบพระราชอำนาจแก่เจ้าชายโบริวอง (Baudouin) พระราชโอรส พระชนมายุ ๑๙ พรรษา ต่อมาในวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๑ ก็ทรงประกาศสละราชสมบัติแก่เจ้าชายโบริวอง ซึ่งในวันรุ่งขึ้น ก็ได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ

Belgium, Kingdom of

ในพระนามพระเจ้าโบดวง (Baudouin ค.ศ. ๑๙๕๑-๑๙๙๓)* การแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองของพระเจ้าเลโอโปลด์ที่ ๓ ดังกล่าวนี้นับเป็นการประนีประนอมอย่างดียิ่ง และทำให้เบลเยียมในต้นทศวรรษ ๑๙๕๐ ยังคงเป็นประเทศ ๑ ใน ๖ ของยุโรปตะวันตก (อังกฤษ สวีเดน เดนมาร์ก นอร์เวย์ เบลเยียม และเนเธอร์แลนด์) ภายหลังสงครามที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (ปัจจุบันมี ๗ ประเทศ โดยใน ค.ศ. ๑๙๗๕ ภายหลังจากนายพลฟรานซิสโก ฟรังโก (Francisco Franco)* ผู้นำของสเปนได้ถึงแก่อสัญกรรม ได้มีการฟื้นฟูระบบกษัตริย์ขึ้นมาอีกครั้งและคณะรัฐบาลได้ทูลเชิญเจ้าชายฮวน การ์โลส (Juan Carlos) พระราชนัดดาในพระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ (Alfonso XIII)* ขึ้นครองราชบัลลังก์สเปน ทรงพระนามว่าพระเจ้าฮวน การ์โลส)

แม้เบลเยียมจะได้รับความเสียหายในสงครามโลกครั้งที่ ๒ น้อยกว่าในสงครามโลกครั้งที่ ๑ แต่เบลเยียมก็ต้องสูญเสียโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก อันเป็นผลจากการสู้รบระหว่างเยอรมนีกับฝ่ายพันธมิตรเพื่อยึดครองเบลเยียมเป็นศูนย์ปฏิบัติการทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ นอกจากนี้ ในเวลาต่อมา เบลเยียมยังต้องสูญเสียอาณานิคมคองโกซึ่งเป็นอาณานิคมขนาดใหญ่ในทวีปแอฟริกาที่เป็นทั้งแหล่งวัตถุดิบ แหล่งการลงทุน และแหล่งอาหารที่สำคัญของประเทศ หลังสงครามยุติลง คองโกได้รับสิทธิในการกำหนดนโยบายการปกครองและเศรษฐกิจของตนเองมากขึ้นเป็นลำดับ จนท้ายที่สุดก็ได้รับอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์จากเบลเยียมใน ค.ศ. ๑๙๖๐ และเรียกชื่อว่าประเทศซาอีร์ (Zaire) [ปัจจุบันคือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (Democratic Republic of Congo)] อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายทศวรรษ ๑๙๔๐ และช่วงต้นทศวรรษ ๑๙๕๐ ขณะที่คองโกยังไม่ได้รับสิทธิปกครองตนเองอย่างเต็มที่ รัฐบาลเบลเยียมได้เข้าไปควบคุมการทำเหมืองทองแดงและเหมืองเพชรตลอดจนอุตสาหกรรมการผลิตยางในคองโก ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้นโยบายการรวมชาติของคองโกก็ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพยุงและแก้ไขภาวะเศรษฐกิจที่ทรุดตัวจากผลของสงครามไปได้

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงนโยบายเศรษฐกิจของเบลเยียมโดยร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับประเทศเพื่อนบ้านได้มี

Belgium, Kingdom of

ส่วนสำคัญในการฟื้นฟูบูรณะสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจากผลของสงครามด้วย กล่าวคือ ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ จะยุติลง เบลเยียมได้เข้าร่วมว่าด้วยศุลกากรที่กรุงลอนดอนเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๔ และได้ร่วมลงนามกับเนเธอร์แลนด์และลักเซมเบิร์กเพื่อจัดตั้งสหภาพศุลกากรขึ้น โดยตกลงที่จะเก็บภาษีอากรในระบบเดียวกันเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจที่ถดถอยในระหว่างสงคราม ความร่วมมือของ ๓ ประเทศหรือกลุ่มประเทศเบนลักซ์ดังกล่าวนี้ได้ขยายขอบเขตเป็นสหภาพเศรษฐกิจเบนลักซ์ใน ค.ศ. ๑๙๖๐ โดยประเทศสมาชิกทั้งสามได้เปิดเป็นตลาดแรงงานสากลเสรีและกำหนดอัตราค่าจ้างและค่าคมนาคนขนส่งในอัตราเดียวกัน ตลอดจนเลิกการตรวจคนเข้าเมืองและการควบคุมพรมแดนที่ติดต่อกัน นอกจากนี้ เบลเยียมพร้อมด้วยประเทศสมาชิกของกลุ่มประเทศเบนลักซ์ยังเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งและเป็นสมาชิกแรกเริ่มขององค์การว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ของนานาประเทศยุโรปตะวันตก ได้แก่ ประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้ายุโรป (European Coal and Steel Community - ECSC)* ใน ค.ศ. ๑๙๕๒ และประชาคมเศรษฐกิจยุโรป หรือตลาดร่วมใน ค.ศ. ๑๙๕๗ ซึ่งต่อมาได้ขยายขอบเขตความร่วมมือและประเทศสมาชิกเป็นสหภาพยุโรป ในระยะเวลาเดียวกัน เบลเยียมยกเลิกนโยบายเป็นกลางและเป็นสมาชิกก่อตั้งขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือหรือนาโต (North Atlantic Treaty Organization - NATO)* ใน ค.ศ. ๑๙๔๙ และประชาคมพลังงานปรมาณูยุโรปหรือยูราตอม (European Atomic Energy Community - EURATOM)* ใน ค.ศ. ๑๙๕๗

ในทศวรรษ ๑๙๖๐ เบลเยียมได้เผชิญกับปัญหาความขัดแย้งภายในระหว่างพลเมืองที่พูดภาษาดัตช์กับชาววัลลูนที่พูดภาษาฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๙๖๓ รัฐบาลเบลเยียมพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้นี้โดยการออกพระราชบัญญัติให้ภาษาเฟลมิช ภาษาฝรั่งเศส และภาษาเยอรมันเป็นภาษาราชการในภาคเหนือ ภาคใต้ และตามพรมแดนด้านตะวันออกตามลำดับ ส่วนในกรุงบรัสเซลส์และเขตปริมณฑลก็ให้ใช้ทั้งภาษาเฟลมิชและภาษาฝรั่งเศส ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๗๑ มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเบลเยียมกำหนดให้ภาษาทั้งสามเป็น

Benelux

ภาษาราชการ อีกทั้งยังกำหนดความทัดเทียมกันในด้านวัฒนธรรมและการเมืองของชนกลุ่มต่างๆ และให้อำนาจการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

อย่างไรก็ดี ก่อนมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เบลเยียมก็ต้องเผชิญกับความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างพวกเฟลมิชกับพวกวัลลูนจนเกิดการจลาจลขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๖๘ และความปั่นป่วนทางการเมืองที่ติดตามมาในภายหลัง มีการจัดตั้งรัฐบาลผสมหลายชุดในทศวรรษ ๑๙๗๐ และ ๑๙๘๐ เพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างชาวเฟลมิชกับชาววัลลูน ในที่สุดได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบของการปกครองเป็นแบบสหพันธรัฐที่ให้อำนาจแคว้น (region) ปกครองตนเองอย่างเป็นอิสระ ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๙๓ รัฐก็ได้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้สถาปนาระบบการปกครองเบลเยียมเป็นแบบสหพันธรัฐราชาอาณาจักร (federal-kingdom) ประกอบด้วยแคว้นฟลานเดอร์ส วัลโลเนีย (Wallonia) และบรัสเซลส์ แคว้นทั้งสามและพลเมืองที่พูดภาษาแตกต่างกันทั้ง ๓ กลุ่มมีสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง (Reginal Assembly) และมืองค์การบริหารของแคว้น (reginal administration) รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมบ้านพัก การคมนาคมขนส่งและงานสาธารณสุขต่าง ๆ ส่วนการกำหนดนโยบายการศึกษาและวัฒนธรรมเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารชุมชนภาษา (language community administration) ของแต่ละท้องถิ่น

ในวันที่ ๙ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๙๓ เจ้าชายอัลเบิร์ต (Albert) ได้สืบราชบัลลังก์ต่อจากพระเจ้าโบดวงพระเจ้าเชษฐาซึ่งเสด็จสวรรคต เอลิมพระนามพระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ (Albert II ค.ศ. ๑๙๙๓)* และทรงมีฐานะเป็น “กษัตริย์ของชาวเบลเยียม (King of the Belgians).

(อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์)

Benelux : เบนลักซ์

เบนลักซ์คือกลุ่มประเทศแผ่นดินต่ำ (Low Countries) ประกอบด้วย ๓ ประเทศ คือ เบลเยียม (Be = Bel-

Benelux

gium) เนเธอร์แลนด์ (Ne = The Netherlands) และลักเซมเบิร์ก (Lux = Luxembourg) เป็นกลุ่มประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกันทั้งหมด อีกทั้งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกันมากทั้งในด้านประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมมาเป็นเวลานานนับร้อยปี ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* ได้ถูกกองทัพเยอรมันเข้ายึดครองก่อนสงครามสิ้นสุดลงทั้ง ๓ ประเทศได้ตกลงกันที่จะจัดตั้งสหภาพศุลกากร (Customs Union) เพื่อจัดเก็บภาษีอากรในระบบเดียวกัน ข้อตกลงดังกล่าวได้บรรลุผลใน ค.ศ. ๑๙๔๘ โดยภาษีศุลกากรระหว่างประเทศทั้งสามได้ถูกยกเลิกเมื่อรัฐบาลของทั้ง ๓ ประเทศได้ร่วมมือกันก่อตั้งสหภาพเศรษฐกิจเบนลักซ์ (The Benelux Economic Union) ขึ้นในปลายทศวรรษ ๑๙๕๐ ทำให้ความสัมพันธ์สนิทแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เบนลักซ์เป็นกลุ่มประเทศแรกของยุโรปที่ประสบความสำเร็จในการบูรณาการทางเศรษฐกิจและสามารถปรับนโยบายทางเศรษฐกิจของตนเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เบนลักซ์มีเนื้อที่ร่วมกันประมาณ ๗๔,๖๒๕ ตารางกิโลเมตร และประชากร ๒๗,๑๒๙,๑๖๕ คน (ค.ศ. ๒๐๐๔) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของทวีปยุโรป เนเธอร์แลนด์เป็นประเทศสมาชิกที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ส่วนลักเซมเบิร์กเป็นประเทศสมาชิกที่มีขนาดเล็กที่สุด เบนลักซ์ได้ชื่อว่าเป็นกลุ่มประเทศแผ่นดินต่ำเนื่องจากดินแดนของประเทศสมาชิกทั้งหมดซึ่งอยู่ติดกับชายฝั่งทะเลเหนือ (North Sea) พื้นที่มีระดับสูงกว่าระดับน้ำทะเลเพียงเล็กน้อย และบางส่วนมีระดับต่ำกว่าน้ำทะเล เช่น พื้นที่ของเนเธอร์แลนด์มากกว่าร้อยละ ๒๕ อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล จึงทำให้ต้องมีการสร้างเขื่อนเพื่อเป็นกำแพงป้องกันน้ำท่วมและใช้ในการระบายน้ำ บริเวณที่เรียกว่าปริงซ์อะเล็กซานเดอร์โพลเดอร์ (Prince Alexander Polder) ทางตอนเหนือของเมืองรอตเตอร์ดัม (Rotterdam) ในเนเธอร์แลนด์เป็นเขตที่อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเลมากที่สุดในกลุ่มประเทศเบนลักซ์คือ ๖ เมตร ๗๐ เซนติเมตร แม่น้ำสายสำคัญๆ ได้แก่ สเกลเด (Schelde) เมิส (Meuse) และแม่น้ำสาขาของแม่น้ำไรน์ (Rhine) ซึ่งใช้เป็นเส้นทางเดินเรือและขนส่งสินค้าระหว่างกลุ่มประเทศเบนลักซ์และนานาชาติ

Benelux

ประชากรในเบนลักซ์ประกอบด้วยชนชาติที่สืบเชื้อสายมาจากพวกอนารยชนเผ่าเยอรมันและชาวลาตินที่อาศัยในบริเวณตะวันตกของทวีปยุโรป ชาวเนเธอร์แลนด์พูดภาษาดัตช์และภาษาเฟลมิช (Flemish) ภาษาเฟลมิชนี้ยังนิยมพูดกันบริเวณภาคเหนือของเบลเยียมด้วย ชาวเบลเยียมในภาคใต้พูดภาษาฝรั่งเศสและตามพรหมแดนตะวันออกพูดภาษาเยอรมัน ส่วนประชากรส่วนใหญ่ในลักเซมเบิร์กพูดภาษาลักเซมบูร์กิช (Luxembourgesch) ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของภาษาเยอรมัน ชาวเบลเยียมและชาวลักเซมเบิร์กส่วนใหญ่นับถือคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิก ส่วนเนเธอร์แลนด์ จำนวนประชาชนที่นับถือคริสตศาสนานิกายโรมันคาทอลิกและนิกายโปรเตสแตนต์มีพอ ๆ กัน

เบนลักซ์เป็นกลุ่มประเทศที่มีประชากรอยู่อย่างหนาแน่นมากที่สุดแห่งหนึ่งในทวีปยุโรปและในโลกประชากรประมาณร้อยละ ๙๐ อาศัยอยู่ในเขตเมือง เมืองสำคัญได้แก่ กรุงบรัสเซลส์ (Brussels) และเมืองแอนต์เวิร์ป (Antwerp) ในเบลเยียม กรุงอัมสเตอร์ดัม (Amsterdam) เมืองรอตเตอร์ดัม และกรุงเฮก (The Hague) ในเนเธอร์แลนด์เป็นเมืองสำคัญ

จักรวรรดิโรมันได้ปกครองดินแดนที่เป็นที่ตั้งของเบนลักซ์ระหว่างศตวรรษที่ ๑ ก่อนคริสตกาลจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๕ ต่อจากนั้น ได้ถูกพวกแฟรงก์ (Frank) ซึ่งเป็นอนารยชนเผ่าเยอรมันเผ่าหนึ่งเข้ารุกรานและปกครองราชวงศ์ของพวกแฟรงก์คือเมโรวีนเจียน (Merovingian) และคาโรลิงเจียน (Carolingian) ในเวลาต่อมาได้ปกครองบริเวณดังกล่าวนี้จนถึงกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๙ หลังการล่มสลายของจักรวรรดิคาโรลิงเจียน ดินแดนในเบนลักซ์หรือประเทศแผ่นดินต่ำก็ได้จัดตั้งหน่วยการปกครองต่างๆ ขึ้นตามระบบฟิวดัล (Feudalism) อาทิ เคาน์ตีฟลานเดอร์ส (County of Flanders) ดัชชีบราบันต์ (Duchy of Brabant) เคาน์ตีฮอลแลนด์ (County of Holland) และสังฆมณฑลลีเอซ (Bishopric of Liège) เป็นต้น ต่อมา ดินแดนเหล่านี้ได้ตกอยู่ใต้การปกครองของดั๊กแห่งเบอร์กันดี (Burgundy) และจักรพรรดิชาลส์ที่ ๕ (Charles V) แห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ (Holy Roman Empire)* [หรืออีกพระอิสริยยศหนึ่ง คือพระเจ้าชาลส์ที่ ๑ (Charles I) แห่งราชอาณาจักรสเปน] ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ ถึงต้นคริสต์ศตวรรษ

Benelux

ที่ ๑๖ ในระยะเวลาดังกล่าวนี้ ประเทศแผ่นดินต่ำสามารถรวมตัวกันเป็นปีกแผ่นและมีความมั่นคง อย่างไรก็ตาม ในรัชสมัยพระเจ้าฟิลิปที่ ๒ (Philip II) แห่งสเปน ซึ่งเป็นพระราชโอรสในจักรพรรดิชาลส์ที่ ๕ ประชากรในประเทศแผ่นดินต่ำได้ก่อการกบฏขึ้นใน ค.ศ. ๑๕๖๘ เพื่อแยกตนเองเป็นอิสระเนื่องจากไม่พอใจนโยบายด้านศาสนาของสเปนที่บีบบังคับให้ทุกคนนับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก มณฑลต่างๆ ทางตอนเหนือซึ่งราษฎรส่วนใหญ่ นับถือคริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ก็ได้แยกตัวเป็นอิสระและจัดตั้งเป็นสาธารณรัฐดัตช์ (Dutch Republic) ต่อมาเรียกว่าสหมณฑล (United Provinces) และทำการต่อสู้กับสเปนต่อมาอีกหลายปี หลังสงครามสามสิบปี (The Thirty Year's War ค.ศ. ๑๖๑๘-๑๖๔๘) สเปนจึงได้ยินยอมรับรองเอกราชของสหมณฑลใน ค.ศ. ๑๖๔๘

ใน ค.ศ. ๑๗๙๕ ขณะที่เกิดสงครามปฏิวัติฝรั่งเศส (French Revolutionary War)* ประเทศแผ่นดินต่ำได้ตกเป็นของฝรั่งเศส แต่เมื่อจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* ลี้นำมา การประชุมใหญ่แห่งเวียนนา (Congress of Vienna ค.ศ. ๑๘๑๔-๑๘๑๕)* ได้ตกลงให้รวมดินแดนในประเทศแผ่นดินต่ำเป็นปีกแผ่นเพื่อเป็นปราการสกัดกั้นการขยายอำนาจของฝรั่งเศสโดยสถาปนาเป็นราชอาณาจักรฮอลแลนด์อย่างไรก็ตาม มณฑลทางตอนใต้ที่ประชานับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกและอยู่ใต้ปกครองของราชวงศ์ฮับส์บูร์ก (Habsburg)* สายสเปนและสายออสเตรียมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ จนถึง ค.ศ. ๑๗๙๕ ต่างไม่พอใจที่จะถูกรวมเข้ากับเนเธอร์แลนด์ที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านภาษา ศาสนา วัฒนธรรม นโยบายเศรษฐกิจ และอื่นๆ จึงได้ก่อการกบฏขึ้นใน ค.ศ. ๑๘๓๐ ในที่สุด มณฑลทางตอนใต้ก็สามารถจัดตั้งเบลเยียมเป็นราชอาณาจักรอิสระได้ใน ค.ศ. ๑๘๓๑ โดยมหาอำนาจยุโรปได้ร่วมกันรับรองความเป็นเอกราชและความเป็นกลางของเบลเยียมใน ค.ศ. ๑๘๓๙ ส่วนลักเซมเบิร์กซึ่งเป็นราชรัฐที่เป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ก็ได้ถูกที่ประชุมใหญ่แห่งเวียนนาจัดตั้งให้เป็นแกรนด์ดัชชีใน ค.ศ. ๑๘๑๕ โดยมีกษัตริย์แห่งเนเธอร์แลนด์เป็นประมุข ความสัมพันธ์ระหว่างเนเธอร์แลนด์กับลักเซมเบิร์กดังกล่าวได้ดำรงจนถึง ค.ศ. ๑๘๙๐

Benelux

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* เนเธอร์แลนด์สามารถรักษานโยบายเป็นกลางไว้ได้ ส่วนเบลเยียมและลักเซมเบิร์กถูกกองทัพเยอรมันเข้ารุกราน แต่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทั้ง ๓ ประเทศถูกเยอรมนี ล่วงล้ำอำนาจอธิปไตยและเข้ายึดครอง ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ จะสิ้นสุดลง มีการประชุมว่าด้วยศุลกากรที่ กรุงลอนดอนเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๔ เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม และลักเซมเบิร์กซึ่งเข้าประชุมด้วยได้ร่วมลงนามในข้อตกลงที่จะเก็บภาษีอากรในระบบเดียวกัน โดยจัดตั้งสหภาพศุลกากรขึ้นเพื่อจะผนึกกำลังกันบูรณะฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศที่ทรุดโทรมจากภาวะของสงคราม ข้อตกลงในครั้งนี้จึงเป็น การขยายความร่วมมือกันทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ แผ่นดินต่ำที่เคยมีมาแล้วตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๒๒ โดยเบลเยียมและลักเซมเบิร์กได้จัดตั้งสหภาพเศรษฐกิจเบลเยียม-ลักเซมเบิร์ก (Belgium-Luxemburg Economic Union - BLEU) เพื่อร่วมมือกันในการค้า ส่วนในด้านนโยบายต่างประเทศ ประเทศทั้งสามได้ยกเลิกนโยบายเป็นกลางและเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือหรือนาโต (North Atlantic Treaty Organization - NATO)*

ข้อตกลงในการจัดตั้งสหภาพเศรษฐกิจระหว่าง เนเธอร์แลนด์ เบลเยียมและลักเซมเบิร์กได้รับการแก้ไขใน พิธีสารเฮก (The Hague Protocol) เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๗ และเริ่มบังคับใช้ในวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๘ ภาษีศุลกากรระหว่างประเทศทั้งสามได้ถูกยกเลิก ประเทศสมาชิกได้ยึดถือนโยบายเดียวกันในการการค้ากับ ต่างประเทศและหันมาใช้พิกัดอัตราศุลกากรในระบบ เดียวกันในการเรียกเก็บภาษีสินค้านำเข้าจากประเทศอื่น ๆ พิกัดอัตราศุลกากรใหม่จัดเก็บในอัตราเฉลี่ยระหว่างอัตรา ภาษีศุลกากรของสหภาพเศรษฐกิจเบลเยียม-ลักเซมเบิร์ก กับของเนเธอร์แลนด์

ในระยะแรกประเทศสมาชิกต่างต้องใช้ระบบการ ให้โควตาและการออกใบอนุญาตนำเข้าสินค้าระหว่างกัน การให้เงินอุดหนุนของรัฐบาล ตลอดจนการใช้มาตรการ ป้องกันต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาจากการยกเลิกการเก็บภาษี ศุลกากรระหว่างกันที่ทำให้อายุได้ของรัฐบาลลดลง นอกจากนี้ ยังได้มีการดำเนินการสร้างเอกภาพในหมู่ประเทศสมาชิก

Benelux

ในทางสังคม โดยอนุญาตให้ประชาชนมีสิทธิเดินทางไปมา ระหว่างประเทศทั้งสามโดยไม่ต้องมีหนังสือเดินทางอีกด้วย จึงนับได้ว่าการจัดตั้งสหภาพศุลกากรนี้เป็นตัวอย่างที่ดี ของการสร้างเอกภาพและความร่วมมือซึ่งกันและกันทาง ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก และทำให้เบนลักซ์ เข้าไปมีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งองค์การว่าด้วยความ ร่วมมือทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ของนานาประเทศยุโรปตะวันตก ที่สำคัญได้แก่การจัดตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้า ยุโรป (European Coal and Steel Community - ECSC)* ใน ค.ศ. ๑๙๕๒ นอกจากนี้ยังเป็นกลุ่มประเทศ ใน ๖ ประเทศที่เรียกว่า “The Inner Europe” อันประกอบด้วย เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก ฝรั่งเศส อิตาลี และเยอรมนีตะวันตก ที่เริ่มวางโครงการก่อตั้งองค์การร่วม มือทางเศรษฐกิจของบรรดาประเทศยุโรปตะวันตกที่มี ขนาดใหญ่ซึ่งต่อมาคือ ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community - EEC)* หรือ ประชาคมยุโรป (European Community - EC)*

ใน ค.ศ. ๑๙๕๖ การค้าของกลุ่มประเทศ เบนลักซ์เกือบทั้งหมดเป็นการค้าแบบปลอดภาษีศุลกากร ต่อมาในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๕๘ ประเทศทั้งสาม ได้ร่วมลงนามกันในสนธิสัญญาสหภาพเศรษฐกิจเบนลักซ์ (Treaty of the Benelux Economic Union) ซึ่งบรรลุผลใน ค.ศ. ๑๙๖๐ มีกำหนดระยะเวลา ๕๐ ปี โดยเบนลักซ์ได้ เปิดเป็นตลาดแรงงานสากลเสรี (free international labor market) ที่สมบูรณ์ นักธุรกิจและประชาชนสามารถจะ เคลื่อนย้ายเงินทุน แรงงานและการบริการได้อย่างเสรี นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดค่าไปรษณีย์และค่าคมนาคม ขนส่งในอัตราเดียวกัน และร่วมมือกันในการวางนโยบาย ด้านสวัสดิการ ใน ค.ศ. ๑๙๗๐ ประเทศสมาชิกได้ยกเลิก การตรวจคนเข้าเมืองและการควบคุมพรมแดนที่ติดต่อกัน และเปิดให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าออกใน ประเทศสมาชิกได้โดยไม่ต้องประทับตราหนังสือเดินทางอีก

การบริหารทั่วไปของสหภาพเศรษฐกิจเบนลักซ์ เป็นหน้าที่ของสำนักงานเลขานุการเบนลักซ์ ส่วนการ บริหารและวางนโยบายต่าง ๆ นั้น คณะมนตรี (Committee of Ministers) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของประเทศสมาชิก เป็นผู้บริหาร โดยมีการประชุมร่วมกันทุก ๆ ๔ เดือน

Beneš, Eduard

การรวมกลุ่มประเทศเบเนลักซ์เป็นตัวอย่างความสำเร็จของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของยุโรปตะวันตก โดยเฉพาะประเทศที่มีขนาดเล็กให้มีเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งขึ้น ทั้งยังสามารถทำให้ประเทศสมาชิกเข้าไปมีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจของยุโรปได้อีกด้วยอย่างไรก็ตามการที่เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ และลักเซมเบิร์ก ต่างเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (European Union - EU)* ซึ่งเป็นกลุ่มเศรษฐกิจที่ทรงพลังของโลก สหภาพเศรษฐกิจเบเนลักซ์จึงมีบทบาทเสมือนหน่วยงานย่อยของสหภาพยุโรปที่กำกับดูแลประเทศสมาชิก ทั้งสามอีกระดับหนึ่งเท่านั้น.

(อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์)

Beneš, Eduard (1884-1948) : นายเอดูอาร์ด เบเนช (พ.ศ. ๒๔๒๗-๒๔๙๑)

เอดูอาร์ด เบเนช

เอดูอาร์ด เบเนชเป็นรัฐบุรุษของประเทศเชโกสโลวาเกีย (Czechoslovakia) เขาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี

Beneš, Eduard

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๕-๑๙๓๘ และก่อนหน้านั้นเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งกลุ่มความตกลงอนุภาคี (Little Entente)* ขึ้น หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* ยุติลง เขาได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีอีกครั้งหนึ่ง แต่รัฐบาลในขณะนั้นตกอยู่ในอิทธิพลของผู้เผด็จการในลัทธิคอมมิวนิสต์และดำเนินนโยบายฝักใฝ่สหภาพโซเวียตอย่างเต็มที่ ซึ่งเบเนชไม่เห็นด้วย เขาจึงลาออกจากตำแหน่งและถึงแก่อสัญกรรมในเวลา ๓ เดือนหลังจากนั้น

เบเนชเกิดในตระกูลชาวนาที่เมืองคอซลานี (Kozlany) แคว้นโบฮีเมีย (Bohemia) ศึกษาที่มหาวิทยาลัยปราก (Prague) มหาวิทยาลัยดีฌง (Dijon) และได้รับปริญญาเอกทางสังคมวิทยาที่มหาวิทยาลัยปารีส ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* เบเนชได้หลบหนีจากจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี (Austro-Hungarian Empire)* ไปยังกรุงปารีส โดยเข้าร่วมกับทอมัส การ์ริก มาซาริก (Tomas Garrigue Masaryk)* ในขบวนการกู้ชาติของชาวเช็ก เขาสามารถเกลี้ยกล่อมและโน้มน้าวให้นักการเมืองคนสำคัญหลายคนของฝรั่งเศสสนับสนุนขบวนการกู้ชาติดังกล่าว

เมื่อมีการสถาปนาประเทศเชโกสโลวาเกียขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ เบเนชได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๘-๑๙๓๕ เขามีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งกลุ่มความตกลงอนุภาคี ซึ่งประกอบด้วยภาคีสมาชิก คือ เชโกสโลวาเกีย ยูโกสลาเวีย และโรมาเนีย มีจุดประสงค์เพื่อต่อต้านความพยายามที่จะฟื้นฟูจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีขึ้นใหม่นอกจากนี้ เบเนชยังได้กระชับความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างเชโกสโลวาเกียกับสหภาพโซเวียต ในขณะเดียวกันเขาก็ดำเนินงานเพื่อสร้างเสริมองค์การสันนิบาตชาติอย่างเต็มที่ด้วย

เบเนชได้เป็นนายกรัฐมนตรีในช่วง ค.ศ. ๑๙๒๑-๑๙๒๒ และได้เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีสืบต่อจากมาซาริกซึ่งลาออกในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๕ แต่ความตกลงมิวนิก (Munich Agreement)* ใน ค.ศ. ๑๙๓๘

Bentham, Jeremy

เป็นการหักหลังเชโกสโลวะเกีย โดยฝ่ายตะวันตกคือฝรั่งเศส และอังกฤษยินยอมให้เยอรมนียึดครองดินแดนบางส่วนของเชโกสโลวะเกีย เบนเนซผิดหวังมากจึงลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีและเนรเทศตนเองออกจากประเทศเชโกสโลวะเกีย

ใน ค.ศ. ๑๙๔๑ เบนเนซได้ตั้งรัฐบาลเชโกสโลวะเกียพลัดถิ่นขึ้นในกรุงลอนดอน และได้รับการรับรองจากรัฐบาลอังกฤษเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ เขาได้พยายามที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับสหภาพโซเวียตด้วยการเดินทางไปเยือนสหภาพโซเวียตหลายครั้ง และให้ความร่วมมือกับกองกำลังกู้ชาติเชโกสโลวะเกียที่สหภาพโซเวียตหนุนหลังอยู่ จึงทำให้สหรัฐอเมริกาและอังกฤษไม่ค่อยจะไว้วางใจเขา เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง เขาก็ได้เป็นประธานาธิบดีแห่งประเทศเชโกสโลวะเกียอีกครั้งหนึ่งเป็นเวลา ๓ ปี ในช่วงนี้เขาพยายามวางตัวเป็นกลางในขณะที่พวกคอมมิวนิสต์ซึ่งได้รับความสนับสนุนจากสหภาพโซเวียตพยายามขยายอิทธิพลเข้าไปครอบงำรัฐบาลโดยการเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีที่สำคัญๆ ในคณะรัฐบาลของเชโกสโลวะเกีย ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๘ **เคลเมนต์ กอตต์วัลด์ (Klement Gottwald)*** ซึ่งฝึกฝัลัทธิคอมมิวนิสต์ ได้จัดตั้งรัฐบาลขึ้นให้พวกคอมมิวนิสต์ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีที่สำคัญๆ เมื่อเบนเนซเห็นว่ากอตต์วัลด์จะก่อตั้งรัฐบาลภายใต้อิทธิพลของสหภาพโซเวียต เขาจึงลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๘ สามเดือนต่อมา เขาก็ถึงแก่กรรมด้วยความเข้าใจในความล้มเหลวที่ไม่สามารถรักษาเอกราชของเชโกสโลวะเกียไว้ได้.

(โกวิท วงศ์สุรวัฒน์)

Bentham, Jeremy (1748-1832) : นายเจเรมี เบนทัม (พ.ศ. ๒๒๙๐-๒๓๗๕)

Bentham, Jeremy

เจเรมี เบนทัม

เจเรมี เบนทัมเป็นนักจริยศาสตร์ชาวอังกฤษผู้ตั้งลัทธิอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarianism) เป็นนักเศรษฐศาสตร์และนักนิติศาสตร์ เขาได้รับยกย่องว่าเป็นผู้แสดงแนวคิดปฏิรูปสังคมที่สำคัญยิ่งคนหนึ่งของอังกฤษในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘

เบนทัมเกิดเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๗๔๘ ที่กรุงลอนดอน เมื่ออายุ ๑๒ ปี เขาได้ศึกษากับเซอร์วิลเลียมแบล็กสโตน (Sir William Blackstone) นักนิติศาสตร์ที่มีชื่อเสียง ณ ควีนส์คอลเลจ (Queen's college) มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด จากนั้นจึงเข้าเรียนหลักสูตรเนติบัณฑิตที่สำนักลิงคอล์น (Lincoln's Inn) แม้เบนทัมจะสำเร็จการศึกษาด้านกฎหมาย แต่เขาก็ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เล่าเรียนมาประกอบอาชีพทนายความ หากแต่นำมาประยุกต์ใช้ในการเผยแพร่ความคิดจรรยาบรรณสังคมให้ดีขึ้น ความพยายามชิ้นแรกของเขามุ่งไปที่การปฏิรูปกฎหมาย กล่าวคือ ใน ค.ศ. ๑๗๗๖ เบนทัมได้พิมพ์หนังสือเรื่อง **Fragment on Government** ในหนังสือนี้เขาได้วิจารณ์ลักษณะกฎหมายอังกฤษที่ใช้อยู่ใน

Bentham, Jeremy

เวลานั้น และวิจารณ์เซอร์วิลเลียม แบล็กสโตนว่ายอมรับกฎหมายอังกฤษที่ใช้อยู่ในขณะนั้นอย่างงมงาย ไม่คิดจะส่งเสริมให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่คลุมเครือให้ชัดเจนขึ้น เขาเห็นว่ากฎหมายก็คือกฎเกณฑ์ที่มนุษย์บัญญัติขึ้นเพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อกฎหมายใดไม่ทันสมัยและไม่นำประโยชน์สุขมาสู่ประชากรส่วนใหญ่ในสังคม ก็ควรแก้ไขเสีย เพราะความคลุมเครือของกฎหมายจะเปิดโอกาสให้คนบางคนพลิกแพลงเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวอันมิชอบได้ งานเขียนของเบนทัมเล่มนี้จึงมุ่งโจมตีความศักดิ์สิทธิ์ของประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาในกฎหมายอังกฤษ

ในช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. ๑๗๙๔-๑๗๙๘ เบนทัมได้เดินทางไปต่างประเทศเพื่อเยี่ยมพี่ชายซึ่งไปทำงานในประเทศรัสเซีย แล้วท่องเที่ยวไปในทวีปยุโรปเพื่อศึกษาและดูงานเกี่ยวกับกฎหมายและสถาบันต่างๆ หลายประเทศ

ใน ค.ศ. ๑๗๙๗ เบนทัมได้ตีพิมพ์หนังสือเรื่องหนึ่งซึ่งเป็นงานเขียนที่สำคัญที่สุดของเขา และแพร่หลายทั่วไปในทวีปยุโรป เป็นเรื่องเกี่ยวกับทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงปรัชญา (Theories of philosophical jurisprudence) คือหนังสือ **An Introduction to the Principles of Morals and Legislation** ในหนังสือนี้ เขาได้เสนอทฤษฎีนิติศาสตร์เชิงปรัชญาหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีที่ว่าความสุข คือ ความดีสากล (universal good) ส่วนความทุกข์ คือ ความชั่วสากล (universal evil) ฉะนั้น จุดหมายสูงสุดของการตรากฎหมาย ก็คือ ความสุขมากที่สุดแก่คนจำนวนมากที่สุด (the greatest happiness of the greatest number) ในหนังสือนั้นเบนทัมได้เสนอแนวความคิดของลัทธิอรรถประโยชน์นิยมไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ เขาวางหลักไว้ว่าการแสวงหาความสุขและหลีกเลี่ยงความทุกข์เป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญของพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ อรรถประโยชน์ (utility) เป็นดัชนีบ่งชี้ว่าสิ่งใดจะนำความสุขมาสู่มนุษย์ ทฤษฎีของเบนทัมกล่าวว่าสิ่งใดก่อประโยชน์ให้แก่มนุษย์เป็นจำนวนมากหรือนำความสุขมาสู่พลเมืองส่วนใหญ่ของสังคม สิ่งนั้นหรือสถาบันนั้นๆ ย่อมมีความชอบธรรมและควรได้รับการสนับสนุน แม้ว่าจะขัดต่อธรรมเนียมที่ปฏิบัติมาแต่ดั้งเดิมก็ตาม

Beria, Lavrenty Pavlovich

เบนทัมมิได้มีบทบาทใดๆ ในรัฐสภาอังกฤษ แต่แนวความคิดของเขาได้รับการสานต่อโดยกลุ่มเพื่อนและลูกศิษย์ คนสำคัญๆ ได้แก่ เจมส์ มิลล์ (James Mill) จอห์น สจวต มิลล์ (John Stuart Mill) เซอร์เอ็ดวิน แชดวิก (Sir Edwin Chadwick) และนัสเซา ซีเนียร์ (Nassau Senior) กลุ่มบุคคลนี้เรียกว่า พวกเบนทัมไมต์ (Benthamites) หรือ พวกอรรถประโยชน์นิยม (Utilitarians) ส่วนใหญ่ได้รับการแต่งตั้งเข้าไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการพิเศษของรัฐสภาอังกฤษหลายชุด และกลายเป็นตัวจักรสำคัญในการออกกฎหมายเพื่อปฏิรูปสังคม เช่น พระราชบัญญัติโรงงาน (Factory Act ค.ศ. ๑๘๓๓)* พระราชบัญญัติว่าด้วยการช่วยเหลือคนยากจน (Poor Law ค.ศ. ๑๘๓๔) และพระราชบัญญัติสุขอนามัย (Sanitation Act ค.ศ. ๑๘๔๘) นอกจากนี้ เบนทัมได้เสนอให้มีการแก้ไขการลงโทษอย่างรุนแรงอันเนื่องมาจากการกระทำผิดทางอาญาจนเป็นผลสำเร็จ ถึงแม้ว่าแบบก่อสร้างคุกคุมขังนักโทษที่เขาเสนอไปจะไม่ได้การนำไปปฏิบัติก็ตาม

เจเรมี เบนทัมถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๓๒ ขณะอายุ ๘๔ ปี

(ชาคริต ชุ่มวัฒนธรรม, อติศักดิ์ ทองบุญ)

Beria, Lavrenty Pavlovich (1899–1953) : นายลัฟเรนตี ปีฟ-โลวิช เบเรีย (พ.ศ. ๒๓๔๒-๒๕๓๖)

ลัฟเรนตี ปีฟโลวิช เบเรียเป็นสมาชิกพรรคบอลเชวิค (Bolsheviks)* ชาวจอร์เจีย สัญชาติรัสเซียและเลขานุการพรรคคนที่ ๑ ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสาธารณรัฐจอร์เจีย (Georgia) เลขานุการพรรคคนที่ ๑ ของพรรคคอมมิวนิสต์ภูมิภาคทรานส์คอเคเซีย (Transcaucasia) เบเรียเป็นสมาชิกคณะกรรมการกลางพรรคระดับสูงที่ใกล้ชิดกับโจเซฟ สตาลิน (Joseph Stalin)* ผู้นำสหภาพโซเวียต

Beria, Lavrenty Pavlovich

และเขามีบทบาทสำคัญในการกำจัดศัตรูทางการเมืองของ สตาลินระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๘-๑๙๕๓ โดยเฉพาะในคดีเหตุการณ์เลนินกราด (Leningrad Affair)^๑ ค.ศ. ๑๙๔๙ หลังอสังกรรมของสตาลินใน ค.ศ. ๑๙๕๓ เบเรียซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยตำรวจลับและรองนายกรัฐมนตรีพยายามแย่งชิงอำนาจความเป็นผู้นำกับเกออร์กี มาเลนคอฟ (Georgi Malenkov)* รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแต่ล้มเหลวและเขากลายเป็นเหยื่อทางการเมืองของ **แผนฆาตกรรมของคณะแพทย์ (Doctor's Plot)*** จนถูกตัดสินประหารในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๕๓

เบเรียเกิดในครอบครัวชาวนายากจนที่เมืองเมียร์เฮอูลี (Merheuli) ในเขตซุซุมิ (Sukhumi) สาธารณรัฐจอร์เจียเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๙๙ บิดาซึ่งตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาพยายามส่งเสียเขาให้เรียนจนสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคที่บากู (Baku) ใน ค.ศ. ๑๙๑๙ ระหว่างที่ศึกษาอยู่ เขาเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อต่อต้านระบบซาร์และใน ค.ศ. ๑๙๑๗ สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคบอลเชวิค เบเรียได้รับมอบหมายให้เผยแพร่ความคิดทางการเมืองแก่กรรมกรในอาเซอร์ไบจาน (Azerbaijan) และก่อตั้งกองกำลังติดอาวุธในจอร์เจียเพื่อเตรียมการสนับสนุนการจะยึดอำนาจของพรรคบอลเชวิคในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ หลังการปฏิวัติเดือนตุลาคม (October Revolution)* เบเรียปฏิบัติงานเคลื่อนไหวในหมู่กรรมกรในอาเซอร์ไบจานและเขาพยายามก่อการลุกฮือเพื่อล้มล้างพวกเมนเชวิค (Mensheviks)* จนมีผลให้เขาถูกโอนมาปฏิบัติงานในเชกา (Cheka)* หรือหน่วยตำรวจลับที่สาขาจอร์เจียใน ค.ศ. ๑๙๒๑ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๑-๑๙๓๗ เบเรียทำงานอย่างดีเด่นจนได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการหน่วยตำรวจลับภูมิภาคทรานส์คอเคเชียระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๑-๑๙๕๓ และในขณะเดียวกันก็เป็นสมาชิกคณะกรรมการกลางพรรค

Beria, Lavrenty Pavlovich

คอมมิวนิสต์โซเวียตใน ค.ศ. ๑๙๓๕ ตลอดจนเป็นเลขาธิการพรรคคนที่ ๑ ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสาธารณรัฐจอร์เจีย และภูมิภาคทรานส์คอเคเชียระหว่าง ค.ศ. ๑๙๓๒-๑๙๓๘ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงานส่วนหนึ่งเป็นเพราะเบเรียได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากสตาลิน ซึ่งรักพวกพ้องชาวจอร์เจียด้วยกัน

เมื่อการพิจารณาคดีแห่งมอสโก (The Moscow Trials) ซึ่งเป็นกรให้ร้ายป้ายสีทางการเมืองที่มีจุดมุ่งหมายจะข่มขวัญประชาชนและกำจัดสมาชิกพรรคบอลเชวิครุ่นบุกเบิก (Old Bolsheviks) ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสตาลินสิ้นสุดลงใน ค.ศ. ๑๙๓๘ สตาลินซึ่งประทับใจในผลงานของเบเรียในการดำเนินการกวาดล้างฝ่ายตรงข้ามและศัตรูสตาลินอย่างเลอเลิศในหนังสือ **On the History of the Bolshevik Organization in Transcaucasia** (ค.ศ. ๑๙๓๕) จึงส่งย้ายเขามาประจำการในกรุงมอสโก และในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๘ ก็แต่งตั้งเขาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสืบแทนนิโคไล เยซอฟ (Nikolai Yezhov)* ซึ่งถูกปลดและต่อมาถูกเบเรียสั่งประหารชีวิต เบเรียซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจนถึง ค.ศ. ๑๙๔๕ ได้ปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารงานของเขกาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการสร้างค่ายกักกันแรงงาน (Collective Labour Camp)* เพิ่มและกำหนดนโยบายการบริหารใหม่ให้ค่ายกักกันแรงงานเป็นสถานที่กักขังลึกลับศัตรูทางการเมืองของสตาลิน และเพื่อสังหารนักโทษที่เป็นศัตรูของพรรคและประชาชน นโยบายดังกล่าวมีส่วนทำให้ค่ายกักกันแรงงานกลายเป็นขุมทรัพย์ที่ชาวโซเวียตต่างหวาดกลัวในเวลาอันสั้น เพราะการถูกส่งไปค่ายกักกันแรงงานคือการเดินทางไปสู่สุสานแห่งความตาย เบเรียจึงมีอำนาจมากและเขาใช้ประโยชน์จากอำนาจที่มีอยู่แสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองโดยเฉพาะการล้วงเงินนักโทษสตรี

^๑ เหตุการณ์เลนินกราดเป็นผลสืบเนื่องจากการแยกตัวของยูโกสลาเวียจากสหภาพโซเวียต และสหภาพโซเวียตมีมติถอดถอนการเป็นสมาชิกภาพของยูโกสลาเวียและตีโตจากองค์การคอมินฟอร์ม (Cominform)* ด้วยข้อหาต่อต้านสตาลินและร่วมมือกับประเทศจักรวรรดินิยมตะวันตกอันเดรย์ จาดานอฟ ซึ่งเป็นคู่แข่งคนสำคัญของมาเลนคอฟในการชิงกันเป็นผู้นำพรรคสืบต่อจากสตาลิน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับตีโตและตีโตเคยเดินทางมาเยือนกรุงเลนินกราดหลายครั้ง ใน ค.ศ. ๑๙๔๘ เมื่อจาดานอฟเสียชีวิตอย่างกะทันหัน ซึ่งเป็นช่วงเวลาไล่เลี่ยกันกับที่ยูโกสลาเวียมีปัญหาขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรงกับสหภาพโซเวียต มาเลนคอฟจึงเห็นเป็นโอกาสดำเนินการกวาดล้างกลุ่มจาดานอฟในเลนินกราด และในองค์การพรรคระดับต่าง ๆ ทั่วประเทศด้วยข้อหาต่อต้านโซเวียตและฝักใฝ่กับตีโต ในเหตุการณ์ครั้งนี้ เบเรียให้การสนับสนุนมาเลนคอฟอยู่เบื้องหลัง

Beria, Lavrenty Pavlovich

ตลอดจนการจับกุมเด็กสาวที่เขาต้องใจมาชมชื่น พฤติกรรมดังกล่าวมีส่วนทำให้เบเรียมีชื่อเสียงในหมู่สมาชิกพรรคว่าเป็นเลื้อผู้หญิงและนักพร่ำสาว

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* เบเรียได้รับแต่งตั้งเป็นรองนายกรัฐมนตรีและเป็นสมาชิกคณะกรรมการป้องกันประเทศ และมีหน้าที่ควบคุมการผลิตเครื่องบินและอาวุธยุทธภัณฑ์ ตลอดจนกองกำลังตำรวจของประเทศบริวารสหภาพโซเวียตระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๐-๑๙๔๑ เขามีบทบาทสำคัญในการสังหารเทศพลเมืองของกลุ่มประเทศสาธารณรัฐบอลติก (Baltic Republics) และปรัสเซียตะวันออกเนื่องจากพลเมืองในดินแดนดังกล่าวเคลื่อนไหวต่อต้านสหภาพโซเวียต หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ลึกลง เบเรียได้รับแต่งตั้งเป็นนายพลแห่งสหภาพโซเวียต และใน ค.ศ. ๑๙๔๖ ได้รับเลือกเป็นสมาชิกคณะผู้บริหารสูงสุด (Presidium) ของพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตอันเป็นองค์การบริหารสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียต

ใน ค.ศ. ๑๙๔๙ เบเรียร่วมมือกับมาเลนคอฟ ดำเนินนโยบายกวาดล้างกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดกับอันเดรย์ จาดานอฟ (Andrei Zhdanov)* สหายสนิทสตาลินและสมาชิกโปลิตบูโรคนสำคัญของพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตแห่งเลนินกราด การกวาดล้างครั้งนี้มีชื่อเรียกที่รู้จักกันดีว่า เหตุการณ์เลนินกราด และผลกระทบสำคัญ เหตุการณ์ครั้งนี้คือสมาชิกพรรคสาขาเลนินกราดหมดบทบาทและอิทธิพลลงในการแข่งขันแย่งชิงอำนาจกับสมาชิกกลุ่มมอสโก และนำไปสู่การปราบปรามกวาดล้างคอมมิวนิสต์ในประเทศยุโรปตะวันออกอื่นที่นิยมยอซีป บรอซหรือตีโต (Josip Broz; Tito)* ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ยูโกสลาเวีย ทั้งทำให้นีกีตา ครุชชอฟ (Nikita Khrushchev)* อดีตเลขาธิการพรรคในเซมมอสโกเริ่มมีบทบาทสำคัญทางการเมือง เพราะสตาลินสนับสนุนเขาให้เป็นตุลคานอำนาจระหว่างเบเรียกับมาเลนคอฟ นอกจากนี้ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๕๑-๑๙๕๒ เบเรีย ยังมีบทบาทสำคัญในการดำเนินนโยบายกวาดล้างชาวยิวซึ่งนำไปสู่เหตุการณ์แผนฆาตกรรมของคณะแพทย์ แผนดังกล่าวเป็นข้อกล่าวหาของพรรคคอมมิวนิสต์ที่ปรักปรำแพทย์ชาวยิวกลุ่มหนึ่งว่าคบคิดกันวางแผนฆาตกรรมผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์และบุคคลสำคัญ

Beria, Lavrenty Pavlovich

ในหน่วยงานต่าง ๆ โดยวิธีทางการแพทย์ อย่างไรก็ตาม ภายหลังการกวาดล้างครั้งนี้ สตาลินซึ่งสุขภาพทรุดโทรมลง และมีอาการโรคประสาทเริ่มหวาดระแวงเบเรียกลุ่มพันธมิตรของเบเรียก็เริ่มต่อต้านเขาเพราะตระหนักถึงความกระหายอำนาจและอิทธิพลทางการเมืองของเบเรียที่มีมากขึ้น ซึ่งสร้างความหวาดหวั่นให้กับทุกคน

หลังอสังกรรมของสตาลินเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ เบเรียได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑ และเป็นคู่แข่งคนสำคัญในการแย่งชิงความเป็นผู้นำพรรคกับเกออร์กี มาเลนคอฟ แต่หลังพิธิศพของสตาลินไม่นานนัก เบเรียก็ตกเป็นเป้าของข่าวลือโดยถูกกล่าวหาว่ามีส่วนพัวพันกับการเสียชีวิตอย่างไวโร่งรอยของกลุ่มองค์กรที่ใกล้ชิดกับสตาลิน และรู้เห็นในแผนฆาตกรรมของคณะแพทย์ซึ่งเป็นข่าวปะทุขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เบเรียพยายามสืบหาต้นตอของข่าวลือ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ในต้นเดือนเมษายน เขาสร้างความประหลาดใจให้กับชาวโซเวียตทุกคนด้วยการแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแผนฆาตกรรมของคณะแพทย์ว่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกับสมาชิกพรรคระดับสูงกลุ่มหนึ่งสร้างเรื่องแผนฆาตกรรมของคณะแพทย์ขึ้นเพื่อให้สตาลินซึ่งต้องการกำจัดชาวยิวพอใจ รัฐบาลโซเวียตยอมรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นและจะพิจารณาลงโทษหนักแก่ผู้เกี่ยวข้องรวมทั้งจะนิรโทษกรรมชาวยิวที่ถูกกล่าวหาและกู้เกียรติให้กลับสู่สถานภาพเดิมทางสังคม การชี้แจงของเบเรียจึงเป็นการสิ้นสุดของนโยบายกวาดล้างชาวยิวในสหภาพโซเวียตและวางรากฐานของขบวนการล้มล้างอิทธิพลสตาลิน (De-stalinization)* ในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม เบเรียก็รักษาอำนาจทางการเมืองไว้ได้เพียงช่วงเวลาอันสั้น ในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ เขาถูกจับด้วยข้อกล่าวหาเป็นอาชญากรต่อต้านพรรคและรัฐ ทั้งมีกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เป็นภัยต่อพรรคและประชาชน เขาถูกถอดถอนจากตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ขององค์การพรรค และมีข่าวลือว่าเขาพยายามหลบหนีออกนอกประเทศ ต่อมาในปลายเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ เขาถูกจับเพื่อพิจารณาคดีและถูกขับออกจากการเป็นสมาชิกพรรค การพิจารณาคดีของเบเรียใช้เวลา ๖ วัน และระหว่างการพิจารณาเขาปฏิเสธข้อกล่าวหาทั้งหมด และประท้วงความไม่ชอบธรรมของพรรค

Berlin, Conference of

ด้วยการอดอาหาร ต่อมาในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ศาลตัดสินประหารชีวิตเขาและกลุ่มผู้ใกล้ชิดอีก ๖ คน ด้วยความผิดทรยศและเป็นปฏิปักษ์ต่อพรรคและประเทศชาติ เขาถูกยิงเป้าในเย็นวันเดียวกันของการพิจารณาคดีตัดสินขณะอายุ ๕๔ ปี.

(สัญญาชัย สุวังบุตร)

Berlin, Conference of : การประชุมที่เบอร์ลิน

การประชุมที่เบอร์ลินเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๗๔ ถึงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๘๗๕ เป็นการประชุมของผู้แทนจาก ๑๔ ประเทศ ทั้งจากมหาอำนาจในยุโรปและสหรัฐอเมริกาที่กรุงเบอร์ลิน โดยมี **เจ้าชายอ็อทโท ฟอน บิสมาร์ค (Otto von Bismarck)*** อัครมหาเสนาบดีของเยอรมนีเป็นประธาน การประชุมมีจุดประสงค์ที่จะลดความตึงเครียดอันเกิดจากความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจอาณานิคมเรื่องผลประโยชน์ในแอฟริกา กลาง (Central Africa) เนื่องจากอังกฤษและโปรตุเกสหวาดระแวงแผนการของเบลเยียมและฝรั่งเศสในคองโก และการขยายอิทธิพลของเยอรมนีในแอฟริกาตะวันออกและแคเมอรูนส์ (Camerouns) ที่ประชุมได้ตกลงให้มีเสรีรัฐคองโก (Congo Free State) ที่มีทางออกสู่ทะเล ให้ยุติการมีทาสและการค้าทาส ตลอดจนให้มีกฎหมายเรื่องการค้าอาวุธในแอฟริกา กลาง ประกันเสรีภาพในการค้าขายและการเดินเรือในแม่น้ำคองโก (Congo) และแม่น้ำไนเจอร์ (Niger) นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้ตัดสินเรื่องเขตอิทธิพลของมหาอำนาจในแอฟริกาตะวันตก แอฟริกาตะวันออก เอเชียใต้ และแอฟริกาตะวันออกเพื่อป้องกันการแก่งแย่งอาณานิคมอันจะนำไปสู่สงครามใหญ่ด้วย

การประชุมที่เบอร์ลินครั้งนี้แสดงถึงความร่วมมือกันระหว่างเยอรมนีกับฝรั่งเศส โดยบิสมาร์คอาศัยความร่วมมือจากนายกรัฐมนตรีน **จูล-ฟรองซัว แฟร์รี (Jules-François Ferry)*** ของฝรั่งเศสเพื่อขัดขวางความ

Berlin, Congress of

ทะเยอทะยานของอังกฤษที่จะผนวกคองโก อันที่จริงอังกฤษมีเป้าหมายด้านการค้ามากกว่าการผนวกดินแดน และอังกฤษก็ได้เปรียบจากข้อตกลงของการประชุมเพราะสามารถกีดกันฝรั่งเศสออกจากคองโกเช่นกัน แต่ผู้ที่ได้ผลประโยชน์อย่างมากจากการประชุมครั้งนี้ คือ **พระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๒ (Leopold II ค.ศ. ๑๘๖๕-๑๙๐๙)*** กษัตริย์แห่งเบลเยียม (King of the Belgians) ซึ่งสามารถทำให้ที่ประชุมยอมรับว่ารัฐคองโกเป็นสมบัติส่วนตัวพระองค์ โดยใช้สมาคมสากลแห่งคองโก (International Association of the Congo) ของพระองค์ เป็นเครื่องมือในการครอบครองรัฐคองโก ถึงแม้ว่าต้องให้รัฐใหม่แห่งนี้เป็นตลาดเสรีสำหรับการค้านานาชาติก็ตาม.

(สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Berlin, Congress of (1878) : การประชุมใหญ่แห่งเบอร์ลิน (พ.ศ. ๒๔๒๑)

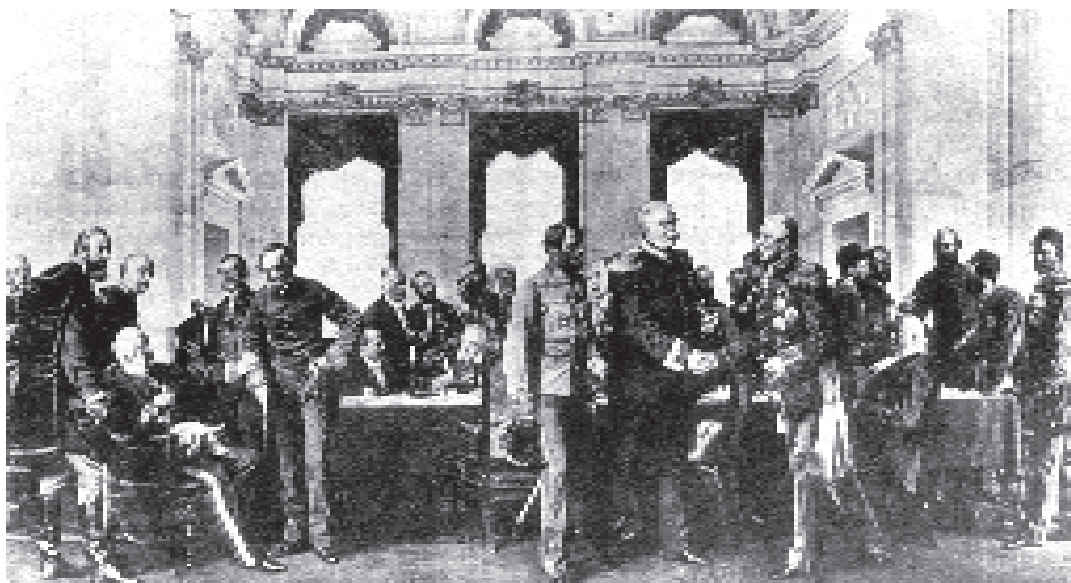
การประชุมใหญ่แห่งเบอร์ลิน ค.ศ. ๑๘๗๘ เป็นการประชุมนานาชาติเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ด้านตะวันออกซึ่งเกิดขึ้นในทศวรรษ ๑๘๗๐ สืบเนื่องจากการที่พวกเติร์ก (Turks) ได้ปราบปรามจลาจลอย่างทารุณในแคว้นบอสเนีย (Bosnia) และแคว้นบัลแกเรีย (Bulgaria) ใน ค.ศ. ๑๘๗๕ และ ค.ศ. ๑๘๗๖ ตามลำดับ พวกกลุ่มนิยมสลาฟ (Pan-Slav Circles) ในรัสเซียจึงบีบบังคับให้ **ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ (Alexander II)*** ทรงเข้าแทรกแซงในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๘๗๗ การรุกคืบหน้าของกองทัพรัสเซียในจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* ถูกยับยั้ง เพราะอังกฤษได้ส่งกองทัพเรือไปยังช่องแคบดาร์เดเนลส์ (Dardanelles)* และบอสפורัส (Bosporus)* ในต้น ค.ศ. ๑๘๗๘ อย่างไรก็ตาม ในการเจรจาทำสนธิสัญญาซานสตีฟาโน (Treaty of San Stefano)* จักรวรรดิออตโตมันจำต้องยินยอมให้มีการสถาปนารัฐเอกราชบัลแกเรีย ซึ่งมีอาณาเขตกว้างใหญ่ครอบคลุมตั้งแต่

Barlin, Congress of

Barlin, Congress of

กลุ่มผู้แทนมหาอำนาจยุโรปที่มาร่วมในการประชุมใหญ่แห่งเบอร์ลิน จากซ้าย ดิสเรลีย์, บิสมาร์ค กำลังจับมือผู้แทนจากรัสเซีย

ทะเลเอเจียน (Aegean) เข้าไปในแคว้นมาซิโดเนีย (Macedonia) การสถาปนารัฐบัลแกเรียครั้งนี้เป็นการคุกคามต่อดุลอำนาจในคาบสมุทรบอลข่านเพราะรัสเซียมีเจตนาแอบแฝงด้วยการใช้บัลแกเรียเป็นเครื่องมือในการขยายอำนาจเข้าไปครอบครองคาบสมุทรบอลข่าน

สนธิสัญญาซานสตีฟาโนเป็นภัยต่อดุลอำนาจและความมั่นคงของประเทศอื่น ๆ ในยุโรปโดยเฉพาะต่อจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี (Austro-Hungarian Empire)* ดังนั้น เคานต์ยูลา อันตราซี (Count Gyula Andrassy)* เสนาบดีว่าการต่างประเทศของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี และเบนจามิน ดิสเรลีย์ (Benjamin Disraeli)* นายกรัฐมนตรีอังกฤษจึงเรียกร้องให้มีการประชุมชาติมหาอำนาจในยุโรปเพื่อแก้ไขสนธิสัญญาและจัดดุลอำนาจในยุโรปตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นที่ยอมรับของประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ เจ้าชายออตโท ฟอน บิสมาร์ค (Otto von Bismarck)* อัครมหาเสนาบดีแห่งเยอรมนีไม่ยอมให้รัสเซียและออสเตรีย-ฮังการีซึ่งต่างก็เป็นพันธมิตรกับเยอรมนีต้องขัดแย้งกันเอง เขาจึงทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยด้วยการโน้มน้าวให้รัสเซียยอมเข้าร่วมในการประชุมใหญ่แห่งเบอร์ลินจนสำเร็จ ดังนั้น เจ้าชายบิสมาร์ค

จึงได้รับสมญานามว่า นายหน้าผู้ซื่อสัตย์ (The honest broker)

การประชุมซึ่งเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ มิถุนายน ถึงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๗๘ เป็นการชุมนุมนักการเมืองฝักใฝ่เอก เช่น เคานต์อันตราซี ดิสเรลีย์ มาร์ควิสแห่งซอลสเบอรี (Marquess of Salisbury) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษ และนักการเมืองรัสเซีย เช่น เจ้าชายอะเล็กซานเดอร์ กอร์ชาคอฟ (Alexander Gorchakov) อัครมหาเสนาบดีแห่งรัสเซีย และเคานต์ปิออเตอร์ อันเดรเยวิช ชูวาลอฟ (Count Pyotr Andreyevich Shuvalov)* เอกอัครราชทูตรัสเซียประจำอังกฤษ

ความจริงแล้วได้มีการทำความตกลงลับระหว่างผู้ที่เข้าประชุมก่อนที่จะมีการลงนามในสนธิสัญญาเบอร์ลิน (Treaty of Berlin) เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๗๘ ข้อตกลงในสนธิสัญญามีสาระสำคัญ คือให้บัลแกเรียอยู่ในฐานะรัฐกึ่งเอกราช แต่ให้ตัดทอนดินแดนลง ดินแดนตอนใต้ของยุโรป คือ อีสเทิร์นรูมีเลีย (Eastern Rumelia) ให้อยู่ภายใต้จักรวรรดิออตโตมัน แต่มีอิสระในการปกครองตนเอง

Berlin-Baghdad Railway

โดยมีข้าหลวงที่นับถือศาสนาคริสต์เป็นผู้ปกครอง ส่วนมาซิโดเนียต้องอยู่ใต้อำนาจจักรวรรดิออตโตมันโดยไม่มีเงื่อนไข มอนเตเนโกร (Montenegro) เซอร์เบีย (Serbia) และโรมาเนียได้รับการรับรองเอกราช โรมาเนียต้องยอมยกเซาเทิร์นเบสซาราเบีย (Southern Bessarabia) ให้รัสเซีย แต่ได้รับแคว้นนอร์เทิร์นดอบรูจา (Northern Dobruja) จากบัลแกเรียเป็นการทดแทน ตามสนธิสัญญาเบอร์ลิน ออสเตรียได้ครอบครองแคว้นบอสเนีย-เฮอร์เซโกวีนา (Bosnia-Herzegovina) และแคว้นซันจัก (Sanjak) ของโนวิบาซาร์ (Novibazar) อังกฤษได้ครอบครองเกาะไซปรัส ดินแดนเหล่านี้คงอยู่ภายใต้จักรวรรดิออตโตมันแต่ในนาม รัสเซียได้ครอบครองดินแดนของอาณาจักรออตโตมันในเอเชียและคาบสมุทรบอลข่าน ที่ประชุมได้รับรองสิทธิของรัสเซียในการครอบครองแคว้นคอเคซัส (Caucasus) และได้จัดการทำความเข้าใจประนีประนอมระหว่างประเทศมหาอำนาจได้สำเร็จในที่สุด ผลของการประชุมนี้ทำให้สนธิสัญญาซานสตีฟานโนถูกยกเลิกไป

ในอีกแง่หนึ่ง ผลของการประชุมใหญ่แห่งเบอร์ลินนี้ทำให้จักรวรรดิออตโตมันสูญเสียอำนาจในดินแดนในยุโรปเกือบทั้งหมด สัมพันธภาพระหว่างรัสเซียกับเยอรมนีก็เสื่อมลงเนื่องจากรัสเซียไม่พอใจที่บิสมาร์คลำเอียงเข้าข้างออสเตรีย ทำให้ออสเตรียได้รับประโยชน์มากกว่ารัสเซีย อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงสำคัญๆ ในสนธิสัญญานั้นก็ได้ใช้ต่อมา ๓๐ ปี แม้ใน ค.ศ. ๑๘๘๕ จะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างคือ อีสเทิร์นรูมีเลียได้กลับเข้าร่วมกับบัลแกเรียอีกครั้งก็ตาม.

(สนใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Berlin-Baghdad Railway : ทางรถไฟเบอร์ลิน-แบกแดด

ทางรถไฟเบอร์ลิน-แบกแดดเป็นทางรถไฟที่ฝ่ายเยอรมนีได้ลงทุนสร้างในดินแดนของจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* จึงเรียกชื่อทางรถไฟนี้ว่า ทางรถไฟ

Berlin-Baghdad Railway

เบอร์ลิน-แบกแดด ตามชื่อเมืองหลวงของประเทศเยอรมนีและเมืองสำคัญของจักรวรรดิออตโตมัน

ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๘๔ รัฐบาลของจักรวรรดิออตโตมันได้มอบสัมปทานสร้างทางรถไฟจากคอนยา (Konya) ซึ่งเป็นดินแดนแถบช่องแคบบอสพอรัส (Bosporus)* ไปสู่อ่าวเปอร์เซีย (Persian Gulf) ให้แก่ธนาคารดอยท์ชแบงก์แห่งเยอรมนี (The Deutsche Bank) เพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของดินแดนอันกว้างใหญ่ในเทรปสูงอะนาโตเลีย (Anatolia) และบริเวณหุบเขาแถบลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรทีส (Tigris-Euphrates)

โครงการสร้างทางรถไฟเบอร์ลิน-แบกแดดที่ใหญ่โตเช่นนี้ต้องอาศัยเงินทุนจำนวนมาก นายธนาคารเยอรมันจึงเชิญนายทุนอังกฤษและฝรั่งเศสเข้าร่วมในโครงการนี้ด้วย ในระยะแรก นายทุนอังกฤษตอบสนองต่อการชักชวนของนายทุนเยอรมันอย่างกระตือรือร้น รัฐบาลอังกฤษและฝรั่งเศสเองก็แสดงท่าทีสนับสนุนและพร้อมที่จะดำเนินการทางการเมืองในการร่วมลงทุนสร้างทางรถไฟ เพราะอังกฤษและฝรั่งเศสประสงค์จะดึงเยอรมนีให้ร่วมกันต่อต้านการขยายอำนาจของรัสเซียในตะวันออกไกล แต่ต่อมารัฐบาลอังกฤษต้องเปลี่ยนท่าที เนื่องจากรัฐบาลถูกหนังสือพิมพ์และนักการเมืองอังกฤษโจมตีอย่างรุนแรง จนต้องยกเลิกการสนับสนุน ในวันที่ ๒๑ เมษายน ค.ศ. ๑๙๐๓ รัฐบาลอังกฤษประกาศว่าไม่สามารถให้คำรับประกันการดำเนินการตามที่นายทุนอังกฤษต้องการ รัฐบาลฝรั่งเศสจึงทำตามแบบรัฐบาลอังกฤษบ้าง ส่วนรัสเซียนั้นต่อต้านโครงการนี้มาแต่แรก เพราะเป็นการตัดหน้าแผนการสร้างรถไฟสายเปอร์เซียของรัสเซีย เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้รัฐบาลอังกฤษและฝรั่งเศสเปลี่ยนท่าที ก็คือมหาอำนาจทั้งสองเกรงว่า การสร้างทางรถไฟสายดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้เยอรมนีสามารถควบคุมจักรวรรดิออตโตมันได้ทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง

นโยบายของรัฐบาลอังกฤษและฝรั่งเศสมีส่วนสำคัญที่ทำให้การสร้างทางรถไฟต้องหยุดชะงักลง ซึ่งนอกจากเป็นการสูญเสียโอกาสในการลงทุนร่วมกันที่เป็นประโยชน์แล้ว ยังทำให้เกิดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อกันระหว่างประเทศมหาอำนาจเพิ่มขึ้นด้วย ทางฝ่ายเยอรมนีเองก็มักจะ

Berlin Blockade, The

Berlin Blockade, The

เจ้าหน้าที่เยอรมันและตุรกีกำลังทำพิธีเริ่มงานก่อสร้างทางรถไฟสายเบอร์ลิน-แบกแดด

ถูกตำหนิด้วย เพราะเยอรมนีไม่เต็มใจที่จะให้มหาอำนาจอื่นมีสิทธิเท่าเทียมกับตนในการควบคุมการลงทุน ดังนั้นจึงไม่มีประเทศมหาอำนาจใดร่วมกับเยอรมนีในโครงการนี้ หลังจากสร้างทางรถไฟไปได้เพียง ๒๐๐ กิโลเมตร ใน ค.ศ. ๑๙๐๕ ธนาคารคอยท์แห่งเยอรมนีและผู้ร่วมลงทุนอื่นๆ ก็ไม่มีทุนที่จะดำเนินงานต่อไป

แม้ว่าการสร้างทางรถไฟเบอร์ลิน-แบกแดดไม่สำเร็จบริบูรณ์ตามโครงการก็ตาม แต่ก็ทำให้จักรวรรดิออตโตมันมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเยอรมนีมากขึ้น ซึ่งเป็นเหตุให้จักรวรรดิออตโตมันตัดสินใจเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* โดยเข้าข้างเยอรมนีซึ่งเป็นฝ่ายมหาอำนาจกลาง (Central Powers)*

(สนใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Berlin Blockade, The (1948-1949) : การปิดกั้นเบอร์ลิน (พ.ศ. ๒๔๙๑-๒๔๙๒)

การปิดกั้นเบอร์ลินเป็นวิกฤตการณ์ทางการเมืองในยุโรปหลังการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* เป็นความขัดแย้งระหว่างประเทศมหาอำนาจตะวันตกกับสหภาพโซเวียตในสงครามเย็น (Cold War)* ซึ่งนำไปสู่การแบ่งแยกเยอรมนีเป็น ๒ ประเทศ และแบ่งนครเบอร์ลินเป็น ๒ ส่วน การปิดกั้นเบอร์ลินทำให้ปัญหาสถานภาพของนครเบอร์ลิน และการรวมเยอรมนีกลายเป็นปัญหาทางการเมืองที่สำคัญของยุโรป

ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ จะสิ้นสุดลง ประเทศมหาอำนาจ ๓ ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสหภาพโซเวียตได้ประชุมหารือกันเกี่ยวกับสถานภาพของยุโรปและเยอรมนีในการประชุมยัลตา (Yalta Conference)* และในการประชุมพ็อทสดัม (Potsdam Conference)* ค.ศ. ๑๙๔๕ ที่ประชุมเห็นชอบให้แบ่งเยอรมนีและนครเบอร์ลินเป็นเขตยึดครอง ๔ เขต ภายใต้คณะปกครองร่วมฝ่ายพันธมิตร (Inter-Allied Governing Authority) คือ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต อังกฤษ และฝรั่งเศส คณะปกครองร่วมฝ่ายพันธมิตรมีนโยบายที่จะบริหารและพัฒนาเยอรมนีและนครเบอร์ลินให้เป็นประชาธิปไตยและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง แต่เนื่องจากมหาอำนาจตะวันตกทั้งสามมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันทางการเมืองและการบริหารกับ

Berlin Blockade, The

Berlin Blockade, The

เครื่องบินสหรัฐอเมริกาลำเลียงอาหารและสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพให้แก่ชาวเบอร์ลินตะวันตก

สหภาพโซเวียต จึงเป็นเหตุให้นโยบายดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จ มหาอำนาจแต่ละฝ่ายจึงบริหารเขตยึดครองตามทัศนคติและอุดมการณ์ทางการเมืองของตนและมหาอำนาจตะวันตกได้รวมเขตยึดครองของตนเข้าด้วยกันเป็นเขตเดียว ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศสได้ปฏิรูประบบเงินตราในนครเบอร์ลินตะวันตกในเขตยึดครองของตนเพื่อฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจให้มั่นคง มาตรการปฏิรูปดังกล่าวทำให้ฝ่ายสหภาพโซเวียตเสียหายมาก สหภาพโซเวียตจึงประกาศปิดกั้นเส้นทางคมนาคมทุกทางจากเขตยึดครองของฝ่ายตะวันตกที่เข้าสู่ นครเบอร์ลินตะวันตก ซึ่งตั้งอยู่ในเยอรมนีตะวันออกที่เป็นเขตยึดครองของสหภาพโซเวียตรวมทั้งตัดกระแสไฟฟ้า การขนส่งถ่านหิน เสบียงอาหารและอื่น ๆ ด้วย

การปิดกั้นเบอร์ลินเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๘ จนถึงกลางเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ จุดมุ่งหมายที่สำคัญของสหภาพโซเวียตในการปิดกั้นครั้งนี้คือเพื่อจะบีบบังคับมหาอำนาจตะวันตกให้ละทิ้งเบอร์ลินตะวันตกเป็นการถาวร และเพื่อทดสอบพลังของมหาอำนาจตะวันตกในสงครามเย็นอีกด้วย แต่ฝ่ายตะวันตกพยายามหลีกเลี่ยงการใช้กำลังซึ่งอาจนำไปสู่สงครามและการสูญเสีย นครเบอร์ลินตะวันตกให้สหภาพโซเวียต โดยเสนอปัญหาที่

เกิดขึ้นต่อคณะมนตรีความมั่นคงขององค์การสหประชาชาติ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการใช้เครื่องบินลำเลียงอาหารและสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตให้แก่ชาวเบอร์ลินตะวันตก ตลอดระยะเวลาแห่งการปิดกั้น ๑๑ เดือน ประมาณว่านักบินของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศสต้องบินไปมาถึง ๒๗๗,๗๒๘ ครั้ง และขนส่งอาหาร เชื้อเพลิง และอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็นซึ่งมีน้ำหนักกว่า ๒,๓๔๓,๓๐๑ ตัน

ชาวเยอรมันในเบอร์ลินตะวันตกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับนโยบายขนส่งทางอากาศ การยืนหยัดในวิกฤตการณ์การเมืองที่เกิดขึ้นอย่างสงบและกล้าหาญของชาวเยอรมันในครั้งนี้นำไปสู่มิตรภาพและความเข้าใจอันดีระหว่างชาวเยอรมันตะวันตกกับฝ่ายพันธมิตร ซึ่งมีส่วนไม่น้อยในการวางรากฐานความร่วมมือระหว่างประเทศในเวลาต่อมา

ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ สหภาพโซเวียตก็ยกเลิกนโยบายปิดกั้นเบอร์ลิน เพราะตระหนักว่ายังไม่มีความพร้อมเพียงพอเพียงในองค์การสหประชาชาติ และต้องการหลีกเลี่ยงการทำสงครามกับมหาอำนาจตะวันตกซึ่งสหภาพโซเวียตจะเป็นฝ่ายเสียเปรียบเพราะยังไม่มีอาวุธปรมาณู แต่แม้จะยกเลิกการปิดกั้นปัญหาการรวมนครเบอร์ลินก็ยังคง

Berlin Wall

มีอยู่ต่อไป และเป็นปัญหาสำคัญที่มีส่วนทำให้สหภาพโซเวียตและมหาอำนาจตะวันตกต้องประกาศแยกเขตยึดครองของตนออกจากกัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส ได้รวมเขตยึดครองของตนเข้าด้วยกันเป็นสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (Federal Republic of Germany)* หรือเยอรมนีตะวันตกเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๙ สหภาพโซเวียตก็สถาปนาเขตยึดครองของตนเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมัน (German Democratic Republic) หรือเยอรมนีตะวันออกเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๙.

(สัญญาชัช สุวังบุตร)

Berlin Wall : กำแพงเบอร์ลิน

กำแพงเบอร์ลินเป็นกำแพงที่สร้างขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๖๑ เพื่อสกัดกั้นการหลบหนีของชาวเยอรมันในเยอรมนีตะวันออกเข้ามาในเยอรมนีตะวันตก และเพื่อแบ่งนครเบอร์ลินซึ่งตั้งอยู่ในเยอรมนีตะวันออกออกเป็น ๒ ส่วนอย่างถาวรคือ เบอร์ลินตะวันตกกับเบอร์ลินตะวันออก เป็นสัญลักษณ์แห่งความขัดแย้งของมหาอำนาจตะวันตกในช่วงสงครามเย็น (Cold War)* และการแบ่งแยกเยอรมนีตะวันออกจากเยอรมนีตะวันตกตลอดจนยุโรปตะวันออกจากยุโรปตะวันตก กำแพงเบอร์ลินถูกทำลายลงใน ค.ศ. ๑๙๙๐

การสร้างกำแพงเบอร์ลินเป็นผลสืบเนื่องจากการที่เยอรมนีภายหลังการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* ถูกแบ่งเป็น ๒ ประเทศ และมหาอำนาจทั้ง ๔ ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต อังกฤษ และฝรั่งเศสไม่สามารถตกลงกันได้เกี่ยวกับปัญหาการปกครองและสถานภาพของนครเบอร์ลินซึ่งนำไปสู่การเกิดวิกฤตการณ์การปิดกั้นเบอร์ลิน (The Berlin Blockade)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๘-๑๙๔๙ ในวิกฤตการณ์ครั้งนี้สหภาพโซเวียตซึ่งต้องการบีบบังคับมหาอำนาจตะวันตกให้ยกเบอร์ลินตะวันตกให้แก่เยอรมนีตะวันออก จึงปิดเส้นทาง

Berlin Wall

คมนาคมทางบกและทางน้ำที่จะเข้าสู่เบอร์ลินตะวันตกและตัดกระแสไฟ การจ่ายเสบียงอาหารและอื่น ๆ แก่ชาวเยอรมันในเบอร์ลินตะวันตก มหาอำนาจตะวันตกจึงแก้ไขปัญหาการเมืองเฉพาะหน้าด้วยการขนส่งทางอากาศ ลำเลียงเสบียงอาหารและสิ่งจำเป็นต่อการประทังชีวิตให้แก่ชาวเบอร์ลินตะวันตก ตลอดช่วงเวลาของการปิดกั้นกว่า ๑๑ เดือน ชาวเยอรมันในเบอร์ลินตะวันตกต่างยืนหยัดอย่างสงบและกล้าหาญในวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นและร่วมมืออย่างดีกับนโยบายขนส่งทางอากาศหรือที่มีชื่อเรียกกันทั่วไปว่า “ขนส่งทางอากาศเบอร์ลิน” (Berlin Airlift) ของฝ่ายพันธมิตรสหภาพโซเวียตซึ่งต่อมาตระหนักว่าไม่สามารถจะยึดครองเบอร์ลินตะวันตกได้จึงยอมถอนตัวจากการปิดกั้นเบอร์ลินและประกาศเลิกยุ่งเกี่ยวกับการปกครองนครเบอร์ลิน แต่ยังคงดำเนินนโยบายเรียกร้องให้ประเทศมหาอำนาจตะวันตกมอบเบอร์ลินตะวันตกให้เยอรมนีตะวันออก

ต่อมา ในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๕๘ นีคิตา ครุชชอฟ (Nikita Khrushchev)* ผู้นำสหภาพโซเวียตเสนอให้เบอร์ลินเป็นเขตปลอดทหาร และยื่นคำขาดให้กองกำลังทั้งหมดของมหาอำนาจตะวันตกถอนตัวออกจากเบอร์ลินตะวันตกภายในเวลา ๖ เดือน และให้ยอมรับสถานภาพทางการเมืองของเยอรมนีตะวันออกที่จะเข้าครอบครองเบอร์ลินทั้งหมด ประเทศมหาอำนาจตะวันตกเปิดประชุมหารือกันเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวที่นครเจนีวาในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๕๙ แต่ไม่สามารถตกลงกันได้ และที่ประชุมนัดหมายให้มีการเจรจาหารือกันอีกครั้งที่กรุงปารีสใน ค.ศ. ๑๙๖๐

อย่างไรก็ตาม ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๕๙ มีการพบปะเจรจาอย่างไม่เป็นทางการระหว่างครุชชอฟซึ่งเดินทางไปเยือนสหรัฐอเมริกาที่ประธานาธิบดีดีไวต์ เดวิด ไอเซนฮาวร์ (Dwight David Eisenhower) ที่แคมป์เดวิด (Camp David) สหภาพโซเวียตยอมถอนคำขาดเกี่ยวกับการจะครอบครองเบอร์ลินทั้งหมดและจะตกลงเจรจาในปัญหาเบอร์ลินอีกครั้งที่กรุงเวียนนาในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๑ แต่ในการประชุมดังกล่าวประเทศอภิมหาอำนาจทั้งสองก็ไม่สามารถตกลงกันได้อีก หลังจากการประชุมที่เวียนนา สหภาพโซเวียตประกาศยกเลิกนโยบายควบคุม

Berlin Wall

กำแพงเบอร์ลิน เมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๕

การลดอาวุธและกลับเพิ่มงบประมาณด้านการทหารขึ้นอีกร้อยละ ๒๕ และปฏิเสธที่จะพบปะเจรจากับสหรัฐอเมริกาและประเทศตะวันตกอื่น ๆ ในปัญหาเกี่ยวกับเบอร์ลิน ในขณะที่เดียวกันประธานาธิบดีจอห์น ฟิตซ์เจอร์ลด์ เคนเนดี (John Fitzgerald Kennedy) ซึ่งสืบตำแหน่งต่อจากประธานาธิบดีไอเซนฮาวร์ก็ประกาศนโยบายแข็งกร้าวไม่ยอมโอนอ่อนต่อการคุกคามและข้อเรียกร้องใดๆ ของสหภาพโซเวียต ความตึงเครียดทางการเมืองที่เกิดขึ้นทำให้ชาวเยอรมันในเยอรมนีตะวันออกพยายามหลบหนีมาเยอรมนีตะวันตกเป็นจำนวนมาก ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๕-๑๙๖๑ จำนวนผู้หลบหนีมีกว่า ๓,๐๐๐,๐๐๐ คน และประมาณว่าจำนวนผู้หลบหนีในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ มีมากกว่า ๓๐,๐๐๐ คน และเฉพาะในวันที่ ๗ สิงหาคมเพียงวันเดียวมีคนหลบหนีถึง ๒๐,๐๐๐ คน การหลบหนีดังกล่าวไม่เพียงแต่จะทำลายเกียรติภูมิทางการเมืองของเยอรมนีตะวันออกเท่านั้น แต่ยังก่อผลเสียหายอย่างมากต่อสภาพการณ์ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอีกด้วย ทั้งทำให้เยอรมนีตะวันออกเป็นประเทศเดียวในยุโรปที่มีจำนวนประชากรลดน้อยลง

ในคืนวันอาทิตย์ที่ ๑๓ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ สหภาพโซเวียต และรัฐบาลเยอรมันตะวันออกใช้มาตรการป้องกันการหลบหนีโดยสร้างกำแพงคอนกรีตปิดกั้นพรมแดนระหว่างเบอร์ลินตะวันตกกับเบอร์ลินตะวันออก สูง ๓.๖๐ เมตร ซึ่งเมื่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ยาว ๑๕๓ กิโลเมตร และมี

Berlin Wall

กำแพงเบอร์ลินปัจจุบัน

หอดตรวจการณ์ ๓๐๒ แห่ง และส่งกองกำลังทหารควบคุมตามบริเวณที่เป็นจุดหลบหนีที่สำคัญ ๆ แม้ประเทศตะวันตกจะประณามการสร้างกำแพงเบอร์ลินมาก แต่ก็ไม่มีนโยบายปฏิบัติการใดๆ เกิดขึ้น สหรัฐอเมริกาและอังกฤษดำเนินนโยบายเพียงแต่ส่งกองกำลังทหารพันมิตรไปตั้งประจำการในเบอร์ลินตะวันตกเพื่อคอยพิทักษ์เบอร์ลินตะวันตกเท่านั้น

กำแพงเบอร์ลินทำให้การอพยพหลบหนีไปเยอรมนีตะวันตกต้องหยุดชะงักลง แม้จะมีการเล็ดลอดหนีออกไปได้อีกบ้างระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๑-๑๙๘๙ แต่ก็ยังเป็นจำนวนน้อยมาก และยังมีส่วนช่วยให้รัฐบาลเยอรมันตะวันออกสามารถแก้ปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่เผชิญอยู่ กำแพงเบอร์ลินจึงมีผลเป็นการบังคับให้ชาวเยอรมันทั้งในเยอรมนีตะวันตกและเยอรมนีตะวันออกต้องยอมรับสภาพความเป็นจริงทางการเมืองและความแตกต่างของวิถีชีวิตและสังคมที่เกิดขึ้นในแต่ละฟากของกำแพง ในเวลาต่อมาได้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงสงครามเย็นและการลิดรอนเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน

ในกลางทศวรรษ ๑๙๘๐ เมื่อประธานาธิบดีมีฮาอิล กอร์บาชอฟ (Mikhail Gorbachev)* แห่งสหภาพโซเวียตดำเนินนโยบายเปิด-ปรับ (Glasnost-Perestroika) เพื่อปฏิรูปการเมืองและเศรษฐกิจ ประเทศยุโรปตะวันออกที่เป็นรัฐบริวารของสหภาพโซเวียตก็จួយโอกาสเคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคมเพื่อแยกตัวเป็น

Berlin Wall

อิสระจากสหภาพโซเวียต ในเยอรมนีตะวันออกกลุ่มผู้นำพรรคหัวอนุรักษ์ของเอริช โจนเคเคอร์ (Erich Honecker)* ที่นิยมโซเวียตถูกปลดออกจากอำนาจในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๘๙ และรัฐบาลใหม่ที่ขึ้นปกครองประเทศมีแนวนโยบายที่เป็นเสรีนิยม การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองดังกล่าวทำให้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนเป็นต้นมาชาวเยอรมันตะวันออกจำนวนกว่า ๑.๓ ล้านคนได้ใช้ช่องทางทางการเมืองที่เปิดกว้างดังกล่าวอพยพลี้ภัยไปเยอรมนีตะวันตกโดยใช้เส้นทางผ่านประเทศโปแลนด์และฮังการี โดยรัฐบาลของทั้ง ๒ ประเทศซึ่งเป็นสมาชิกองค์การสนธิสัญญาวอร์ซอ (Warsaw Treaty Organization - WTO)* ที่ไม่ขัดขวางหรือปราบปราม ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน รัฐบาลเยอรมันตะวันออกจึงประกาศเปิดเส้นพรมแดนกับเยอรมนีตะวันตก และเปิดจุดผ่านแดนบริเวณกำแพงเบอร์ลินรวมทั้งหมด ๕ แห่งโดยคาดหวังว่าการให้ชาวเยอรมันเดินทางอย่างอิสระจะทำให้การอพยพผ่านพรมแดนของประเทศสมาชิกองค์การสนธิสัญญาวอร์ซอสิ้นสุดลง ทันทันที่ที่รัฐบาลประกาศเปิดเส้นพรมแดนและให้เดินทางอย่างอิสระโดยไม่ต้องประทับตราหนังสือเดินทาง ชาวเยอรมันในเบอร์ลินตะวันตกและเบอร์ลินตะวันออกก็เฉลิมฉลองและเดินร่ำกันบนกำแพงเบอร์ลินตลอดคืน ในวันรุ่งขึ้นบริเวณจุดผ่านแดนทั้ง ๕ แห่งก็มีชาวเยอรมันตะวันออกกว่า ๔๐,๐๐๐ คน ข้ามมาเบอร์ลินตะวันตกและเยอรมนีตะวันตกเพื่อเที่ยวชมเมือง ห้างสรรพสินค้าและซูเปอร์มาเก็ต แต่ก็ยังมีเพียง ๑,๕๐๐ คนเท่านั้นที่ตัดสินใจไม่เดินทางกลับ

ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๙ มีการเปิดจุดผ่านแดนอีกหลายแห่ง และเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคมมีการจัดงานอย่างใหญ่โตเปิดเส้นผ่านแดนบริเวณประตูบรันเดนบูร์ก (Brandenburg Gate) ซึ่งถือเป็นปราการแรกที่ขวางกั้นนครเบอร์ลินอยู่ พิธีเปิดดังกล่าวมีนัยถึงการสิ้นสุดบทบาททางการเมืองของกำแพงเบอร์ลิน ประชาชนทั้งสองฟากกำแพงเบอร์ลินจึงเริ่มทำลายกำแพงและเก็บเศษกำแพงไปเป็นที่ระลึก รัฐบาลเยอรมันตะวันออกและเยอรมันตะวันตก จึงตัดสินใจร่วมกันที่จะทำลายกำแพงเบอร์ลินลงในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๙๐ และดำเนินนโยบายเตรียมการรวมดินแดนเยอรมันตะวันตกและตะวันออก

Bernadotte, Count Folke

เข้าเป็นประเทศเดียวกันอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นผลสำเร็จเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๑.

(สัญญา สุวังบุตร)

Bernadotte, Count Folke (1895-1948) : เคานต์โฟล์ก แบร์นาดอต (พ.ศ. ๒๔๓๘-๒๔๙๑)

เคานต์โฟล์ก แบร์นาดอต

เคานต์โฟล์ก แบร์นาดอตเป็นนักการทูตและนักมนุษยธรรมชาวสวีเดน เป็นนัดดาของพระเจ้ากุสตาฟที่ ๕ (Gustavus V) แห่งสวีเดน และสืบเชื้อสายมาจากจอมพลของ-บาติสต์ แบร์นาดอต (Jean-Baptiste Bernadotte) นายทหารฝรั่งเศสซึ่งได้ขึ้นครองราชย์เป็นพระเจ้าชาลส์ที่ ๑๔ (Charles XIV)* แห่งสวีเดนระหว่าง ค.ศ. ๑๘๑๘-๑๘๔๔

เคานต์แบร์นาดอตได้เข้ารับราชการในกองทัพบกสวีเดน แต่เมื่ออายุได้ประมาณ ๒๐ ปี เขาได้หันมาสนใจ

Bernadotte, Count Folke

กิจกรรมสภากาชาด ได้ช่วยเหลือในการแลกเปลี่ยนเชลยศึกในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ - สงครามโลกครั้งที่ ๒ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการขยายตัวขององค์การลูกเสือ

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เคานต์แบร์นาดอตต์ได้จัดการให้มีการแลกเปลี่ยนเชลยศึกที่เจ็บป่วยและทุพพลภาพที่โกเทนบูร์ก (Gothenburg) ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๓ และกันยายน ค.ศ. ๑๙๔๔ เขายังทำหน้าที่ดำเนินการปลดปล่อยนักโทษชาวยิวที่ถูกคุมขังที่ค่ายกักกันของนาซีเยอรมัน และในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๕ **ไฮน์ริช ฮิมม์เลอร์ (Heinrich Himmler)*** รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยของเยอรมนีขอให้เคานต์แบร์นาดอตต์เป็นคนกลางเพื่อหาทางให้อังกฤษและสหรัฐอเมริกายอมรับการจำนนของกองทัพเยอรมัน โดยที่กองทัพเยอรมันจะยังคงอยู่กับฝ่ายรัสเซียต่อไป แต่ทั้งรัฐบาลอังกฤษและสหรัฐอเมริกาออกปัดข้อเสนอดังกล่าว

เนื่องจากกลุ่มประเทศอาหรับที่อยู่รอบ ๆ อิสราเอลได้ต่อต้านการสถาปนารัฐของชาวยิวขึ้นในปาเลสไตน์ (Palestine) จึงทำให้เกิดสงครามอาหรับ-อิสราเอล (Arab-Israeli War) ในต้น ค.ศ. ๑๙๔๘ ผลของการรบในช่วงแรกของสงครามทำให้นครเยรูซาเลม (Jerusalem) ตกเป็นของอาหรับส่วนหนึ่งและของอิสราเอลอีกส่วนหนึ่ง **องค์การสหประชาชาติ (United Nations)*** ได้เปิดอภิปรายในเรื่องนี้และในที่สุดก็มีการตกลงสงบศึกชั่วคราวในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๘

ในฐานะที่เป็นประธานของกาชาดในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๘ เคานต์แบร์นาดอตต์จึงได้รับคำเชิญจากเพื่อนของเขาคือ **ทริกเว ลี (Trygve Lie)*** เลขาธิการสหประชาชาติในเวลานั้นให้เคานต์แบร์นาดอตต์เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนสหประชาชาติเพื่อไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทระหว่างอาหรับกับอิสราเอล ในวันที่ ๑๖ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๘ คณะผู้แทนนี้ ได้เสนอแผนแบร์นาดอตต์ (Bernadotte Plan) ซึ่งมีสาระสำคัญคือให้ยกเมืองเนเกฟ (Negev) และนครเยรูซาเลมให้ฝ่ายอาหรับเพื่อแลกเปลี่ยนกับการยกแคว้นกาลิลี (Galilee) ให้แก่ฝ่ายอิสราเอล แต่ฝ่ายหลังไม่พอใจแผนแบร์นาดอตต์เป็นอย่างยิ่ง ในวันที่ถัดมาคือวันที่ ๑๗ กันยายน เคานต์แบร์นาดอตต์จึงถูกผู้ก่อการร้ายชาวยิวกลุ่มหัวรุนแรง (Stern Group) ลอบสังหารในปาเลสไตน์และรัฐบาล

Bernstein, Eduard

อิสราเอลก็ไม่ได้ แสดงความกระตือรือร้นในการติดตามหาตัวฆาตกร

ผู้ที่สืบตำแหน่งหัวหน้าคณะผู้แทนสหประชาชาติแทนเคานต์แบร์นาดอตต์เพื่อทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยสงครามอาหรับ-อิสราเอลซึ่งเกิดขึ้นอีก คือ ราล์ฟ บันช์ (Ralph Bunche) นักบริหารและนักการทูตชาวอเมริกัน.

(สมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์)

Bernstein, Eduard (1850-1932) : นายเอ็ดูอาร์ด แบร์นชไตน์ (พ.ศ. ๒๓๙๒-๒๔๗๕)

เอ็ดูอาร์ด แบร์นชไตน์เป็นนักเขียน นักสังคมนิยม และนักทฤษฎีการเมืองชาวเยอรมันเชื้อสายยิว เขาอยู่ในกลุ่มนักสังคมนิยมรุ่นแรกๆ ที่ได้แย้งทัศนะของ **คาร์ล มากซ์ (Karl Marx)*** อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการล่มสลายของระบบทุนนิยมในเร็ววันและการขึ้นสู่อำนาจของชนชั้นกรรมาชีพ การวิพากษ์ลัทธิมากซ์และการปกป้องข้ออ้างของการตีความประวัติศาสตร์และแก้ไขการคาดการณ์ของคาร์ล มากซ์เสียใหม่ ทำให้เขาได้รับสมญาว่าบิดาแห่งลัทธิแก้ (Father of Revisionism) แบร์นชไตน์สนับสนุนระบอบสังคมนิยมประชาธิปไตยซึ่งมุ่งเน้นการปฏิรูปสังคมโดยรัฐด้วยวิถีทางรัฐสภา แต่ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้เอกชนหรือผู้ลงทุนดำเนินกิจการโดยอิสระได้ด้วย

แบร์นชไตน์เกิดเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ค.ศ. ๑๘๕๐ ที่กรุงเบอร์ลิน ในครอบครัวชาวยิว บิดาเป็นนายช่างรถไฟซึ่งอพยพโยกย้ายจากเมืองดานซิก (Danzig) มาประกอบอาชีพในเมืองหลวงของรัฐปรัสเซีย เขามีลูกชื่ออารอนแบร์นชไตน์ (Aaron Bernstein) เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ **Berliner Volks-Zeitung** ซึ่งแพร่หลายมากในแวดวงผู้ใช้แรงงานหัวก้าวหน้า แบร์นชไตน์จึงได้ซึมซับกระแสความคิดใหม่ๆ ทางการเมืองตั้งแต่เยาว์วัยและมีความใฝ่ฝันเฉกเช่น

